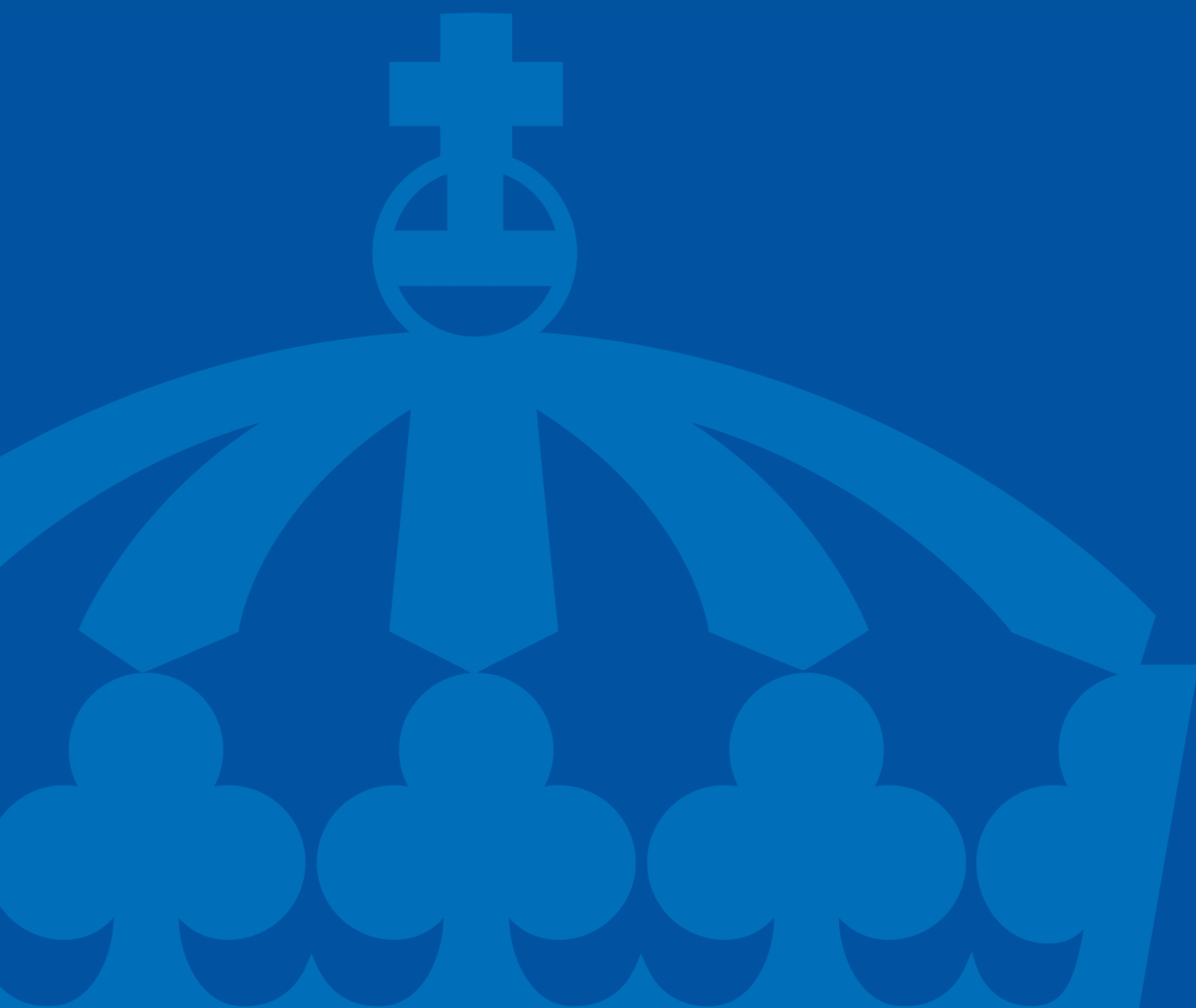

Årsredovisning 2014

Länsstyrelsen
Kalmar län

Årsredovisning 2014

Länsstyrelsens meddelandeserie 2015:02

ISSN: 0348-8748

Copyright: Länsstyrelsen Kalmar län

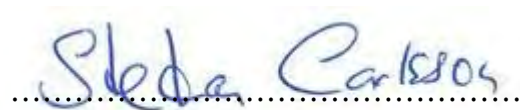
Redaktör: Karin Bergman

BESLUT OM ÅRSREDOVISNINGEN 2014

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen 2014

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Kalmar den 23 februari 2015

A handwritten signature in blue ink, reading "Sten Carlsson", is written over a horizontal dotted line.

Landshövding Länsstyrelsen i Kalmar län

Innehåll

Beslut om Årsredovisningen 2014	2
Landshövdingen har ordet	4
Organisation	6
Resultatredovisning	7
<i>Länsstyrelseinstruktion 2 §</i>	7
<i>Övrig förvaltning</i>	9
<i>Trafikföreskrifter</i>	11
<i>Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor</i>	12
<i>Regional tillväxt</i>	19
<i>Infrastrukturplanering</i>	31
<i>Hållbar samhällsplanering och boende</i>	33
<i>Energi och klimat</i>	38
<i>Kulturmiljö</i>	43
<i>Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar</i>	50
<i>Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd</i>	54
<i>Lantbruk och landsbygd</i>	81
<i>Fiske</i>	91
<i>Folkhälsa</i>	95
<i>Jämställdhet</i>	99
<i>Nationella minoriteter och Mänskliga rättigheter</i>	111
<i>Integration</i>	116
<i>Personaluppgifter</i>	122
<i>Året i siffror</i>	126
Finansiell redovisning	141
<i>Resultaträkning</i>	141
<i>Balansräkning</i>	142
<i>Anslagsredovisning</i>	144
<i>Noter till resultaträkningen</i>	148
<i>Noter till balansräkningen</i>	152

LANDSHÖVDINGEN HAR ORDET

Under 2014 har arbetet fortsatt med att utveckla myndigheten. Genom att aktivt och tidigt ta del i samtal med kommunerna, länets företagare och andra myndigheter vill jag att Länsstyrelsen ska vara en naturlig resurs och en motor i Kalmar läns utveckling. Jag är övertygad om att en tidig dialog både i ärenden och i principiella frågor är det mest resurseffektiva för samhället. Det gynnar en hållbar utveckling och ger möjligheter till synergier mellan tillväxt och natur- och kulturmiljövard. Vi har under året internt diskuterat vår roll och vårt uppdrag att sammanväga beslut och ställningstaganden mellan olika samhällsmål. Vi har diskuterat de olika expertområdenas och den enskilda medarbetarens ansvar för det statliga helhetsperspektivet. Målet är att vi ska uppfattas som rättssäkra, tillgängliga och öppna för dialog. Vi ska också uppfattas som en kompetent service- och kundorienterad organisation.

Kalmar län är rikt på unika natur- och kulturvärden. Under året har vi haft ett unikt samarbete mellan näringsliv och naturvård på Ekerum Resort på Öland. Här har företaget, mina medarbetare och Borgholms kommun i en nära dialog hittat ett samarbete som både gynnar företagets utveckling och hotade insektsarter, genom anläggandet av sand- och ängsytor på golfbanan och ett naturvårdsavtal för ekmiljöerna. Det är ett fint exempel på en utveckling som är ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar. Jag tror att det finns möjlighet till många fler sådana samarbeten, både på turismanläggningar och i nya bostadsområden.

En utmaning för oss inför framtiden är förstås det ekonomiska läget. Länsledningarna har i olika sammanhang framfört till regeringen hur länsstyrelsernas finansiering med ramanslag och sakanslag fördelade genom sektorsmyndigheter gör det svårt att hantera resurserna utifrån länens behov. Länen är oerhört olika när det gäller demografi, geografi och näringsliv. Genom sektorsmyndigheterna likriktas resurserna. Påtagliga exempel i Kalmar län är resurserna till handläggning av lantbrukarstöd, som inte står i proportion till mångfalden av jordbruksblock, betesmarker och naturvärden. Samma sak gäller resurserna till djurskydd som inte står i proportion till djurtätheten. Mot bakgrund av detta ser jag fram emot regeringskansliets aviserade utredning av länsstyrelsernas finansiering.

Andra stora utmaningar som länet står inför gäller dricksvattenförsörjning och vattenkvaliteten i Östersjön. Klimatanalyser visar att det kommer att bli torrare i hela länet framförallt under sommarhalvåret och det innebär stor risk för brist på vatten. Utöver dricksvatten, avloppshantering och sjukvård har vi flera stora livsmedelsindustrier som är beroende av vatten, så frågan är mycket viktig för länets utveckling. Under kommunbesöken våren 2015 kommer vi med utgångspunkt från vår vattenförsörjningsplan att diskutera hur vi säkrar vattentillgången. När det gäller Östersjöns problematik är jag övertygad om att diskussionerna om åtgärder måste grundas i ett samhällsekonomiskt tänkande för att ta riktig fart. Om man tydligt ser kopplingen mellan algblooming och effekterna för besöksnäringen vid kusten sommartid eller jordbrukets möjligheter att utvecklas i länet så blir incitamenten för åtgärder mycket mera angelägna.

Ett fokusområde för oss under kommande år är integrationen. Kommunerna ställs inför många praktiska utmaningar med exempelvis bostäder och kommunal service under de ökade kraven på mottagande av nyanlända. Det ansvarstagande som kommunerna trots detta har visat i de samtal vi fört om regional samverkan, integrationsstrategi och länstal för flyktingmottagande gör mig både stolt och glad. Invandringen är en ödesfråga för Kalmar län, som har landets

äldsta befolkning. Om vi ska klara våra demografiska utmaningar i länet och kunna utvecklas måste vi få hit fler människor och för mig är det tydligt att det är invandringen som måste stå för förnygringen.

Med detta sagt ser jag fram emot att jobba vidare med länsstyrelsens många uppdrag och Kalmar läns utveckling under 2015.

//Stefan Carlsson

ORGANISATION

Redovisa Länsstyrelsens organisationsplan.

Länsstyrelsen är organiserad i tre avdelningar, Utveckling och Landsbygd, Tillväxt och Miljö samt Strategi och Stöd.

Länsledningen, de tre avdelningscheferna och planeringsdirektören utgör länsstyrelsens ledningsgrupp.

Länsstyrelsen har sedan 2008 ett insynsråd bestående av åtta ledamöter, som utses av regeringen, med landshövdingen som ordförande. Viltförvaltningsdelegationen, med landshövdingen som ordförande, beslutar sedan 1 februari 2010 i övergripande frågor vid tillämpning av älg- och rovdjursförvaltningspolitik.

Länsstyrelsen i Kalmar län är Vattenmyndighet för Södra Östersjöns vattendistrikt som omfattar avrinningsområden i sju län. Vattenmyndigheten har till uppgift att beskriva kvaliteten på vattenmiljön i distriktet och initiera vattenförvaltning enligt förordningen (2004:660) som bygger på EU:s vattendirektiv. Vid Länsstyrelsen finns en Vattendelegation, där landshövdingen är ordförande, som beslutar om bland annat förvaltningsplan för genomförande av EU:s vattendirektiv.

Vid Länsstyrelsen finns också en Miljöprövningsdelegation (MPD) för prövning av tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Delegationen, som består av ordförande och tre miljösakkunniga, är självständig men administrativt knuten till Länsstyrelsen.

RESULTATREDOVISNING

Länsstyrelseinstruktion 2 §

Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

Länsstyrelsen ska utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande och inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser.

Länsstyrelsen ska främja länets utveckling och noga följa tillståndet i länet samt underrätta regeringen om dels det som är särskilt viktigt för regeringen att ha vetskap om, dels händelser som inträffat i länet.

Länsstyrelsen ska vidare ansvara för de tillsynuppgifter som riksdagen eller regeringen har ålagt den. Förordning (2008:1346)

Kalmar län är med sin geografi och sin demografi ett län med stora utmaningar - och stora möjligheter. Länet är långsträckt och glesbefolkat, med en jämförelsevis hög medelålder. Med sitt kustläge och sina rika och unika natur- och kulturmiljöer finns stora möjligheter till ett gott liv, med försörjning, boende och fritidsaktiviteter. De gröna näringarna är viktiga i länets näringsliv och formar och förvaltar kulturlandskapet. Genom att basnäringen, jord- och skogsbruket kan utvecklas främjas också förädlingsindustri, kringverksamheter och möjligheter till diversifiering och småföretagande. Genom bredbandsinvesteringar och digitalisering skapas möjligheter också för andra typer av företagande och distansarbete. Regionens profilområden trä och glas och den redan livskraftiga turism- och besöksnäringen har ytterligare utvecklingspotential.

De höga natur- och kulturvärdena i kombination med de demografiska utmaningarna ställer stora krav på myndigheten när det gäller sammanvägningar mellan olika samhällsmål. Ett exempel är vindkraft, där samhällsmålet om ökad andel förnybar energi ofta ställs mot målen om bevarande av hotade arter. Ren och förnybar energi ställs i avvägningarna mot havsörnars, fladdermöss och skogshöns långsiktiga överlevnad. Ett annat är Östersjön och de gröna näringarnas utveckling. Här ställs den svåra övergödningsproblematiken i innanhavet mot lantbrukares möjligheter att utöka sin djurhållning för att utvecklas och överleva på en starkt konkurrensutsatt marknad. Ytterligare ett är materialförsörjning och vattenförsörjning, där samhällets behov av byggnadsmaterial ibland ställs mot det långsiktiga vattenbehovet.

Den långa havskusten i länet genererar många planer med frågeställningar och tolkningar kring strandskyddet. Turismnäringen ger upphov till flera detaljplaner för etableringar i stugbyar och turistmål. Att erbjuda attraktiva bostäder, gärna i strandnära lägen, ses i många av länets kommuner som näst intill avgörande för att locka nya invånare till Kalmar län. Planer inom riksintresse för kulturmiljö framförallt i länets medeltidsstäder genererar ställningstaganden och frågor kring hänsyn till de kulturhistoriskt värdefulla miljöerna i samband med stadsförnyelse och ny användning av befintliga, historiska byggnader.

Länsstyrelsen ställs dagligen i sin ärendehantering inför utmaningen att sektorsövergripande sammanväga de olika samhällsintressena i långsiktigt hållbara beslut. Diskussionen om de olika expertområdenas och den enskilda medarbetarens ansvar för det statliga helhetsperspektivet är ständigt pågående, både i de enskilda ärendena och principiellt. Detta är både krävande och stimulerande för myndighetens medarbetare, chefer och ledning.

I det dubbla uppdraget att främja länets utveckling och samtidigt tillståndspröva och utöva tillsyn har Länsstyrelsen i Kalmar under landshövding Stefan Carlssons ledning en tydligt uttalad ambition att aktivt och tidigt ta del i samtal med kommunerna, länets företagare och andra myndigheter. Detta i övertygelsen att det leder till bättre framförhållning och beredskap, bättre hushållning med samhällets resurser, en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling och möjligheter till synergier mellan tillväxt och natur- och kulturmiljövård.

Övrig förvaltning

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 20* och 21*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	3,14	1,29	1,79
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	3,56	2,60	3,79
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	4,09	2,11	3,05
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	7 354	5 037	6 088
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	4,13	2,75	3,44
Antal ärenden, inkomna och upprättade	866	842	1 112
Antal beslutade ärenden	886	833	1 106
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	2	18
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	384	475	16 824
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 207, Lönegaranti (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	Ej aktuell		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inklusive OH exkl. resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Orsaken till den ökade resursåtgången inom området är framförallt arbetet med förberedelse och genomförande av Europaparlamentsvalet och de allmänna valen.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Viltförvaltningsdelegationen har under årets två möten lyft frågan om överutfodring av vilt och de negativa effekter som den kan orsaka med bland annat ökade trafikolyckor och skogsskador. Under året har arbetet med granskning av skötselplaner och förvaltningsplaner avseende älg fortsatt varit en stor del av arbetsuppgifterna. Detta arbete innehåller många bedömningsfrågor och gränsdragningar. I syfte att likrikta bedömningarna har ett gemensamt handlägningsunderlag tagits fram av länsstyrelserna. Under året har också flera informationsinsatser genomförts vid samrådsmöte och förvaltningsgruppsmöte inom älgförvaltningen. Länsstyrelsen bedömer att det finns ett fortsatt behov och efterfrågan från målgrupperna om mera informationsinsatser gällande regelverk och samordningsfrågor.

Återrapportering regleringsbrev

RB 18. Länsstyrelserna ska i samråd med berörda myndigheter och intressenter utarbeta regionalt anpassade finansieringsformer som möjliggör för älgförvaltningsområden i hela landet att regelbundet genomföra inventeringar.

Skogsbrukets branschråd (skogsindustrin, skogsägarföreningarna, Sveaskog, Bergvik) kom under årets första månader överens om en finansieringsmodell för inventeringar av betesskador på skog i Sverige för 2014. Denna överenskommelse är planerad att ersättas av en mer långsiktig överenskommelse under 2015. Länsstyrelsen i Kalmar län har inte varit

involverad i processen, men följt den ur ett regionalt perspektiv. Länsstyrelsen avser att fortsätta följa processen för att vid behov bidra till att säkerställa att denna för älgförvaltningen, skogsbruket och biologisk mångfald viktiga data samlas in och används.

Länsstyrelseinstruktion 4 §

1. Länsstyrelsens uppgifter omfattar också de allmänna valen
--

Under 2014 har länsstyrelsen förberett och genomfört två val, till Europaparlamentet i maj månad och de allmänna valen under september månad. Förberedelserna och genomförandena har tagit mycket tid i anspråk under i stort sett hela året. Länsstyrelsen har dessutom beredskap för att kunna genomföra eventuella extraval under mandatperioden.

Vidare har en mängd ärenden avgjorts gällande val av nya ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige efter de som har avgått under året.

Trafikföreskrifter

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 25*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,29	0,75	0,70
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,27	0,06	0,03
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,34	0,44	0,40
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	508	667	540
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,29	0,36	0,31
Antal ärenden, inkomna och upprättade	124	132	114
Antal beslutade ärenden	133	120	100
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	3	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inklusive OH exklusive resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Ordinarie handläggare har under större delen av året arbetat med förberedelser och genomförandet av Europaparlamentsvalet och de allmänna valen. Under denna tid har två andra handläggare periodvis arbetat med 25* ärendena. Den enligt tabellen minskade tidsåtgången i förhållande till den i stor sett lika stora ärendemängden beror på fel i tidsredovisningen. Balansen av ärenden gällande permanenta trafikföreskrifter har ökat under första halvåret, till förmån för ansökningar om tillfälliga föreskrifter, för att sedan delvis ha arbetats bort under sista kvartalet. Fokus under slutet av året har även legat på att besluta i äldre balanserade ärenden. Det är förklaringen till att antalet beslutade ärenden ökat under året.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Under året har förutom en mängd mindre tävlingar även genomfört två stora tävlingar nämligen "Ironman Sweden" med deltagande från hela världen och "Wings for life" med en stor mängd deltagare och som även tv-sänts över stora delar av världen. Aktiviteterna genererar mycket arbete med omfattande beslut om bland annat tillfälliga avstängningar av vägavsnitt på Öland och i Kalmartrakten. Tävlingarna har haft en positiv effekt för såväl turistnäringen som för andra enskilda företag.

Utöver alla tävlingar har dessutom ansökningar om lokala trafikföreskrifter handlagts under året, både permanenta och tillfälliga.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 28*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,78	2,55	3,09
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	8,53	10,20	8,90
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	6,30	6,93	6,57
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	10 348	11 370	10 592
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	5,81	6,21	5,99
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 010	2 458	2 075
Antal beslutade ärenden	1 925	2 441	2 124
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	9	59
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	6	0
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 28261, Djurskydd (djurskyddskontroll – normalkontroller) ³⁾	56		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 28231, Djurstallar (förprovning) (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen) ³⁾	66		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 28243, Djurskydd (tillstånd § 16 Djurskyddslagen) (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	Ej aktuellt		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inklusive OH exklusive resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

³⁾ Nöjdindex för verksamhet 28261 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2014. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för samtliga 21 länsstyrelser är 58.

⁴⁾ Nöjdindex för verksamhet 28231 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2014. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för samtliga 21 länsstyrelser är 66

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Antalet beslutade ärenden under 2014 är lägre jämfört med 2013 vilket kan förklaras med att antalet årsarbetskrafter minskat med 2,44 under 2014. Antalet ärenden per årsarbetskraft dock i samma nivå som 2013.

Resultatet av brukarundersökningarna visar att tillgängligheten via telefon behöver förbättras gällande såväl djurskyddsfrågor som förprovningsfrågor. Översyn av rutiner och ett fortsatt projektarbete med den länsstyrelsegemensamma växeln kommer att leda till förbättringar. Undersökningen visar också på att beslut och information är svåra att förstå. Båda verksamheterna använder de mallar som har tagits fram gemensamt av länsstyrelserna och frågan lyfts därför till PM3 projektet för eventuell revidering. Vi har tagit fram ett informationsblad som lämnas vid kontrollen med syfte att tydligt informera om kontrollen och vem som utfört denna.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Livsmedelskontroll

Länsstyrelsen utövar offentlig kontroll inom länet genom att samordna kommunernas verksamhet och ge dem stöd, råd och vägledning. Detta sker främst genom att två länsmöten per år hålls för samtliga kommunala livsmedelsinspektörer i Kalmar- och Gotlands Län. Länsmöten är prioriterade i verksamheten med mål att nå en samordnad bedömning på livsmedelsområdet, kommunerna emellan. Länsstyrelsen medverkar också inom Miljösamverkan Sydost.

Länsstyrelsen genomför revision av den kommunala livsmedelskontrollen. Vid revisionerna kan Länsstyrelsen konstatera en trend att kommunernas kontrollplaner blir mer genomarbetade och tydliga. Länsstyrelsen ansvarar för den operativa kontrollen av livsmedel i primärproduktionen. Länsstyrelsen har under året fortsatt arbetet med att bygga upp kontrollorganisationen på området. Under året har det genomförts 31 kontroller genom tre revisioner och 28 tvärvillkorskontroller av livsmedelsföretag i primärproduktionen. Urvalet för kontroll har gjorts dels genom riskvärdering dels genom stickprov/slump samt urval för tvärvillkor.

Av länets uppskattningsvis omkring 4 000 livsmedelsföretagare i primärproduktionen finns 302 företag i Länsstyrelsens register. Det låga antalet kontroller samt den låga andelen registrerade primärproducenter gör att några effekter av gjorda kontroller ännu inte kan ses. Länsstyrelsen har under året deltagit i ett IT- projekt, PRIMÖR, som är ett systemstöd för primärproduktionskontroller av livsmedel samt e-registrering av anläggningar inom primärproduktion. Då genomförandet av e-registrering inom projektet PRIMÖR har blivit försenat, har inte planen kunnat följas avseende att gå ut med en informationskampanj gällande att livsmedelsföretag i primärproduktionen ska registreras. Länsstyrelsens representant har som objektspecialist för PRIMÖR deltagit i framtagandet av förvaltningsplan för Landsbygd och Djurskydd 2015 inom den för länsstyrelserna gemensamma förvaltningsmodellen pm3.

Syftet med förvaltningsplanen för Landsbygd och Djur är att klargöra vad som ska göras i förvaltningsarbetet samt hur förvaltningen ska utföras och styras. Förvaltningsplanen är det operativa styrdokumentet för Landsbygd och Djur. I förvaltningsplanen finns hänvisningar till dokumentet Portföljstyrning inom Länsstyrelserna där roller och processer finns beskrivna. Målgrupp för dokumentet är de som ansvarar för och de som bedriver förvaltningen av Landsbygd och Djur. Dokumentet ägs av Objektägare och förvaltas av Förvaltningsledaren.

Länsstyrelsen har informerat om kontroll inom livsmedel i primärproduktion vid ett informationsmöte till lantbrukare i Västerviks kommun i syfte att öka kunskapen hos verksamhetsutövarna. Länsstyrelsen har vid två tillfällen deltagit som sakkunnig vid Livsmedelsverkets revision av länsstyrelsernas livsmedelskontroll. Uppgiften som sakkunnig är att stödja livsmedelsverkets revisorer med faktakunskap.

Förklaringen till att målet för planerade kontroller enligt kontrollplanen inte nåtts inom primärproduktionen är att det skett en omprioritering av tid till förmån för arbete med PRIMÖR-projektet då det krävts större insatser än planerat. Länsstyrelsens deltagande som sakkunnig vid Livsmedelsverkets revisioner har också bidragit till omfördelning av tid.

Djurskydd

Under året har det varit prioritet på att kontrollera de anmälningar som var kvar sedan 2013 och som kommit in under 2014 samt att aktivt jobba med att minska andelen obefogade anmälningar. Detta har gjorts genom att dels bli bättre på att ställa följdfrågor vid telefonanmälningar och dels genom att sälla hårdare vid skriftliga anmälningar. Trots detta arbete bedöms fortfarande majoriteten (80 %) av de inkomna anmälningarna vara obefogade.

638 anmälningar och 40 tillståndsärenden har avslutats under året. Vid årets början hade Länsstyrelsen 84 öppna ärenden inom djurskyddskontrollen (förprövningsärenden undantaget) och vid årets slut var den siffran 156, vilket alltså är näst intill en fördubbling från föregående år. Totalt har 413 djurskyddskontroller registrerats i DSK varav 40 normalkontroller. Av det totala antalet ärenden registrerade i DSK utgör den planerade kontrollen i Kalmar län knappt 10 % jämfört med det nationella målet på 50 %. En ökning av inkomna anmälningar samt ett lågt antal planerade kontroller ger detta utfall.

Länsstyrelsens egna mål för 2014 har baserats på tillgängliga resurser. Målet har varit att hålla antalet anmälningar på en hanterbar nivå och att genomföra kontroller på de 32 gårdar som varit uttagna för tvärvillkorskontroll. Målet kan sägas vara uppnått då samtliga tvärvillkorskontroller genomförts och då antalet inkomna anmälningar (662) nästan motsvaras av antalet avslutade anmälningar (638). Normalkontroller har nedprioriterats, medan uppföljande kontroll och kontroll efter tillståndsansökan har utförts.

Länsstyrelsen har fortsatt samarbetet med Polismyndigheten i Kalmar/Kronobergs län i gemensamma frågor. Ett större samverkansmöte mellan polismyndigheterna i Kalmar/ Kronoberg och Blekinge samt Länsstyrelserna i Kalmar, Kronoberg och Blekinge hölls i Kalmar under våren 2014. Två mindre möten mellan polismyndigheten i Kalmar och Länsstyrelsen i Kalmar har genomförts under vår och höst 2014. Ett första möte har också genomförts mellan åklagarmyndigheten i Kalmar och Länsstyrelsen i Kalmar för att lära känna varandras verksamheter.

Två samverkansmöten med LRF har genomförts under året vilket har medfört ett ökat kontaktnät och bidragit till att underlätta samarbetet. Vid ett av dessa möten deltog tjänstemän från Livsmedelsverket och frågor om gällande djurskydd och anmärkningar i samband med besiktning vid slakterierna diskuterades.

Länsstyrelsen har deltagit som föreläsare vid Linnéuniversitetets djurskyddsutbildning. Handläggare inom djurskyddet har deltagit vid konferenser med personal som jobbar inom kommunernas socialtjänst. Syftet med informationen var att informera om Länsstyrelsens arbete med djurskyddsfrågor. Detta är en fortsättning på det tidigare påbörjade arbetet om att se kopplingarna mellan hot och våld i nära relationer och frågor som rör djurs lidande, samt lyfta fram behovet av att ha kunskap om dessa frågor.

Antalet ärenden avseende ansökan om förprövning av djurstallar enligt djurskyddslagen har ökat något jämfört med år 2013. Under året hanterades 88 ansökningar om förprövning och 160 besiktningar av byggnadsåtgärder i djurstallar genomfördes. Inga förhandsanmälningar har gjorts. Alla ansökningar om förprövning har handlagts inom åtta veckor från det att ärendet har varit komplett. 58 % av besiktningarna som var begärda av sökande utfördes inom 28 dagar (medel 41 dagar). Det är positivt att antalet förprövningar i länet har ökat något, då förprövningar tillhör förebyggande djurskyddsarbete. Intresset för förhandsanmälningar är litet, vilket troligtvis beror på att de inte har inneburit någon förenkling för lantbrukarna.

Smittskydd/Smittsamma djursjukdomar och djurhälsa

Vid 2014 års början var två nötkreatursbesättningar spärrade på grund av salmonellasmitta. I en av besättningar återstår sanering av ett utrymme där kalvar har vistats. En mjölkkobesättning har avvecklats under året och där återstår saneringsarbetet. En tredje besättning var under utredning men visade sig vara fri från salmonella. Under våren spärrades en fjäderfäbesättning på grund av salmonella. Samtliga djur i en avdelning fick avlivas. Besättningen har därefter sanerats och är åter i bruk. Under sommaren inträffade tre fall av Newcastlejuka hos fjäderfä i Östergötlands län. I anslutning till detta misstänktes denna sjukdom hos en fjäderfäbesättning på Öland, men det kunde avskrivas efter provtagning. Under senhösten konstaterades aviär influensa (fågelinfluensa) i Tyskland, Nederländerna och Storbritannien. Jordbruksverket har därför fattat beslut om höjd skyddsnivå med avseende på aviär influensa, vilket innebär att fjäderfä ska hållas inomhus.

Den obligatoriska salmonellakontrollen på fjäderfä (värphöns) har genomförts enligt fastställda rutiner.

Ett humanfall av EHEC med koppling till lantbruk inträffade under sommaren på Öland. Området är mycket djurtätt och ingen av besättningarna har kunnat knytas till humanfallet. Svenska Djurhälsovården har under året genomfört ett vaccinationsförsök och i samband med detta har provtagningar genomförts på många nötkreatursbesättningar i området. Man har funnit omfattande spridning av EHEC i delar av Öland och framför allt i detta område. Samarbete har inletts med SVA, Jordbruksverket, Svenska Djurhälsovården, VÄXA Sverige, LRF med flera intressenter för att begränsa spridningen av EHEC och minska konsekvenserna då särskilt små barn och nedsatta personer kan drabbas hårt av sjukdomen. Även dödsfall kan inträffa. Problematiken består i att Ölands båda stora näringsgrenar, lantbruk med djurhållning och turism kommer i konflikt med varandra. Det är viktigt att detta arbete får fortsätta för att båda näringsgrenarna ska kunna utvecklas. Informationsarbetet kommer här att vara mycket viktigt. Effekten av hittills gjorda insatser kan antas vara att det trots en relativt omfattande förekomst av EHEC i djurbesättningarna inte har inträffat fler humanfall av sjukdomen.

Ytterligare tre besättningar har utretts pga. humanfall av EHEC, en i norra länsdelen samt två på Öland. I de sistnämnda fallen var den misstänkta källan ost tillverkad av opastöriserad mjölk. I inget av dessa fall kunde EHEC återfinnas i djurbesättningarna. Den 17 december hölls ett informationsmöte för djurhållare och veterinärer om EHEC i Egby på Öland. Mötet anordnades av LRF och Svenska Djurhälsovården. SVA, Smittskyddsläkaren och Länsstyrelsen deltog.

Tillsyn och kontroll av djurhälsoprogram har inte prioriterats men viss dokumentationskontroll genomförs av rapporter som kommer in till Länsstyrelsen. Effekten av detta är att en sämre övervakning av dessa program kan medföra en sämre djurhälsa och därmed risk för ett sämre djurskydd och att livsmedelssäkerheten inte kan säkerställas.

Länsveterinär har deltagit i ett seminarium anordnat av Nordic-Baltic Veterinary Contingency Group avseende biosäkerhet i animalieproduktionen. Effekten av detta kan förväntas bli en ökad förmåga avseende förebyggande och begränsande av sjukdomar hos livsmedelsproducerande djur.

Länsstyrelsens epizootiberedskapsplan har uppdaterats under året för att följa Jordbruksverkets nya mall för länsstyrelsernas epizootiberedskapsplan.

Djurhälsopersonal (veterinär verksamhet, seminverksamhet och läkemedel)

Länet är indelat i fem veterinärdistrikt i vilka fältverksamheten bedrivs från fem veterinärstationer samt fristående privatpraktiserande veterinärer. Flera djursjukhus och djurkliniker bedriver dessutom djursjukvård på sällskapsdjur och hästar.

Under året har Länsstyrelsen genomfört tillsyn av djurhälsopersonal. Tillsynen har genomförts som besök hos veterinärer och på djursjukhus eller som dokumentationskontroll. Bland annat har uppföljning av tidigare konstaterade brister genomförts. Länsstyrelsen kunde konstatera att de tidigare konstaterade bristerna var åtgärdade.

I länet fanns under året femton veterinärer som ansvarade för villkorad läkemedelsanvändning hos ett fyrtiotal djurhållare med grisar, får eller nötkreatur. Villkorad läkemedelsanvändning innebär att djurhållaren har möjlighet att behandla vissa symtom hos djuren utan att kontakta veterinär i varje enskilt fall.

Länsstyrelsen deltog i det länsstyrelsegemensamma tillsynsprojektet om läkemedelsrapportering (LÄRA-projektet) och har inom ramen för projektet gjort kontroll hos tre djurhållare med villkorad läkemedelsanvändning och de tre veterinärer som ansvarar för densamma. Effekten av länsstyrelsegemensamma aktiviteter förväntas bli att samsynen vad gäller myndighetsutövningen såväl som kännedomen om gällande lagstiftning ökar.

Under året har nya föreskrifter avseende hygien och smittskydd hos djurhållare och djurhälsopersonal trätt i kraft. Länsstyrelsen har genomfört en handfull kontroller avseende om hygienplan finns hos djurhälsopersonal. Det visade sig att en majoritet av de kontrollerade har påbörjat sitt arbete med att utveckla en hygienplan för sin verksamhet.

Länsstyrelsen har under året sänt ut ett nyhetsbrev till djurhälsopersonalen i länet. Effekten av genomförd tillsyn och informationsinsatser väntas bli att medvetenheten om gällande lagstiftning höjs och att enskilda veterinärers kontroll av läkemedelshanteringen hos djurhållarna förbättras samt att djurhållarnas kunskap om lagstiftningen på området höjs.

Dokumentationskontroll av seminverksamhet har utförts i enlighet med plan. Länsstyrelsen känner inte till några problem i verksamheten som kan baseras på genomförd kontroll och inte heller på anmälningsärenden.

Under hösten hölls ett möte för veterinärer verksamma i Kalmar län. På mötet, som besöktes av ett trettiotal veterinärer, informerade Länsstyrelsen om djurskyddskontroll, den tillsyn av djurhälsopersonal som utförts och gällande föreskrifter för antibiotikaanvändning och hygienarbete bland annat.

Länsveterinärerna har deltagit i ett möte med länsveterinärerna i Skåne, Blekinge, Hallands, Kronobergs, Jönköpings och Västra Götalands län samt i det länsveterinärmöte som hålls årligen för landets länsveterinärer. Syftet med dessa möten är i första hand erfarenhetsutbyte och kunskapsöverföring.

Foder i primärproduktionen och animaliska biprodukter (ABP)

Enligt en uppskattning finns drygt 3000 foderföretagare i Kalmar län. Dessa registreras i Jordbruksverkets register över foderföretagare. Kontroll inom ramen för tvärvillkorskontrollerna har genomförts hos 32 av dessa. Länsstyrelsen har ännu ingen uppfattning, baserad på resultatet av den offentliga kontrollen, om tillståndet i foderföretagen i primärproduktionen.

Länsstyrelsen har begränsad kännedom om de transporter av animaliska biprodukter som sker i länet. Kontrollområdet har inte prioriterats under året. Effekterna av detta är att Länsstyrelsen inte kan dra några slutsatser om regelefterlevnaden på området och på sikt bör kontrollfrekvensen ökas. Kontrollerna bör också samordnas med andra länsstyrelser eftersom transporter ofta sker över större områden.

Länsstyrelsen har under 2014 hanterat 54 ärenden som rör nedgrävning av hästdjur.

Tabell 1.1: Verksamma veterinärer och djurskyddsinspektörer

Länsfakta	2014-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Antalet verksamma veterinärer inom djurhälsopersonalen i länet (st)	144	131	132
varav män (st)	57	48	52
varav kvinnor (st)	87	83	80
Antal personer som varit föremål för tillsyn över djurhälsopersonal	9	26	12
Inspektörer inom djurskyddskontroll (åa)	5,18	6,44	8
varav män (åa)	0,82	0,8	1
varav kvinnor (åa)	4,36	5,64	7
Antalet genomförda kontroller av insamling och transport av animaliska biprodukter.	0	1	9
Antal kontroller av hästpass	22	146	103

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso, ärendehanteringssystemet Platina, Vet@bas, Djurskyddskontrollregister

Kommentar tabell 1.1

Anledningen till att antalet kontroller av hästpass har minskat från tidigare år beror på att kontroll av hästpass tidigare varit ett prioriterat område vilket det under 2014 inte har varit.

Tabell 1.3: Djurskyddskontroller

Länsfakta	2014	2013	2012
Antal beslut enligt § 26 djurskyddslagen	45	91	
Antal beslut om omhändertagande enligt 31 § djurskyddslagen	4	17	
Antal beslut om omhändertagande enligt 32 § djurskyddslagen ¹⁾	110	97	
Antal beslut i ärenden enligt 29 § djurskyddslagen ²⁾	10		
varav antal beslut om djurförbud ³⁾	8	3	
Antal ansökningar om upphävande av beslut om djurförbud som har kommit in	2		
Antal beslut om djurförbud som har upphävts helt eller delvis	0	5	
Antal åtalsanmälningar	11	33	
Totalt antal anmälningsärenden som kommit in	662	601	

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina

¹⁾ Här ska enbart de beslut räknas med som länsstyrelsen fattat. Omhändertaganden som polisen gjort ska endast räknas med om de fastställts av länsstyrelsen.

²⁾ Här räknas alla prövningar in som resulterat i ett beslut av länsstyrelsen oavsett om beslutet inneburit att en person fått djurförbud eller inte.

³⁾ Här räknas enbart in de beslut som resulterat i att någon fått förbud att ha hand om djur.

Kommentar tabell 1.3

Antalet inkomna anmälningar har ökat med ca 10 % sedan 2013. Bedömningen är att det beror på att Livsmedelsverkets rutiner för rapportering till Länsstyrelsen efterföljs i större utsträckning samt att det har varit ett större medialt fokus genom TV programmet ”Djurskyddsinspektörerna”.

Länsstyrelseinstruktion 4§

2. Länsstyrelsens uppgifter omfattar också tillsyn över veterinärers verksamhet samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Se under Sakområde Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinär frågor, rubrik smittskydd/ smittsamma djursjukdomar och djurhälsa.

Regional tillväxt

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 30*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,14	0,17	0,31
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,23	0,02	0,15
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,23	0,11	0,25
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	947	286	637
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,53	0,16	0,36
Antal ärenden, inkomna och upprättade	18	18	10
Antal beslutade ärenden	9	16	22
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	6	5	9
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	1 492	1 866	1 679

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inklusive OH exklusive resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Att andelen årsarbetskrafter ökat beror på att en person arbetat övergripande med planering av projekt och deltagit i möten med projektägare under 2014. Länsstyrelsen i Kalmar har under 2014 engagerats i större projekt där Länsstyrelsen i Kalmar deltagit eller varit projektägare. Därför är bidragsutbetalningarna lägre och OH-kostnaderna högre än för 2013. Att antalet beslutade projekt sjunkit jämfört med 2013 beror i huvudsak på att det inte funnits något större ekonomiskt utrymme för nya projekt under 2014 eftersom många äldre projekt avslutats först vid årsskiftet 2014.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Det pågående regionala samarbetet för två av regionens profilområden glas och trä fortsätter under 2014. Fokus på forskning och utveckling tillsammans med ökat samarbete ligger i linje med de åtgärder som redovisas i OECDs rapport *-Territorial Review Småland och Blekinge* från 2012.

Återrapportering regleringsbrev

RB 20. Länsstyrelserna ska redovisa exempel på och kommentera hur samverkan mellan länsstyrelserna och statliga myndigheter sker inom det regionala tillväxtarbetet samt hur denna samverkan utvecklats.

Samverkan mellan Länsstyrelsen i Kalmar och statliga myndigheter 2014 har fortlöpt under 2014. Formen för samverkan är ofta projektverksamhet.

Exempel på projekt där samverkan skett under året är *Träprogram 2012-2014 för ett hållbart Småland, Glasriket – genomförandeuppdraget* och *Smart Housing Småland* som samtliga syftar till att stärka regionens profilområden glas- och träindustri samt besöksnäringen knuten till glasindustrin.

I projektet *Träprogram 2012-2014 för ett hållbart Småland*, fokuseras samarbetet på ett antal områden utifrån en trästrategi, bland annat genom insatser för profilering, marknadsföring, coaching, inrättande av ett branschråd och företagsforskarskola. En viktig utgångspunkt för projektet är OECDs rapport, *Territorial review Småland/Blekinge*. Projektet är ett samarbete mellan länsstyrelserna och regionförbunden i Kalmar, Kronoberg och Jönköpings län samt ett antal branschföreningar och företag. Hittills har 110 små och medelstora företag i träindustrin genomlysts och 80 utvecklingsprojekt startats i coachingprojektet inom *Träprogram 2012-2014 för ett hållbart Småland*.

Även projektet *Smart Housing Småland* är ett samarbete mellan Länsstyrelserna och Regionförbunden i Kalmar, Kronoberg och Jönköpings län. Projektledare är *SP Sveriges tekniska Forskningsinstitut*. Projektet är en av tre så kallade *Vinnväxt vinnare 2013* och erhåller medel och stöd från Vinnova. Projektet syftar till att utveckla en internationellt ledande innovationsmiljö för smart och hållbart boende med glas och trä i centrum. Detta gör man bland annat genom framtagande av ”transparent intelligens”, det vill säga solskydd, displayer och självrengörande ytor för glas och nya kompositmaterial för trä. Under 2014 har en prototypverkstad för hus etablerats och 18 prototyper färdigställts. En fullskalig prototyp har visats på *Almedalsveckan 2014*.

I projektet *Glasriketuppdraget – genomförandet* sker samarbete med Länsstyrelsen och Regionförbundet i Kronobergs län samt berörda kommuner. Projektet bygger på en förstudie och har sin utgångspunkt i regeringens uppdrag att genomföra insatser för industriell utveckling och stärkt besöksnäring i Glasriket från 2012. Detta för att motverka de omfattande varsel som drabbade glasriket i lågkonjunktens spår. Under 2014 har bland annat en förstudie om avfallshantering vid sanering av glasbruksmiljöer påbörjats där SGU – Sveriges geologiska undersökningar, går in som huvudman för saneringen av glasriket.

Ytterligare ett projekt på detta område är *Fire, Light, Life* som är ett projekt för att marknadsföra svenskt konstglas i Suzhou i Kina. I detta projekt, samarbetade Länsstyrelserna och Regionförbunden i Kalmar och Kronoberg för att genomföra en glasutställning i Suzhou som besöktes av 350 000 personer

I projektet *Service skapar tillväxt i Kalmar län* samarbetar Länsstyrelsen med Tillväxtverket som deltar med egna medel i projektet, som avslutades under 2014. De huvudsakliga effekterna av projektet är att var och en av de deltagande orterna nu har en utvecklingsplan för innovativa servicelösningar som utarbetats i samarbete med det lokala föreningslivet, näringsidkare och kommunen. Projektet resulterade även i en handbok för marknadsföring av för att öka en ords attraktivitet, *landsbygdens lilla gröna*. Under 2014 har erfarenheter och slutsatser från projektet inkorporerats i det regionala serviceprogrammet.

Länsstyrelsen har deltagit i de fyra träffar och två utbildningsdagar som Länssamverkan Bredband haft under 2014. PTS har regeringens uppdrag att driva Länssamverkan bredband 2.0. Länssamverkan bredband är ett forum för utbyte av kunskap och information mellan län och myndigheter. Målet är att skapa bättre förutsättningar för utbyggnaden av bredband.

I november 2014 deltog Länsstyrelsen i det regionala dialogmötet om mobiltäckning som arrangerades av Länsstyrelsen i Blekinge. Dialogmötet var ett uppdrag från Näringsdepartementet. Här deltog länsstyrelser, regionförbund, kommuner och organisationer från Kalmar, Kronoberg, Blekinge, Skåne och Hallands län. Samtliga större teleoperatörer presenterade sina utbyggnadsplaner för mobil kommunikation vilket bidrog till kunskap som beslutsunderlag.

Under hösten 2014 genomförde Tillväxtverket en konferens om service. Länsstyrelsen och Regionförbundet i Kalmar län deltog under de båda dagarna. Syftet med träffen var bland annat att följa upp det regionala serviceprogrammets verksamhet under 2014, första året av det regionala serviceprogrammet 2014-2018. Ett annat syfte var att informera om förändringen av stödet till kommersiell service. Stöd till kommersiell service kommer vara en stödform inom ramen för Landsbygdsprogrammet 2014-2020.

Länsstyrelsen och Regionförbundet i Kalmar träffade under hösten huvudsekreteraren för regeringens utredning *Stöd till kommersiell service i särskilt utsatta glesbygdsområden*. Utredningen ska undersöka förutsättningarna för ett stöd riktat till kommersiell och offentlig service i de glesbygdsområden i landet som är särskilt sårbara. Syftet med stödet är att medborgare och företag i dessa områden även i fortsättningen ska ha tillgång till en grundläggande nivå av service. Kommersiell och offentlig service är en viktig förutsättning för attraktiva miljöer och en hållbar regional tillväxt på landsbygden.

Grundläggande betaltjänster

Länsstyrelsen i Kalmar har ett samarbete med Länsstyrelsen i Dalarna och med PTS (Post och Telestyrelsen) i och med bevakningsuppdraget för grundläggande betaltjänster. Uppdraget finns inskrivet i länsstyrelsernas regleringsbrev för 2014 och innebär att Länsstyrelserna skall bevaka att tillgången på grundläggande betaltjänster uppfyller samhällets behov samt genomföra regional stöd- och utvecklingsinsatser vid behov. Med grundläggande betaltjänster menas möjligheten att ta ut kontanter, sätta in dagskassor (det vill säga förenkla för företagen) och betala sina räkningar.

Kontaktpersonen för bevakningsuppdraget har skickat ett underlag om situationen i Kalmar län för grundläggande betaltjänster till Länsstyrelsen i Dalarna som sammanställt informationen i årets bevakningsrapport. Vidare har kontaktpersonen och processledaren deltagit i ett regionmöte och en årlig betaltjänstkonferens för att lägga upp arbetet med årsrapporten samt en minimässa för nya digitala lösningar på området.

Under 2014 har samarbetet med PTS (Post och Telestyrelsen) och övriga länsstyrelser fördjupats i och med att Länsstyrelsen i Kalmar tillsammans med länsstyrelserna i Södermanland, Gotland och Blekinge län under 2014 påbörjat ett arbete med en gemensam processledare i de deltagande länen. Arbetet, som ska pågå till och med 2016, syftar till att identifiera områden där samhällets behov av grundläggande betaltjänster inte tillgodoses och ska arbeta för att insatser genomförs vid behov. Betaltjänster hänger ofta tätt samman med andra service- och utvecklingsfrågor. Samarbetet benämns Kustlänsgruppen och utbyter information via Lync men har även träffats i Nyköping för att få information om servicepunkter och servicenoder samt i Visby för att få information om tekniska lösningar och göra studiebesök på Payex.

Förenkla för företag

För redovisning av Länsstyrelsens arbete med förenkla för företag se vidare under redovisningen av Länsstyrelseinstruktion 5 § sida 28.

RB 24. Länsstyrelserna ska bistå Regeringskansliet i förberedelserna av programperioden för 2014–2020 för EU:s sammanhållningspolitik samt landsbygds-, havs- och fiskerifonden inklusive arbetet med en partnerskapsöverenskommelse med EU-kommissionen.

I arbetet inför det nya landsbygdsprogram har Länsstyrelsen tillsammans med Jordbruksverket under året deltagit i flera arbetsgrupper inom ett gemensamt projekt som ska

utveckla ett nytt Landsbygdsprogram, det så kallade ProCap-projektet. Arbetet har bestått i deltagande i exempelvis seminarier, nätverksträffar och olika arbetsgrupper.

Länsstyrelsen har deltagit med representanter; kallade *ambassadörer* och *superanvändare*. Detta innebär att länsstyrelserepresentanter får särskild information och utbildning inför införandet av det nya landsbygdsprogrammet. Länsstyrelsens landsbygdsambassadör har under 2014 deltagit vid nio webbmöten som har anordnats av Jordbruksverket. Länsstyrelsens superanvändare har haft två möten under 2014. Ett i Jönköping 29-30 januari och ett i Stockholm 20 augusti. Det har även genomförts sex webbmöten under 2014. Länsstyrelsen i Kalmar har genomförts tre utbildningstillfällen på enhetsnivå där medarbetarna har fått uppdaterad information kring det nya landsbygdsprogrammet. Arbeta med förberedelser inför kommande landsbygdsprogram har också bedrivits i chefsnätverket inom lantbruk och landsbygd, det så kallade LD21.

Länsstyrelsen har efter förfrågan från Jordbruksverket under våren 2014 bistått med en resurs omfattande 12 timmar i veckan för arbete som verksamhetsexpert och kravställare inom företagsstöd i gruppen för IT-utveckling vid namn PoF (Projekt och företagsstöd). Det visade sig finnas ett stort behov av en specialist på företagsstödshandläggning eftersom det hittills i gruppen inte funnits någon sådan representant från Länsstyrelserna. Länsstyrelsen lämnade arbetet under september månad för att istället fokusera på utbetalningar inom det gamla landsbygdsprogrammet.

Arbetet med länets regionala handlingsplan i Landsbygdsprogrammet 2014-2020 har fördjupats under året. Länsstyrelsen har lämnat en regional SWOT-analys i enlighet med uppdraget till Jordbruksverket. En första version av den regionala handlingsplanen har också lämnats in efter att ha förankrats i länspartnerskapet. I övrigt har Länsstyrelsen deltagit vid några av de informationstillfällen som Jordbruksverket hållit.

RB 25. Berörda länsstyrelser ska ge en sammanfattning av verksamheten inom regional tillväxt. Sammanfattningen ska innehålla de viktigaste prioriteringarna under året, samt en bedömning av resultatet av arbetet med dessa prioriteringar. Sammanfattningen ska innehålla en redovisning av arbetet med den regionala kompetensplattformen, med fokus på gymnasiesamverkan, integration samt hur samverkan och dialog mellan berörda myndigheter inom kompetensförsörjningsområdet och de regionala kompetensplattformarna har utvecklats. Sammanfattningen ska också innehålla en redovisning av hur miljö-, integrations- och jämställdhetsperspektiven har beaktats i det regionala tillväxtarbetet.

Länsstyrelsen i Kalmar förfogar endast över begränsade del av länets regionala tillväxtanslag. Anslaget på 2 115 000 kr per år och bemyndigande på 4000 000 kr per år utgör ca 5 % av länets regionala anslag 1:1. Resterande medel förfogar Regionförbundet i Kalmar över. Även stödet för kommersiell service ligger på Regionförbundet i Kalmar samt ansvaret för att skriva länets RUS (Regional utvecklingsstrategi) och RSP (Regional Serviceplan).

Prioriteringen har skett utifrån det program som Tillväxtverket tillhandahåller för uppföljning av det regionala anslaget. Prioriteringarna är statliga samverkanslösningar, servicelösningar och jämställdhet, samt utifrån länets regionala utvecklingsstrategi. Prioritering av enskilda projekt har skett i samverkan med ledningsgruppen och chefen för Utvecklingsenheten på Länsstyrelsen.

Projekt för att stärka konkurrenskraften inom regionens profilområden glas och trä innehåller också satsningar på kompetensutveckling. I Projektet *Träprogram 2012-2014 för ett hållbart Småland* finns både företagsforskarskolan som knyter forskare till företag samt insatser för att matcha företagens behov med utbildningar på området samt coaching av små och medelstora företag.

Miljö-, integration-, och jämställdhetsperspektivet skall alltid beaktas då prioriteringar görs mellan projekt inom regional tillväxt. Länsstyrelsen i Kalmar har under 2014 finansierat projekt för att bättre ta tillvara på den resurs som nyanlända utgör, skapa ett mer jämställt samhälle och därmed bättre ta tillvara på samhällets resurser samt att utifrån ett hållbarhetsperspektiv informera om hur man arbetar mer resurseffektivt.

I projektet *Konferens för sammanhållning – värdet av möten* samverkar Länsstyrelsen i Kalmar med Regionförbundet i Kalmar och Linnéuniversitetet för att förbättra integrationen av nyanlända genom att samordna mottagandet och sammanföra forskning och praktiska exempel för att skapa ett inkluderande mottagande.

I Projektet *Jämställdhetsintegrering – externa insatser* görs kunskapshöjande insatser riktade mot politiker och högsta ledningar i organisationer och företag. Projektet skall också bygga ett nätverk för jämställdhetsintegrering. Projektet *Kalmarsundsveckan, regional konferens för hållbar utveckling* har målet att höja deltagarnas kunskapsnivå inom området hållbar utveckling med fokus på effektivare resursanvändning och nya affärsmöjligheter. Även detta projekt riktar sig mot ledningar i organisationer och företag och offentlig förvaltning. I Projektet *Samlad fastighetsspecifik information* är målet att göra en prototyp av en karttjänst som på ett enkelt sätt visar alla natur- och kulturvärden på en fastighet oberoende av vilken myndighet som ansvarar för informationen. Syftet är att detta skall bidra till att stärka och utveckla befintligt näringsliv inom besöksnäringen och att nya företag och engagemang skapas bland aktörerna i regionen.

RB 26. Berörda länsstyrelser ska redovisa de viktigaste utvecklingsfrågorna för att stärka arbetet med den regionala utvecklingsstrategin, samt redovisa exempel och kommentera inom vilka områden samverkan sker med kommunerna inom ramen för det regionala tillväxtarbetet och hur denna samverkan har utvecklats.

De områden som pekas ut som viktiga för att stärka den regionala utvecklingsstrategin RUS 2012-2020 av Regionförbundet i Kalmar är:

- ökade satsningar på kommunikation
- att utveckla IT-infrastrukturen
- stärka IT-kompetensen
- öka förädlingsgraden i industrin
- öppna exportmarknader
- vidareutveckla besöksnäringen
- ökad arbetskraftsinvandring
- bättre integration
- öka länets attraktivitet på olika sätt exempelvis genom ökat kulturutbud och service
- fortsatt arbete mot en fossilbränslefri region samt
- stärka det gränsöverskridande samarbetet med grannlän

Länsstyrelsen har under 2014 arbetat fram ett styrkort som visar de verksamhetsområden som är fokusområden. De är integrationsarbete, bostadsbyggande och utbetalning av EU-stöd, vilket överensstämmer väl med målen i RUS (Regional utvecklingsstrategi).

Länsstyrelserna i Kronobergs- och Kalmar län fick i december av regeringen i fortsatt uppdrag att arbeta med den omfattande utvecklingsprocess som pågår i Glasriket sedan mars 2012. Uppdraget innebär att insatserna för näringslivsutveckling och stärkt besöksnäring inom ramen för Glasrikeuppdraget kommer att fortgå fram till och med 2017. Uppdraget får samtidigt ännu bättre förutsättningar då ytterligare nationella myndigheter är utsedda att stötta uppdraget.

Under nuvarande uppdrag har Länsstyrelsen haft stor nytta av ett nära samarbete med Tillväxtverket och Sveriges geologiska undersökning (SGU). Dessutom tillkommer stöd från Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Naturvårdsverket, Vinnova och VisitSweden AB.

Genom Glasrikeuppdraget har nya former för samarbeten framkommit där lokala, regionala och nationella aktörer nu arbetar gemensamt och gränsöverskridande. Det visar på ett stort engagemang för Glasriket som motor för utveckling i vår region. När det gäller samverkan med kommunerna inom regional utveckling så görs detta i Glasriketuppdraget – genomförandet.

Samarbete med länets kommuner inom regional utveckling har tagit form i två projekt för ökad service på landsbygden. Dessa är *Landsbygdshandel och service i bygden* där Länsstyrelsen genom landsbygdsmentorer stöttar lanthandlare på landsbygden med bland annat rådgivning, kompetensutveckling och förhandlingar. Samt projektet *Service skapar tillväxt i Kalmar län*, där *Hela Sverige skall leva* är projektägare och där varje kommun har valt ut en ort där hållbara innovativa servicelösningar skall skapas. I dessa projekt är samtliga av länets kommuner finansiärer och bollplank för det fortsatta arbetet. Tidigare erfarenheter visar att kommunens medverkan är kritisk för den långsiktiga driften av dessa lösningar. De slutsatser och erfarenheter som erhållits i projekten *Service skapar tillväxt i Kalmar län* har dessutom lagts in i den *Regionala Serviceplanen för Kalmar län* som är ett exempel på samverkan mellan Länsstyrelsen och Regionförbundet.

Andra regionala projekt där samarbete sker med kommunerna är *Radlab Sweden Oskarshamn* där Oskarshamns kommun och Nova Högskolecentrum ingår. Syftet med projektet är att samordna strålforskningen i Sverige och skapa ett nationellt centrum i Oskarshamn, projektet är förlängt in på 2014.

RB 28. Berörda länsstyrelser ska medverka i genomförandet av sammanhållningspolitiken i Sverige, samt ansvara för att återföra kunskaper och erfarenheter från verksamhet inom strukturfonderna till det regionala tillväxtarbetet.

I och med att Europa 2020-strategin styr Landsbygdsprogrammet och RUS (Regional utvecklingsstrategi) vad gäller prioriteringar vid olika typer av beslut om EU-medel medverkar Länsstyrelsen i genomförande av sammanhållningspolitiken i länet.

Europa 2020

Strategin för Europa 2020 lyfter fram tre prioriteringar som centrala för utveckling och tillväxt i Europa under den kommande sjuårsperioden:

- Smart tillväxt: utveckla en ekonomi baserad på kunskap och innovation. Ett innovationsarbete kopplat till gröna näringarnas utveckling påbörjades under hösten för att konstatera länets framtida fokusområden. Detta arbete fortsätter under 2015.
- Hållbar tillväxt: främja en resurseffektivare, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi.
- Inkluderande tillväxt (tillväxt för alla): stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och med social och territoriell sammanhållning.

Sett till hela Sverige är målsättningarna i Europa 2020 relativt nära att nås eller har redan uppnåtts. Utöver det har Sveriges Riksdag beslutat om egna och högre mål för politiken fram till 2020 inom vissa områden. Utsläppen i den icke handlande sektorn ska minska med 40 procent till 2020 jämfört med 1990 års nivå. Minst 50 procent av energianvändningen ska komma från förnybara energikällor och energiintensiteten i BNP ska vara 20 procent

Ett aktivt arbete har påbörjats inför ny programperiod 2014-2020 för att öka komplementariteten mellan fonder och skapa aktiva flerfondslösningar inom områden såsom:

- Bredband
- Service
- Besöksnäring
- Bioenergi
- Kompetensutveckling/Affärsutveckling

RB 29. Berörda länsstyrelser ska redovisa exempel på och kommentera inom vilka områden samverkan sker mellan länsstyrelsen och den aktör som har samordningsansvaret för det regionala tillväxtarbetet samt hur denna samverkan har utvecklats.

Länsstyrelsen har ett väl inarbetat samarbete med Regionförbundet inom området regional utveckling. Strategiska samtal mellan ledningarna förs kontinuerligt. Länsstyrelsen och Regionförbundet deltar i flera regionala projekt tillsammans och Regionförbundet är projektledare i flera av dessa. Samarbetet yttrar sig även rent praktiskt i att avstämningar görs med Regionförbundet angående vilka projekt som har beslutats samt vilka belopp som respektive aktör finansierar med. På detta sätt kan utvecklingsmedel utnyttjas effektivt och dubbelfinansiering undvikas.

Projekt inom regional tillväxt där Länsstyrelsen samverkar med Regionförbundet är tidigare nämnda *Träprogram 2012-2014 för ett hållbart Småland*, *Smart Housing Småland*, *Glasriketuppdraget*, *Landsbygdshandel och service i Bygden*, *Service skapar tillväxt i Kalmar län*, *Radlab Sweden Oskarshamn*, *Fire Light Life*, *Konferens social sammanhållning och värdet av möten* och *Framtidsstudie gröna näringarna i Kalmar län*. Detta sistnämnda projekt är ett samarbete mellan Länsstyrelsen och Regionförbundet och LRF Sydost. Projektet syftet är att stärka konkurrenskraften hos de gröna näringarna i Kalmar län, genom att peka på framgångsfaktorer och strategiska frågor i ett 20-årsperspektiv, för att därefter kunna genomföra konkreta åtgärder. Ett antal forskare har analyserat länets styrkor och svagheter utifrån fyra teman:

1. Attityder, strukturer och omgivning
2. Framtida livsmedelsförsörjning
3. Innovation
4. Energi och klimat.

Resultatet presenterades på en konferens 25 april 2014

Länsstyrelsen, Regionförbundet och samtliga kommuner i länet samverkar för en aktiv utbyggnad av bredband i länet. Under 2014 har samverkansgruppen träffats två gånger. Vid dessa samverkansmöten avhandlas den pågående bredbandsutbyggnaden i länet, problem och utvecklingsområden.

Under 2014 har arbetet med att ta fram en regional *Digital Agenda* fortsatt. Regionförbundet ansvarar för arbetet och länsstyrelsen har aktivt deltagit i temagruppernas arbete. Under året har Regionförbundets arbetsutskott skickat ut den Regionala digitala agendan för Kalmar län på remiss till länets kommuner, Länsstyrelsen samt Landstinget. Den Regionala digitala agendan har sikte på år 2020 och på vad vi i länet behöver göra fram till dess för att vi ska kunna använda IT för att underlätta för innevånare och företag.

Länsstyrelsen har under 2014 deltagit i pilotprojektet ”*Näringslivsutveckling i Kalmar län med ett jämställt fokus*”. Projektet har pågått under ett år och avslutades under hösten 2014. Det har drivits av Regionförbundet med finansiering från Tillväxtverket. Pilotprojekt har genomförts i sju län. Satsningen på pilotprojekt är en del i det uppdrag Tillväxtverket har att ta fram en nationell handlingsinriktad strategi för hur kvinnor och män ska ta del av företagsfrämjande på lika villkor. Strategin ska i april 2015 överlämnas till näringsdepartementet.

Länsstyrelsen har även deltagit vid dialogmötet *Ett vassare innovationssystem i Kalmar län* där syftet var att diskutera kring hur man ska kunna stärka innovationsförmågan i länet. I OECD-rapporten *Territorial Review” Småland Blekinge 2012* pekar man på att innovationsförmågan i Kalmar län inte har utvecklats i takt med omvärlden. För att stärka länets företagare och skapa nya förutsättningar har nätverket innovationskraft i Kalmar län skapats www.innovationskraftkalmarlan.se. Vid dialogmötet i maj där Länsstyrelsen deltog var syfte att diskutera och tillvarata deltagarnas kompetens och idéer för att skapa en gemensam bild av hur innovationssystemet kan bli enklare, effektivare och snabbare.

RB 30. Berörda länsstyrelser ska bistå det organ som ansvarar för det regionala tillväxtarbetet i länet i dess uppdrag att genomföra en handlingsplan för att integrera ett jämställdhetsperspektiv i det regionala tillväxtarbetet under perioden 2012–2014.

Kalmar län är ett småföretagarlän och det är också ett av de län i Sverige där flest småföretag tror på ökad omsättning de närmaste tre åren. Tillväxtviljan i småföretagen ligger ungefär på rikssnittet. När det gäller tillväxthindren i småföretagen ligger Kalmar län i de flesta fall ungefär på riksgenomsnittet. Undantaget är tillgång på lämplig infrastruktur som hela 13 % i Kalmar län ser som ett stort tillväxthinder. Sysselsättningsgraden i länet ligger på 62 % vilket är klart lägre än genomsnittet för hela landet. I Kalmar län är nästan en fjärdedel av befolkningen över 65 år, vilket är högst andel av alla län.

Länet hamnar under riksgenomsnittet när det gäller andel kvinnor av samtliga företagare i länet. Positivt är dock att länet hamnar på plats 12 av samtliga 21 län i den totala rankingen ”Jämställt företagindex” som Företagarna presenterade i mars 2013 vilket är en förbättring med två placeringar sedan 2012 års mätning. Rankingens består av fyra variabler som tillsammans ger en bild av hur jämställt företagandet är i kommunerna. Tittar vi specifikt på

andel unga företagarkvinnor (i åldern 16-34 år) hamnar Kalmar län på en mindre smickrande 20 plats.

Siffror från Tillväxtverket visar att antalet företag som drivs av kvinnor ökade med 27 % från 2006 till 2012 i Kalmar län, vilket är under snittet i riket. Positivt är att omsättningen har ökat med 101 % och antalet sysselsatta har ökat med 10 % i företag där företagsledaren är kvinna under samma tidsperiod.

Högutbildade ungdomar och då i synnerhet kvinnor tenderar att flytta från regionen, särskilt till storstäderna. Detta innebär att tillverkningsföretag som strävar efter att utvecklas till att bli mer kunskapsbaserade och högteknologiska har problem med att rekrytera personal med de färdigheter som krävs. Anpassningsförmågan hos länets industriella struktur är beroende av dess förmåga att locka, behålla och integrera välutbildade, i synnerhet ungdomar och invandrare samt kvinnor.

På senare år har antalet kvinnor som är entreprenörer ökat i Kalmar län. Trots detta finns det mycket som behöver göras för att främja kvinnors entreprenörskap. Inom ramen för handlingsplanen har kvinnor uppmärksamats som entreprenörer och de företag som de skapar och det är ett arbete som måste fortsätta. Inom Linnéuniversitet bedrivs bland annat utbildning inom ämnet "Det entreprenöriella universitetet" som ett sätt att medvetandegöra de möjligheter som finns för att utveckla olika arbetsplatser. Samtliga uppgifter i detta stycke är hämtade ur slutrapporten för regional jämförd tillväxt 2012-2014.

RB 31. För sin uppgift att verka för en god tillgång till kommersiell service för medborgare och företag ska berörda länsstyrelser redovisa och kommentera vilka insatser som genomförts, resultaten av dessa och vilka aktörer som deltagit samt på vilket sätt insatserna förhåller sig till övriga insatser för hållbar regional tillväxt i länet. Redovisningarna ska relatera till mål och intentioner i länets regionala serviceprogram.

Det är Regionförbundet som hittills har ansvarat för stöd för kommersiell service i Kalmar län. Länsstyrelsen i Kalmar övertar denna uppgift i och med det nya Landsbygdsprogrammet 2014-2020, men då detta är försenat finns inga uppgifter för Regionförbundet för att ta tillvara de uppgifter som finns på området. Ett resultat av detta möte var en enkät som sändes ut till de livsmedelshandlare som utgör sista butiken på orten för att ta reda på om hantering av växel och dagskassor utgör ett stort problem.

Under hösten 2014 genomförde Tillväxtverket en konferens om servicefrågor. Länsstyrelsen och Regionförbundet i Kalmar län deltog under de båda dagarna. Syftet med träffen var bland annat att följa upp det regionala serviceprogrammets verksamhet under 2014, första året av det regionala serviceprogrammet 2014-2018. Ett annat syfte var att informera om förändringen av stödet till kommersiell service. Stöd till kommersiell service kommer beviljas inom Landsbygdsprogrammet 2014-2020..

Länsstyrelsen har deltagit i ett möte för landsbygdsansvariga i länets kommuner för att fånga upp utvecklingsfrågor inom serviceområdet. Mötet anordnades av Regionförbundet och fokuserade på service för landsbygden.

Länsstyrelsen och Regionförbundet träffade under hösten huvudsekreteraren för regeringens utredning vid namn *Stöd till kommersiell service i särskilt utsatta glesbygdsområden*. Utredningen ska undersöka förutsättningarna för ett stöd riktat till kommersiell service och

offentlig service i de glesbygdsområden i landet som är särskilt sårbara. Syftet med stödet är att medborgare och företag i dessa områden även i fortsättningen ska ha tillgång till en grundläggande nivå av sådan service. Kommersiell och offentlig service är en viktig förutsättning för attraktiva miljöer och en hållbar regional tillväxt på landsbygden.

Tabell 3.2: Länsfakta inom EU-stöd

Utbetalade bidrag, summa (tkr)	2014	2013	2012
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
varav Artikel 33 (inom mål 1-området)	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Jordbruksverket har gjort utbetalningen	726 532	705 395	746 734
Fiskeriprogrammet	0	0	0
Landsbygdsprogrammet	348 267	356 152	378 020
varav Leader	16 179	4 438	2 837
varav miljöersättningar	228 302	248 037	266 030
varav kompensationsbidrag (LFA)	51 925	56 871	58 047
varav företagsstöd	23 196	37 063	43 811
varav projektstöd	23 488	4 524	3 238
varav miljöinvesteringar	5 177	5 219	4 057
Gårdsstöd	378 265	349 244	368 714

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso, Jordbruksverket

Kommentarer Tabell 3.2

2014 har varit ett mellanår inom Landsbygdsprogrammet och vissa miljöersättningar inom det pågående programmet har inte gått att söka. Därför är det naturligt att utbetalningarna inom Landsbygdsprogrammet är något lägre 2014 än föregående år. Överlag har dock Länsstyrelsen hunnit besluta om utbetalning för en större andel av brukarna än tidigare år och totalt sett med alla EU-stöd inräknade har det inneburit en högre utbetalning under 2014.

Länsstyrelseinstruktion 5§

7. Länsstyrelsen ska i sin verksamhet verka för att förenkla för företag

2011 fick samtliga länsstyrelser i uppdrag att förenkla för företag. Uppdraget avslutades i sin nuvarande form den 31 december 2014 och slutrapporteras till Näringsdepartementet i mars 2015. Arbetet samordnas av Länsstyrelsen i Kronoberg. Samordnande länsstyrelse ansvarar för att information går ut till länsstyrelsernas kontaktpersoner, att följa upp förenklingsarbetet runt om i landet och att identifiera möjliga utvecklingsinsatser.

För kontaktpersonerna krävs avsatt tid för uppdraget och mandat från respektive länsledning att prioritera förenklingsfrågor. Under senaste kontaktpersonsmötet i Växjö framgick att kontaktpersonerna både har engagemang och stöttning från sina ledningar, det som behövs är tid och utrymme att arbeta med frågorna.

På nationell nivå och i samordningsuppdragets regi har samhandling, kompetensutveckling och behovsanalys varit tre nyckelord som inneburit stora satsningar.

Samhandling

En av framgångsfaktorerna för att nå resultat i förenklingsarbetet är samhandling.

Samhandling mellan länsstyrelser men också med andra myndigheter och näringslivet.

För tredje året i rad arrangerades ett nationellt förenklamöte med generaldirektörer och chefer på andra myndigheter som har i uppdrag att förenkla för företag. I samband med mötet fick deltagarna även träffa länsstyrelsernas kontaktpersoner. Kontaktpersonerna träffades därefter ytterligare en gång under 2014. Ett sista möte planeras till februari 2015.

För förenklauppdragets del intensifierades samarbetet med Jordbruksverket under året.

Jordbruksverket hade genom en förenklingsresa fått veta vad lantbruksföretagare upplever som krångligt i kontakten med myndigheter. Utifrån det delade de ut uppdrag, däribland till Länsstyrelserna. Fokus låg på bemötande och förankringen av kontroller. Uppdraget tog Förenkla vidare till landsbygdsdirektörernas och djurskyddschefernas nätverk som samlades till ett gemensamt möte i augusti. Återkopplingen till Jordbruksverket sker i januari 2015.

En process som ofta blir omnämnd som krånglig och svårförståelig är bygglovsprocessen.

Tillsammans med Tillväxtverket har därför genomförts två workshops i syfte att få en gemensam bild och se vad som behöver förenklas. Länsstyrelserna och kommuner i Norrbottens län och Västra Götalands län deltog och resultatet har sedan tagits vidare till länsstyrelsernas chefsjuristnätverk och kontaktpersoner men också till Boverket.

Den gemensamma nämnan har varit hur Länsstyrelserna tillsammans kan ta nya steg för att förenkla för företag. Resultaten från samtliga möten har sedan tagits tillvara och styrt riktningen på de insatser som har valt att genomföras. Samtliga möten och dess resultat går att läsa om på uppdragets blogg; www.forenkla-pariktigt.se.

Kompetensutveckling

Länsstyrelsernas kontaktpersoner lyfte tidigt i uppdraget fram behovet av kompetensutveckling kring service och bemötande. Under 2014 fortsatte det påbörjade arbetet med att genomföra kompetenshöjande insatser till exempel forumspel, föreläsningar och Lean-utbildningar på landets länsstyrelser. Vid årets slut har sammanlagt 19 länsstyrelser (inklusive Länsstyrelsen i Kalmar) och deltagit i någon av dessa aktiviteter, ca 1600 medarbetare i den första utbildningsinsatsen och ca 750 medarbetare i en uppföljande utbildning.

Hösten 2013 fick Förenkla på riktigt i uppdrag av länsråden att genomföra en kanalstrategi. För att verkligen förstå vad företagare behöver är det naturligt att först genomföra en behovsanalys. Utifrån den kan man sedan skapa konkreta lösningar på hur man möter dessa behov. Till vår hjälp att genomföra denna behovsanalys anlätades Transformator Design AB som arbetar med metoden Service Design. Det är en kvalitativ metod där man utgår från människan och ställer frågor tills man uppnår en mättnad, det vill säga. Till samma svar återkommer i respondentgruppen. Till arbetet knöts en arbetsgrupp med representanter från olika länsstyrelsegemensamma utvecklingsprojekt, telefonisamordningen och länsstyrelserna i Skåne, Västra Götaland, Värmland och Västerbotten.

Resultatet lyfter fram både utmaningar och styrkor som företagare upplever i kontakten med länsstyrelserna. Utmaningarna handlar mycket om information, tolkning av beslut, väntan på besked, handläggarens roll och skillnader mellan länen. Styrkorna visar hur samarbete gynnar båda parter samt att tillsyn kan vara konstruktiv. Utifrån detta har Transformator gett oss förslag på fortsatt arbete där de ser att länsstyrelserna behöver arbeta med tillgänglighet, enhetlighet och partnerskap. Resultatet har presenterats för olika grupper såsom länsrådsgruppen, nationell kommunikationssamordning och givetvis länsstyrelsernas kontaktpersoner för förenklaarbetet. Förhoppningen är att resultatet tas vidare inom dessa nätverk samt med hjälp av arbetsgruppen och kontaktpersonerna. Även om

samordningsuppdraget slutrapporteras i mars 2015, bör arbetet fortsätta på landets länsstyrelser med alla de initiativ som påbörjats på regional nivå.

Uppdraget att inrätta en gemensam inlämningsfunktion för skogsägare – ”En dörr in”

Det för länsstyrelserna och Skogsstyrelsen gemensamma projektet *En dörr in* har pågått sedan 2010. Till inlämningsfunktionen ska anmälningar och ansökningar som har anknytning till skog kunna lämnas in på ett likartat sätt via en gemensam inlämningsfunktion, oavsett vilken myndighet som ska handlägga och utöva tillsyn. En inventering visar att det kan röra sig om ett 40–50-tal ärendetyper som skulle kunna vara aktuella att leda genom inlämningsfunktionen.

Formerna för samverkan har varit huvudfokus under det första halvåret för att lägga en god grund för det fortsatta utvecklingsarbetet. En överenskommelse har slutits mellan Skogsstyrelsen och länsstyrelserna. Den beskriver fördelningen av ansvar för och finansiering av inrättande och utveckling samt förvaltning av funktionens olika komponenter, samt organisering av den övergripande styrningen och förvaltningen. För de två ärendeprocesserna dikning/markavvattnings samt forn- och kulturlämningar i avverkningsanmälan har en översiktlig lösningsbild arbetats fram i samverkan. För den senare påbörjas hösten 2015 utveckling av den befintliga e-tjänst för avverkningsanmälan som finns under *Mina sidor för skogsägare* på Skogsstyrelsens webbplats.

De utmaningar som lyfts i det fortsatta arbetet med att utveckla den gemensamma inlämningsfunktionen är följande:

- Kundbehov/-nytta: Dels processen att fånga behoven, men även lanseringen.
- Kvaliteten i bakgrundsinformationen som blir central att säkra i automatisering av ärendeflöden.
- Enhetlig handläggning och enhetliga rutiner är en grundförutsättning.
- Övriga initiativ i omvärlden inom e-förvaltningsområdet vilka behöver följas aktivt.

Slutligen konstateras att det för att skapa effektivitet i processen krävs stabilitet i utvecklingsarbetet. Samarbetet med användaren av funktionen skapar förväntningar på ett högt och jämnt tempo i utvecklingsprocessen. Tydliga och långsiktiga uppdrag samt stabil finansiering är förutsättningar för att nå detta.

Infrastrukturplanering

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 34*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,19	0,32	0,35
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,72	0,11	0,04
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,56	0,23	0,22
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	894	495	307
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,50	0,27	0,17
Antal ärenden, inkomna och upprättade	17	23	27
Antal beslutade ärenden	12	21	26
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inklusive OH exklusive resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskravet. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Infrastrukturplanering ingår i området hållbar samhällsplanering. De ökade verksamhetskostnaderna är en följd av länsstyrelsens omorganisation där två nya sakområden tillfördes området hållbar samhällsplanering.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Under 2014 har projektet med den nya dragningen av E22 väster om Rinkabyholm avslutats. Upphandling av entreprenaden kommer att ske under första delen av 2015.

Samråd har skett under hösten angående ny dragning av E22 vid delen Gladhammar – Verkeback. Projektet förbifart Färjestaden har fortsatt, medan projektet ny sydlig infart till Västervik har legat still under året. Vad det gäller åtgärder längs väg 136 mellan Algutsrum och Borgholm har några mindre objekt påbörjats som till exempel en ny korsning vid Ekerum. Anläggande av cirka 25 mil cykelväg på Öland inom ramen för projektet Fyr till Fyr har fortsatt. Preciseringsen av riksintresse för kommunikationer avseende Kalmar flygplats antogs under 2014.

Vad gäller prioriterade insatser i länet under 2014 rådde samstämmighet mellan Länsstyrelsen och regionförbundet om fortsatta satsningar på länets större vägar, Kust till kustbanan och Stångådalsbanan. På järnvägssidan har planeringen för stationslägen och mötesplatser på både kust-kustbanan och Stångådalsbanan fortsatt. Bland annat har Station Smedby färdigställt och invigts.

Arbetet för att utnyttja befintlig infrastruktur på ett mer miljövänligt och rationellt sätt har fortsatt inom de tre länen i Småland genom Regionalt Godstransportråd. Här finns företrädare för företag, näringslivsorganisationer, Trafikverket och de kommunala samverkansorganen. Ordförande i Godstransportrådet är landshövdingen i Jönköpings län.

Länsstyrelsens insats och uppnådda resultat

Länsstyrelsens ambition är att ha korta handläggningstider. I ambitionen ligger att handläggningen av infrastrukturärenden sker tvärsektoriellt, att besluten är tydliga och skickas inom 30 dagar från att kompletta handlingar finns. Länsstyrelsen har under 2014 levt upp till detta.

Vägsamråd, där Trafikverket och Länsstyrelsen och Regionförbundet deltar, har som regel genomförts en gång varje månad med uppehåll under juli och augusti månad. Mötena har ställts in då inga aktuella ärenden funnits. Samråden är ett bra tillfälle att i olika skeden av väg/järnvägsprocessen ha en god och tvärsektoriell dialog mellan Trafikverket och Länsstyrelsen. Infrastrukturfrågor är synnerligen tvärsektoriella till sin karaktär varvid en god samverkan mellan Länsstyrelsen och externa aktörer är en central del.

En gemensam resa i länet med länsstyrelse, Trafikverk och Vectura genomfördes traditionsenligt under våren 2014. Detta år gick resan till norra Öland. Resans syfte är att titta på genomförda och/eller planerade projekt och utifrån ett samtidigt och tvärsektoriellt sätt diskutera aktuella planeringsfrågor.

Länsstyrelsen har under året deltagit i ett flertal möten och seminarier gällande bland annat cykelprojekt. Framförallt märks här det projekt som drivs i Ölands kommunalförbunds regi, Fyr till fyr, där Länsstyrelsen vart representerad i projektgruppen samt haft samråd med projektet gällande den fysiska planeringen.

Länsstyrelsen har i yttrande över kommunala planer och länets översiktsplaner bevakat riksintresse för kommunikationer och aktivt deltagit i dialoger kring riksintressepreciseringen gällande kommunikationsfrågor för Kalmar hamn. Vidare har en remiss – Funktionellt prioriterat vägnät – inkommit till Länsstyrelsen i november 2014. Länsstyrelsen kommer att behandla ärendet under våren 2015 då remisstiden går ut.

Länsstyrelsen har vidare fortsatt i arbete i nationellt nätverk för kommunikationsexperter (Komexp) samt den regionala motsvarigheten, Länsinfragruppen. Deltagande i Smålands godstransportråd har nedprioriterats under året.

Hållbar samhällsplanering och boende

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 40* och 41*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	3,45	3,23	1,47
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	3,26	2,77	2,82
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	4,11	3,26	2,35
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	7 471	5 823	4 136
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	4,20	3,18	2,34
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 128	1 166	1 289
Antal beslutade ärenden	1 065	1 211	1 321
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	20	20	36
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	15	0	0
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 402, Detaljplaner (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	60		51
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 4031, Överklagande detaljplaner (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	Ej aktuellt		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 4032, Överklagande lovärenden (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	51		30

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inklusive OH exklusive resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

De ökade verksamhetskostnaderna är en följd av länsstyrelsens omorganisation, vilket innebar att miljömålsarbetet och miljöskydd tillfördes området hållbar samhällsplanering.

Den främsta anledningen till att antalet beslutade ärenden minskat kraftigt 2014 i jämförelse med 2013 är brister i statistiken avseende VÄS 413 (bidrag till energiåtgärder). Under 2014 har, enligt överenskommelse länsstyrelsens bostadsstöd handlagts av länsstyrelsen i Östergötland. Statistiken visar med något undantag enbart inkomna ärenden för länsstyrelsen i Kalmar län, inte beslutade.

Gällande brukarundersökning – verksamhet 402, Detaljplaner visar resultatet att det totala nöjdindexet har ökat 9 enheter vid mätningen 2014 i förhållande till mätningen 2012. Fokus i förbättringsarbetet kommer att läggas på länsstyrelsens roll att samordna det statliga intresset.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Större och mer komplexa ärenden ställer allt högre krav på Länsstyrelsen. Länsstyrelsen har under 2014 arbetat efter en arbetsmodell som bättre ska svara upp mot kommunernas behov av råd och stöd i ett tidigt skede. Effekterna av ett mera uttalat ansvar kommunvis i planfrågor samt en ökad möjlighet för kommunerna att delta i planberedningsmöten leder till ökad

information och därmed bättre beredskap i planfrågor på myndigheten. En tidigare och tydligare genomlysning av planärenden kan på längre sikt medverka till att förbättra kvaliteten på översikts- och detaljplaner i länet. En utökad dialog med Länsstyrelsen leder även till bättre framförhållning och beredskap för kommunerna.

Under 2013 ökade länets befolkning med 326 personer och under 2014 har länet fortsatt öka sin befolkning. Kalmar kommun svarar för cirka två tredjedelar av all nyproduktion av bostäder i länet. Men även i Kalmar krävs mycket attraktiva lägen för att bostadsproduktion ska komma till stand.

Översiktplaner;

Flera av länets kommuner har under året tagit fram översiktplaner:

Mörbylånga kommun - övergripande översiktsplan – samråd och granskning.

Borgholms kommun - fördjupad översiktsplan för Borgholm/Köpingsvik – samråd.

Kalmar kommun - fördjupad översiktsplan för Södra staden - samråd och granskning.

Nybro kommun - fördjupade översiktplaner för Sankt Sigfrid som samt tematiska tillägg för Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS), Gång- och cykelplan, Tysta områden och Vindbruksplan - samråd och granskning.

Vimmerby kommun - fördjupad översiktplan för Vimmerby stad – samråd.

VA-planer som tematisk tillägg till översiktplanen har tagits fram av Mörbylånga, Torsås, Kalmar, Nybro och Oskarshamns kommuner. Samråd om planerna har skett under året.

Detaljplaner

Några av de mest omfattande detaljplanerna i länet under 2014;

- Linnéuniversitets etablering i Ölandshamnen. Detaljplanen har under året vunnit laga kraft. Planens syfte är att skapa möjlighet och förutsättningar för att Linnéuniversitetet ska kunna samla sina verksamheter i Ölandshamnen.
- Samråd om flera detaljplaner inom kulturhistoriskt värdefulla miljöer – etablering av nytt parkeringshus i kvarteret Lustgården, nytt bostadsbyggande i kv. Gesällen, kv. Mältaren och Bryggaren på Kvarnholmen, Fredrikskansområdet samt kvarteret Liljan i Kalmarsundsparken
- Borgholms kommun har tagit fram detaljplaner för Ekerum under flera år och under året har två av dessa vunnit laga kraft. Två har antagits av kommunen men är överklagade. Den sista detaljplanen är under framtagande.
- Oskarshamns kommun har under året antagit etapp II av genomförande av fritidsanläggningen Circle resort i Figeholm. Planen syftar till att utveckla möjligheterna till satsningar på fritid, turism och rekreation.

Den för länet mycket betydelsefulla turismnäringen ger upphov till flera detaljplaner för etableringar i stugbyar och turistmål. Flera lokaliseringar är komplicerade med stadsintegrerade och/eller sjönära lägen som ställer stora krav på noggrann avvägning mellan olika, ibland motstående, intressen. Länsstyrelsen har en nyckelroll i detta viktiga arbete med att förebygga långsiktiga klimateffekter som översvämningar och skador på befintlig bebyggelse med omfattande samhällsekonomiska konsekvenser.

Den långa havskusten i länet genererar många planer med frågeställningar och tolkningar kring strandskyddet. Flera planer gäller havsnära fritidshusområden som avses omvandlas till permanentbebyggelse. Ofta ligger dessa inom områden med risk för havsnivåhöjningar. Inlandskommunerna hyser stora förhoppningar om att de nya möjligheterna med att bygga i strandnära lägen (LIS) ska locka till sig nya invånare. Effekterna av Länsstyrelsens arbete

utgör säkerställandet av värdefulla livsmiljöer för flora och fauna, samt attraktiva miljöer för friluftslivet ur såväl regionalt, nationellt som internationellt perspektiv.

Även planer inom riksintresse för kulturmiljö framförallt i länets medeltidsstäder genererar ställningstaganden och frågor kring hänsyn och gestaltning av de kulturhistoriskt värdefulla miljöerna i samband med stadsförnyelse och ny användning av befintliga, historiska byggnader. Länsstyrelsens arbete i dessa frågor bidrar aktivt till att bevara värdefulla byggda och gröna kulturmiljöer för länets invånare och framtida generationer men även tillvarata regionens identitet och karaktärsdrag till förmån för länets utveckling inom bland annat turism och näringsliv.

Två länsplanedagar har genomförts under 2014. Länsplandagen i april hade temat Havsnivåhöjning och byggnation och länsplanedagen i september temat plan- och kulturmiljövård. Länsstyrelsens bedömning är att de gemensamma länsplanedagarna fyller en viktig funktion för att upprätthålla viktiga kontakter med kommunerna och uppnå en korrekt och likvärdig tolkning av nya PBL. Länsstyrelsen har även aktivt deltagit med föreläsning och medborgardialog vid Kulturarvsseminariet i Oskarhamn.

Strandskyddsöversynen

Översynen av det differentierade strandskyddet i länet är nu som helhet genomförd och avslutades under 2014. Det gäller länets hela kuststräcka, skärgården samt större insjöar. Länets värdefulla naturvärden och friluftsmiljöer knutna till strandmiljöer har därmed systematiskt analyserats och säkerställts för framtiden.

Bostadsbyggande

Länsstyrelsens bostadsmarknadsanalys fyller en viktig funktion som planeringsunderlag för kommunernas bostadsförsörjning samt för den strategiska, regionala överblicken över bostadsmarknadsfrågan i länet. Länsstyrelsens årliga bostadsmarknadsanalys skapar ökad kunskap om den regionala bostadsmarknadssituationen, hur denna förändras över tiden samt ger indikationer om vilka prioriteringar som bör göras i kommande planering för att åstadkomma god framtida beredskap men även effektivt utnyttjande av länets befintliga bostadsbestånd.

Bostadsmarknadsenkäten för 2013 visar att det i majoriteten av länets kommuner råder balans mellan utbud och efterfrågan på bostäder. Tre kommuner uppger att de har brist på bostäder medan två uppger att de har ett överskott. Inom kommunerna döljer sig i sin tur stora variationer. Som exempel anger sex kommuner att de har brist på bostäder i sina centralorter.

Antalet färdigställda bostäder stannade på 259 stycken under 2013; 163 småhus och 96 lägenheter. Det är en distinkt minskning från 426 bostäder under 2012 och ungefär hälften av det kommunerna hade planerat för. 271 bostäder påbörjades i sin tur under 2013, vilket däremot är en tydlig uppgång från 160 stycken under 2012.

Befolkningsökningen om 326 personer i länet under 2013 är lite lägre än för 2012. Länet är helt beroende av invandring från utlandet för att inte minska sin befolkning. Utflyttningen av unga och välutbildade, särskilt kvinnor, utgör fortsatt ett hot för länets utveckling. En förändrad demografi, en ökad invandring etc. ställer krav på kommunerna att erbjuda ett annat utbud av bostäder än vad man idag kan göra, detta oavsett om befolkningen minskar eller ej.

Trots en fortsatt stor efterfrågan på hyresrätter byggdes få nya hyreslägenheter i länet under året. Under 2013 såldes och revs ett mindre antal hyreslägenheter. Samtidigt minskade antalet

outhyrda lägenheter hos allmännyttan från 456 stycken under 2012 till 269 stycken under 2014. Problematiken med outhyrda lägenheter i allmännyttan är koncentrerad till mindre än hälften av länets kommuner. Kombinationen av att allmännyttan rivs, säljs ut och renoveras, gör tillsammans med att antalet outhyrda lägenheter minskar att det kan bli brist på billiga hyreslägenheter framöver. Dessa är särskilt intressanta för svaga grupper i samhället som hemlösa, nyanlända etc. Flera kommuner uppger redan idag ha brist på denna typ av bostäder.

Förra året intensifierade några kommuner sitt arbete mot hemlöshet. Men endast sex kommuner lever upp till kraven i lagen om bostadsförsörjning, det vill säga har antagna riktlinjer för bostadsförsörjningen, som omfattar kommunens samtliga invånare, däribland gruppen hemlösa. Länets kommuner behöver i högre grad tillämpa rätten till bostad och se bostaden som en förutsättning och plattform för att kunna ta itu med olika andra problem och komma vidare i livet. Genom bland annat bättre intern samordning mellan förvaltningar och ambitiösare ägardirektiv till de kommunala bostadsbolagen, har kommunerna möjlighet att ta krafttag mot hemlöshet och på så sätt verka för ökad social hållbarhet.

Att erbjuda attraktiva bostäder, gärna i strandnära lägen, ses i många av länets kommuner som näst intill avgörande för att locka nya invånare till Kalmar län.

Genom att det mest byggs villor i länet, planeras det och byggs det i huvudsak bara för socioekonomiskt starka grupper. Detta innebär att viktiga flyttkedjor skapas där lägenheter och äldre hus friställs på marknaden. Nya tillgänglighetsanpassade bostäder för äldre och funktionsnedsatta, gärna i servicenära lägen, byggs i några av kommunerna för att möta en förändrad demografi.

De främsta hindren mot bostadsbyggande i länet är idag höga produktionskostnader samt vikande befolkningsunderlag.

Hemlöshetsuppdraget

Under året har Länsstyrelsen enligt sin handlingsplan deltagit i samtliga nationella möten rörande hemlöshet och själva vid två olika tillfällen arrangerat två utbildnings/erfarenhetsdagar för olika aktörer i länet. Vid en av dagarna deltog även den nationella hemlöshetssamordnaren.

I arbetet att stödja kommunerna i deras arbete mot hemlöshet har även barnperspektivet lyfts liksom kopplingen till de fyra jämställdhetspolitiska delmålen.

Indikatorer

Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik utgiftsområde 18¹⁾

Detaljplaner	2014	2013	2012	2011	2010
Antal överprövade detaljplaner		3	2	2	0
Antal upphävdade detaljplaner		0	1	1	0
Strandskyddsdispenser	2014	2013	2012	2011	2010
Antal strandskyddsdispenser som Länsstyrelsen har överprövat		33	35	26	6
Antal strandskyddsdispenser som Länsstyrelsen har upphävt		18	24	13	0

¹⁾ Se avsnitt Resultatredovisning, avsnitt indikatorer

Kommentar kring ovanstående indikatorer**Detaljplaner**

Inga detaljplaner har överprövats eller upphävts under 2014.

Strandskyddsdispenser

Antalet upphävda strandskyddsdispenser uppgår till 12, medan antalet överprövade strandskyddsdispenser under 2014 utgör 36.

Återrapportering regleringsbrev**Tabell 4.1**

Bidrag för vilka Länsstyrelsen har fattat beslut, men där annan myndighet har gjort utbetalningen (tkr)	2014	2013	2012
Boverket: Engångsbidrag	7 959	6 329	3 336
Boverket: Periodiska bidrag totalt	0	0	210
Totalt	7 959	6 329	3 456
varav Boverket: Nyutbet. periodiska bidrag respektive år	0	0	0

Källa: Boverkets statistikprogram Svanen

Kommentarer Tabell 4.1

Radonbidragen fortsätter att sjuka i likhet med föregående år, vilket sannolikt beror på att man kan kombinera dessa ärenden med ROT-avdrag. Bidragen för Solceller fortsätter däremot att öka i jämförelse med 2013, vilket visar att det finns ett mycket stort intresse för Solceller.

Tabell 4.2

Beslut om stöd (antal första beslut)	2014	2013	2012
Reguljära stöd			
Radonbidrag egna hem	47	68	105
Tillfälliga stöd			
Investeringsstöd äldre bostäder, m.m.	1	4	3
Investeringsstöd till solceller	59	53	0
Övriga beslut			
Beslut om omprövning	21	30	19
Beslut om avslag/avskrivning	22	10	1
Beslut om återkallande	20	30	16
Beslut om utbetalning	89	82	135
Beslut om omprövning efter utbetalning	0	0	1

Källa: Boverkets statistikprogram Svanen

Kommentarer Tabell 4.2

Statistiken visar att intresset för radonbidrag fortsätter att sjuka, antalet bidragsbeslut och har i stort sett halverats sedan 2012. Intresset för Solceller fortsätter även 2014 att öka, antalet ansökningar är betydligt fler än det totala bidragsstödet som länsstyrelsen har att fördela. Investeringsstödet för äldre bostäder minskar något i jämförelse med 2013.

Energi och klimat

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 42*			
Årsarbetskrafter män 1)	1,24	2,02	1,71
Årsarbetskrafter kvinnor 1)	0,12	0,02	0,59
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,83	1,11	1,26
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2 263	2 780	2 724
Andel av totala verksamhetskostnader (%) 2)	1,27	1,52	1,54
Antal ärenden, inkomna och upprättade	9	15	15
Antal beslutade ärenden	3	13	16
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	8	5	1
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	281	270	151

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inklusive OH exklusive resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

En långtidssjukskrivning är orsaken till att både, färre ärenden inkommit, färre beslutande ärenden samt fler icke beslutande ärenden äldre än två år under 2014 i jämförelse med 2013.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Arbetet med klimatanpassning

Arbetet med klimatanpassning pågår i länets alla kommuner. Det finns en kontaktperson i varje kommun som ofta även fungerar som samordnare för energi- och klimatfrågor. Problemområdena varierar till viss del då länet både har kust- och inlandskommuner. De största och därmed vanligaste frågorna är kring översvämning, dricksvatten och havsnivåhöjningar. Länsstyrelsen har upprättat en regional vattenförsörjningsplan för att möta sårbarheter för dricksvatten, samt se över möjligheter till alternativa dricksvattenstäckter. Regionala scenarier på lång och kort sikt är något som efterfrågas framförallt inom fysisk planering.

Länsstyrelsen har under året färdigställt en regional klimatanpassningsplan. Fokus i övrigt för klimatanpassningsarbetet i länet under 2014 har varit vattenförsörjning, fysisk planering samt risk och sårbarhetsarbete.

Indikatorer

Allmän miljö- och naturvård utgiftsområde 20¹⁾

Förnybar energi	2014	2013	2012	2011	2010
Installerad effekt i vindkraftverk (MW)		307	246,4	184,2	79,1
Producerad el som kommer från vindkraft (GWh)		658	474	333	164

¹⁾ Se avsnitt Resultatredovisning, avsnitt indikatorer

Källa: Statens energimyndighet

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Kalmar län stod år 2013 för ungefär 10 procent av den totala installerade effekten vindkraft i Sverige. Produktionen i länet uppgick till drygt 0,66 TWh vilket placerade länet på femte plats i landet. Den största delen av den installerade effekten under året kom genom driftsättningen av det havsbaserade Kårehamnsprojektet. Projektet flyttade upp Borgholms kommun till sjunde platsen i landet avseende installerad effekt och till tredje plats avseende utbyggnad under 2013. I övrigt fortsätter utbyggnaden att utvecklas i inlandskommuner och inte enbart i kustkommuner. Nya högre verk gör numera att skog inte innebär ett problem och vindkraftsetableringarna koncentreras därför till de mindre exploaterade inlandskommunerna. Ett par tillståndsgivna havsbaserade projekt ligger fortfarande på is i avvaktan på bättre ekonomiskt läge.

Återrapportering regleringsbrev

RB 42. Länsstyrelserna ska redovisa insatser och användningen av medel från anslag 1:10 *Klimatanpassning* inom utgiftsområde 20 med anledning av uppgiften att samordna det regionala klimatanpassningsarbetet.

Varje länsstyrelse svarar för att samordna klimatanpassningsarbetet i det egna länet. För att kunna byta erfarenheter och skapa samordningsvinster länen emellan har länsstyrelsernas klimatanpassningssamordnare bildat ett nationellt nätverk. Nätverket träffas två gånger per år. Länsrådsgrupp 1 har det övergripande ansvaret för nätverket. Inom nätverket sprids information och gemensamma frågeställningar diskuteras. Vid behov tillsätts även arbetsgrupper för angelägna länsgemensamma frågor. Det finns även grupper som särskilt ska bevaka vissa intressen, till exempel en referensgrupp till SMHI för kontrollstation 2015.

I det nationella nätverket finns flera arbetsgrupper med syfte att bevaka hur klimatförändringar kan påverka olika sektorer i samhället. Länsstyrelsen i Kalmar är bland annat med i arbetsgruppen som arbetar med biologisk mångfald i ett förändrat klimat.

Ett samarbete har även skett i sydostregionen där klimatanpassningssamordnarna samlats ett flertal gånger för erfarenhetsutbyte och diskussioner.

En viktig del av klimatanpassningsarbetet är att informera om de effekter ett förändrat klimat kan få samt vad man kan göra för att hindra och lindra de negativa effekterna. Som ett led i informationsarbetet har Länsstyrelsen under året varit ute och föreläst på ett flertal ställen i olika sammanhang, bland annat för tjänstemän, politiker och näringsliv i länets kommuner, på Linnéuniversitet för miljöstudenter, studiefrämjande samt för tankesmedjor.

Som exempel på föreläsningar kan nämnas en workshop som Nybro kommun anordnade kring höga flöden den 17 januari. På workshopen kring höga flöden diskuterades framförallt hantering av tidigare översvämningar i Ljungbyån. I sammanhanget diskuterades hur man genom tidiga varningssystem för höga flöden tidigare kan reagera vid översvämningar. Den 13 februari hölls föredrag om klimatförändringar och klimatanpassning för länets räddningschefer med flera.

Ett viktigt arbete under året har varit att medverka i Länsstyrelsens översyn av kommunala planer i den fysiska planeringen. Behovet av klimatanpassning har framförts i flera översiktsplaner. Planer som granskats under året är bland annat är översiktsplaner för

Mörbylånga, Kalmar, Oskarshamn och Nybro samt detaljplaner för Borgholm, Mönsterås och Kalmar kommuner.

Länsstyrelsernas syn vad gäller klimatanpassning i fysisk planering finns att läsa i skriften Klimatanpassning i fysisk planering – vägledning från Länsstyrelserna, som gått ut till mottagare runt om i landet, bland annat länets kommuner, regionförbund, landsting, Trafikverket samt flera byggkonsulter

På Länsstyrelsen finns en arbetsgrupp för klimatanpassningsfrågor med representanter för olika arbetsområden. Gruppen träffas två till tre gånger per år. Information om klimatanpassning läggs kontinuerligt ut på Länsstyrelsen hemsida. För att klimatanpassningsproblematiken ska bli en naturlig del av beslutsprocessen arbetar Länsstyrelsen med att lyfta frågan i olika sammanhang, där den negativa påverkan på klimatet annars skulle förbises.

Under året har Länsstyrelsen medverkat i centrala, regionala och lokala möten samt konferenser med påverkan eller beröring till klimatproblematiken. Ett viktigt verktyg i arbetet med klimatanpassning är att tillgängliggöra resultat och scenarier på kartdatabaser, som underlag för bland annat kommunal och regional planering. Under året har därför klimatanpassningssamordnaren arbetat med GIS verktyget i den fysiska planeringen. Under 2014 har Länsstyrelsen påbörjat arbetet med lågpunktskartering av länet med exempel från de större tätorterna i länet. Arbetet kommer fortsätta under 2015.

Under 2014 har Länsstyrelsen i samarbete med Regionförbundet och LRF sydost gjort en framtidsstudie i syfte att stärka länets gröna näringar i Kalmar. Fyra delstudier togs fram för att ge förslag om utvecklingen i länet, en av dessa studier var en energi och klimatstudie. Arbetet presenterades på en konferens 15 april

Länsstyrelsen medverkar i ett klimatprojekt tillsammans med Nybro och Kalmar kommuner där modeller för tidiga indikationer på höga flöden i vattendrag undersöks. Syftet är att minska sårbarheten vid översvämningar.

Strategiskt arbete

Klimatkommission Kalmar län har till uppgift att skynda på det arbete som måste göras för att nå de målsättningar som satts upp i den regionala energi- och klimatstrategin. Ordförande i Klimatkommission Kalmar län är vice ordförande i Regionförbundets styrelse och vice ordförande är landshövdingen. Klimatkommissionen är i övrigt sammansatt av representanter för energi-, transport- och byggföretag, Linnéuniversitetet, Landstinget Kalmar län, Riksdagen och en kommun i länet. I sekretariatet ingår Länsstyrelsens klimat- och energirådgivare samt klimatanpassningssamordnare.

Klimatkommissionen arbetar för Klimatsamverkan Kalmar län, det vill säga den tjänstemannagrupp inom kommun, landsting, regionförbund och länsstyrelse som Länsstyrelsen samordnar inom områdena energi, klimatanpassning och miljömålsarbete.

En viktig fråga som togs upp i klimatkommissionen under året är efterfrågan på regionala riktlinjer för fysisk planering i strandnära läge med tröskelnivåer i förhållande till medelvattennivån. Länsstyrelsen gav därför i uppdrag till SMHI att ta fram återkomsttider för höga flöden i länet som planeringsunderlag för att bestämma nivåerna för nybyggnationer vid vatten. Den 11 april bjöd länsstyrelsen in länets kommuner på en länsplanedag med temat

havnivåhöjning och byggnation. Åtgärden är även med i Klimatkommissionens handlingsplan för 2014.

Regionala planer för klimatanpassningsarbetet

Länsstyrelsen slutrapporterade den regionala handlingsplanen för klimatanpassning den 30 juni 2014. Planen är en vägledning för regionala och lokala aktörer att aktivt möta klimatförändringar. Det vill säga att minska sårbarheten och tillvarata möjligheter för att utveckla ett långsiktigt robust samhälle. Handlingsplanen är en sammanställning av det regionala klimatanpassningsbehovet för Kalmar län utifrån befintlig kunskap.

En viktig del av syftet är att klargöra olika aktörers roller i klimatanpassningsarbetet. I handlingsplanens åtgärdsdel beskrivs övergripande målsättningar för olika områden samt de åtgärder som behöver vidtas för att klara klimatförändringarnas negativa inverkan på samhället.

Länsstyrelseinstruktion 5§

8. Länsstyrelsen ska samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat. Förordning (2013:815).

Samordning av arbetet har skett i samverkan med Regionförbundet Kalmar genom klimatsamverkan Kalmar Län där Klimatkommissionen Kalmar Län agerar styrgrupp.

Medlemmarna representerar följande organisationer:

- Linnéuniversitetet
- Länsstyrelsen i Kalmar (vice ordf.)
- Södra Cell
- Regionförbundet i Kalmar län
- Kalmar Energi
- Regionförbundet (ordf.)
- Arkitektstudio Rolf Möller AB
- Landstinget i Kalmar län
- LRF Sydost
- Oskarshamns kommun
- Riksdagen
- Energikontor Sydost

Under 2014 har tre sammanträden genomförts.

Klimatkommissionerna i sydost (Kalmar, Kronoberg, Blekinge) har haft ett gemensamt möte i Alvesta. Referensgruppen för Klimatsamverkan i Kalmar län består av medlemmar från Länsstyrelse, Regionförbund, Energikontor samt kommuner. Beslutad handlingsplan för 2015 med prioritering på samhällsbetalda resor. Under 2014 har tre sammanträden hållits.

Förutom workshops har klimatsamverkan under hösten investerat i en webbaserad plattform, Projectplace, där ett aktivt nätverk inom energi- och klimat bildats för att enkelt kommunicera olika aktiviteter och pågående arbete enligt handlingsplanen. En större samordning med det regionala energikontoret har också utvecklats för att gemensamt förbättra samverkan i de olika processerna. Genom Länsstyrelsen och klimatsamverkan Kalmar Län har en gemensam

modell för klimatkompensering av kommunala tjänsteresor arbetats fram under 2014. Hittills har tre kommuner under 2014 implementerat modellen vars syfte är att finansiera klimatsmarta transportlösningar inom kommunen som till exempel inköp av elcyklar eller laddstolpar för elfordon.

Länsstyrelsen har deltagit i Länsstyrelsernas energi och klimatsamordning (LEKS) och även i det regionala nätverket för Länsstyrelserna i Syd. Gemensamma utbildningsinsatser har utförts i samverkan med Länsstyrelsen Kronoberg. Deltagande i projektet Green Charge om utbyggnad av infrastruktur för elfordon med Blekinge Teknisk Högskola som projektledare och även deltagit och stöttat framtagandet av en Biogas strategi för Sydost.

Klimatsamverkan Kalmar Län har som syfte att samordna och stödja kommunernas klimat- och energiarbete. Genom klimatkommissionens medlemmar sker en god dialog mellan näringslivet och Länsstyrelsen hur klimat- och energiarbetet kan utvecklas, inte minst inom Biogasområdet.

Kalmar Län har tidigt utpekats som riksintresse för vindkraft där 10 (snart 11) av 12 kommuner har antagna vindkraftsplaner.

Kulturmiljö

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 43*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,73	2,89	4,63
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	5,98	5,23	4,64
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	4,72	4,41	5,07
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	9 379	10 208	10 098
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	5,27	5,58	5,71
Antal ärenden, inkomna och upprättade	910	606	694
Antal beslutade ärenden	866	617	722
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	9	12	9
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	67	1 956	221

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inklusive OH exklusive resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Ärendemängden inom arkeologiområdet har under 2014 ökat med ca 60 % jämfört med föregående år. Merparten av den ökningen är avverkningsanmälningar och ansökningar om tillstånd att söka med metalldetektor.

Ökningen av skogsrelaterade ärenden kan direkt kopplas till lagändringen som kom den 1 januari 2014. Förändringen som påverkat andelen ärenden, är att tidsrekvisitet för vad som är fornlämning, nu har en fastställd gräns till år 1850. Denna förändring i lagen fick som resultat att det i fornminnesregistret finns en osäkerhet kring vad som är fornlämning eller inte, då lagändringen inte åtföljdes av tydliga förändringar i fornminnesregistret. Därigenom fick Skogsstyrelsen ett behov av flera samråd med länsstyrelsen. Detta har inneburit en mer en fördubblad ärendeströmning vilket varit tydligt kännbart.

Antalet ansökningar om tillstånd för att få använda metallsökare ökade från 16 ansökningar under 2013 till 78 stycken under 2014. Ökningen beror på att medlemmar i Sveriges metallsökarförening, vilka utgör majoriteten av sökanden, troligtvis gjort en tolkning att lagändringen medfört en lättnad i tillåtligheten. Konsekvenserna av detta är att ärendebelastningen ökat, antalet ansökningar har ökat men även antalet överklagade ärenden. Minskningen i årsarbetskraften hänger samman med besparingar under 2014.

Andra väsentliga prestationer och resultat

I enlighet med de nationella kulturpolitiska målen syftar kulturmiljöarbetet till att främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas.

Länets kulturmiljöprofil

Kalmar län har stora områden med höga kulturmiljövärden. Bronsålderslandskap i norr och i söder, särpräglade herrgårdar och bruksmiljöer i Tjust, en till stora delar oexploaterad skärgård, det småländska höglandets byar, flera städer med medeltida kulturlager under mark och rika, flerhundraåriga bebyggelsemiljöer ovan mark, två Vasaslott och ett flertal medeltida ruiner, Glasrikets industrilandskap och inte minst hela Öland med den södra tredjedelen upptagen på Unesco:s världsarvslista.

Länsstyrelsens prioriteringar

Länsstyrelsen har fortsatt att prioritera kärnverksamheten. Det innebär tillståndsärenden enligt kulturminneslagen, KML, och bidrag enligt förordningen om förvaltning av värdefulla kulturmiljöer. Även medverkan kring statliga intressen i samrådsärenden som till exempel planärenden enligt Plan-och bygglagen, infrastrukturprojekt, till exempel vägar och bredband, vattenanknutna exploateringsåtgärder och stenmurar enligt Miljöbalken. Därutöver har medel av 7:2 anslaget avsatts för framtagande av vissa kunskaps-och planeringsunderlag.

Arkeologi

Bland de arkeologiska undersökningarna som genomförts bör särskilt framhållas den nya förbifarten vid Rinkabyholm strax söder om Kalmar. Vid undersökningarna har bland annat lämningar som vittnar om omfattande handels- och hantverksaktiviteter under slutet av järnåldern undersökts. Även boplatslämningar har undersökts, vilka berättar om en mer vardaglig sida av livet i trakten för 2000-3000 år sedan. Elever och lärare i den närliggande skolan fick närvara i olika skeden av den arkeologiska undersökningen. Därmed har delaktigheten och möjligheten att förstå den tidiga historien ökat.

Den förändrade åldersgränsen i KML medför att ett stort antal fartyglämningar som vid årsskiftet var registrerade som fornlämningar, förlorar eller riskerar att förlora sin status som fornlämning. Kalmar läns museum fick av Länsstyrelsen i uppdrag att utreda och kulturhistoriskt värdera 53 fartyglämningar, varav 32 är skeppsvrak. Utredningens resultat har förbättrat myndighetens beslutsunderlag, vilket leder till ökad rättssäkerhet inför eventuell fornlämningsförklaring.

Byggnadsminnen

Under året har Länsstyrelsen haft kontakt med byggnadsminnesägare, på plats eller per telefon, för att diskutera underhållsbehov eller andra förändringar. Tre vård- och underhållsplaner har upphandlats. Dessa ger konkret vägledning för ägarna till delaktighet i kulturmiljöarbetet och ger möjlighet att förstå och ta ansvar för sin kulturmiljö. Som exempel på ett ärende med större komplexitet är beslutet om ombyggnad av Västerviks rådhus (1700-tal) till en modern turistbyrå. Ombyggnaden har föregåtts av en flerårig samrådsperiod där brukande och tillgänglighet har fått väga tungt i det slutliga beslutet.

Översyn byggnadsminnen

Under 2014 påbörjades en översyn av länets 125 byggnadsminnesbeslut. Anledningen var upptäckten av otydliga och felaktiga villkor, bestämmelser och kartor samt att vissa kategorier byggnadstyper och miljöer som är typiska för länets historia saknades helt. Till exempel så finns inte den småindustriella epoken och föreningslivet representerade. Vid översynen upptäcktes att mellan 40-50 % av byggnadsminnena saknar relevanta och uppdaterade beskrivningar samt planer och ritningar och tydliga avgränsningar. Detta var särskilt tydligt i äldre beslut. Syftet med översynen är att öka byggnadsminnesägarnas delaktighet samt öka mångfalden av miljöer. Förväntad effekt är ökad rättssäkerhet med kvalitetssäkrade beslut. Översynen kommer fortsätta 2015 och 2016.

Kyrkorna

2014 har präglats av åtgärder efter den energiöversyn av kyrkans fastigheter som gjorts i flera församlingar under senare år. Åtgärderna syftar till att minska energikostnader samt att avyttra de kringfastigheter som ingår i ägarbeståndet. Trenden kan ses i inkomna ansökningar och i diskussioner mellan länsstyrelse och församlingar och pastoraten. Det handlar dels om att föra in flera aktiviteter i kyrkorummen vilket leder till omgestaltningar av kyrkorummet, dels till

andra uppvärmningsalternativ och olika energibesparande åtgärder. Omgestaltning av kyrkorummet kan också kopplas till förändrad liturgi. Mötet mellan kyrka och stat har i det här sammanhanget bidragit till ett bevarande, användande och utvecklande av kyrkorummet.

Vård, information och tillgängliggörande

De medel som finns för så kallade kostnadskrävande satsningar har använts för omfattande vårdåtgärder på byggnadsminnet fastigheterna Torsken 2 & 3 och åtgärder på Vinäs slottsruin, båda i Västerviks kommun. Effekten har blivit ett mer långsiktig bevarande av viktiga beståndsdelar av länets historia. När det gäller bidrag till övrig byggnadsvård har byggnadsminnena prioriterats framför annan bebyggelse på grund av brist på medel. Bidrag till den skyddade bebyggelsen har lett att överlopsbyggnader bevarats och att bostadshus säkrats för framtida generationer. Ett annat exempel är bidrag till tre byggnadsvårdsläger. På lägren har ca 15 personer aktivt fått lära sig om traditionell byggnadsvård.

Länsstyrelsen har ett aktivt fornvårdsarbete som omfattar vård, skötsel och information av 85 förhistoriska gravfält, ruiner med mera. Fornvården utgör grunden i arbetet med att bevara, vårda, utveckla och tillgängliggöra kulturmiljöer. Skötselåtgärderna utförs efter avtal med entreprenörer och enskilda. Inom fornlämningsområden har även insatser för en bättre fysisk tillgänglighet prioriterats; bland annat har vandringsslinga med strategiskt utplacerade skyltar i bronsålderslandskapet vid Kasimirsborg iordningsställt i syfte att underlätta förståelsen av och öka kunskapen kring bronsåldern. Under år 2014 har ruinvården inneburit en särskild satsning på Vinäs ursprungligen medeltida slottsruin. Genom anslaget 7:2 har Länsstyrelsen möjliggjort för Kalmar läns museum att hålla en studiecirkel för de närboende, vilket har ökat kunskapen och förståelsen för kulturarvet.

Restaureringsåtgärderna på Vinäs slott, tätning av tak och fogar, har inneburit att byggnadens långsiktiga bevarande är säkrat. I övrigt har ruinvården och översynen av informationsskyltar varit vilande under 2014.

Årets kulturarvsseminarium

Årets seminarium, som anordnades i samarbete mellan Länsstyrelsen och Kalmar Läns Museum, var 12:e i ordningen och ägnades åt varsamhetsfrågor i Plan- och bygglagen, med namnet "Bevara, använda, utveckla". Syftet var att förmedla kulturmiljöaspekterna i Plan- och bygglagen och med det hur och varför man skall tänka i termer av varsamhet. Seminariet fick en stor uppslutning med 139 deltagare varav flertalet kommunala tjänstemän. Seminariets innehåll relaterade till såväl uppdrag 68 i regleringsbrevet som att verka för att följa de nationella målen för kulturmiljövård.

Planerings- och kunskapsunderlag

Länsstyrelsen har under 2014 fortsatt sin översyn av underlagen till de 100 områden som är av riksintresse för kulturmiljövården. Arbetet bedrivs kommunvis i samarbete och dialog med kommunerna. Utgångspunkt för översynen är kommunernas uttryckliga behov av tydligare beskrivningar av värden och gränser av riksintressena. Det främsta syftet med översynen är därför att förtydliga nuvarande värdetexter och kartunderlag med målet att förenkla för berörda att förhålla sig till riksintressena. En viktig del av arbetet är att öka dialogen mellan myndigheterna, så att alla bättre ska förstå när hänsyn måste tas.

I och med att kommunbesöken avslutats har istället diskussioner inletts med Riksantikvarieämbetet om vad som krävs innan de förslag som tagits fram kan fastställas av RAÄ. Som en del av dessa diskussioner gjorde RAÄ ett besök i länet 1 september. Vid detta tillfälle gjordes besök i några områden som särskilt var i behov av att diskuteras: Kalmar stad, Kronobäck, Mönsterås och Pukeberg.

1 april presenterade Länsstyrelsen det pågående arbetet med översynen på RAÄ i samband med ett seminarium om länsstyrelsernas arbete med kulturmiljöunderlag.

Förstudie riksintresse i Glasriket

Länsstyrelsen har i samarbete med Länsstyrelsen i Kronobergs län genomfört en förstudie med syfte att undersöka möjligheten att avgränsa Glasriket som ett riksintresse för kulturmiljövården i enlighet med 3 kap 6 § Miljöbalken. Med hjälp av förstudierapporten ska länsstyrelserna under 2015 tillsammans med berörda kommuner ta ställning till om arbetet ska drivas vidare med att utreda området som ett möjligt riksintresse. Det är viktigt att tydliggöra att riksintresse utgör en vägledande resurs snarare än att vara ett skyddsinstrument.

Glasriketuppdraget

Våren 2012 fick länsstyrelserna i Kalmar och Kronobergs län regeringens uppdrag att i samverkan med lokala och nationella aktörer genomföra insatser i Glasriket för industriell utveckling och stärkt besöksnäring. Arbetet, som samordnas av de två landshövdingarna, vilar på tre ben – industrin, besöksnäringen och kulturarvet. Genom att öka kunskapen om kulturarvets olika yttringar och använda dem mer strategiskt stärks ”varumärket” Glasriket, vilket kan inverka positivt på viktiga utvecklingsfaktorer såväl för området i stort, som för de enskilda glasbruksorterna.

Under året har arbete med att genom bidrag uppdatera 11 informationsfoldrar, ta fram audioguide och vårda den stora skorstenen på Målerås glasbruk utförts. Effekten är tillgänglig information för både den som vill läsa och den som vill höra berättelser om platsers historia. Tack vara att skorstenen är kvar som ett viktigt landmärke och som typisk konstruktion för glasbruken, kan historien bli lättare att tolka och förstå. Arbetet har skett i nära samverkan med ägare och Glasriket AB.

Kommunala kulturmiljöprogram

Bidrag till kunskapsunderlag har gått till Emmaboda kommun, som i ett flerårigt projekt tar fram ett kulturmiljöprogram. Kulturmiljöprogram är ett utmärkt verktyg för en helhetssyn på landskapets förvaltande och den förväntade effekten är att kulturmiljöerna tas till vara i samhällsutvecklingen.

Kulturmiljö och vattenförvaltning

Länsstyrelsen i Kalmar är i egenskap av vattenmyndighet projektledare för Kulturmiljö och vattenförvaltning i Södra Östersjöns vattendistrikt (2010-2016), SÖVD, där sju länsstyrelser medverkar och där samordning även sker med projektet VaKul i Västerhavets vattendistrikt. Satsningarna finansierades 2014 gemensamt av länsstyrelserna, RAÄ, HaV och SÖVD. Genom förbättrade kunskapsunderlag för vattenanknutna kulturmiljöer förenklas bland annat avvägningar mellan olika intressen i samband med åtgärder i vattendrag. Möjligheten att uppfylla såväl det tvärspektoriella miljömålet som de statliga målen för både kulturmiljön och vattenkvaliteten ökar. Samverkan och utbytet mellan de elva länen och två vattendistrikten har utvecklats under året, bland annat genom gemensamma möten, kompetensutveckling, fältseminarium och workshopen Bättre samverkan! där goda exempel på tvärspektoriella arbetssätt lyftes fram som inspiration för det fortsatta arbetet. Under 2014 har även kommunikationsinsatser skett med viktiga aktörer inom lokal vattenförvaltning och vattenkraft bland annat genom medverkan i Vattenrådets dag och det nationella projektet Dialog om vattenkraft.

Inom ovanstående projekt har Länsstyrelsen i Kalmar 2014 startat projektet INVÄVA (Inventering och värdering av kulturmiljöer vid vattendrag), vilket bedöms öka

förutsättningarna för tillvaratagande av kulturhistoriska värden vid vattendragen. Värderingsarbetet underlättar väsentligt framtida prioriteringar vid till exempel åtgärder för att underlätta fiskvandring. Genom att träffa fastighetsägare och andra lokala aktörer har ett givande kunskapsutbyte ägt rum. De berättelser om speciella platser och orter som tecknats inom projektet har stärkt förståelsen för vattendragens avgörande betydelse för länets utveckling och fysiska struktur. Ett resultat av länsstyrelsens medverkan i workshopen ”Bättre samverkan!” är att tre åtgärder för att förbättra det interna tvärsektoriella arbetet vid vattendragen har fastställts för 2015.

Kalmar län är en av nio länsstyrelser i Götaland som under året har deltagit i den treåriga regionala satsningen, det vill säga öronmärkta medel i treårsplanen, Vårda Vattendragens Kulturarv. Det syftar till att informera om och vårda kulturmiljöer vid sjöar och vattendrag samt att utveckla samarbetet mellan länsstyrelserna kring detta. I Kalmar län har bidrag gått till fortsatt restaurering av Åby färgeri vid Emån, till renovering av Virserums vattenkvarn och till en film (finns på Youtube) som dokumenterar tillverkning av stickor/spån och läggning av dessa på taket på Kyrkeby kvarn vid Döderhultsbäcken. Färgeriet ska av ägarna utvecklas till ett ”upplevelsefärgeri”, ett levande museum. I Kyrkeby kvarn drevs projektet av hembygdsföreningen. Insatserna är bland annat av betydelse för miljömålet Levande sjöar och vattendrag och för att öka intresset för, tillgängligheten till och levandegörande av kulturmiljöer vid vattendrag. I och med detta har Länsstyrelsen bidragit till att en mångfald av byggnader bevaras, det vill säga överlopsbyggnader som annars hade gått förlorade.

Samverkan

I oktober 2013 bjöd Länsstyrelsen in till ett samtal om vårt maritima arv och om hur vi kan skydda, tillgängliggöra och utveckla det. På mötet beslutades att närmare utreda förutsättningar och möjligheter för detta. Under 2014 har Länsstyrelsen därför låtit utföra en förstudie över hur befintliga och nya besöksmål med bäring på vår marina historia och skeppslämningarna i Östersjön genom samverkan kan utveckla sin attraktionskraft och stärka besöksnäringen i regionen. I oktober presenterades ”Sydostpassagen- en förstudie” vid ett möte på Residenset. Vid mötet beslutades att inrätta en styrgrupp, ledd av landshövdingen, med representanter för Länsstyrelsen, Regionförbundet, kommunerna, museerna, akademien och näringslivet. En projektledare från Länsstyrelsen har också tillsatts och arbetet med att realisera förslagen från förstudien inleds 2015.

Under 2013 remitterade Länsstyrelsen förstudien ”Ölands Historiska Museum” till kommunerna, andra myndigheter, intresseorganisationer, föreningar, museer och besöksmål på Öland för att höra om synen på ett behov av, och möjligheter med, ett Öländskt historiskt museum. Under 2014 har dialogen kring detta fortsatt. I maj samlade Länsstyrelsen de nämnda intressenterna för diskussion kring ett museum som kan ge en samlad bild av öns forntid. På mötet föreslogs en fortsatt utredning av frågan, framför allt en affärsplan för ett eventuellt museum.

Då utredningen kring ”Sydostpassagen” med liknande frågeställningar har pågått under 2014 har Länsstyrelsen avvaktat denna. Därutöver har frågan om en informationsplats och utgångspunkt för besökare i Världsarvet Södra Ölands odlingslandskap diskuterats, likaså för de spektakulära arkeologiska upptäckterna i samband med undersökningarna av fornborgen Sandby borg på sydöstra Öland. Länsstyrelsen fortsätter dialogen med berörda aktörer kring synliggörandet av Ölands rika kulturhistoria med utgångspunkt från förstudierna om Ölands historiska museum och Sydostpassagen samt frågan om ett ”Världsarvshus” och en informationsplats för Sandby borg.

Beträffande samverkan kring världsarv arbetar Länsstyrelsen kontinuerligt med att samverka i förvaltningen av världsarvet Södra Ölands odlingslandskap med LRF, Mörbylånga kommun och Regionförbundet. Världsarvet på södra Öland är ett levande kulturlandskap, där lantbruksnäringens fortlevnad och utvecklingsmöjligheter är av helt avgörande betydelse för bevarandet av de värden som konstituerar världsarvsstatusen. En viktig förutsättning för en hållbar utveckling av världsarvet är att kunskapen om dess värden och hur de kan förvaltas finns hos människorna som bor och arbetar inom området. Länsstyrelsen har som en kombinerad insats inom landsbygdsutveckling och kulturmiljövård satsat på sådan kunskapsspridning på sockennivå.

Murarna på Öland ser ungefär likadana ut men har olika ålder. De äldsta murarna är närmare 800 år gamla och går runt byarnas gamla åker- och ängsområden. En inventering har gjorts för att få en uppfattning om hur många av dessa gamla stenmurar som fortfarande finns kvar. Stora alvaret har varit betat i många generationer men inte förrän vid sekelskiftet 1900 började man hägna in byarnas alvarmarker. Det har därför varit av intresse att utreda hur lantbrukarna organiserar betet på Stora alvaret idag. Under 2014 har inventeringen av de sex sista socknarna av världsarvsområdets 14 socknar färdigställts. Utredningarna redovisas sockenvis i skrifter som delas ut till alla hushåll inom respektive socken. Effekterna utgörs bland annat av en ökad medvetenhet om världsarvets betydelse, både i sin helhet och till sina delar, i ett livskvalitetsperspektiv.

Samverkan stiften

När det gäller samverkan med stiften så har Länsstyrelsen medverkat i regelbundna möten både i Linköpings och Växjö stift, inklusive församlingar och pastorat. Den 6 maj hölls en sammankomst för pastoraten på Länsstyrelsen i Kalmar efter inbjudan från Växjö stift. Vid mötet informerade företrädare för länsstyrelse och stift om Kulturmiljölagen och den kyrkoantikvariska ersättningen, KAE. Diskussioner och frågestund fördes sedan om ansvarsfördelningen mellan de olika parterna. Mellan 20-25 personer deltog. Effekten blev ett kunskapsutbyte och en förbättrad dialog mellan stift, pastorat och länsstyrelsen.

Den 11 maj hölls stiftsdag på Vårdnäs i Linköpings stift. Cirka 70-80 personer deltog. Temat var Öppna kyrkor och kyrkogårdar. Dagen handlade om energifrågor med styr- och regleranläggningar, det gröna kulturarvet samt återlämnade gravrätter. Dagen innehöll också en paneldebatt där deltagarna fick ställa frågor kopplade till dagens tema. Länsstyrelsen i Kalmar deltog som föreläsare kring det gröna kulturarvet. Effekten blev en höjd kunskapsnivå som väntas leda till ett ökat ansvarstagande för kyrkogårdarnas kulturmiljövärden.

Återrapportering regleringsbrev**Tabell 5.1**

Länsfakta kulturmiljö	2014-12-31	2013-12-31	2012-12-31
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	42000*	42000	42000
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturminneslagen	125	125	125
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturminneslagen	152	152	152
Riksintresseområden för kulturmiljövården, antal	99	99	99
Riksintresseområden för kulturmiljövården, yta (ha)	137291	137291	137291
Kulturresevat, antal	0	0	0
Kulturresevat, yta (ha)	0	0	0
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	75	75	75

Källa: Riksantikvarieämbetets olika databaser och register som FMIS, byggnadsregister och Källa.

Kommentarer Tabell 5.1

*antalet poster i FMIS 42 000, antalet fornlämningar 18797 enligt samma källa.

Tabell 5.2

Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2014	2013	2012
Bidrag, vilka Länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka Länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	10 818*	12 819	12 385

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso, Riksantikvarieämbetets handläggarssystem KÄLLA

Kommentarer Tabell 5.2

*Att det är cirka 2 miljoner mindre 2014 än 2013 beror dels på att Länsstyrelsen i Kalmar län var "brevlåda" för medel till "Kulturmiljö och vattenförvaltning-planeringsunderlag för södra Östersjöns vattendistrikt" samt att Länsstyrelsen hade öronmärkta medel till "Hus med historia".

Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 45*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	2,27	3,57	3,66
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	5,78	6,13	4,97
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	4,93	5,27	4,73
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	12 485	11 639	11 415
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	7,01	6,36	6,46
Antal ärenden, inkomna och upprättade	177	164	159
Antal beslutade ärenden	141	185	145
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	9	9	6
Bidragutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	198	0	20

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inklusive OH exklusive resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Den ökade kostnaden för bidragutdelning är kopplat till ersättning till markägare för fasta mätplatser kring kärnkraftverket OKG. En marginell ökning av verksamhetskostnaderna är beror på ökad projektverksamhet i samverkan med andra aktörer inom Krissamverkan Kalmar län.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Länsstyrelsen har under 2014 drivit vidare utvecklingsarbetet inom Krissamverkan Kalmar län med mål att utveckla samverkan som kan fungera likväl för små som stora händelser. Som avslutning på det länsgemensamma projektet som rör utveckling av ledning och samverkan har en regional behovsanalys genomförts med stöd av Myndigheten för Samhällskydd och beredskap (MSB). Analysen lyfter fram ett antal behov som behöver åtgärdas, bland annat teknik för samverkan och revidering av länets krishanteringsplan utifrån ”tanken om helheten”. Denna bygger på ett nationellt utvecklingsprojekt för ledning och samverkan, SOL-projektet, som arbetat fram metodstöd och vägledning för ledning och samverkan utifrån en helhetssyn. Under 2014 har detta arbete fortsatt genom att implementering av ”tanken om helheten” påbörjats och en ny överenskommelse om krissamverkan har tagits fram.

Arbetet med att utveckla kriskommunikationsförmågan i länet har fortsatt. I januari genomfördes en kriskommunikationsdag med rubriken ”Se människan”. Totalt besökte 160 deltagare dagen från olika aktörer inom Krissamverkan Kalmar län.

15 maj 2014 genomfördes SAMÖ Fokus som en nationell samverkansövning med kommunikationssamordning som huvudsyfte. Övningen fokuserade på saneringsåtgärder och långsiktigt analysarbete efter en kärnteknisk händelse. I anslutning till övningen anordnade Länsstyrelsen utbildningsdagar och skrivartugor för sin krisorganisationspersonal.

Under 2014 har dricksvatten fortsatt vara ett prioriterat temaområde inom krisberedskap. Länsstyrelsen har genomfört kommunbesök för att öka kommunernas kunskap kring risk- och sårbarhetsanalys inom dricksvattenförsörjning. Kommunbesöken har även syftat till att ge

stöd för att fortsatt eget arbete med att höja krishanteringsförmågan inom dricksvattenområdet hos kommunen.

Ett område som har stora utvecklingsbehov i länet är kärnenergiberedskapen. Länsstyrelsen har under året fortsatt samordna och leda moderniseringsarbetet av denna. Länsstyrelsen har tillsammans med samverkande aktörer intensivt arbetat vidare med praktiskt strålskydd och personsanering. En fältövning genomfördes den 3 december, övning Henning, i syfte att öva och pröva ny utrustning inom personskydd, avsök och sanering. Totalt deltog och övades 126 personer från räddningstjänst i fält. Under året har även 20 fasta mätplatser placerats ut i närhet till kärnkraftverket. Stationerna är automatiska och lämnar viktigt underlag för strålningsmätning i närområdet till kärnkraftverket OKG.

Länsstyrelsen har i samarbete med landsting och kommuner tecknat ett nytt avtal med mobil saneringsutrustning och genomfört utbildningar/övningar, vilket har stärkt kommunernas gemensamma förmåga för vid räddningsinsatser med CBRNE.

Länsstyrelsen har medverkat i arbetet med att ta fram en nationell beredskapsplan för kärnteknisk olycka enligt regeringsuppdrag som ska redovisas under våren 2015. Länsstyrelsen har även varit ordförandelän i arbetet med att ta fram en ny nationell handlingsplan för beredskapen för kärnteknisk olycka (HPRN).

Ur ett beredskapsperspektiv har 2014 varit ett relativt lugnt år för länet, men det har självfallet inträffat en hel del mindre händelser på lokal nivå som föranlett viss regional krissamordning. Dessa är summerade i den regionala risk- och sårbarhetsanalysen. Skogsbranden i Västmanland var den händelse som var mest påtagliga personellt trots att den inträffade i ett annat län. Från länet bidrog räddningstjänsterna i norra delen av länet med ett stående lag (1+4) med bakre stöd på hemmaplan. Länsstyrelsen i Kalmar förstärkte staben i Ramnäs med fem personer som bistod inom ledning, samverkan och kriskommunikation.

Sammanfattningsvis bedömer Länsstyrelsen att Krissamverkan Kalmar län ligger långt framme när det gäller utveckling av rutiner och metoder för krissamverkan. Länsstyrelsen noterar att såväl Länsstyrelsens egna TIBar (tjänsteman i beredskap) som andra regionala myndigheters TIB eller räddningschef i beredskap (RCB) förståelse för vikten av tidig initial samverkan har ökat. Förmågan att använda sociala medier vid skarpa händelser har därmed också ökat. Implementeringen av den så kallade "tanken om helheten" har påbörjats och ett första steg i utvecklad samverkan är tagen genom ny överenskommelse för Krissamverkan Kalmar län. Överenskommelsen kommer underlätta in- och utlåning av såväl personal som material och kommer förhoppningsvis att öka uthålligheten och krishanteringsförmågan hos ingående organisationer. Det stora utvecklingsarbetet med att sprida förhållningssättet hos alla berörda och revidera planverken återstår kommande år.

Återrapportering regleringsbrev

RB 64. Länsstyrelsernas tillsyn av kommunerna inom området skydd mot olyckor syftar till att främja och bedöma kommunernas förmåga att leva upp till nationella mål, verksamhetsmål och särskilda skyldigheter enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Länsstyrelserna ska redovisa en sammanfattande bedömning av kommunernas arbete enligt lagen om skydd mot olyckor.

Länsstyrelsen har genomfört tillsynsbesök i Mönsterås och Nybro kommun och Emmaboda-Torsås räddningstjänstförbund. Tillsynsbesöken har samordnats med den uppföljning som Länsstyrelsen bedriver enligt lagen om extraordinära händelser (LEH), dock inte för Nybro kommun där det var riktad tillsyn enbart på räddningstjänstorganisatoriska frågor enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO). Länsstyrelsen har fört dialog med samtliga 10 kommuner/räddningstjänstförbund i samband med besök för årsuppföljning 2014 med LSO-enkät inklusive sotningsverksamhet. Kommunbesöken har genomförts en halvdag per kommun under januari och februari.

Mindre brister som fångats upp vid årsuppföljningen har omhändertagits direkt av kommunen exempelvis sårbar sotningsverksamhet och skyddsanordningar för sotare. I de kommuner där Länsstyrelsen har genomfört tillsynsbesök har dessa mindre brister återkopplats vid besöken. Vid tillsynsbesöken har Länsstyrelsen noterat att flera kommuner saknar system och rutiner för bakre ledning. Den som är räddningschef i beredskap har ansvar för såväl ledning av operativ insats ute i fält som mediehantering och därutöver vara kontaktyta mot den egna kommunen. I norra delen av länet har en utvecklad samverkan påbörjats som innebär att kommunerna framöver kommer att kunna stödja varandra med bakre ledning på ett bättre sätt. De större kommunerna har sedan tidigare en större organisation med möjlighet till en strategisk stabnivå i utgångsläget.

För föregående mandatperiod hade samtliga kommuner fastställt handlingsprogram utom Mönsterås kommun. För nuvarande mandatperiod 2015-2018 är arbetet påbörjat hos flera kommuner och diskussion förs i länet om detta.

Under året har arbetet med olycksutredningar fortsatt att utvecklas i länet. Länsstyrelsen har tagit upp och diskuterat olycksutredningsarbetet vid årsuppföljning och tillsynsbesök och kan konstatera att mer än hälften av kommunerna har fastställda rutiner för olycksutredningar och insatsrapportering som följs och utvecklas.

Länsstyrelsen bedömer att såväl kommunernas brandskyddskontroll som sotningsverksamhet fungerar bra ute i länet vad gäller planering och genomförande. Det finns en sårbarhet i att det är ett fåtal nyckelpersoner som ansvarar för de olika delarna, men i flertalet kommuner har detta lösts genom olika former av samverkan och stöd mellan kommunerna.

Räddningscheferna har ett gemensamt nätverk (Räddsam) som samlas två gånger per år och länsstyrelsen har deltagit vid ett av tillfällena. Utökad samverkan har börjat etableras mellan fem räddningstjänster i norra delen av länet, vilket kan ge en stärkt förmåga med materiella och personella resurser.

RB 65. Inom ramen för det geografiska områdesansvaret ska länsstyrelserna följa upp de lokala risk- och sårbarhetsanalyser och handlingsplaner som sammanställs enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. I uppföljningen ska länsstyrelserna beskriva hur eventuella brister och åtgärdsbehov, som identifierats inom ramen för arbetet med risk- och sårbarhetsanalyserna samt vid hanteringen av extraordinära händelser, omhändertagits. Det ska även framgå hur frågor rörande förmågan att ta emot internationellt stöd vid kriser och allvarliga händelser i fredstid har beaktats inom länen. Uppföljningen ska även inriktas så att den kan samordnas med uppföljningen av kommunernas användning av utbetalade medel enligt avtal mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting om kommunernas uppgifter i samhällets krisberedskap.

Under 2014 har flertalet kommuner lämnat in uppföljning av risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) enligt en länsgemensam mall för mellanårsuppföljning. Uppföljning har främst fokus på genomförda åtgärder och åtgärdsbehov samt förändrad riskbild. Kvaliten på det material som skickats in till Länsstyrelsen varierar starkt mellan kommunerna. Ett fåtal har gjort genomarbetade redovisningar om genomförda åtgärder och åtgärdsbehov medan ett flertal av kommunerna endast redovisat summariskt om mindre förändringar i riskbilden.

Länsstyrelsen har fört dialog vid möten med säkerhetssamordnarna (Exam-nätverket) rörande RSA-arbetet och konstaterar att ambitionsnivån för att arbeta med RSA under 2014 generellt varit relativt lågt. Förväntan på nya föreskrifter rörande RSA och ny mandatperiod har gjort att flertalet kommuner valt att avvakta med ett större revideringsarbete till 2015.

Underlaget som inkommit har sammanställts och kompletterats med underlag från regionala myndigheter och av Länsstyrelsens i den regionala risk- och sårbarhetsanalysen. Då inga större förändringar har redovisats på förmåga eller riskbild är den regionala RSA främst fokuserat på att redovisa genomföra åtgärder och kvarstående och tillkommande åtgärdsbehov på regional nivå. En redovisning genomfördes samlat för krishanteringsrådet av aktörernas bedömningar och genomförda åtgärder samt åtgärdsbehov. RSA utgör grundunderlag för vidare planering och projektmedelsansökan inom Krissamverkan Kalmar län med tillhörande nätverk där Länsstyrelsen har samordningsansvar.

Nya rutiner för uppföljning av skarpa händelser har implementerats vid möten med OmRådet, regionalt krishanteringsråd. Mindre händelser som hanterats lokalt och regionalt har där lyfts upp för gemensam diskussion och utvärderats med frågeställningar som belyser olika samverkansperspektiv och resultatet har sedan lyfts in i den regionala risk- och sårbarhetsanalysen.

Särskild förmågebedömning av scenariot skyfall genomfördes i länet i en miniworkshop som genomfördes i samband med ett höstmöte med OmRådet, med förberedande frågor som skickats ut till kommunerna i länet. Länet har sedan tidigare haft praktiska erfarenheter av översvämningar och skyfall. Slutbedömningen är att länets samlade förmåga vid ett omfattande skyfall är ”god med viss brist” utifrån de indikatorer som MSB delgett.

Förmågan att ta emot internationellt stöd vid kriser och allvarliga händelser i fredstid har inte beaktats specifikt i länet under året. Inom kärnenergiberedskapen är nyttjande av förstärkningsresurser såväl nationella som internationella en viktig grundstomme. Länsstyrelsen har diskuterat och bevakat denna fråga vid framtagandet av nationell beredskapsplan och har som utgångsläge att MSB är initial samordnare i den frågan. Länsstyrelsen har även följt ett projekt inom sydlänssamverkan som hanterat frågan om förstärkningsresurser, däribland även frågan om internationella sådana. Frågan kommer att fortsätta diskuteras i detta forum under 2015.

Länsstyrelsen har under 2014 genomfört uppföljningsbesök i Emmaboda, Torsås och Mönsterås kommuner. Uppföljning av kommunernas LEH-verksamhet har genomförts samordnat med tillsynsbesök enligt LSO. Vid besöken har såväl dokumentation som organisation och ekonomi gått igenom. Förbättringsområden för RSA-dokumentationen har diskuterats, däri bland annat redovisning av genomförda åtgärder och åtgärdsbehov per typhändelse.

Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 5*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	26,05	29,48	28,15
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	27,91	32,71	33,01
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	32,99	33,79	33,48
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	83 803	85 883	83 803
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	47,08	46,94	47,41
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 547	2 367	2 291
Antal beslutade ärenden	2 381	2 361	2 243
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	114	129	124
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	107 423	61 698	17 295
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 5051, Överklagande kommunens beslut enligt Miljöbalken (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	Ej aktuell		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 5118, Rovdjursförvaltning (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	Ej aktuell		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 525, Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	65		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 535, Tillsyn av vattenverksamhet (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	Ej aktuell		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 562, Prövning av avfall och producentansvar (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	Ej aktuell		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inklusive OH exklusive resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Bidragsutbetalningar: Saneringsprojektet Oskarshamns hamnbassäng står för den största delen av bidragsutbetalningarna under 2014. Under 2014 har inte själva muddringen av hamnbassängen inletts utan det som har kostat pengar i projektet är färdigställande av en deponibotten på Storskogen, där de förorenade sedimenten senare ska läggas upp.

Brukarundersökningen – verksamhet 525. Länsstyrelsen ligger på det genomsnittliga Nöjd-Index för samtliga länsstyrelser. Länsstyrelsen får höga betyg på bemötande, engagemang och kompetens hos medarbetarna. För att möta upp det område som Länsstyrelsen har fått lägst betyg på ska arbetet med att utveckla och förbättra informationen om samråden på webbplatsen fortsätta under 2015.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Terrester miljöövervakning

Inom terrester övervakning prioriterar Länsstyrelsen i första hand övervakning av arter och artgrupper som är betydelsefulla för länet, där hotbilden bedöms som stor och som samtidigt omfattats av tidigare undersökningar. Det utgörs dels av fåglar i länets yttre skärgård, fåglar på Ölands sjömarker samt fram till år även av långbensgroda på mellersta Öland.

I skärgården är det en sträcka på cirka 90 km från mellersta Mönsterås till mellersta Västervik som undersökts årligen sedan 1990. När hela kuststräckan inventerades 2007 visade det sig att majoriteten av kustfåglarna fanns just inom denna sträcka. Trenderna för arterna varierar. Några arter som visat på minskande trender är: drillsnäppa, gravand, gråtrut, havstrut, roskarl, silltrut, skärpiplärka, tobisgrissla och tordmule. För några arter är trenden de senaste åren positiv; fisktärna, grågås, gräsand, kanadagås, knölsvan, silvertärna, skräntärna, skäggdopping, småskrake och snatterand. Ejdern minskar på många håll i Östersjön och under 2014 noterades en signifikant minskning även i Kalmar län.

Ölands sjömarker betraktas som internationellt viktiga för sin fågelfauna. Här finns årliga data sedan 2003. Utvecklingen är positiv för 14 arter medan sju arter visar en negativ utveckling. Skillnaden mellan artgrupperna är påtaglig. Änder, svanar och gäss ökar medan vadare i huvudsak uppvisar en negativ utveckling. Arter som ökar är silvertärna, skrattnås, havstrut, sothöna, storskrake, vigg, grågås, vitkindad gås, gravand, knölsvan, skedand, snatterand, kricka, gräsand, större strandpipare och tofsvipa. Arter som minskar är silltrut, svärta, stjärtand, ejder, kanadagås, storspov och roskarl strandskata, rödspov, ljungpipare, brushane och sydlig kärrsnäppa. De mest oroväckande minskningarna finns hos svärta, strandskata, sydlig kärrsnäppa, brushane, ljungpipare och rödspov.

Under 2014 avslutas den årliga undersökningen av långbensgroda på Öland. Undersökningen har då pågått årligen under 27 år, vilket sannolikt är unikt. Beslutet att avsluta övervakningen baseras på riktlinjer från Naturvårdsverket. Istället kommer småbiotoper och fjärlar att prioriteras under kommande programperiod (2015-2020).

Länsstyrelsens arbete utifrån vattenanknutna miljömål och vattenförvaltning

I Kalmar län finns höga natur- och kulturmiljövärden kopplade till vatten, för vilka Länsstyrelsen har ett ansvar att långsiktigt förvalta. Detta gäller såväl länets vattendrag som hyser havsvandrande öring, lax och mal som länets kustvatten med de för fiskrekryteringen så viktiga grunda vikarna med blåstång och kransalger. Skyddsvärda arter av stormusslor (flodpärlmussla och målarmussla) och utter finns i länets vattendrag. Bland de större vattendragen är Emån och Alsterån samt delar av Ljungbyån skyddade enligt Art- och Habitatdirektivet (Natura 2000).

Länets vattenarbete styrs framförallt av miljömålen samt vattenförvaltningens mål om god vattenstatus. För att nå dessa mål arbetar Länsstyrelsen med övervakning av vatten, bedömning av tillstånd i länets vatten, framtagande av åtgärdsplaner, samverkan samt finansiering och samordning av åtgärdsarbetet i länet. Ett viktigt arbete är även att främja ett långsiktigt hållbart nyttjande av vatten vid prövning och tillsyn enligt miljöbalken, plan- och bygglagen samt lagen om allmänna vattentjänster.

Miljöövervakning vatten

På uppdrag av Naturvårdsverket har Länsstyrelsen under 2014 reviderat det regionala miljöövervakningsprogrammet, vilket bland annat innebär att en översyn av den akvatiska

övervakningen har gjorts. Ett resultat av revideringen är att övervakningen av vatten nu är mer anpassad till vattendirektivets krav. Det nya programmet, som gäller år 2015 till 2020, rymmer bland annat större fokus på grund- och dricksvatten samt exploatering av strandnära områden. Fortfarande är övervakningen av biologiska och hydromorfologiska kvalitetsfaktorer i vatten bristfällig, liksom övervakning av spridningen av miljögifter samt effekter av klimatförändringar på vattenresurserna. Under 2014 fortsatte Länsstyrelsens arbete med att ta fram en gemensam strategi för recipientkontrollen i länet, i samarbete med Regionförbundet. I detta arbete har Ljungbyån använts som pilotområde. Resultatet av detta projekt kommer förhoppningsvis leda till en förbättrad övervakning av länets vatten och ett effektivare åtgärdsarbete. Projektet syftar även till ett samordnat tillsynsarbete mellan kommuner och Länsstyrelsen på avrinningsområdesnivå. Projektet är intressant ur ett nationellt perspektiv eftersom flera av frågorna som rör miljöövervakning, "Polluter Pay Principle (PPP)", vattenanvändning med mera fortfarande är oprövade. Projektet har också kopplingar till det regeringsuppdrag som Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för, som rör verksamhetsutövers egenkontroll av vattenrecipienter.

Under 2014 uppmärksammades höga halter av PFAS (per- och polyfluorerade alkylsyror) i Emåns mynning samt i lever från uttrar i södra Sverige. Länsstyrelsen initierade därför ett översiktligt provtagningsprojekt (screening) för att kartlägga spridningen av PFAS i länets vattenmiljöer. Projektet inkluderar analys av trafikdödade uttrar, vatten och fisk. Arbetet utförs i samarbete med länsstyrelserna i Blekinge, Kronoberg och Jönköping, Naturhistoriska riksmuseet samt Kalmar Öland Airport. IVL kommer att ansvara för en gemensam rapportering, vilken väntas vara klar under våren 2015. Utöver provtagning av PFAS, har Länsstyrelsen även kartlagt spridningen och förekomsten av kadmium i Emåns nedre delar, som en del i arbetet med efterbehandling av förorenade områden. Resultatet är en ökad kunskap om olika miljögifters spridning i Kalmar län.

Länsstyrelsen har under 2014 också tagit fram ett nytt övervakningsprogram för grund- och ytvatten som är viktiga för länets dricksvattenförsörjning, och som en första del i det arbetet genomfördes under hösten 2014 en omfattande provtagning av bekämpningsmedel i grund- och ytvattenförekomster. Övervakningen fokuserar på vattenförekomster där rester av bekämpningsmedel tidigare påträffats och/eller där sådana rester kan befaras på grund av nuvarande eller tidigare markanvändning. Resultaten förväntas vara klara under början av 2015. Arbetet har genomförts i nära samarbete med berörda kommuner. Totalt togs 33 vattenprover, varav 23 i grundvatten och 10 i ytvatten. På sikt kommer detta att leda till ett bättre underlag för bland annat statusklassning av grundvatten och vid etablering och revidering av vattenskyddsområden.

Bedömning av miljötillståndet i länets vatten

Under året har det skett en kvalitetssäkring av den genomförda statusklassningen genom bland annat möten med länets kommuner. I länet är sammantaget 100 sjöar, 270 vattendragssträckor, 60 kustvattenförekomster och 100 grundvattenförekomster statusklassade. I samband med kvalitetssäkringen har Länsstyrelsen bland annat fått kännedom om kommunal provtagning som kommer att förbättra befintlig klassning men även möjliggöra ytterligare bedömningar.

Resultatet är nu ute på samråd men den preliminära bedömningen är att samtliga av länets kustvatten, 50 % av sjöarna och 85 % av vattendragen har sämre än god ekologisk status. Rådande miljöproblem för ytvatten är framförallt förurning, fysisk påverkan och övergödning.

Försurningsläget i Kalmar län påverkas i stor utsträckning av utsläpp av försurande ämnen från kontinenten och internationell sjöfart. Situationen har förbättrats, men den kritiska belastningen för försurning i sjöar överskrider i hela Kalmar län. Av länets sjöar och vattendrag är omkring 10 procent påverkade av antropogen försurning med störst problem i den södra länsdelen. I de norra delarna är försurningspåverkan liten.

Miljöproblem övergödning och fysisk påverkan är ett resultat av historisk och pågående påverkan i form av markavvattning och sjösänkningar, rätningar, rensningar, intensiv markanvändning, nyttjande av vattenkraft och brist på skydd. Ett exempel är att en analys som Länsstyrelsen har gjort visar att cirka 60 % av inventerade grunda miljöer i Kalmar län bedömts ha måttlig eller sämre status. Grunda produktiva havsmiljöer med viktiga lek- och uppväxtområden i Östersjön har också av Helcom och Artdatabanken klassats som starkt hotade och bevarandestatusen bedöms som otillfredsställande eller dålig. Som ett resultat har en stor andel av länets vattenförekomster fått tidsfrist till 2021 för att uppnå vattenförvaltningens krav på god status avseende övergödning och fysisk påverkan. För att nå resultat behövs bland annat mer fokus på tillsyn och omprövning av äldre vattendomar.

Vad gäller kemisk status har 6 % av ytvattenförekomsterna sämre än god status (exklusive kvicksilver). För grundvatten ser statusen generellt ut att vara god, endast två grundvattenförekomster bedöms ha ej god status på grund av rester av bekämpningsmedel. Bedömningarna är dock osäkra och baseras på enstaka mätningar. För bedömning av den kvantitativa statusen saknas för närvarande ett tillgängligt och användbart underlag för att göra kvalificerade bedömningar, samtliga grundvattenförekomster har därför satts till god kvantitativ status. I delar av länet finns dock en uppenbar risk för vattenbrist på grund av att vattenuttagen kan överstiga grundvattenbildningen, detta gäller särskilt i de södra och östra delarna av länet. Enligt klimatanalysen som ingår i den regionala vattenförsörjningsplanen kan dessa problem accentueras på längre sikt. Det finns också en risk för att kemisk status inte uppnås till år 2021 i ca 20 % av totalt 100 grundvattenförekomster. Förorenade områden och vägar utgör de största riskfaktorena.

Samverkan vatten

Under året har Länsstyrelsen deltagit i ett tiotal samverkansmöten med vattenråd och kommuner för att öka kunskapen främst kring den karaktärisering och statusklassning av länets vatten som Länsstyrelsen genomförde under 2013, samt de åtgärdsförslag som Länsstyrelsen tagit fram under 2014. Vidare har Länsstyrelsen deltagit i ett tiotal dialogmöten, vattendragsvandringar och konferenser kring vattenkvalitet och åtgärder i vatten.

Ett exempel är dialogmöten kring de gröna näringarnas utveckling och statusen i vattendrag och Östersjön. I oktober 2013 höll Länsstyrelsen ett dialogmöte ”De gröna näringarnas utveckling och Östersjön” om hur lantbruket och skogsbruket i Kalmar län kan utvecklas samtidigt som vi uppnår god vattenstatus i våra sjöar, vattendrag och i Östersjön. Under föreläsningar och diskussioner på mötet konstaterades bland annat att det saknas forskning kring näringsläckage på den typ av jordar och de klimatförhållanden som råder i länet. Länsstyrelsen bjöd därför in till ett uppföljande möte i februari 2014 om hur forskning på området skulle kunna stimuleras. På mötet beslutades att skapa en arbetsgrupp för att få till stånd försök och mätningar i regionen. Arbetsgruppen, ledd av Länsstyrelsen med representanter från SLU, LRF, Hushållningssällskapet, Linnéuniversitetet och Västerviks och Borgholms kommuner har under 2014 drivit frågan vidare.

Som ett konkret resultat av diskussionerna har SLU skickat in en ansökan om forskningsmedel till SLF, Stiftelsen lantbruksforskning. Målet är att ta fram ett verktyg som

utgör ett beslutsstöd för riskbedömning av fosforförluster och för identifiering av därtill kopplade kostnadseffektiva motåtgärder. Det övergripande målet är att främja en uthållig och konkurrenskraftig utveckling av svenskt jordbruk, genom att miljöinsatser riktas och optimeras istället för att tillgripas generellt. Målgruppen är i första hand vattenförvaltande myndigheter, som har att fatta beslut kring åtgärder och vid tillståndsprövningar, men även lantbruksrådgivning. Båda målgrupperna är representerade i projektgruppen, och i en referensgrupp. Projektet löper under en period av tre år, där slutprodukten är ett webbaserat och användarvänligt beslutsstöd färdigt att användas för exempelvis miljöprövningar och Greppa Näringens rådgivningsmodul för fosfor. Länsstyrelsen har också fört en dialog med Naturvårdsverket om att inrätta ett så kallat typområde, där man mäter näringsläckaget från jordbruket, i ett djurintensivt avrinningsområde på östra mellersta Öland, och med SLU om en fast mätstation i Hagbyåns avrinningsområde söder om Kalmar. Målet är att få mera specifik kunskap kring länets förhållanden för att kunna förebygga och åtgärda näringsläckage och på så sätt göra det möjligt för jord- och skogsbruket i Kalmar län att kunna fortleva och utvecklas.

Länsstyrelsen har även deltagit i flera vattendragsgrupper inom Greppa näringen. Målsättningen är att bidra till ökad kunskap kring jordbrukets påverkan på vattenkvalitet och vad man som markägare kan göra för åtgärder. När det gäller vattenrådsarbetet i Smålandskustens delområde har Länsstyrelsen under flera år aktivt arbetat för att initiera bildande av vattenråd inom länet. Detta har resulterat i att det i Kalmar län i dagsläget finns fjorton bildade vattenråd, vilket underlättar Länsstyrelsens dialog med intresserade aktörer. Vidare finns det potential för ytterligare ett vattenråd i Marströmmens avrinningsområde. Under 2014 genomförde Länsstyrelsen en utbildningsinsats för vattenrådsstyrelser i norra länsdelen. För att ha en fortlöpande dialog med övriga intressenter har Länsstyrelsen under året även deltagit på vattenrådets dag som vattenmyndighetens kansli i Södra Östersjöns vattendistrikt arrangerade i Alvesta samt på riksmötet för landets vattenorganisationer i Lund.

För att samordna arbetet och utbyta erfarenheter mellan distriktets länsstyrelser har Länsstyrelsen deltagit i Södra Östersjöns vattendistrikts nätverk för vattenrådsarbete, grundvatten, förurning, övergödning, miljögifter och fysisk påverkan. Länsstyrelsen har även deltagit på flera nationella seminarier och workshops såsom Vattendagarna och Havs- och Vattenforum.

Under 2014 har Länsstyrelsen medverkat i ett internationellt samarbete mellan Östersjöländer som startats upp gällande sökandet av medel för att etablera kretsloppsanpassade, storskaliga musselodlingar i Östersjön. Detta samarbete inleddes med ett vårmöte i Riga, där både entreprenörer och myndigheter deltog för att diskutera hur ett sådant samarbete skulle kunna se ut och hur ansökan, kallad BBG (Baltic Blue Growth), till "EU -Baltic Sea programme", skulle kunna formuleras. Länsstyrelsen deltog även på det efterföljande höstmötet i Kalmar, där upplägg och innehåll i en EU-ansökan, gällande de olika arbetspaketen, konkretiserades. Denna ansökan kommer att skickas in i mars 2015.

Vidare har Länsstyrelsen deltagit i projektet "Kulturmiljö och vattenförvaltning – planeringsunderlag för Södra Östersjöns vattendistrikt" samt i det för södra Sverige gemensamma projektet Vårda vattendragens kulturarv, som handlar om information och vård av kulturmiljöer vid vattendrag. Se vidare sakområde kulturmiljö.

Åtgärdsarbete i vatten

I samarbete med Vattenmyndigheterna har Länsstyrelsen under året arbetat med att identifiera lämpliga åtgärder som syftar till att nå god status i länets vattenförekomster. En viktig del i

arbetet har varit att lägga in planerade och möjliga åtgärder på vattenförekomstnivå i databasen VISS. Som ett resultat finns det i dagsläget förslag på åtgärder med koppling till flera miljöproblem inlagda och för flera av dem finns även uppskattningar eller beräkningar av effekt samt kostnadsuppskattningar för genomförande. Vad gäller åtgärder kopplat till övergödning i sjöar och vattendrag har Länsstyrelsen också gjort beräkningar av det totala åtgärdsbehovet för fosfor för att nå god status. Även vissa redan genomförda åtgärder och uppskattade effekter har lagts in i VISS och kan därmed kvalitetskontrolleras även av externa intressenter.

I länets sjöar och vattendrag är den vanligaste orsaken till att god status inte uppnås fysisk påverkan samt hög belastning av närsalter som kväve och fosfor. När det gäller fysisk påverkan handlar det framförallt om vandringshinder och markanvändning i vattendragets närmiljö. Av denna anledning är det stora flertalet av de drygt 3100 inlagda åtgärderna i VISS riktade mot fysisk påverkan och övergödning. Under året har Länsstyrelsen även varit delaktig i genomförandet av ett flertal åtgärder som syftar till att återskapa rekryteringsplatser och vandringsmöjligheter för fisk och andra vattenorganismer (se sakområde Fiske för mer information). Åtgärdsarbetet bidrar till att förbättra den ekologiska statusen och nå de nationella miljömålen. Viktiga underlag för arbetet är Regional åtgärdsplan för biologisk återställning i kalkade vatten i Kalmar län 2007-2010, Fiskvårdsplan i Kalmar län och åtgärdsprogram enligt vattendirektivet för Södra Östersjön.

Under 2014 fick Länsstyrelsen även riktade medel till att starta upp ett långsiktigt åtgärdsfokuserat arbete i Emåns avrinningsområde. Arbetet inleddes med ett dialogmöte i Mörlunda som var mycket välbesökt. Målsättningen med projektet är att ta ett helhetsgrepp på problem och möjligheter kopplat till översvämning, torka, vattenkvalitet och naturvärden i avrinningsområdet och det finns därmed en stark koppling till fysisk påverkan. Förutom det inledande dialogmötet har Länsstyrelsen under 2014 inom projektet fokuserat på att bygga upp en hydrologisk och hydraulisk vattendragsmodell som kommer att bistå med viktiga kunskapsunderlag för det fortsatta arbetet, samverka med berörda intressenter och söka om medel för det fortsatta arbetet. Detta har resulterat i dialog med ett stort antal aktörer i avrinningsområdet och projektmedel för ett treårigt projekt.

För att minska läckaget av närsalter arbetar Länsstyrelsen med rådgivning riktad till lantbruket genom Greppa Näringen, framtagande av planeringsunderlag och genomförande av åtgärder inom LOVA (lokala vattenvårdsprojekt) samt åtgärder finansierade via landsbygdsprogrammet. LOVA-arbetet har haft ett stort genomslag i länet under 2009-2011 för att sen gå ner i omfattning under 2012-2013 på grund av att inga medel kunde delas ut annat än till ettåriga projekt. Glädjande nog har nu LOVA-arbete tagit ny fart eftersom nya LOVA-medel tilldelats från Havs- och vattenmyndigheten (HaV), i alla fall under 2014-2017. Detta innebär, för Kalmar läns del, en tilldelning på ca 4 miljoner kr per år från havs- och vattenmiljöanslaget. Under åren 2009 -2014 har det förmedlats totalt ca 28,5 mnkr i LOVA-medel till 54 projekt inklusive de 15 nya projekt som Länsstyrelsen godkänt under våren 2014. Inför 2014 års sökomgång har Länsstyrelsen genomfört samverkans/arbetsmöten med länets kommuner, Kalmarsundskommissionen samt projektet Östersjöinitiativet. Under året har nio kommuners VA-planer, som tagits fram och delfinansierats av LOVA, särskilt granskats och använts i Länsstyrelsens tillsynsarbete gällande kommunalt ansvar och hantering av vatten- och avloppsfrågor utifrån lagstiftningens intentioner (som miljöbalken, plan- och bygglagen samt lagen om allmänna vattentjänster). Länsstyrelsen blev också inbjuden till Jönköpings VA-mässa den 1 oktober av HaV för att berätta om samarbetet mellan länets kommuner och VA-LOVA-arbetet, eftersom dessa medel har initierat ett VA-planeringsarbete i samtliga länets tolv kommuner, inom samma tidsperiod. Länsstyrelsen har

även deltagit i ett par möten initierade av HaV för landets LOVA-koordinatorer. Vidare har Länsstyrelsen sökt medel från Havs- och vattenmyndigheten gällande ett uppföljningsprojekt för anläggande, skötsel och restaurering av våtmarker. Detta för att effektivisera våtmarksarbetet genom maximal våtmarksplacering och därigenom få minskad belastning av kväve och fosfor till havet.

Ett annat stort miljöproblem är förurning av våra inlandsvatten. För att minska effekterna av förurning pågår därför sedan flera decennier kalkning av sjöar och vattendrag. Till grund för länets kalkningsverksamhet ligger Regional kalkåtgärdsplan 2011-2015. För att höja kvaliteten används ett grövre kalkmedel, blandprodukten OPTIMIX, i alla sjöar som kalkas med helikopter. Under 2014 fick länets sju kalkdoserare en webbaserad övervakning.

En viktig uppgift för Länsstyrelsen är att se till att miljökvalitetsnormerna (MKN) för vatten uppfylls. Ett underlag i detta arbete är Åtgärdsprogram för Södra Östersjön 2009-2015. Under 2014 har Länsstyrelsen ytterligare förstärkt arbetet kring tolkningen av MKN för vatten enligt Plan- och bygglagen och den kommunala samhällsplaneringen genom att specifikt granska vatten- och avloppsfrågor, dagvattenhantering och klimatanpassning i översiktplaner, tematiska tillägg, fördjupningar av översiktplaner samt detaljplaner. Som ett resultat har flera möten med kommunerna handlat om principiella frågor kring hur vatten- och avloppsfrågor hanteras i samhällsplaneringen och hur miljöbalken, plan- och bygglagen och lagen om allmänna vattentjänster kan tolkas med avseende på miljökvalitetsnormer för vatten. Vidare har Länsstyrelsen fortbildat sig genom att delta i Miljösamverkan sydosts utbildningsinsatser som "Miljöbalken i detaljplaneprocessen" där bland annat begreppet MKN vatten diskuterades samt "Tillsyn och riktlinjer för minireningsverk, biodammar etc."

Länsstyrelsen har under 2014 uppdaterat det regionala programmet för EBH (efterbehandling av förorenade områden) år 2015 - 2017 med prioriteringar utifrån vattenförvaltningsarbetet genom beskrivningar av projekt som Vassmolösa ångsåg, Oskarshamns hamnbassäng, Glasbruksprojektet med flera kopplat till respektive vattenförekomst.

Många av länets vattenförekomster har sämre än god status och i årets miljömålsbedömning ser Länsstyrelsen att det inte är möjligt att nå något av miljömålen kopplade till vatten inom utsatt tid. Bedömningen är att takten inom åtgärdsarbetet behöver öka för att uppsatta mål inom miljömålsarbetet och vattenförvaltningen ska uppnås i Kalmar län till 2015, 2021 samt 2027. Under 2014 har Länsstyrelsen därför tagit initiativ till att arbeta mer proaktivt för att stärka samordningen av Länsstyrelsens, och övriga aktörers, åtgärdsarbete. Ett exempel är projektet kopplat till Emåns avrinningsområde, ett annat är bättre intern samordning. Vidare har det under 2014 tagits fram ett förslag till åtgärdsprogram för länets miljömålsarbete, i syfte att nå miljökvalitetsmålen (inklusive vattenmålen) till år 2020. Viktiga förutsättningar för Länsstyrelsens framtida vattenarbete är ett vattenstrategiskt arbetssätt med fokus på långsiktigt hållbara och kostnadseffektiva åtgärder. En mer utförlig redovisning av länets och Södra Östersjöns vattenförvaltningsarbete under 2014 lämnas in separat till Havs- och vattenmyndigheten i februari 2015.

Indikatorer**Allmän miljö- och naturvård utgiftsområde 20¹⁾**

Biologisk mångfald	2014	2013	2012	2011	2010
Andel av Länsstyrelsen skyddad produktiv skogsmark av den totala arealen produktiv skogsmark (%)	1,68	1,61	1,58	1,57	1,53
Förekomst av rovdjur i länet	2014	2013	2012	2011	2010
Antal vargrevir med föryngringar		0	0	0	0
Vattenmiljö	2014	2013	2012	2011	2010
Andel ytvattenförekomster som uppnår hög eller god ekologisk status (%)	22	21	42	42	42
Andel grundvattenförekomster som uppnår god kvantitativ status (%)	100	100	100	100	100
Andel grundvattenförekomster som uppnår god kemisk status (%)	98	98	98	98	98
Förorenad mark	2014	2013	2012	2011	2010
Antal objekt i riskklass 1		50	48	46	45
Antal sanerade objekt i riskklass 1 (ack)		8	9	9	8
<i>varav sanerade med statliga medel (ack)</i>		6	6	6	5

¹⁾ Se avsnitt Resultatredovisning, avsnitt indikatorer

Källa: Metria, Viltskadecenter, Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket

Kommentar kring ovanstående indikatorer**Biologisk mångfald**

Enligt Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens gemensamma regionala skogsstrategi är målet att ca 13 800 hektar produktiv skogsmark ska ha skydd som naturreservat med strikt skydd vid målperiodens utgång 2010. När målet är nått kommer därmed ca 2,0 % av den produktiva skogsmarksarealen ha ett relevant skydd. Vid utgången av 2014 återstod det ca 2 323 hektar att skydda som naturreservat för att nå målet i den regionala skogsstrategin.

Skyddade arealer vid utgången av respektive år med givna urval kan ej tas ur databasen VIC-natur i efterhand. För åren 2010-2013 gjordes uttaget 2014-10-01. Ett områdes areal ligger då på det år som det ursprungliga beslutet fattades.

Förekomst av rovdjur i länet

Inga föryngringar av varg har påträffats i Kalmar län under åren 2010-2014.

Vattenmiljö

Bedömning av status i yt- och grundvattenförekomster sker vart sjätte år. Statistiken för perioden 2010-2012 grundar sig på bedömning från 2009 och indikatorn visar därför inte på någon förändring under dessa år. En ny preliminär statusbedömning genomfördes under 2013, fastställande sker i december 2015. En jämförelse mellan bedömningarna 2009 och 2014 visar på en minskning av antalet ytvattenförekomster som uppnår hög eller god ekologisk status från 42 % till 22 %. En förklaring är en ökad kunskap om tillståndet i länets vatten. Detta gäller framförallt påverkan på vattendragens morfologi, där bedömningen grundar sig på bland annat förekomst av markavvattningsföretag samt markanvändning i vattendragets närområde. Tillförlitligheten i bedömningarna av ekologisk status behöver dock förbättras. Detta kräver framförallt en utökad övervakning av biologiska parametrar.

Sammanfattningsvis visar resultaten på att mycket åtgärdsarbete återstår i Kalmar län för att

uppfylla vattenförvaltningens generella krav på god status i sjöar, vattendrag och kustvatten. Bedömning av grundvatten visar att god kemisk status uppnås i 98 % och god kvantitativ status i 100 % av förekomsterna vid både den nya och gamla klassningen. Bedömningen av den kvantitativa statusen är gjord utifrån att mätdata saknas, varför det inte motsvarar de verkliga förhållandena. Mycket arbete återstår för att få fram ett användbart bedömningsunderlag för grundvatten. Arbetet med vattenvård presenteras vidare under sakområde Naturvård, miljö- och hälsoskydd.

Förorenad mark

Avser större åtgärdsobjekt där Länsstyrelsen haft tillgång till alla uppgifter för att kunna uppdatera databasen för förorenade områden, EBH-stödet, med statusen "Åtgärd". Delåtgärder är inte medtagna i dessa siffror. Det faktum att antal sanerade objekt har minskat med ett objekt mellan år 2012 och 2013, beror på det faktum att ett objekt som felaktigt var registrerat som åtgärdat i databasen senare har korrigerats. Objektet i fråga omfattas av skyddsåtgärder och beslut om att inte gå vidare på grund av för höga kostnader för åtgärd.

Återrapportering regleringsbrev

RB 48. Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att öka antalet privatfinansierade efterbehandlingar av förorenade områden samt arbetet med att åtgärda förorenade områden med statliga bidrag. Länsstyrelserna ska även samordnat och i samverkan med Naturvårdsverket ta fram och redovisa åtgärder för att minimera omfattningen av oförbrukade bidrag för efterbehandling av förorenade områden.

Länsstyrelsen tar varje år fram en prioriteringslista för Kalmar län där förorenade eller misstänkt förorenade objekt som innebär mycket stor risk för människors hälsa och/eller miljön, riskklass 1, redovisas. Prioriteringslistan innehåller både objekt som drivs genom statlig bidragsfinansiering och objekt som drivs via tillsyn. Länsstyrelsens arbete inriktas i första hand på de objekt som finns med på prioriteringslistan, men även på andra riskklassade objekt. En förutsättning för att både privatfinansierade och statliga efterbehandlingsåtgärder ska kunna genomföras, är att undersöknings- och utredningsskedet har gett ett tillräckligt bra beslutsunderlag, där riskbedömning och riskvärdering ingår som viktiga komponenter. Ansvarsfrågan måste också vara utredd.

Andra exempel på tillfällen när Länsstyrelsen ställer krav på undersökningar, utredningar och efterbehandlingsåtgärder, är när företag vill expandera och bygga på en ny yta i samband med tillståndsprövningar, eller då en ny detaljplan ska tas fram.

Länets största saneringsprojekt, Oskarshamns hamnbassäng, är i fullt uppstartsskede med anläggande av deponi för farligt avfall och upphandling av resterande muddringsåtgärder etc. Projektet finansieras enligt ett avtal mellan företaget Saft AB och Länsstyrelsen med privata medel om maximalt 41 mnkr eller 10 % av efterbehandlingskostnaderna. Under 2014 har Naturvårdsverket fattat beslut, efter ansökan från Länsstyrelsen, om finansiering för hela återstoden av saneringsprojektet. Länsstyrelsen har därefter fattat beslut om villkor för att kunna vidareförmedla bidraget till huvudmannen Oskarshamns kommun. Målet med hamnsaneringsprojektet är att merparten av sedimenten i den inre hamnbassängen som är förorenade av dioxiner och kadmium med flera ämnen, ska muddras upp och läggas på en deponi för farligt avfall. För saneringsprojektet gäller som övergripande åtgärds mål att långsiktigt minska spridningen av prioriterade tungmetaller och organiska miljögifter från sedimenten i hamnbassängen till Kalmarsund och Östersjön med minst 90 %. Saneringen har

även som mål att minska halten av TBT (Tributyltenn) i sedimenten i sådan grad att miljö kvalitetsnormerna på sikt kan uppfyllas.

Saneringsprojektet vid Björkshults glasbruk har också inletts under 2014. Länsstyrelsen har tillstyrkt en bidragsansökan från Högsby kommun vilken senare beviljades av Naturvårdsverket. En första entreprenadupphandling är inledd och avbruten, en andra är genomförd men tilldelningsbeslutet har överklagats. Under 2014 har projektet också skrivit avtal med fastighetsägare samt genomfört risk och säkerhetsanalys. Miljökontroll har skett i vatten och markprovtagningar har gjorts. Länsstyrelsen deltar i projektgruppen och har medverkat i upphandling av byggledning, miljökontroll och entreprenad samt på projektmöten. Länsstyrelsen har också handlagt anmälan om vattenverksamhet samt anmälan om saneringsåtgärder enligt 28 § Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd med anledning av kommande saneringsåtgärder inom projektet.

Länsstyrelsen har under 2014 jobbat mycket aktivt för att bidra till att utrednings- och saneringsarbetet i Glasriket drivs framåt. Då kommunerna har tagit över den mesta tillsynen inom Kalmar län är Länsstyrelsens uppgift med tillsynsvägledning i dessa frågor mycket efterfrågad. Samverkan för tillsyn i glasriekommunerna (Nybro, Emmaboda, Uppvidinge, Lessebo) och länsstyrelserna i Kalmar och Kronobergs län sker därför. Det finns ca 50 glasbruk i Glasriket och sex olika tillsynsmyndigheter. I Kalmar län finns 25 glasbruk och/eller glasbruksdeponier som är riskklassade enligt MIFO-metodiken (Metod för Inventering av Förorenade Områden). Länsstyrelsen i Kalmar är tillsynsmyndighet för tre av dessa. Frågor om ansvar är exempel på områden som samverkan sker kring, för att kunna avgöra om respektive glasbruk är bidragsberättigat eller om det krävs att arbetet drivs vidare via tillsynsåtgärder, eventuellt med statlig delfinansiering. Samverkansgruppen har haft tre träffar under 2014.

Efter ansökan från Länsstyrelsen beviljade Naturvårdsverket under 2014 5 mnkr till förprojektering inför saneringsåtgärd vid Pukebergs glasbruk. Länsstyrelsen har därefter fattat beslut om villkor för att kunna vidareförmedla bidraget till huvudmannen som är Nybro kommun. Nybro kommun har handlat upp en projektledare som ska ta fram ett underlag inför upphandling av kommande entreprenader. Länsstyrelsen medverkar i projektgruppen. Förprojekteringen beräknas vara klar under 2015 då man också kommer att ha en tidplan för själva saneringen. Området är klassat som riksintresse för kulturmiljö vilket medför att stor hänsyn även tas till kulturmiljöfrågor.

Under 2013 beviljade Naturvårdsverket, utifrån Länsstyrelsens ansökan, medel till en huvudstudie vid Gadderås glasbruk i Nybro kommun. Länsstyrelsen vidareförmedlade i beslut 2014-05-15 detta statliga bidrag till SGU (Statens Geologiska Undersökning) som är huvudman för projektet. SGU har i sin tur handlat upp Kemakta Konsult AB som projektledare. Huvudstudien påbörjades under hösten 2014 och beräknas vara slutförd under första halvåret av 2015. Gadderås glasbruk bedöms vara ett av de allvarligast förorenade glasbruksområdena i länet. Mängden förorenade massor i deponi och bruksmark har beräknats till ca 18 000 m³ som innehåller ca 33 ton arsenik, 22 ton bly och 280 kg kadmium. Deponiområdet är inte övertäckt och mycket höga arsenikhalter i marken har gjort att Länsstyrelsen bedömt att det råder en akut föroreningssituation.

Under 2014 har Länsstyrelsen arbetat aktivt med tre av länets största tillsynsobjekt som alla är nedlagda och har undersökts i omfattande utredningar de senaste åren och därmed närmar sig en åtgärd. Dessa är impregneringsverket i Hultsfred, impregneringsverket i Södra Vi (Vimmerby) samt batterifabriken i Hultsfred.

Länsstyrelsen har i beslut 2014-04-15 förelagt Södra Skogsägarnas ekonomiska förening att ansvara för 50 % av kostnader för utredning och åtgärder avseende sanering av förorenad mark efter impregneringsverksamhet i Hultsfred. Åtgärderna är kostnadsberäknade till ca 120 mnkr och företaget ska således ansvara för ca 60 mnkr, resterande del förutsätter finansiering av statliga medel. Åtgärderna omfattar schaktning och borttransport av ca 70 000 m³ förorenade massor med i huvudsak kreosot- och arsenikföroreningar. Länsstyrelsens beslut har inte överklagats vilket innebär att detta har vunnit laga kraft och arbetet med sanering av området kan inledas så snart frågor om huvudmannaskap och allmän finansiering är lösta.

Impregneringsverket i Södra Vi i Vimmerby kommun har tidigare (år 2009 respektive 2010) förelagts av Länsstyrelsen att redovisa en huvudstudie gällande föroreningar från tidigare impregneringsverksamhet. Bolaget har under 2014 muntligen och skriftligen redovisat en rapport som IVL Svenska Miljöinstitutet har tagit fram och som beskriver mål, åtgärdsalternativ samt en riskvärderingsmatris för delmoment 4-5 av huvudstudien. Länsstyrelsen och Bolaget har därefter haft ett möte där Länsstyrelsen framförde sina synpunkter på redovisningen.

Batterifabriken i Hultsfred är sedan 2013 i åtgärdsskede då den av Länsstyrelsen framtagna ansvarsutredningen är godkänd av Naturvårdsverket. Under 2014 har förhandlingar pågått om en frivillig överenskommelse om saneringsåtgärder. Ett påskrivet avtal förväntas under januari 2015.

Förutom de största ärendena under 2014 och som redogjorts för ovan, arbetar Länsstyrelsen med en rad andra projekt som på sikt kommer att leda till att både antalet bidragsfinansierade och privatfinansierade åtgärder ökar. Ett exempel är Upsala Armaturfabrik i Hultsfreds kommun. På platsen uppmättes under 2013 höga halter klorerade lösningsmedel i grundvattnet. Länsstyrelsen ansökte inför 2014 om bidrag från Naturvårdsverket för utökad provtagning och riskbedömning av området eftersom någon ansvarig inte fanns att vända sig till. Medel beviljades inte men Länsstyrelsen kunde omdisponera befintliga medel för att täcka kostnaden för en miljöteknisk undersökning. Undersökningen slutfördes under 2014 och den visade att åtgärdsbehov inte förelåg vid det utpekade området Tusenskönan 2. En föroreningsspridning upptäcktes dock i spillvattennätet och källan bedöms vara belägen på en fastighet/verksamhet norr om det undersökta området.

Länsstyrelsen har under 2014 godkänt sluttäckningen av Svartsjödeponin enligt 32 § förordning (2001:512) om deponering av avfall. Svartsjödeponin anlades i ett statligt saneringsprojekt för att omhänderta förorenade sediment i Övre och Nedre Svartsjön härrörande från ett pappersbruk i Pauliström. Sedimenten består främst av cellulosafiber förorenade med låga halter av kvicksilver som släppts ut före 1972. Muddringen utfördes 2006 varvid muddermassor pumpades till geotuber i deponin för avvattning och slutlig deponering. Deponins botten är försedd med ett tätskikt som innebär att lakvatten som uppkommer samlas upp och leds ut genom särskilt anlagda partikelfilter till recipient.

Ytterligare projekt som Länsstyrelsen arbetar med är Projekt Skeppsbrofjärden i Västerviks kommun, där Länsstyrelsen under 2014 har granskat och godkänt rapportering. Länsstyrelsen har också redovisat förstudien på kommunstyrelsen i Västervik. I projekt Vassmolösa Ångsåg har ett miljökontrollprogram i grundvatten inletts. Ansökan om åtgärd i etapp 1 har lämnats från Kalmar kommun med tillstyrkan från Länsstyrelsen i den årliga ansökan om bidrag för utredningar till Naturvårdsverket. I projekt Einar Johanssons sågverk har möte med SGU och kommunen om överlåtelse av huvudmannaskap samt möte med närboende hållits. Inom

Projekt Emåns nedre delar där kadmium och dess spridning kartläggs, är undersökningar genomförda enligt program under 2014.

Effekterna av Länsstyrelsens arbete med förorenade områden under 2014 kan i förlängningen kopplas till generationsmålen och miljökvalitetsmålen "Giftfri miljö", "God bebyggd miljö", "Grundvatten av god kvalitet", "Hav i balans samt levande kust och skärgård", samt "Levande sjöar och vattendrag". Länsstyrelsens arbete under året har lett till att många av de mest prioriterade objekten i länet har kommit mycket längre i det stegvisa förfarande som behöver tillämpas, för att de miljömässigt mest motiverade saneringsåtgärderna ska kunna genomföras framgent.

49. Länsstyrelsernas tillsyn enligt miljöbalken ska bidra till att generationsmålet och miljökvalitetsmålen nås och att uppkomst av olägenheter för människors hälsa och miljö motverkas. Länsstyrelserna ska särskilt redovisa:

- Hur arbetet för att effektivisera och utveckla tillsynen avses fortsätta samt beskriva de förändrade rutiner och arbetsmetoder som genomförts för att utveckla en miljömålsstyrd tillsyn,
- tillsynsområden inom vilka den operativa tillsynen och tillsynsvägledningen kan utvecklas och förbättras,
- vilken betydelse tillsynen har för att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen samt vilka konsekvenser få egeninitierade tillsynsinsatser får för möjligheterna att uppnå målen, samt
- hur och inom vilka områden samverkan skett med Miljösamverkan Sverige och regional miljösamverkan i de län där sådana projekt bedrivs.

Formerna för länsstyrelsernas återrapportering ska utformas i dialog med Naturvårdsverket

Arbete med effektivisering och utveckling av tillsynen samt förbättringsområden för tillsyn och tillsynsvägledning

Länsstyrelsen arbetar löpande med effektiviseringar inom arbetet med tillsyn. För drygt två år sedan gjordes en uppdelning av arbetsuppgifterna inom miljöskydd till renodlade tillsyns- och provningstjänster. Det finns stora fördelar med mer begränsade ansvarsområden men vid personaltapp och föräldraledigheter etc. har det visat sig bra med en relativt stor flexibilitet inom enheten och därför är det få tjänster som i praktiken är helt renodlade. På detta sätt kan man säga att de renodlade arbetsuppgifterna snarare har bytts till fokusområden, vilket ger möjligheter att utifrån ett händelsestyrt perspektiv enklare prioritera viktiga arbetsuppgifter under innevarande år.

Länsstyrelsen arbetar i allt större utsträckning med dialog och samverkan för att effektivisera arbetet och insatserna i länet för att nå miljökvalitetsmålen och generationsmålen. I januari 2014 bjöd Länsstyrelsen in viktiga vattenkonsumenter från näringslivet och kommuner till information och diskussion om den Regionala vattenförsörjningsplan som Länsstyrelsen färdigställde under 2013. På konferensen var det framtida arbetet med dricksvattenförsörjning i länet i fokus. Effekterna av Länsstyrelsens arbete och de informationsinsatser som har genomförts i samband med att den Regionala vattenförsörjningsplanen har tagits fram, är en

kunskapshöjning i hela länet. Dessutom utgör planen ofta en av många viktiga beslutsunderlag då sammanvägningar mellan olika samhällsintressen görs.

Utvecklade arbetssätt där personal samarbetar två och två med planering, genomförande och rapportskrivning gällande inspektioner samt medveten prioritering av operativ tillsyn, har lett till att Miljöenheten har genomfört 18 egeninitierade inspektioner av miljöfarlig verksamhet under 2014, varav 12 inspektioner på verksamheter som klassas som industriutsläppsverksamheter. Utöver dessa egeninitierade inspektioner har Länsstyrelsen bedrivit tillsyn genom att delta i avstämningsmöten med verksamhetsutövare samt genomfört ytterligare fyra händelsestyrda tillsynsbesök. Miljöenheten har även deltagit vid vissa periodiska besiktningar.

Under 2014 har en analys gjorts för att belysa med vilka intervaller tillsynsbesök/inspektioner ska äga rum vid olika tillsynsobjekt, dels som en prioritering utifrån miljömålen och dels utifrån behovet av tillsynsintervall vid IED-anläggningar. Analysen bygger på den så kallade TIM (tillsyn och miljömål)-modellen som Naturvårdsverket tagit fram. Resultatet av detta har legat till grund för 2014 års tillsynsplanering.

Ett annat viktigt sätt för Länsstyrelsen att bedriva tillsyn är granskning av de årliga miljörapporterna. Miljörapporterna har som en följd av detta gått igenom med fokus på villkorsefterlevnad, men flertalet har även granskats utöver detta. Länsstyrelsen har också kommunicerat förändrade verksamhetskoder med verksamhetsutövarna, för att underlätta kommande miljörapportering och tillsynsavgiftsbeslut. Kontrollinsatser sker i övrigt till stor del i form av reaktiv tillsyn. Exempel på detta är de flertalet anmälningsärenden beträffande ändringar av verksamheter som inkommer till Länsstyrelsen.

Kommunerna har i stor utsträckning tagit över tillsynen av miljöfarlig verksamhet och därför är tillsynsvägledning en viktig arbetsmetod. Detta sker bland annat genom träffar mellan Länsstyrelsen och enskilda kommuner, anordnande av gemensamma utbildningsdagar och handläggarträffar samt genom direkt vägledning i enskilda ärenden. Beträffande tillsynsvägledning gällande förorenade områden är information och arbetsmetodik kring dessa frågor i samband med planärenden en stor och växande del. Även det faktum att kommunerna bedriver ett mer aktivt efterbehandlingsarbete ökar efterfrågan på tillsynsvägledning.

Förutom tillsynsvägledningsarbetet genom Miljösamverkan Sydost, vilket redogörs för i särskild ordning nedan, har Länsstyrelsen kallat länets kommuner till handläggarträffar inom täktverksamhet och tillsyn på lantbruk. Inom lantbruksområdet har Länsstyrelsen bjudit in till två heldagsträffar för miljöinspektörer med tillsyn på lantbruk. Syftet med träffarna har varit att skapa samsyn samt att ge råd och vägledning.

Ett kurstillfälle har också anordnats av Länsstyrelsen kring ”Risker med plantskolor/handelsträdgårdar” avseende förorenade områden inom dessa branscher. Kursen hade deltagare från länets nio av tolv kommuner med Statens Geotekniska Institut och Länsstyrelsen som föreläsare.

Tillsynens betydelse för miljökvalitetsmålen och vilka konsekvenser få egeninitierade tillsynsinsatser får för att uppnå målen

Länsstyrelsen har drivit projektet ”Risk- och sårbarhetsanalyser och beredskapsplanering inom dricksvattenförsörjning” under 2014. Syftet har varit att ge stöd och hjälp till kommunerna i sitt arbete med att komma vidare med risk- och sårbarhetsarbetet. Fokus har

även varit den långsiktiga planeringen och skyddet av kommunala vattentäkter. Arbetet har genomförts som besök i kommunerna med hjälp av en konsult som expertstöd. Elva av tolv kommuner har deltagit med representanter från VA-huvudmannen och räddningstjänsten. Slutredovisning av projektet kommer att ske i februari 2015 med uppföljande seminarier. Projektet har direkt bäring på miljökvalitetsmålet "Grundvatten av god kvalitet".

Ett indirekt tillsyns- och tillsynsväglingsarbete, har varit att Länsstyrelsen i Kalmar län har gett elva av länets tolv kommuner LOVA-medel till ett treårigt projekt för VA-planering. Planeringen sker i fyra olika steg vilket innebär att kommunerna arbetar fram VA-översikt, VA-policy och VA-plan samt implementerar dessa i det kommunala arbetet. Fem av länets kommuner har även valt att implementera VA-planeringen i översiktsplanerna som tematiska tillägg. Under 2014 har Länsstyrelsen granskat VA-planer från nio kommuner utifrån lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Vid granskning av VA-planerna lades stort fokus på vilka kriterier som använts för att utreda det kommunala ansvaret. Fokus lades även på tillhörande utbyggnadsplaner och angivna utbyggnadstakter. De kommuner som har valt att implementera VA-planeringen i översiktsplanerna har granskats mer ingående. Dessa har granskats utifrån såväl Lagen om allmänna vattentjänster som utifrån Plan- och bygglagen (PBL) samt Miljöbalken. Framför allt bidrar genomförande av åtgärder enligt VA-planer till en förbättring för miljön då områden med dåliga avloppslösningar i första hand kan kopplas till kommunala reningsverk. På detta sätt bidrar ett fokus på dessa frågor till uppfyllelsen av miljökvalitetsmålen "Grundvatten av god kvalitet", "Hav i balans samt levande kust och skärgård", "Ingen övergödning" samt "Levande sjöar och vattendrag".

All tillsyn och vägledning som genomförs får en positiv effekt på de olika miljökvalitetsmålen i olika utsträckning vare sig det handlar om vattenfrågor som ovan, eller tillsyn av miljöfarlig verksamhet. Det tillsynsarbete och den tidiga dialog som Länsstyrelsen i allt större utsträckning arbetar med, även i tillsynsfrågor, ger många positiva effekter i länet. Klagomålsärenden gällande lukt och buller är inte ovanliga och ofta öppnar möten och dialog en konstruktiv väg framåt i dessa ärenden. Länsstyrelsen har dock under lång tid pekat på behovet av ökade resurser för att kunna bedriva en starkare proaktiv och uppsökande miljötillsyn som är förenlig med det ansvar som följer av miljöbalken och miljötillsynsförordningen. Trots att Länsstyrelsen har bedrivit ett mycket aktivt tillsynsarbete under 2014 vad gäller egeninitierade inspektioner, kommunikation med verksamhetsutövare om förändringar i lagstiftning, tillsynsväglingsarbete etc., vilket har beskrivits i ovanstående stycken, har Länsstyrelsen inte förutsättningar att ompröva de miljöfarliga verksamheter som har behov av detta enligt Miljöbalken, innan utgången av 2015. En åtgärd som regeringen särskilt gett uttryck för i tidigare proposition om Miljöprovning och ändringstillstånd samt framgår av industriutsläppsdirektivet (IED) och åtgärd 29 i vattenförvaltningens åtgärdsprogram. Länsstyrelsen kommer också att ha svårt att implementera och genomföra alla de skyldigheter som följer av industriutsläppsförordningen, exempelvis hantering av statusrapporter och att delta i nationella referensgrupper för utveckling av BREF-dokument. Tillsyn enligt den frekvens som IED-direktivet anger kommer dock att prioriteras främst av alla tillsynsuppgifter.

Det finns också ett stort behov av att öka tillsynen inom vattenverksamhet. Detta är en förutsättning för att kunna ompröva vattenkrafts- och reglerdammar samt dikningsföretag med äldre vattendomar, samt öka andelen egeninitierad tillsyn i syfte att nå miljökvalitetsmålen preciseringar och etappmål samt vattendirektivets mål om god vattenstatus. Inom natur- och artskydd behöver uppsökande och förebyggande tillsynsverksamhet samt kontroll av illegal import/export av hotade arter möjliggöras genom en förbättrad tillsyn.

Ett exempel på ett viktigt ärende inom tillsyn av vattenverksamhet är Länsstyrelsens ärende rörande Karlshammars kraftverk i Emån. Ärendet härrör från en dom i Mark- och miljödomstolen där man fattade beslut om tillägg av villkor för Karlshammars kraftverk, och från det föreläggande som Länsstyrelsen meddelade kraftverksägaren under år 2013 om att förse kraftverket med lutande fingrindar med tillhörande fiskränna där vatten ska släppas på. Under 2014 har Länsstyrelsen ansökt om utdömmande av vite för att de förelagda åtgärderna inte har genomförts, varpå vitet har dömts ut. Det är av stor vikt att kraftverksägaren snarast vidtar de förelagda och lagakraftvunna åtgärderna, eftersom det kommer att få en mycket positiv effekt för fisk som kommer att kunna vandra uppåt i vattendraget, där de idag blockeras av en turbin.

Samverkan med Miljösamverkan Sverige och Miljösamverkan sydost

Länsstyrelsen har i sin tillsynsvägledning aktivt deltagit och varit stödjande i projektet Miljösamverkan Sydost. Projektet har pågått sedan 2003 och stöds ekonomiskt av Länsstyrelsen i Kalmar län, Regionförbundet i Kalmar län och länets samtliga kommuner. Sedan ett par år tillbaka är även Länsstyrelsen på Gotland och Gotlands kommun deltagare och medfinansiärer i projektet.

Länsstyrelsen ser Miljösamverkan Sydost som en viktig del av myndighetens egen tillsynsvägledning och deltar såväl i projektets styrgrupp som i dess referensgrupp. I den senare förs regelbundet en dialog med kommunerna om aktuella frågor. Miljösamverkan Sydost arbetar främst med att anordna gemensamma informations- och tillsynsprojekt, ta fram handlednings-, informations- och underlagsmaterial i olika aktuella frågor samt att anordna kurser och seminarier. Under året har tre tillsynsvägledningsträffar genomförts. Vid dessa träffar informerar Länsstyrelsen kommunerna om exempelvis nyheter, remisser, domar eller liknande inom Miljöbalkens område eller vägleder i frågor som identifierats som aktuella eller angelägna. Under flera år har industriutsläppsdirektivet varit en återkommande informationspunkt. Kommunerna har även möjlighet att ställa frågor där de vill ha Länsstyrelsens vägledning.

Länsstyrelsen deltar som regel alltid med en representant i de projekt som Miljösamverkan Sydost genomför. Valet av projekt sker årligen utifrån kommunernas och länsstyrelsernas behov, vilket medför ett aktivt deltagande i projekten hos samtliga parter. Länsstyrelsen har deltagit i samtliga av de tre projekt som pågått under 2014. Länsstyrelsens roll i dessa projekt har varit att bistå med kunskap som tillsynsvägledande myndighet.

I projektet ”Miljöprojekt på lantbruk” har målet varit att höja kompetensen hos länets miljöinspektörer samt att standardisera miljötillsynen inom Kalmar och Gotlands län. Länsstyrelsen har deltagit aktivt i projektets arbetsgrupp. Ett gemensamt och standardiserat inspektionsprotokoll har tagits fram till de kommunala tillsynsmyndigheterna. De kommunala tillsynsmyndigheterna har under 2014 gjort 64 inspektioner med det standardiserade inspektionsprotokollet inom projektet. Länsstyrelsens har medverkat aktivt gällande bedömningar vid tillståndsprövningar och inspektioner inom lantbruk, projektstyrning samt projektgruppsmöten. Länsstyrelsen har också medverkat i en utbildning gällande IED-direktivet omfattande djurslagen gris och fjäderfä.

För de två övriga projekten inom Miljösamverkan Sydost; ”Miljöbalken i detaljplaneprocessen” samt ”Tillsyn och riktlinjer för minireningsverk”, har Länsstyrelsen deltagit i uppstart samt därefter utgjort bollplank. Länsstyrelsen har inte deltagit i några av Miljösamverkan Sveriges projekt under 2014.

RB 50. Länsstyrelserna ska i sitt arbete med biologisk mångfald och naturvård särskilt:

- skydda och förvalta värdefulla naturområden i syfte att nå Sveriges miljökvalitetsmål samt åtaganden inom EU:s naturvårdsdirektiv och internationella naturvårdskonventioner. Bevarande av värdefulla skogar är högt prioriterat och ska ske med utgångspunkt i strategierna för formellt skydd av skog,
- fortsätta arbetet med skydd av marina områden
- fortsätta arbetet med artbevarande, genomförandet av rovdjurspolitiken och främjandet av friluftslivet, samt
- se till att naturvårdsarbetet sker i god dialog med medborgare, brukare och andra berörda aktörer.

Skydd och förvaltning av värdefulla naturområden

Regional strategi för formellt skydd av skog

I början av 2006 beslutade Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen gemensamt om en regional strategi för formellt skydd av skog. Den regionala strategin är ett viktigt styrinstrument för arbetet med områdesskydd på skogsmark i enlighet med preciseringarna inom miljökvalitetsmålet Levande skogar.

Enligt den regionala skogsstrategin ska 14 600 ha produktiv skogsmark i länet ha säkerställts genom områdesskydd senast 2010, varav 10 950 ha som naturreservat. Inom områdesskyddsarbetet är därför skydd av skog högt prioriterat men verksamheten stödjer också flera andra miljökvalitetsmål som "Ett rikt odlingslandskap", "Levande sjöar och vattendrag", "Hav i balans samt levande kust och skärgård" och "Myllrande våtmarker".

Länsstyrelsen har under året arbetat vidare med genomförande av den regionala skogsstrategin utifrån en objektlista som är upprättad enligt strategins riktlinjer för prioritering. Under 2014 har 462 ha produktiv skogsmark skyddats genom bildande av nya naturreservat. Mellan 1999 och 2014 har totalt 8 627 ha skyddats som naturreservat. Därmed återstår 2 323 ha att skydda som naturreservat för att nå målet i den regionala skogsstrategin.

Naturskydd inklusive Natura 2000

Under 2014 har arbetet med naturreservatsbildning omfattande inventeringar, avgränsningar, markägarförankringar samt upprättande av beslut och skötselplaner bedrivits i 13 områden. Under året har det tillkommit tre nya naturreservat i länet, Gårdby sandhed, Emsfors-Karlshammar och Åby. Genom besluten har den sammanlagda skyddade arealen i länets naturreservat ökat med 970 ha. Därmed är 16 584 ha (2,3 % av länets produktiva skogsmarksareal) avsatt som naturreservat varav 12 735 ha (1,8 % av länets produktiva skogsmarksareal) har föreskrifter som ger fullgott skydd för skogen. Vidare är 13 268 ha ängs- och naturbetesmarker och 1 390 ha myr skyddade i naturreservat vilket utgör 24,6 % respektive 6,6 % av länets areal av respektive naturtyp.

I Kalmar län fanns vid 2014 års slut två nationalparker, 207 naturreservat (inkl. naturvårdsområden) varav nio är kommunala, 122 fågel- och salskyddsområden, varav fyra områden har till syfte att skydda säl, samt 215 naturminnen. Totalt omfattas 64 558 ha i länet av ovan nämnda områdesskydd.

I länet finns 31 särskilda skyddsområden enligt fågeldirektivet (60 791 ha) och 173 områden av gemenskapsintresse enligt art- och habitatdirektivet (90 975 ha) som godkänts av regeringen. Då de flesta områden är överlappande ger det en totalareal på 91 292 ha inom Natura 2000 varav 44 427 ha överlappas av naturreservat. Av detta är 40 263 ha vattenområde (sötvatten och hav). Detta ger en total landareal på 50 712 ha vilket är 4,5 % av länets landareal som omfattar 1 126 000 ha.

Naturvårdsavtal för bevarande av skyddsvärda områden

Under året har överenskommelser om naturvårdsavtal tecknats för två områden som totalt omfattar tio hektar, ett område i Fågelfors, Högsby kommun, och ett i Skogsby, Mörbylånga kommun. I det ena avtalsområdet är syftet att avtalet skall tecknas för att möjliggöra markanvändning/skötsel som behövs för att bevara den skyddsvärda fjärilsarten veronikanätfjäril vilken är föremål för åtgärdsprogram för hotade arter. Det andra avtalet gäller skog inom ett utredningsområde för naturskydd som var hotat av avverkning och där ett kortsiktigt naturvårdsavtal har tillämpats som ett alternativ till interimistiskt naturreservat. Områden består av värdefull gammal ädellövskog och lövängsrester. Länsstyrelsens bedömning är att naturreservat egentligen är den lämpligaste skyddsformen i detta fall. För att under en övergångsperiod säkerställa naturvärdena har Länsstyrelsen tecknat ett femårigt naturvårdsavtal med berörd fastighetsägare som innebär att ekonomisk ersättning utgår mot att denne avstår att bedriva markanvändning under avtalsperioden. När Länsstyrelsen senare aktualiserar bildandet av naturreservat är avsikten att detta relativt kortsiktiga naturvårdsavtal ska kunna ersättas av ett mer långsiktigt avtal om intrångsersättning alternativt köpekontrakt.

Utöver ovanstående har arbete med att teckna naturvårdsavtal bedrivits i två områden i Ekerum på Öland samt ett område söder om Kalmar. I dessa områden är avsikten att skydda värdefulla miljöer med gamla ädellövträd, främst ek och bok, med stor artmångfald och många rödlistade arter. Användandet av naturvårdsavtal som skyddsform anser Länsstyrelsen är bra då arbetet med att skydda områden sker i dialog med markägarna. Till områden kommer även skötselplaner att tas fram.

Förvaltning och skötsel av skyddade områden (inklusive Natura 2000)

Förvaltning och skötsel av naturreservat och Natura 2000-områden bidrar till uppfyllelsen av miljö kvalitetsmålen "Levande sjöar och vattendrag", "Hav i balans samt levande kust och skärgård", "Myllrande våtmarker", "Levande skogar", "Ett rikt odlingslandskap" och "Ett rikt växt- och djurliv".

Kalmar län har ett mycket stort ansvar för genomförandet av naturvårdsarbetet i Sverige eftersom flera hotade arter och naturtyper har sin största utbredning eller enbart förekommer inom länet. Jämfört med andra län har Kalmar en mycket stor areal värdefulla ängs- och naturbetesmarker skyddade som naturreservat och inom Natura 2000. Ca 25 % av landets skyddade gräsmarker finns i Kalmar län. Cirka 85 % av dessa utgörs av alvar- och sjömarker på Öland. Länet har ett internationellt ansvar för att bevara och sköta dessa marker liksom sandiga marker och de stora arealer ek- och ädellövsmiljöer med grova träd som finns i länet.

Betydande insatser görs bland annat genom röjning och stängsling för att underhålla betesmarker eller restaurera och återuppta betet i igenväxta områden. Även i skogsreservaten krävs ofta aktiva åtgärder för att uppnå syftet med reservatet. Detta gäller i första hand lövskogar där åtgärder för att hålla bort gran och frihugga värdefulla träd görs. Under 2014 har restaureringar utförts i form av röjning, frihuggning med mera av ca 325 ha fördelat på

olika naturtyper. I ytterligare ca 475 ha har beteshävdan kunnat återupptas eller bibehållas genom stängsling eller genom betesavtal mellan djurhållare och Länsstyrelsen.

I länet finns också värdefulla barr- och blandskogar som sköts genom naturvårdsbränning. Denna åtgärd kräver omfattande planering och är resurskrävande, men samtidigt ett viktigt instrument för att bibehålla de mycket höga naturvärden som finns knutna till brandpräglade skogar. Under 2014 har en naturvårdsbränning på 14 ha genomförts i Allgunnen. De avbrända områdena öppnas upp genom att en viss andel träd dör vid branden eller inom en 10-årsperiod därefter. Genom bränningen skapas ett ljust och varmt klimat som gynnar många arter. Vissa arter svarar direkt medan andra kommer att gynnas många år efter branden. Skogen som brändes är relativt ung. Upprepade bränningar, vart 15-30 år, kommer på sikt att skapa en naturskog så som naturskogar såg ut för 100-tals år sedan när skogsbränder var mycket vanligare.

Medeltilldelningen från Naturvårdsverket för skötsel och förvaltning har inte ökat i takt med att nya reservat bildats. Samtidigt har ambitionsnivån vad gäller tillgänglighet höjts och sammantaget gör det att resursbehovet är större än nuvarande anslagsnivå. Under 2014 har underhåll av redan restaurerade marker och av befintliga anordningar prioriterats i första hand, därefter har medlen använts för restaurering inom de naturtyper och arter som bedömts som mest hotade i länet. De begränsade resurserna gör att restaureringar inte sker i den takt som skulle behövas. För att tillskapa mer resurser deltar Länsstyrelsen i Kalmar i två Lifeprojekt; Life Sand som startade 2012 och Life Coast benefit som startade hösten 2013. Båda projekten syftar till restaurering av Natura 2000-områden. En viktig finansieringskälla för skötsel av betesmarkerna inom skyddade områden är landsbygdsprogrammets miljöersättningar.

Aktuella skötselplaner med tydliga bevarandemål och skötselåtgärder är ett viktigt verktyg för att kunna bedriva en bra skötsel i skyddade områden och skötselplanerna är i behov av regelbunden revidering. Arbetet med revidering av skötselplaner har inte prioriterats under 2014, vilket gör att många naturreservat har skötselplaner som är inaktuella och att de åtgärder som krävs för att bevara naturvärden inte alltid kan genomföras. Under året har Länsstyrelsen arbetat med revidering av skötselplaner för två naturreservat; Bödakustens Östra och Bödakustens Västra. Förslaget för Bödakustens östra har remissats under hösten.

Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder i skyddade områden är viktig för att veta om skötseln är ändamålsenlig och kostnadseffektiv. Under 2014 har inom Natura 2000-områden gjorts uppföljning av grönfläckig padda, samt fågelinventeringar på Öland och i Västerviks skärgård. Uppföljning har även gjorts av kläckningsframgång för vadare inom de områden på Ölands sjömarker som omfattas av en utökad skyddsåtgärd. Inventeringarna visar att situationen är fortsatt mycket kritisk för flera av vadararterna.

Förutom direkta insatser inom skyddade områden för att bevara den biologiska mångfalden görs insatser för att främja friluftslivet genom byggande och underhåll av fågeltorn, leder, stättor, spänger, informationsskyltar med mera, (se även under avsnittet Främjande av friluftsliv).

Under 2014 har 19 områden fått nya entréskyltar. Informationen om skyddade områden på Länsstyrelsens webbplats uppdateras kontinuerligt. I länet finns två naturum som Länsstyrelsen ansvarar för; Trollskogen och Ottenby. Arbetet med en ny naturumsbyggnad och utställning i Trollskogen pågår och detta kommer att innebära en ökad tillgänglighet till naturumet. I naturumen och i Blå Jungfruns nationalpark finns guidepersonal under

besökssäsongen. Länsstyrelsen ansvarar också för naturinformation vid Ölands turistbyrå, vid brofästet strax norr om Färjestaden.

I djurskyddsområden och naturreservat som är belägna i skärgården bedriver Kustbevakningen viss tillsyn. Länsstyrelsens tillsyn av naturreservaten samt fågel- och salskyddsområdena utgörs av enstaka besök i samband med genomförda skötselåtgärder. Detta gör att Länsstyrelsen saknar en klar bild av regelefterlevnaden i länets naturreservat och andra skyddade områden.

Lokal naturvårdsprojekt (LONA)

Åtta av länets 12 kommuner har pågående LONA-projekt. De kommuner som sedan 2010 inte har haft något LONA-projekt är Emmaboda, Hultsfred, Oskarshamn och Torsås. Under 2014 beviljades nio projekt LONA-bidrag i Kalmar län, med sammanlagt 1 473 700 kronor. Bidrag har i år fördelats till projekt med följande huvudsakliga miljö kvalitetsmål, "Ett rikt växt- och djurliv", "Levande sjöar och vattendrag", "Ett rikt odlingslandskap" och "God bebyggd miljö".

Exempel på projekt som kommuner och föreningar i länet fått bidrag för under 2014 är;

- *"Att leva av och med landskapet Öland: Mittlandet"*. Inom projektet kommer Ölands hembygdsförbund att bygga upp kunskap samt informera om det öländska landskapets natur- och kulturvärden utifrån tillämpning av den Europeiska landskapskonventionen.
- *"Porten till Boholmarna"* drivs av Boholmarnas vägförening i Kalmar kommun. Syftet är att restaurera en tidigare beteshävdad strandäng för att gynna biologisk mångfald, förbättra den näringsreducerande funktionen samt stärka friluftslivet.
- I projektet *"Pollinering i centrala Nybro"* vill kommunen skydda och vidareutveckla de tätortsnära grönytorna samt inspirera till odlande hos privata aktörer, allt för att sätta fokus på ekosystemtjänsterna och skapa ett hållbart samhälle.

Skydd av marina områden

Skydd av limniskt och marint värdefulla vatten

Under året har skydd av värdefulla limniska miljöer genomförts genom bildande av naturreservat i två större objekt, Åby (350 hektar) respektive Emsfors-Karlshammar (580 hektar), belägna i Emåns dalgång. I de två reservatsobjekten har 94 hektar vattendragssträckor med höga naturvärden skyddats tillsammans med anslutande värdefulla skogar och våtmarker. Arbete med reservatsbildning har under året också bedrivits i två biflöden till Emån, Gårdvedaån och Pauliströmsån, vilka hyser höga limniska värden. Under året har inget arbete kopplat till skydd av marina områden utförts. Länsstyrelsen har dock, för att främja det fortsatta arbetet med marint områdesskydd, lämnat en intresseanmälan till HaV om extra medel för marina biotopskyddsområden.

Myrskyddsplanen

Av länets 23 objekt i myrskyddsplanen är 14 områden skyddade. Nio är oskyddade och ingår inte i områden som planeras bli naturreservat inom överskådlig framtid. Under året har ytterligare 313 hektar våtmarker som ingår i objektet Emåns våtmarker i länets myrskyddsplan skyddats genom bildande av de ovan nämnda naturreservaten Åby och Emsfors-Karlshammar.

Artbevarande, genomförande av rovdjurspolitiken och främjandet av friluftsliv

Artbevarande, Åtgärdsprogram för hotade arter

Arbetet med *Åtgärdsprogram för hotade arter* (ÅGP) utförs på uppdrag av Naturvårdsverket sedan 2003. Totalt ska knappt 200 åtgärdsprogram som berör knappt 400 arter tas fram i Sverige. Kalmar län berörs av en stor andel av dessa; 108 ÅGP ungefär 50 % och 206 arter ungefär 53 %. Länsstyrelsen i Kalmar har nationellt ansvar för framtagande och genomförande av 15 åtgärdsprogram. Nio av dessa program är fastställda av Naturvårdsverket; fönstervingespinnare (2004), korthalsad majbagge (2005), spansk fluga (2006), vädnnätfjäril (2009), svampar i kalkrika, ädellövbärande fodermarker (2009), större ekbock (2009), storviol (2011), ängshök (2011), långhorningar i hassel och klen ek och långbensgroda (2013) samt stäppfingersvamp (2014). Under 2014 har arbetet fortsatt med framtagandet av ÅGP för alvarlarvmördare, hedlarvmördare, skärrande gräshoppa och hotade bin på Salix.

Arbetet med hotade arter är mycket komplext och kräver, till stor del, tvärssektoriellt arbete inom Länsstyrelsen samt även med externa samarbetspartners som till exempel Skogsstyrelsen, Jordbruksverket, Fiskeriverket, skogsbolag, länets kommuner samt ett flertal ideella organisationer.

Under de senaste åren har anslagen för arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter legat på en mycket låg nivå. Därför har Länsstyrelsen förstärkt med pengar från Landsbygdsprogrammets specialinsatser 2013–2014. Det gäller två projekt; ett kring sandiga marker och ett kring skyddsvärda träd. I sandprojektet restaureras sandiga marker för att bland annat gynna vilda bin. På Ekerums golfbana har ett mycket stort restaureringsprojekt, som både skapar sandmarker och gynnar träden, påbörjats. Projektet utförs i nära samarbete med Ekerum Resort AB. Det handlar, förutom att röja fram gamla träd och återuppta bete, om att återskapa sandmarker i stor skala. Bland annat har cirka 20 hektar matjord schaktats bort för att sanden åter ska komma i dagen. Sanden kommer att bli glesa torrängar som erbjuder boplatser och föda åt många hotade arter, till exempel vilda bin och fjärilar. Inom trädprojektet har 1375 gamla träd röjts fram under året och har på så sätt fått en längre livslängd.

Den akut hotade större ekbocken förekommer endast på Öland i Norden. Inom ramen för ÅGP påbörjades 2012 ett arbete med att försöka föda upp arten *ex situ*. Under 2014 samlades ytterligare ekbockar in från Polen för att fortsätta odlingen på Nordens Ark. Projektet uppmärksammades genom ett program i SVT:s Mitt i naturen under hösten. Uppfödningen går enligt planerna och odling av öländska individer kan förhoppningsvis börja nästa år.

Under året har samarbetet med skogsnäringen, kraftledningsbolagen och Trafikverket rörande riktade naturvårdsinsatser för hotade arter fortsatt. Under året har en rapport som sammanfattar 33 mils biotopkartering i kraftledningsgator i östra Småland författats. Projektet är ett samarbete med Svenska Kraftnät och Eon. Rapporten kommer att tryckas under våren 2015. I de av Trafikverket skrapade vägkanterna i Västerviks kommun har värdväxten sötvedel planterats för att gynna den hotade dagfjärilen kronärtsblåvinge.

I Halltorps hage har en undersökning av ekars ålder utförts för att ge svar hur stort generationsglapp som finns i åldersfördelningen hos ekarna. Undersökningen visade att de näst äldsta ekarna endast är 180–200 år gamla. Det innebär att leveranstiden är 50–100 år innan dessa träd kan bli lämpliga livsmiljöer för hotade arter. För att de hotade arter som är knutna till gamla träd ska kunna överleva krävs således insatser under minst 50 års tid.

Exempel på insatser som kan kompensera för brist på gamla ekar är att skada träd, placera ut eklågor och att sätta upp mulmholkar.

Veronikanätfjäril är en av Sveriges mest hotade arter. Den finns på två lokaler i landet, varav en i Kalmar län. Under året har uppfödning av arten påbörjats och utsättning kommer att kunna göras redan nästa år.

Genomförande av rovdjurspolitiken

Samverkansrådet i det södra rovdjursförvaltningsområdet har haft två möten under 2014 den 25 april och 13 november. Viltförvaltningsdelegationen har vid möten 2014-05-23 och 2014-11-28 informerats om aktuell rovdjursituation.

Under 2014 har en dvärgget i Bredasjö, strax öster om Vissefjärda, och ett lamm i Bockara dödats av lodjur. Ytterligare ett lamm har påträffats dött utanför Vimmerby. Det kan möjligen ha dödats av en kungsörn.

En varg har vandrat genom länets norra delar. Den kom från Jönköpings län i början av februari och fortsatte i rask takt norrut längs kusten. Den gick in i Östergötlands län några dagar senare. En ej bekräftad vandrande varg har även observerats i länets södra delar då den gick från Blekingegränsen och upp mot Vassmolösa. Denna sannolika varg observerades senare i Strömby när den troligen vandrade tillbaka mot Blekinge/Kronoberg.

Länsstyrelsens rovdjurslåda har visats upp på mässan Skog och Traktor i Emmaboda 9-10 maj och att den var uppskattad. 5000 personer besökte mässan. Länsstyrelsen har även visat upp rovdjurslådan på Grönt veckoslut i Gamleby där bl.a. 1200 st mellanstadiebarn utöver allmänheten deltog. Rovdjurslådans innehåll har också presenterats för viltförvaltningsdelegationens delegater under året.

Inventering av stora rovdjur har utförts löpande under hela året men främst när snötäcke funnits. Tre familjegrupper av lodjur har säkrats 2014. Omfattande spårningar har utförts av kvalitetssäkrarna av lodjur och varg. Ett revir av kungsörn har påträffats.

Främjande av friluftsliv

De naturskyddade områdena utgör en viktig resurs för människors möjlighet att komma ut i naturen. De allra flesta naturreservat tillgängliggörs för besökande. Möjligheten till anpassningar styrs av de naturgivna förutsättningarna och av de bevarandevärden som finns. Ibland kan man behöva styra besökarna inom det skyddade området för att begränsa slitage eller störningar i särskilt känsliga miljöer.

För att tillgängliggöra ett område genomförs olika åtgärder, allt från information innan ett besök till olika typer av anordningar inom området. Information om alla naturreservat finns på Länsstyrelsens hemsida samt i en broschyr för de mest besöksintressanta områdena vilka också har hänvisningsskylt från allmän väg. Alla reservat har en informationsskylt vid ingången till området och i många områden finns strövstigar/leder och iordningsställda rastplatser. Andra anordningar som finns är till exempel toaletter, fågeltorn och tältplatser. Flera av reservaten har anpassats för besökande med särskilda behov och i samband med att anläggningar byts ut arbetar Länsstyrelsen löpande med att i möjligaste mån tillgänglighetsanpassa dessa.

Sammantaget finns i länets skyddade områden ett stort antal anordningar för friluftslivet. Att löpande tillse och underhålla dessa så att de är i gott och säkert skick är ett mycket viktigt

men resurskrävande arbete. Regeringen har i olika propositioner de senaste åren höjt ambitionen att i än högre grad tillgängliggöra skyddade områden för friluftslivet och för besökande med särskilda behov. Verksamheten finansieras via skötselmedel för skyddad natur och ställs därför mot behovet av den skötsel av naturtyper och arter som är nödvändig för att uppnå syfte och bevarandemål för de skyddade områdena. Detta gör att arbetet inte kan prioriteras i så hög grad som vore önskvärt.

Under 2014 har guidningar genomförts i nationalparkerna Norra Kvill och Blå jungfrun, samt inom naturumsverksamheten i Ottenby och Trollskogen.

I samband med ansökningar om LONA-projekt sker alltid en dialog med kommunerna om hur friluftslivet kan tillgodoses inom planerade projekt. Under 2014 har 19 av 28 pågående projekt en tydlig friluftslivstanke.

God dialog i naturvårdsarbetet

Skötsel av de skyddade områdena sker i dialog med markägare, brukare och andra berörda. Åtgärder genomförs ofta av lokalt upphandlade entreprenörer. Vid vissa typer av åtgärder till exempel naturvårdsbränning eller vid åtgärder i tätortsnära, publika områden informeras allmänheten via press och/eller skyltar som upplyser om vilka åtgärder som planeras och varför. Vid den naturvårdsbränning som genomfördes under året har den kommunikationsplan som utarbetades inom projekt *"Eldskäl"* använts.

För att öka den lokala delaktigheten finns skötselråd för naturreservaten Ottenby och Halltorp och programråd för naturum Ottenby och Trollskogen.

Inom Life-projektet SandLife deltog länsstyrelsen under "Öland spirar 2014". Vid Böda hembygdsgård informerades besökare om SandLife-projektet, planerade åtgärder, sandmarkernas betydelse och hur viktig den blottlagda sanden är för den biologiska mångfalden. En informationsdag hölls även i juli månad där allmänheten bjöds in för att i fält titta på planerade åtgärder inom SandLife-projektet i naturreservaten Bökakustens östra och västra.

En väl fungerande dialog med alla inblandade är central i arbetet med hotade arter. Det är viktigt att skapa förståelse för varför Länsstyrelsen arbetar med artbevarande och att till exempel förklara att en art kan ha stor betydelse för ett helt ekosystem. I ÅGP-arbetet sker en löpande dialog på många olika nivåer. På lokal nivå handlar det främst om en dialog med markägare, brukare, intresseföreningar, företag och kommuner inför alla de åtgärder som ska genomföras. På regional nivå förs dialogen främst med andra aktörer som till exempel Skogsstyrelsen, skogsbolag, Trafikverket och kraftledningsbolag men även andra som Linnéuniversitetet och Nordens Ark. En dialog på statlig nivå är också avgörande och här handlar det främst om andra länsstyrelser, men även Artdatabanken och de centrala verken.

RB 55. Länsstyrelserna, med undantag av länsstyrelserna i Jämtlands, Dalarnas, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Jönköpings och Kronobergs län, ska under året fortsatt bygga upp kompetens och rutiner för att kunna bistå Havs- och vattenmyndigheten i myndighetens havsplaneringsarbete. Arbetet ska även omfatta att ta fram underlag för havsplanering för länets havsområden enligt vägledning från Havs- och vattenmyndigheten. Dessa länsstyrelser ska även stödja och samordna kommunerna längs kusten i deras arbete med planering av sina havsområden.

Länsstyrelserna i Västra Götalands, Kalmar och Västernorrlands län ska därutöver samordna arbetet med underlag för de länsstyrelser som ligger vid respektive Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet och redovisa det samlade underlaget till Havs- och vattenmyndigheten enligt dennas anvisning.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län ska fortsatt utveckla det gemensamma länsstyrelsearbetet med IT-system och datainsamling och bearbetning för havsplanering i samråd med Havs- och vattenmyndigheten och Sjöfartsverket.

Havsplanering

Kustlänsstyrelserna har under 2014 i enlighet med regeringsuppdrag byggt upp kompetens och rutiner för att kunna bistå Havs- och vattenmyndigheten (HaV) i havsplaneringsarbetet, men även för att kunna hantera frågorna inom sina egna ansvarsområden. Länsstyrelsen i Kalmar har liksom länsstyrelserna i Västra Götalands- och Västernorrlands län även ett samordningsansvar för de länsstyrelser som ligger inom respektive havsplaneringsområde. I havsplaneringsområdet Östersjön där länsstyrelsen i Kalmar är samordningsansvarig ingår även kustlänsstyrelserna i Stockholm, Södermanland, Östergötland, Gotland, Blekinge och en stor del av Skåne. Som kustlänsstyrelse har uppdraget även omfattat framtagande av underlag för länets havsområden och att stödja och samordna kommunerna när det gäller havsplanering. Regleringsbrevsuppdragen har preciserats i form av olika arbetsuppgifter i vägledningsdokumentet PM – Länsstyrelsernas arbete med havsplanering 2014 av HaV.

Under 2014 har två samrådsmöten arrangerats; i Kristianstad respektive Norrköping. Samråden gällde det material som insamlats på uppdrag av HaV och som kommer att utgöra kunskapsbas (HaV:s så kallade nulägesbeskrivning) i den fortsatta processen. Mötena riktade sig till lokala och regionala aktörer som kan komma att beröras av havsplanering där syftet bland annat var att undersöka om det fanns ytterligare material som ska vara med i processen, informera om tidplanen samt att inhämta ytterligare kunskap som kan användas i havsplaneringssammanhang. Inom ramen för detta arbete sammanställdes även material som kustlänsstyrelserna bearbetat i form av så kallade fördjupningsområden.

Arbetet med nulägesbeskrivningen har övergått i ett arbete som kan liknas vid ett programskede för havsplanen. Under 2014 sammanställdes information enligt HaV:s vägledning vilket innefattade samtliga kommuners planer, efter urval från kustlänsstyrelserna som kan komma att påverka havsplanerna. Därutöver har samordningsuppdraget inneburit till exempel sammanställning av länsstyrelsernas och kommunernas behov av råd, vägledning och sammanställning av länsstyrelsernas avvägningsmetodik när det gäller motstående intressen i havet. Uppdraget från HaV att delta i en genomgång av det juridiska läget ställdes in.

När det gäller samordningsuppdraget har länsstyrelserna i Kalmar, Västra Götaland och Västernorrland även 2014 valt att samverka i så stor utsträckning som möjligt. Distansmöten

arrangeras varannan vecka. Till detta samarbete kan även räknas möten mellan de verksamhetsansvariga på respektive samordningsansvarig länsstyrelse samt verksamhetsansvarig för havsplanering på HaV, ett arbete som initierades under 2014. De samordnande länsstyrelserna har även regelbundna möten med HaV genom distansmöten två gånger i månaden. Gruppen bidrar till att de samordnande länsstyrelserna kan ge kustlänsstyrelserna inom sina respektive havsplaneringsområden möjlighet att lösa uppgifter på ett likvärdigt sätt samt att HaV får en inblick i planeringsarbetet hos länsstyrelser och kommuner.

Som samordnande länsstyrelse inom havsplaneområde Östersjön bjuder Länsstyrelsen in till månatliga distansmöten med kontaktpersonerna för respektive kustlänsstyrelse. Mötena syftar till ett brett kunskapsutbyte vid till exempel hantering av frågor rörande kommunal samordning, men även att skapa enighet i bedömningen av vissa frågor framför allt när det gäller större geografiska perspektiv som sträcker sig över kommun- och länsgränser. Gruppen är en värdefull kontakt mellan länsstyrelserna och kontaktpersonerna ansvarar för att förmedla information i båda riktningarna. Gruppen bidrar till att länsstyrelserna kan ge likvärdig information till kommuner, regionförbund, näringsliv med flera aktörer. Under 2014 har gruppen tagit initiativ till ett arbete som förhoppningsvis under 2015 leder till ett samarbete mellan länsstyrelserna, HaV samt Boverket gällande värdebeskrivning och precisering av värdena i riksintressområden enligt kap 4 i miljöbalken. Vid mötena har externa deltagare bjudits in, som till exempel representanter från länsstyrelsen i Pärnu, Estland för att utbyta erfarenheter när det gäller havsplaneringsarbetet.

Länsstyrelsen i Kalmar ingår i den nationella chefgruppen för havsplanering, och är tillika sammankallande i Länsstyrelsernas beredningsgrupp BG 12 för havsplanering inom Forum Samhällsplanering, som syftar till att bereda nyckelfrågor kopplade särskilt till planeringsperspektivet på havsplanering. Båda grupperna bildades under 2014 för att förstärka Länsstyrelsens rådgivande roll till Havs- och vattenmyndigheten i frågan.

RB 58. Länsstyrelsen ska särskilt redovisa hanteringen av tillståndsärenden vid länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer, vilka åtgärder som vidtagits för att korta handläggningstiderna i dessa samt hur de under 2013 och 2014 tillförda resurserna har bidragit till en effektivare hantering. Länsstyrelserna ska redovisa och kommentera handläggningstiden för fullständiga prövningar avseende miljöfarlig verksamhet för under 2013 respektive 2014 avgjorda ärenden. Redovisningen ska avse den totala handläggningstiden (median) samt hur länsstyrelsen i procent uppfyllt regeringens mål om att ansökan ska beslutas inom 180 dagar från det att ärendet är komplett.

Allmänt om miljöprövningsdelegationen

I 28 § förordningen (2011:1 237) om miljöprövningsdelegationer anges att miljöprövningsdelegationerna ska samråda och samverka med varandra i gemensamma handläggningsfrågor. Samtliga tolv miljöprövningsdelegationer har under 2013 träffat en samverkansöverenskommelse. Syftet med samverkansöverenskommelsen är att verka för att regeringens syfte med koncentrationsreformen får avsett genomslag. De 12 miljöprövningsdelegationerna har under 2014 fortsatt det samverkansarbete som påbörjades under 2013. Under året har två nätverksträffar för samtliga ordföranden och sakkunniga hållits med föredrag och diskussioner i aktuella frågor. Vid dessa träffar har externa föreläsare medverkat, bland annat representerade av stål-täkt- och biogasbranschen. Även Naturvårdsverket har medverkat vid ett tillfälle för att informera organisationen om artskydd vid prövning.

Samverkansarbetet har dessutom bedrivits i organisationens samverkansgrupp som består av en företrädare för varje miljöprövningsdelegation. Samverkansgruppen har haft två möten i Stockholm och fyra möten via Lync under året. Konkret har detta resulterat i att gemensamt beslutstöd för biogasanläggningar tagits fram. Vidare har checklistor och beslutsstöd utarbetats för hantering av ansökningar om alternativvärden och dispenser enligt industriutsläppsförordningen. Arbete har också påbörjats beträffande beslutstöd för reningsverk och begränsningsvärden för buller. En utredning om hur man kan arbeta med energifrågor i tillståndsärenden har också genomförts i samverkan med Länsstyrelserna och Linköpings universitet. I övrigt har det förts diskussioner för samverkan och samsyn kring statistik, branschspecifika frågor, handläggningsformer, kontakter med avlämnande län med mera. Inom ramen för samverkansarbetet har även en kartläggning utförts beträffande handläggningsrutiner vid de olika miljöprövningsdelegationerna med syfte att lyfta fram bra exempel och lära av varandra. Diskussioner har också förts om hur övergången till digital ärendehantering kommer att påverka delegationernas arbete och om behovet av likartade rutiner.

Styrgruppen inom organisationen består av fem representanter från samverkansgruppen. Gruppen har ett övergripande samordningsansvar för planering av arbetet avseende innehåll, utveckling och samverkan. Gruppen planerar även möten, tar fram förslag på dagordningar och ordnar externa och interna föreläsare till nätverksträffarna. Gruppen har haft fem Lyncmöten under 2014.

Miljöprövningsdelegationens arbete på Länsstyrelsen i Kalmar län

Handläggningstid för hel tillståndsprövning; mediantid inkom-beslut samt andel ärenden beslutade inom 180 dagar från komplettdatum

	2013	2014
Täkt	358 dgr, 23 % (3 av 13)	258 dgr, 100 % (3 av 3)
Vindkraft	754 dgr, 17 % (1 av 6)	657 dgr, 60 % (6 av 10)
Övriga	343 dgr, 56 % (5 av 9)	380 dgr, 100 % (5 av 5)

Handläggningstiderna avseende täkter och vindkraft visar en påtagligt minskning. Övriga verksamheter har dock ökat något.

Beträffande vindkraftsärendena bedömer Miljöprövningsdelegationen att den långa mediantiden sannolikt beror på att utredningarna har behövt kompletteras med fågel- eller fladdermusinventeringar som är säsongsbundna. Någon annan genomgående förklaring till de långa handläggningstiderna har inte identifierats; det har istället varit omständigheterna i de enskilda ärendena, exempelvis att Miljöprövningsdelegationen inväntat kommunens tillstyrkan enligt 16 kap 4 § miljöbalken, behov av samordning mellan samtidigt pågående prövningar samt anstånd med yttranden eller mindre kompletteringar.

Ärendebalansen har fortsatt att minska, från 76 öppna ärenden vid början av 2014 till 46 vid årets slut (91 öppna ärenden vid början av 2013).

Miljöprövningsdelegationen har under 2014 fokuserat på det tidiga stadiet i handläggningen av en inkommen ansökan. Syftet har varit att koncentrera inhämtandet och kommunicerandet av yttranden eller kompletteringar. Handläggningsrutinerna har kompletterats med ett moment där ordföranden översiktligt granskar ansökningshandlingarna i samband med att ansökan kommer in. Vid sidan av MPD-arbetet har Länsstyrelsen arbetat med rutiner och processer under samrådsförfarandet inför en tillståndsansökan.

Länsstyrelseinstruktion 5a§

Länsstyrelsen ska verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling.

Länsstyrelsen ska särskilt

1. samordna det regionala mål- och uppföljningsarbetet,
2. utveckla, samordna och genomföra regionala åtgärdsprogram med bred förankring i länet för att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen,
3. stödja kommunerna med underlag i deras arbete med generationsmålet och miljökvalitetsmålen, och
4. verka för att generationsmålet och miljökvalitetsmålen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen samt bidra till att de beaktas i det regionala tillväxtarbetet

Länsstyrelsen ska i fråga om sitt miljöarbete rapportera till Naturvårdsverket och samråda med verket om vilken rapportering som behövs. Förordning (2013:815).

Länsstyrelsens samordningsuppdrag för miljömålen har under året fokuserats på arbetet med att ta fram ett regionalt åtgärdsprogram för miljökvalitetsmålen. Åtgärdsprogrammet sammanställdes under våren 2014 och har varit ute på bred remiss bland länets kommuner, statliga myndigheter, företag samt naturvårdsföreningar såväl som hembygdsföreningar. Länsstyrelsen har fått in många värdefulla synpunkter och programmet kommer efter beaktande av dessa att beslutas under första kvartalet 2015.

Det regionala åtgärdsprogrammet lanserades på Länsstyrelsens årliga miljömålsdag för länets kommuner, myndigheter och närings- och föreningsliv. 2014 års regionala miljömålsdag genomfördes i april med temat ekosystemtjänster och hur dessa kan inkluderas i samhällsplanering såväl som näringslivsutveckling för att skapa en hållbar utveckling och god livsmiljö i Kalmar län. Miljömålsdagen 2014, som hade föreläsare bland annat från WWF och Stockholm Resilience Centre, var välbesökt.

För första gången gjorde Länsstyrelsen också under 2014 en satsning för att engagera och inspirera privatpersoner i miljömålsarbetet under skördeveckan på Öland. ”Schysst för miljön - hållbart för dig”, var en halvdag med föreläsningar av Folke Rydén och Peter Wahlbeck på temat ”vad kan jag göra för miljön.” Mellan föreläsningsspassen kunde besökarna mingla runt bland utställare som inbjudits för att berätta om sitt miljöengagemang och inspirera besökarna.

Länsstyrelsens miljömålssamordnare har under 2014 deltagit vid både nationella konferenser och i interna grupper för att diskutera miljömålsarbetet. Exempel på nationella konferenser är Försvarets miljödag samt de nationella Miljömålsdagarna och Nobeldagarna. Under Nobeldagarna som arrangeras av RUS (Regional utveckling och samverkan i miljömålssystemet) diskuterar länsstyrelsernas miljömålssamordnare gemensamma verktyg, metoder och åtgärder. Länsstyrelsen deltar i övrigt aktivt i RUS arbete genom att en medarbetare sitter med i styrgruppen för RUS.

Länsstyrelsen är ansvarig för miljökvalitetsmålet ett rikt odlingslandskap och deltog vid Jordbruksverkets miljömålsseminarium ”En svala gör ingen sommar” den 10-11 november 2014 för att diskutera och hålla sig uppdaterad kring vad som händer som påverkar

möjligheten att nå målet, i år framförallt vad det nya landsbygdsprogrammet får för konsekvenser för Ett rikt odlingslandskap.

Under året har 30 sakkunniga inom olika verksamhetsområden i Länsstyrelsens organisation varit delaktiga i uppdatering av länsspecifika kommentarer i indikatorpresentationerna i RUS (regionalt uppföljningssystem) och i den årliga regionala uppföljningen av miljömålen som redovisas på Miljömålsportalen, www.miljomal.se. Länsstyrelsens strategiska arbete kring miljömålen har under 2014 resulterat i ett ökat engagemang i miljömålsfrågorna i länet.

Lantbruk och landsbygd

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 60*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	13,20	19,17	19,45
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	23,81	28,77	28,35
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	22,63	26,05	26,17
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	36 207	42 361	40 115
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	20,34	23,15	22,70
Antal ärenden, inkomna och upprättade	12 931	19 847	20 134
Antal beslutade ärenden	13 499	19 670	20 890
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	320	234	135
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	2 348	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inklusive OH exklusive resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Bidragsutbetalningar där länsstyrelsen gör utbetalningarna avser medfinansiering från Post och telestyrelsen till de bredbandsprojekt som Länsstyrelsen i Kalmar handlägger inom landsbygdsprogrammet. Detta är medel som tidigare inte redovisats i tabellen prestationer avseende verksamhet 60*. En anledning till att andelen ärenden, inkomna och upprättade samt beslutade har minskat jämfört med 2013 är att Landsbygdsprogrammet 2007-2013 håller på att avslutas vilket innebär färre nya ärenden. De enskilt största förändringarna är att 2013 inkom drygt 3800 ärenden om förlängningar av åtaganden samt ca 1000 ansökningar om åtagande för natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet som inte var möjligt att söka 2014 då stöden utgått i och med avslutningen av det dåvarande landsbygdsprogrammet. Den minskade ärendemängden förklarar också till stor del de lägre verksamhetskostnaderna 2014.

Bidragsutbetalningen på 2,348 Mkr är medel som ”parkeras” hos oss från PTS, (Post-och Telestyrelsen) för bredbandsutbyggnaden i länet. I samband med utbetalning av stöd till bredbandsutbyggnad i Landsbygdsprogrammet söker Länsstyrelsen även medel hos PTS för varje projekt och betalar ut.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Under 2014 har ungefär 180 rådgivningar genomförts inom kompetens- och rådgivningsprojektet Greppa Näringen. Växtnäringsbalanser, klimatberäkningar och översyn av dräneringar är de rådgivningar som genomförts i störst omfattning. Bygg-, gödslings- och utfodringsrådgivningar har också varit aktuella under året. En speciell satsning har gjorts för lantbrukare med grisproduktion i form av en kurs om utfodring och rådgivningar till grisproducenter. Under hösten har kurser genomförts om vikten av att väga och mäta olika parametrar inom vallproduktionen. Det har under året varit diskussioner om den intensiva gödselspridningen i djurtäta områden och risken för fosforutlakning och som ett led i detta har en gödselsepareringsdag genomförts.

I fyra olika avrinningsområden har vattendragsarbete pågått och ca 80 lantbrukare har deltagit i olika aktiviteter. I Hagbyån söder om Kalmar har provtagning och analysering av vattnet genomförts som underlagsmaterial för kommande diskussioner om vattenstatusen och en renare Östersjö.

Länsstyrelsen har deltagit i Greppa näringens styr- och projektgrupp. Under hösten 2014 har en ny organisation startat där Kalmar län samarbetar med Gotland, Kronoberg, Jönköping och Östergötlands län i Region Öst. Syftet är att hitta samordningsfördelar när det gäller t ex upphandling.

I oktober 2013 höll Länsstyrelsen ett dialogmöte *De gröna näringarnas utveckling och Östersjön* om hur lantbruket och skogsbruket i Kalmar län kan utvecklas samtidigt som vi uppnår god vattenstatus i våra sjöar, vattendrag och i Östersjön. Under föreläsningar och diskussioner på mötet konstaterades bland annat att det saknas forskning kring näringsläckage på den typ av jordar och de klimatförhållanden som råder i länet.

Länsstyrelsen bjöd därför in till ett uppföljande möte i februari 2014 om hur forskning på området skulle kunna stimuleras. På mötet beslutades att skapa en arbetsgrupp för att få till stånd försök och mätningar i regionen. Arbetsgruppen, ledd av Länsstyrelsen med representanter från SLU (Sveriges Lantbruksuniversitet), LRF (Lantbrukarnas Riksförbund), Hushållningssällskapet, Linnéuniversitetet och Västerviks och Borgholms kommuner har under 2014 drivit frågan vidare.

Som ett konkret resultat av diskussionerna har SLU skickat in en ansökan om forskningsmedel till SLF, Stiftelsen lantbruksforskning. Målet är att ta fram ett verktyg som utgör ett beslutsstöd för riskbedömning av fosforförluster och för identifiering av därtill kopplade kostnadseffektiva åtgärder. Det övergripande målet är att främja en uthållig och konkurrenskraftig utveckling av svenskt jordbruk, genom att miljöinsatser riktas och optimeras istället för att tillgripas generellt. Målgruppen är i första hand vattenförvaltande myndigheter, som har att fatta beslut kring åtgärder och vid tillståndsprövningar, men även lantbruksrådgivning. Båda målgrupperna är representerade i projektgruppen, och i en referensgrupp. Projektet löper under en period av tre år, där slutprodukten är ett webbaserat och användarvänligt beslutsstöd färdigt att användas för exempelvis miljöprövningar och Greppa Näringens rådgivningsmodul för fosfor.

Länsstyrelsen har också fört en dialog med Naturvårdsverket om att inrätta ett så kallat typområde, där man mäter näringsläckaget från jordbruket, i ett djurintensivt avrinningsområde på östra mellersta Öland, och med SLU om en fast mätstation i Hagbyåns avrinningsområde söder om Kalmar. Målet är att få mera specifik kunskap kring länets förhållanden för att kunna förebygga och åtgärda näringsläckage och på så sätt göra det möjligt för jord- och skogsbruket i Kalmar län att kunna fortleva och utvecklas.

Odlingslandskapets byggnader

Kompetensutveckling inom området "Ett rikt odlingslandskap" har bestått av en "stenkällar-safari" i Vickelby på Öland och av ett 40-tal byggnadsvårdsrådgivningar med gårdsbesök. "Stenkällar-safarin" genomfördes i juni och över 40 deltagare kom och tittade på den stora mängden stenkällare som finns där. En diskussion startade om hur dessa skulle kunna "adopterats" och tas om hand bättre för att inte förfalla. På Öland genomfördes även byggnadsvårdsrådgivningar med gårdsbesök hos ägare till nästan alla bevarade högsulelador, ungefär 20 st. Förra gången ägarna till dessa fick besök var exakt 20 år sedan, och många hade bytt ägare sedan dess. Det var troligen mycket nyttigt för dessa ägare att få kunskap om

att de förvaltar en mycket unik del av vårt kulturarv. På fastlandet i Småland genomfördes också ett 20-tal byggnadsvårdsrådgivningar med gårdsbesök under 2014. Rådgivningsbesöken har berört hela gårdsmiljöer med allt från mangårdsbyggnader, undantagsstugor, bodar, stenkällare, ladugårdar, logar och lador, övervägande från 1800-talet och 1900-talets första hälft. Efter varje gårdsbesök har ägarna fått en rådgivningsrapport med information om gårdens byggnader och dess kulturhistoriska värden samt råd om hur de bör underhållas för att värdena ska bestå för framtiden. Ekonomibygnaderna utgör viktiga beståndsdelar i gårdsmiljöerna och i det agrara landskapet. Projektet har möjliggjort att ett antal ägare i hela länet fått ökad kunskap om lokala byggnadstraditioner och byggnadernas kulturhistoriska värden såväl muntligen som skriftligen.

Intresset för byggnadsvårdsrådgivningar med gårdsbesök var mycket stort och endast en del av dessa kunde genomföras inom projektet. Övriga gårdsägare, omkring 25 st, har kontaktats och erbjudits rådgivning per telefon eller mail.

Ekologisk produktion

Den ekologiska produktionen har under året varit omdebatterad i media på olika sätt.

Intresset från konsumenthåll är stadigt ökande. Efterfrågan på rådgivning har under året varit liten främst på grund av oklarheter beträffande miljöstöden för ekologisk produktion för 2015 och framöver.

Under året har genomfört en omlägningsrådgivning länsstyrelsen i egen regi. Effekten blir att säkra driften i ett nötköttsproducerande företag med 300 slaktdjur per år i skogsbygd och därmed försörjning för brukarens familj samt en till två anställda. Nuvarande drift med konventionell mjölkproduktion bedöms av brukaren svår att klara med det mjölkpris som gällt under året.

Djurens välfärd

Rådgivningen inom djurens välfärd har under året genomförts främst som enskild rådgivning särskilt till företag med mjölkproduktion och lammproduktion. Kurser har genomförts med ungefär 15 deltagare och då särskilt med inriktning rehabilitering av hästar med olika former av skador.

Till 10 mjölkproducerande besättningar har rådgivning genomförts med rådgivningsverktyget "Fråga kon" ett delvis nytt sätt att se såväl styrkor som svagheter i miljö och utfodring av mjölkkor. Konceptet bygger på att efter en mall studera kornas beteende och med ledning av resultatet förbättra utbytet i produktionen genom att riktat satsa på bättre djurvälfärd.

Förbättringar på 1500 – 3000 kr per ko och år är fullt möjliga.

Kalvuppfödning främst av mjölkraskalvar har varit prioriterat och 15 gårdar har fått enskild rådgivning. Mjölkgårdarna blir allt större och fokus är oftast på korna. Kalvuppfödningen prioriteras inte alltid som den borde. Förbättrad överlevnad och kortare uppfödningstid för kvigorna kan minska kostnaden med ca 2000 kronor styck.

Enskild rådgivning har genomförts i nio lammproducerande besättningar. Genomgång av vinterutfodring och betesplanering är huvudinriktningen. Får kan vara mycket produktiva i jämförelse med exempelvis nötkreatur men är på flera sätt känsligare. Rådgivningsinsatser kan därför ge mycket god effekt, intäkterna per tacka kan i flera företag förbättras med 500 – 1000 kronor per tacka och år.

Länsstyrelsen har vid flera tillfällen kontaktats av deltagare som varit nöjda med utbildningarna inom häst. Att lära sig upptäcka problem i tid och själv kunna ta större del i rehabiliteringen av hästar sparar både tid och pengar i verksamheterna.

Begränsad klimatpåverkan

Under året har 14 kurser genomförts med totalt 139 kursdeltagare i sparsam körning – en teoretisk/praktisk kurs i minskad bränsleförbrukning vid traktorkörning. Det har vid två tillfällen varit en fördjupad teoretisk kurs ”Steg 2 Sparsam körning”. Kurserna har som mål att genom effektivare utnyttjande av traktorns tekniska förutsättningar och ett smartare sätt att köra transporter och vid lastarbete, förbättra gårdens ekonomi genom lägre bränsleförbrukning och förbättra omgivningens miljö genom minskade utsläpp.

Kompetensförsörjning gröna näringarna

Med anledning av det minskade söktrycket till lantbruksutbildningarna på länets naturbruksgymnasier tog Länsstyrelsen i början av året initiativ till ett möte med branschföreträdare, Regionförbundet, kommunerna, Arbetsförmedlingen och länets riksdagsledamöter om kompetensbehovet för de gröna näringarna i länet - behovet av utbildningsplatser mot bakgrund av generationsväxling och nyrekrytering av arbetskraft och behovet av vidareutbildning för yrkesverksamma. Diskussionen och undersökningen fortsätter i olika fora, bland annat har LRF Sydost gjort en attitydundersökning bland ungdomar om deras syn på lantbruksföretag som potentiella arbetsplatser. En särskild studie om kompetensbehovet kommer också att göras inom ramen för projektet ”*Regional livsmedelsstrategi för Kalmar län*”, där Länsstyrelsen deltar, under 2015.

Regional livsmedelsstrategi

Livsmedelsstrategin är ett resultat av en framtidsstudie kring länets gröna näringar som LRF Sydost, Länsstyrelsen i Kalmar län och Regionförbundet genomförde 2013-2014. Arbetet med livsmedelsstrategin fokuserar på all typ av mat från Kalmar län. Från åker, äng, trädgård, sjö och hav till köksbord, matsal och restaurang. Arbetet ska bidra till att skapa en långsiktigt hållbar livsmedelsregion av internationell klass där branschens konkurrenskraft, produktivitet och innovationsförmåga ökar. Naturförutsättningar, traditionell kunskap och entreprenörskap ska kombineras med fördjupad kunskap om hållbar utveckling, teknik och marknad. Den regionala livsmedelsstrategin är ett gemensamt dokument för hela Kalmar län och arbetas därför fram i en bred dialog under 2014-2015.

Utvecklingen av livsmedelsproduktionen är av stor betydelse för jordbrukets fortlevnad. I Kalmar län finns en omfattande animalieproduktion, med stor företagsekonomisk betydelse men också stor betydelse för de stora natur- och kulturvärden som kännetecknar länet.

Rationalisering av jordbruket

Ett led i att stödja utvecklingen är att i förekommande fall möjliggöra en rationalisering av jordbruket, med hjälp av dispenser från biotopskyddet i miljöbalken. Under 2014 infördes en lagändring vilket innebär att jordbrukets behov av rationalisering kan utgöra ett särskilt skäl för att medge dispens från biotopskyddet. Länsstyrelsen har i dialog med LRF (Lantbrukarnas Riksförbund) lagt upp riktlinjer för hur lagen kan tillämpas, vilket mottagits mycket positivt av näringen.

Länsstyrelsen har under 2014 beviljat dispens främst rörande stenmurar. I de aktuella fallen har en avvägning mellan det enskilda intresset och det allmänna intresset skett. Det enskilda intresset består oftast av sänkta produktionskostnader, skördeökningar på grund av minskade packningsskador, samt mindre dubbelsspridning av gödsel och växtskyddsmedel. Det senare ger också minskad negativ miljöpåverkan. Det allmänna intresset värderar den biologiska mångfalden, biotoperna ekosystemtjänster och i förekommande fall de kulturhistoriska värdena.

Dispenser kan ofta medges i skogs- och mellanbygd där förekomsten av biotoper är omfattande, och där ett borttagande av till exempel en stenmur får endast ringa påverkan på det allmänna intresset. I de flesta fall villkoras en dispens med krav på kompensationsåtgärder.

Indikatorer

Areella näringar, landsbygd och livsmedel utgiftsområde 23¹⁾

Sysselsättning	2014	2013	2012	2011	2010
Andel kvinnor sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) (dagbefolkning) (%)		4	4	4	4
Andel män sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) (dagbefolkning) (%)		9	9	9	9
Andel sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) (dagbefolkning) (%)		13	13	13	13
Nyföretagande	2014	2013	2012	2011	2010
Andel nystartade företag av kvinnor utanför tätort (på landsbygden) (%)		15,6	17,3	16,1	14,2
Andel nystartade företag av män utanför tätort (på landsbygden) (%)		26,5	26,0	31,6	28,6
Andel nystartade företag utanför tätort (på landsbygden) (%)		42,2	43,3	47,7	42,8

¹⁾ Se avsnitt Resultatredovisning, avsnitt indikatorer

Källa: Statistiska centralbyrån

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Sysselsättning

Andelen sysselsatta utanför tätort är oförändrade mellan åren.

Nyföretagande

Beträffande nyföretagandet på landsbygden kan man konstatera att det totalt skett en minskning mellan åren 2012 och 2013. Orsaken till nedgången är svår att förklara på annat sätt, än att den är konjunkturberoende.

Återrapportering regleringsbrev

RB 9. Länsstyrelserna ska på ett kostnadseffektivt och för företagen enkelt sätt samt med minimerad risk för sanktioner genomföra uppgifterna som åligger dem ifråga om direktstöd till lantbruket och stöd till landsbygdsåtgärder enligt förordningarna (2004:760) om EG:s direktstöd för jordbrukare m.m. och (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder. Länsstyrelserna ska, tillsammans med Jordbruksverket, säkerställa att direktstöd till lantbruket och stöd till landsbygdsutveckling i så hög utsträckning som möjligt betalas ut så tidigt som regelverket tillåter samt säkerställa att kraven i utbetalningsplanen följs samtidigt som risken för finansiell korrigerings förebyggs och minimeras.

Länsstyrelserna ska följa Jordbruksverkets styrning över stödprocessen avseende administrationen av jordbruks- och landsbygdsstöd. Länsstyrelserna ska löpande rapportera handläggnings- och kontrolläge till Jordbruksverket enligt av verket fastställd rapportplan, samt bistå Jordbruksverket i att under stödåret uppnå en bättre uppföljning av handläggnings- och kontrolläge av ovan nämnda stöd. Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att följa uppdraget samt hur stor andel av stöd och ersättningar som betalats ut vid de tillfällen som anges i den gemensamma utbetalningsplanen.

Länsstyrelserna ska bistå Jordbruksverket i arbetet med att uppfylla ackrediteringsvillkoren för hanteringen av stöd.

Genom att följa de instruktioner som finns i handläggarstöd och andra styrdokument säkerställer Länsstyrelsen att handläggningen av jordbrukarstöd sker på ett kostnadseffektivt sätt, med minimerad risk för sanktioner. För att underlätta för brukare att göra rätt vid ansökan och vid skötsel av sina marker har Länsstyrelsen tagit fram en broschyr med råd och tips baserat på vilka brister som påträffats vid tidigare års fältkontroller. För att nå ut med informationen har ett positivt samarbete med LRF:s lokalföreningar startat med en träff under våren där vikten av att följa och förstå regelverket för ansökt mark belystes. Utöver detta kompletterar Länsstyrelsen Jordbruksverkets informationsmaterial med ett digitalt nyhetsbrev som kommit ut med sju nummer under 2014 och de konsultföretag som är brukarna behjälpliga med ansökningar utbildas årligen med nyheter och tillämpning inom stödområdet.

Länsstyrelsen har följt den så kallade SUSS-planen (namnet på ett särskilt uppföljningsprojekt på Jordbruksverket) gällande jordbrukarstöden och uppfyllt de mål kring utbetalning som är satta. 93,9 % av antalet delutbetalningsärenden för miljöersättningar och kompensationsbidrag gick till utbetalning under oktober. Till första slututbetalning av miljöersättningar och kompensations-bidrag i slutet av december var 95 % av utbetalningsärendena med. Genom två utbetalningar fick 97 % av länets brukare sitt utbetalningsbeslut om gårdsstöd under 2014. Arbetet har löpande rapporterats till Jordbruksverket om hur verksamheten framskridit.

Länsstyrelsens arbete med kontroller av jordbrukarstöd i fält har slutförts inom utsatta tider. Under 2014 har länsstyrelsen genomfört 193 arealkontroller, 155 djurkontroller, 7 kultkontroller och 32 tvärvillkorskontroller. Totalt kontrollerades 4915 skiften på sammanlagt 13445 ha. Kontrollverksamheten har granskats genom revisioner av Jordbruksverket när det gäller djurkontroller och arealkontroller och av Ekonomistyrningsverket när det gäller arealkontroller.

Målsättningen för handläggningstid av ansökan om utbetalning av LB-stöd (landsbygdsutvecklingsstöd) är fyra månader. Se uppdrag 12 samt även uppdrag 11, SUSS-LB. Under året har flera rapporteringar gjorts till SUSS-LB.

Under 2014 har revisioner och kontroller för granskning av handläggning av stöd inom Landsbygdsprogrammet gjorts av Jordbruksverket, Riksrevisionen och Ekonomistyrningsverket.

Länsstyrelsen har inte samarbete med andra medlemsländer, den uppgiften har Jordbruksverket genom det så kallade Landsbygdsnätverket, på nationell nivå.

RB 10. Länsstyrelserna ska även vara regeringen och centrala myndigheter behjälpliga i att införa ett nytt landsbygdsprogram för perioden 2014–2020 samt fortsätta de regionala förberedelserna för det kommande landsbygdsprogrammet. Länsstyrelserna ska kortfattat redovisa på vilket sätt de arbetat med att införa landsbygdsprogrammet för perioden 2014–2020.

2014 har varit ett mellanår kring införandet av det nya landsbygdsprogrammet. Länsstyrelsen har inte kunnat hantera några större mängder ansökningar då nästan samtliga system har varit stängda för nya ansökningar.

När det gäller nya Landsbygdsprogrammet 2014-2020 har informationen från nationellt håll inte alltid varit så koordinerad eller tillförlitlig vilket gjort att det varit svårt att gå ut med information till länets företagare. Länsstyrelsen har tillsammans med Jordbruksverket under året deltagit i flera arbetsgrupper inom ProCap-projektet, det utvecklingsprojekt som arbetar fram ett nytt Landsbygdsprogram som ska starta under 2015. Det arbetet har bestått i deltagande i exempelvis seminarier och nätverksträffar och olika arbetsgrupper.

Länsstyrelsen har deltagit med så kallade ambassadörer och superanvändare vars syfte har varit att få särskild information och utbildning från Jordbruksverket inför införandet av det nya landsbygdsprogrammet. Länsstyrelsen har även deltagit i chefsnätverket inom lantbruk och landsbygd, LD21. Se mer information under rubrik 20.

Länsstyrelsen har även efter förfrågan från Jordbruksverket under våren 2014 bistått med en resurs i gruppen för IT-utveckling fram till september månad då fokus istället fick ägnas åt utbetalningar inom det tidigare landsbygdsprogrammet. Se mer information under rubrik 20.

Information

Landsbygdsnytt är ett digitalt nyhetsbrev som kommit ut med sju nummer under 2014. Det vänder sig främst till verksamma och boende på landsbygden men även övrig befolkning i Kalmar län. I *Landsbygdsnytt* informerar Länsstyrelsen bland annat om stödmöjligheter, kurser, rådgivning och andra aktuella frågor i lantbruket och för landsbygden.

Bredband

Länsstyrelsen arbetar aktivt för att nå regeringens bredbandsmål som är att 90 procent av Sveriges befolkning ska ha tillgång till minst 100 Mbit/s år 2020.

Under 2014 har ett intensivt arbete pågått hos alla de projekt som fått stöd inom Landsbygdsprogrammet för att bygga fibernät. Under försommaren besökte länsstyrelsen samtliga projekt för att stämma av projekten och dess verksamhet. Mycket ideell tid och kraft läggs ute på landsbygden för att länet ska få en bra infrastruktur och tillgång till ett snabbt bredband.

I början av hösten höll Länsstyrelsen en informationsträff i Kristdala. Syftet var att informera om projektstöd till bredband i det nya Landsbygdsprogrammet. Ett av de projekt som är klara med sitt fibernät deltog och informerade om sina erfarenheter.

Länsstyrelsen har deltagit i de fyra träffar och två utbildningsdagar som Länssamverkan Bredband (Post- och Telestyrelsen, PTS) haft under året. Dessa sammankomster tjänar som kompetensutveckling för att kunna ge råd och information till stödsökande.

Regionalt finns en samverkansgrupp för bredband. Här ingår Länsstyrelsen, Regionförbundet och samtliga kommuner. Under 2014 har gruppen träffats två gånger.

I november deltog Länsstyrelsen i det regionala dialogmöte om mobiltäckning som anordnades av länsstyrelsen i Blekinge. Här deltog länsstyrelser, regionförbund, kommuner och organisationer från Kalmar, Kronoberg, Blekinge, Skåne och Hallands län. De större teleoperatörerna presenterade sin nuvarande täckning och sina utbyggnadsplaner för mobil kommunikation. Mötet gav information till beslutsunderlag.

Förberedelser för det nya programmet

Öppnandet av Sveriges Landsbygdsprogram är försenat i många avseenden, men arbetet med länets regionala handlingsplan har trots allt pågått under året. Länsstyrelsen har i enlighet med uppdraget till Jordbruksverket lämnat en regional SWOT-analys samt den första versionen av den regionala handlingsplanen. Arbetet pågår i arbetsgrupper för respektive insatsområde, och diskuterats och förankras i länspartnerskapet. Viss samordning sker med närliggande län när det gäller prioriteringar, takbelopp och annat. I övrigt har Länsstyrelsen deltagit vid några av de informationstillfällen som Jordbruksverket hållit samt lämnat synpunkter på de förslag som Jordbruksverket skickat på remiss.

RB 11. Länsstyrelserna får för uppdragets genomförande disponera anvisade medel från utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygds och livsmedel, anslagen 1:18 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* och 1:19 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*, vilka regleras i Jordbruksverkets regleringsbrev för budgetåret 2014.

Länsstyrelserna ska redovisa följande avseende Landsbygdsprogram för Sverige åren 2007-2013:

- Handläggningstiderna för ansökningar om utbetalningar samt hur länsstyrelsen arbetar för att minska handläggningstiderna och
- vilka åtgärder som har låg anslutning i länet och översiktligt analysera orsakerna till detta samt redovisa i vilken omfattning de relevanta resultatmål och omfattningsmål som finns fastställda i programmet är uppnådda vid utgången av 2014

Länsstyrelserna ska redovisa följande avseende landsbygdsprogrammet för perioden 2014-2020:

- Vilka åtgärder som har vidtagits för att informera om det nya programmet och
- Vilka åtgärder som har kommit igång under året.

Handläggningstider

För ansökningar om beslut:

Eftersom 2013 var sista året för förra Landsbygdsprogrammet och Landsbygdsprogrammet för 2014-2020 inte kommit igång har endast ett fåtal ansökningar om miljöinvesteringar gällande stängsel mot rovdjur handlagts och beslutats.

För ansökningar om utbetalning, 6 månader

- företagsstöd, 4,5 månader
- projektstöd, 5,8 månader
- projektstöd inom Leader, 8,5 månader
- miljöinvesteringar, 5,3

Enligt processbeskrivning av Landsbygdsprogrammet som tidigare tagits fram konstateras att varje hantering av ansökan om utbetalning tar i genomsnitt cirka tre dagar att handlägga och att övrig tid är den tid som förflyter mellan kompletteringsbegäran och handläggning. Tiden i kö innan handläggning påbörjas är en resursfråga och handläggningstiden beror framförallt på hur komplett ansökan är när den kommer in till Länsstyrelsen och hur snabbt den kompletteras av sökanden. För att korta handläggningstiderna har Länsstyrelsen kortat ner svarstiden för kompletteringar.

För att underlätta handläggningen hålls varje vecka ett handläggningssmöte där beredningsfrågor diskuteras. Detta görs för att undvika stopp i handläggningen vid tolkningar och frågeställningar och för att handläggaren ska komma vidare med ärendet.

TABELL Handläggningstider för ansökan om utbetalning

	Medel, dagar	Median, dagar	Antal ärenden
Företagsstöd	136	119	75
Projektstöd	174	147	65
Projektstöd Leader	254	192	82
Miljöinvesteringar	160	136	68
Totalt antal ärenden	183	140	290

Särskilda insatser utbetalningar

Vid verksamhetsgenomgång konstateras att en normal handläggningstid är ca 3 dagar per ärende, om inte komplikationer i form av oklarheter med kompletteringar m.m. uppstår. Fortfarande kräver så gott som samtliga utbetalningsansökningar komplettering vilket förlänger handläggningstiden markant. Länsstyrelsen ser över varje möjlighet till kortare tid för handläggning.

Eftersom inga ansökningar om stöd varit aktuella under 2014 har alla handläggare arbetat med utbetalningar.

Under 2014 har Länsstyrelsen genomfört två kurstillfällen för projektredovisning. Detta görs för att utbetalningarna ska vara så kompletta som möjligt när de kommer in till länsstyrelsen. Målet är att kurserna ska leda till kortare handläggningstider.

I slutet av 2014 har Länsstyrelsen arrangerat och deltagit i informationsträffar där de nya reglerna för jordbrukarstöden 2015 har belysts. Både konsulter och brukare har deltagit och träffarna har varit förlagda i Kalmar och Gamleby. Efterfrågan på svar om vad som gäller för kommande jordbrukarstöd har varit stor bland länets brukare och konsulter och vi har haft kontinuerlig bemanning av handläggare för att svara på inkommande frågor via telefon och mejl.

Länsstyrelseinstruktion 4§

3. Länsstyrelsens uppgifter omfattar också tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7 § ärvdabalken. Förordning (2008:1 346)

Länsstyrelsen ansvarar för att bevaka så att dödsbon som helt eller delvis äger jord- och skogsbruksfastighet avvecklar sitt fastighetsinnehav inom en period om fyra år från det att dödsboet bildades. Länsstyrelsen erhåller information om när ett dödsbo uppstår, där det ingår en sådan fastighet. Information skickas ut till dödsbodelägarna om gällande regelverk. I förekommande fall skickas en påminnelse om att avyttring inte skett inom fyra år och vid behov utdöms vite för att påskynda processen.

Fiske

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 62*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,43	0,64	0,61
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,01	0,09	0,07
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,88	0,40	0,37
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	1 667	768	845
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,94	0,42	0,48
Antal ärenden, inkomna och upprättade	204	233	215
Antal beslutade ärenden	222	218	245
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	6	15
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	2 428	2 784	2 205

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inklusive OH exklusive resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Ökningen av den totala verksamhetskostnaden inom verksamhet 62 är en följd av Länsstyrelsens omorganisation. De tidigare två enheterna, Vattenmyndighetens kansli och Naturskyddsenheten har slagits samman till en ny enhet, Vattenenheten. En följd av detta är att tidigare två enhetschefstjänster har blivit en och den tidigare chefen för Naturskyddsenheten numera renodlat sin tjänst som Fiskeridirektör. Detta återspeglas i den stora ökningen av årsarbetskrafter inom verksamhetsområdet.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Yrkesfisket i Kalmar län kan uppdelas i två kategorier av fiskande, skärgårdsfiskare och utsjöfiskare. Östersjöns ganska artfattiga fiskbestånd gör fiskarna beroende av ett fåtal arter för sin försörjning. Idag är fisket artspecialiserat och därmed sårbart medan möjligheten till mångfald i utnyttjandet av de biologiska resurserna var nyckeln till överlevnad i gamla tiders kustfiske.

Länets yrkesfiske är under ständig förändring. Tillgången på fisk och efterfrågan på marknaden styr förändringarna både vad gäller målart och antalet yrkesutövare. Kalmar län uppvisar samma negativa trend inom fisket som landet i övrigt. Antal fiskelicenser minskar och antalet yrkeutövare är idag endast en fjärdedel av yrkeskåren under 80-talets goda torskfiske. I skärgårdsområdet bedrivs fisket med stöd av enskild rätt och här är fisket en icke obetydlig del av skärgårdsbefolkningens samlade försörjning även om fisket inte alltid bedrivs på heltid. Fiske som näring i länets skärgårdar är en viktig förutsättning för bibehållande av en bofast skärgårdsbefolkning.

Ål, torsk och sill/skarpsill utgör idag de ekonomiskt viktigaste arterna för länets småskaliga kustfiske men även fisket efter plattfisk och kustbundna sötvattensarter utgör en viktig del av fiskarens försörjning. Runt Öland dominerar garnfiske efter torsk men även flundra, piggvar och ål utgör viktiga målarter. Ett icke obetydligt kustnära trålfiske efter skarpsill är en viktig inkomstkälla för ett antal fiskeföretag. Inom länets skärgårdsområden är ålfisket en förutsättning för ekonomisk lönsamhet i fisket. Sedan 2007 krävs särskilt tillstånd för att fiska

ål och Kalmar län har flest tillstånd i landet, 62 stycken, vilket väl speglar ålfiskets stora betydelse för fortlevnaden av länets kustnära fiske.

Fisketurism är en näringsgren under utveckling och flera yrkesfiskeföretag ser här en möjlighet att kombinera sitt fiske med till exempel guideverksamhet och olika former av upplevelseturism.

Av ovanstående beskrivning förstås att länets kustfiske brottas med stora problem vilket i förlängningen medför en negativ utveckling inom förädlingsindustrin. Nyrekryteringen inom fiskesektorn är mycket låg, medelåldern är hög och investeringsviljan är liten. Flera faktorer påverkar fiskets fortlevnad där fiskbestånd inom biologiskt säkra gränser är avgörande. Andra viktiga problem att lösa är rekryteringsskador inom kustnära sötvattensarter samt stora skador på fisk och redskap orsakade av gråsäl. Den snabba ökningen av gråsälspopulationen under 2000-talet utgör ett starkt hot mot kustfiskets bedrivande där skadorna på fångst och redskap tidvis är så stora att fisket omöjliggörs. Under 2014 utbetalade Länsstyrelsen nästan 2 miljoner kronor i salskadeersättning fördelade på 42 stycken yrkesfiskare.

Fiskevård

Länsstyrelsen fortsätter att ha en god dialog med mark- och kraftverksägare för att kunna genomföra fiskevårdsåtgärder där behovet är som störst och enligt en prioritering som stödjer miljömålen och vattenförvaltningens åtgärdsprogram. Länsstyrelsen har under året lämnat bidrag med cirka 550 000 kr till fiskevård och fisketillsyn ur anslaget 1:12. Kustmiljögrupper, vattenråd och kommuner är andra samarbetspartners som Länsstyrelsen för en projektdialog med och försöker stötta ekonomiskt genom till exempel det statliga fiskevårdsanslaget, Europeiska Fiskefonden, LOVA (lokala vattenvårdsprojekt) och biologiska återställningsmedel.

Fiskvandringssmöjligheterna i Emån är fortfarande i fokus för länets fiskevårdsarbete. Förhandlingar som berör fiskvandringssmöjligheterna pågår för Karlshammar och Blankaströms kraftverksstation. Biologisk återställning har under året genomförts runt Jugnerholmarna uppströms Fliseryds samhälle. Länsstyrelsen har även bidragit med ekonomiskt stöd för fiskevårdande åtgärder vid Em, nära Emåns utlopp i havet. Löpande biotopvårdsarbete förbättrar förutsättningarna för Emåns laxbestånd och unika öringstam samtidigt som åtgärderna främjar flera andra fiskarter och övrig fauna. Länsstyrelsen har även delfinansierat en genetisk analys av öringen i Emån.

Ölands Trolling & Sportfiskeklubb har tillsammans med Länsstyrelsen fortsatt att genomföra biotopvård i ölandsbäckarna och finansierat dessa med statliga fiskevårdsmedel. Stor vikt har här lagts vid att skapa goda markägarkontakter för att uppnå en gemensam samsyn gällande åtgärdernas genomförande.

Länsstyrelsen har ett nära samarbete med bland annat ölandskommunerna för återskapande av våtmarker som reproduktionslokaler för fisk. Kontakter med länets övriga kommuner visar på stort intresse för att driva liknande projekt då de även ger vinning för närsaltreduktion och biologisk mångfald. I Oskarshamns kommun har under året Våneviks Samhällsförening inlett etapp två av restaureringen av Våneviks Glo med delfinansiering från Länsstyrelsen.

I samarbete med Hushållningssällskapet har biotopkartering genomförts i Tjarkullaån i Bruatorpsåns avrinningsområde i syfte med bevarande av flodkräfta. Biotopåtgärder har även genomförts i Hindabäcken i Alsteråns avrinningsområde och i Gamlebyån i syfte att återskapa öringbiotoper.

I ett led att skydda länets fiskeresurser och tillse att gällande regelverk följs samt att lättare nå ut med information har Länsstyrelsen verkat för att utöka antalet förordnade fisketillsynsmän, vilka i dagsläget uppgår till 215 personer, jämfört med 2013 då det var 126 personer. Stor vikt har särskilt lagts på att förbättra fisketillsynen i Kalmar läns skärgårdsområden och längs kusten på Öland. Länsstyrelsen har varit delaktig vid utbildningen av nya fisketillsynsmän samt i regional samverkan med länsstyrelsen i Blekinge och Skåne, kustbevakningen och Havs och Vattenmyndigheten. Länsstyrelsen har inlett ett nära samarbete med kustbevakningsstationerna i Västervik och Oskarshamn vilket medfört en utökad tillsyn och en bättre information till bland annat den starkt ökande fisketurismen i länets kustfarvatten.

Ovanstående projekt bidrar till att uppnå miljökvalitetsmålen, stärka den biologiska mångfalden, bevarandaspekter och ge nödvändig kunskap om skyddsvärda fiskbestånd samt att uppnå god ekologisk status enligt vattenförvaltningen och EU:s vattendirektiv.

Återrapportering regleringsbrev

RB 14. Länsstyrelserna ska redovisa hur de främjat och bidragit till den nationella offentliga finansieringen av det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige perioden 2007-2013.

Länsstyrelsen informerar brett om möjligheten att söka projektfinansiering inom Europeiska Fiskefonden där åtgärderna utgår från den gemensamma fiskeripolitiken och den nationella strategiska planen. Informationsinsatser gjordes bland annat genom Länsstyrelsens hemsida, sammankomster med länets yrkesfiskarförbund, kustmiljöföreningar samt kommuner. Länsstyrelsen har varit behjälplig i att finna offentlig medfinansiering till inkomna projektansökningar och bidragit genom att använda det statliga fiskevårdsanslaget, 1:12, som medfinansiering. Med tanke på regelverket för medlens användning har Länsstyrelsen medfinansierat projekt inom området Skydd och utveckling av den akvatiska faunan och florin, främst inom projekt gällande kustnära våtmarksanläggning där ett av syftena varit ökad fiskreproduktion gällande kustbundna sötvattensarter. Åtgärderna har bidragit till att nå målet inom insatsområdet avseende att förbättra förutsättningarna för naturliga fiskbestånd. Länsstyrelsens medfinansiering, till projektansökningar inom Europeiska Fiskefonden, från anslaget 1:12:

- 2007: 425 000 kronor, vilket motsvarar 85 % av erhållen tilldelning,
- 2008: 460 000 kronor, vilket motsvarar 65 % av erhållen tilldelning,
- 2009: 360 000 kronor, vilket motsvarar 57 % av erhållen tilldelning,
- 2010: 0 kronor
- 2011: 0 kronor
- 2012: 0 kronor
- 2013: 0 kronor

Inkomna ansökningar inom Europeiska Fiskefonden, där Länsstyrelsen kunnat bidra med medfinansiering, har under 2010-2013 varit obefintliga. Under åren 2007-2009 inkom flera ansökningar inom Fiskefonden där statliga fiskevårdsmedel kunde utgöra medfinansiering till projekten. Dessa ansökningar har tidigare främst inkommit från kustkommunerna och en förklaring till bristen på ansökningar inom Fiskefonden under senare år är att kommunerna numera fokuserar på ansökningar inom LOVA (lokala vattenvårdsprojekt), Leader och havsmiljöanslag. Under 2014 har det inte varit möjligt att söka stöd eftersom programmet inte är fastställt för den nya programperioden men Länsstyrelsen har fått många förfrågningar om stöd och flera påpekanden om varför stödmöjligheten måste omöjliggöras under så lång tid mellan två programperioder.

RB 15. Länsstyrelserna ska redovisa hur de bidragit till arbetet med omprövning av vattendomar.

Länsstyrelsen har inte initierat några nya omprövningar av vattendomar under 2014. Länsstyrelsen kommer att under 2015 påbörja en översyn av vilka verksamheter som ska prioriteras inför ett framtida arbete med omprövningar och tillsyn. Nedan följer de ärenden som pågår eller avslutats i länet under 2014 gällande omprövning av vattendomar:

En omprövning av gällande omlöp vid Karlshammars kraftverk i Emån pågår. Ärendet är överklagat till Högsta domstolen. Fiskgaller skulle installeras senast 2013-05-30, arbetet är påbörjat men inte slutfört. Länsstyrelsen har åtalsanmält verksamhetsutövaren och förelagt mot vite att galler ska installeras enligt lagakraft vunnen dom.

En förnyad omprövning av vattendomen för ett omlöp vid Duveströms vattenkraftverk i Alsteråns huvudfåra har pågått under 2010-2014. Prövningen är ännu inte klar. Förhandlingar hölls under 2013 både i Mark- och miljödomstolen och i Mark- och miljööverdomstolen. Länsstyrelsen har yttrat sig på Kammarkollegiets kompletterande handlingar under 2014.

Tabell 1.2: Fiske

Länsfakta inom fiskeområdet	2014	2013	2012
Antal fiskevårdsområden	98	98	98
Antal yrkesfiskelicenser	86	88	92
Antal fartygstillstånd	113	83	85
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	0	2	4

Källa: Länsstyrelsens eget register samt avstämning med Havs- & Vattenmyndigheten

Kommentarer Tabell 1.2

Uppgivna siffror i tabellen gällande 2014 avser till och med september då nytt regelverk infördes den 1 oktober och fartygstillstånd och yrkesfiskelicens ersattes av fiskelicens. Antalet fiskelicenser efter den 1 oktober uppgår till 118. Ökningen av antalet fartygstillstånd beror på att tillstånd för enskild fiskerätt ingår. Den negativa trenden är inget specifikt för Kalmar län utan speglar väl situationen i resten av landet där orsaken står att finna i minskade bestånd av torsk, stora sälskador m.m. Antalet fiskevårdsområden i Kalmar län har under flera år legat på en konstant nivå och under 2014 har inga ansökningar om nybildande inkommit. Inga ansökningar 2014 ur den Europeiska Fiskefonden då det inte gått att söka eftersom programmet inte är fastställt för den nya programperioden.

Folkhälsa

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 70*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,89	0,91	0,91
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,80	1,15	1,80
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,03	1,12	1,48
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	2 047	2 419	2 870
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,15	1,32	1,62
Antal ärenden, inkomna och upprättade	53	80	67
Antal beslutade ärenden	12	46	64
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	1	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	- 242	0	3 769
Brakarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 700, Länssamordning ANDT (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	Ej aktuell		
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 705, Alkohol och tobak (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	Ej aktuell		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inklusive OH exklusive resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Andra väsentliga prestationer och resultat

Samordning ANDT

Länsstyrelsens ANDT- arbete har fortsatt i en positiv utveckling under 2014.

Samverkan med övriga berörda regionala aktörer har utvecklats tillsammans med länets kommuner.

Länsstyrelsen har under året haft dialog med Polisen, Landstinget och Regionförbundet om hur ANDT- arbetet kan utvecklas i Kalmar län. Detta har mynnat ut i en regional ANDT-strategi. Målsättningen med denna är att samla de regionala berörda aktörerna kring det drogförebyggande arbetet i länet utifrån planering, styrning och uppföljning.

Under 2014 har ett utvecklingsarbete för de kommande fyra åren startats upp med målsättningen att utveckla länets kommuners drogförebyggande arbete. Nio av länets tolv kommuner deltar i samarbete med CAN (Centralförbundet för alkohol och narkotika), Regionförbundet och Länsstyrelsen.

Arbetet går runder arbetsnamnet ILFA (Indikatorsbaserat Lokalt Förebyggande Arbete) och är en modell framtagen av CAN, vilken Kalmar län är först ut med i landet. Modellen och arbetet syftar till att utveckla alla nödvändiga steg som behövs för att kunna driva ett långsiktigt effektivt lokalt förebyggande arbete. I detta ingår att, utifrån detaljerade behovsinventeringar, utveckla organisationen, styrdokument och mätbara indikatorer samt implementering av effektiva metoder. ILFA kommer att vara en viktig del i utvecklingen av

länets drogförebyggande arbete såväl på regional som på lokal nivå och blir en viktig del i det fortsatta arbetet i den regionala ANDT- strategin.

Samverkan kring Linnéuniversitetets studenter och ANDT, mellan universitetet, Länsstyrelsen, Polisen, Landstinget och Kalmar kommun har utvecklats genom regelbundna träffar, bland annat en gemensam framtidsverkstad med motsvarande grupp i Växjö. Tillsammans med Växjös samverkansgrupp har även en ansökan gjorts för medel för en kartläggning under 2015, kring studenternas ANDT- vanor i förhållande till deras studiepsykosociala situation.

Samverkan med polisen har utvecklats med fokus på tobaks- och alkoholtillsyn, brottsförebyggande arbete, SMADIT (Samverkan mot alkohol och droger i trafiken) samt cannabis och Spice. Två gemensamma utbildningstillfällen kring cannabis och Spice har gemensamt arrangerats i länet för information och utbildning. En gemensam dag med arbetsgruppen för SMADIT i Kronobergs län har arrangerats för utbildning och kompetenshöjning inom området.

Nätverksträffar för kommunala ANDT- samordnare har erbjudits och genomförts vid tre tillfällen. Den kommunala ANDT- samordningen är grundläggande förutsättning för ett effektivt lokalt förebyggande arbete och träffarna syftar till kunskapsstöd och samverkan.

Tillsammans med Länsstyrelsens handläggare för våld i nära relationer och alkohol- och tobakshandläggning, har det arrangerats en utbildningsdag kring barn i riskmiljöer, med syfte att sätta fokus på frågan och att kompetensutveckla personal inom myndigheter och organisationer.

En utbildningsdag kring ANDT för personal inom gymnasieskolorna har arrangerats under året för att höja kunskapen och kompetensen för denna strategiskt viktiga målgrupp. Under dagen, som samlade 450 personer, genomfördes föreläsningar inom alkohol, narkotika, doping och tobak.

Tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen

Allmänt

När det gäller tillsyn av alkohol och tobak är det Länsstyrelsens uppfattning att kommunerna generellt sett bedriver ett gott tillsynsarbete, vilket bekräftas av den tillsyn som Länsstyrelsen gjort under året. Under året har verksamhetstillsyn gjorts i fyra kommuner.

Året har ägnats åt att fortsatt bygga upp nätverk och externa kontakter, tillsyn samt kompetenshöjningar i länets kommuner. Länsstyrelsen har också anordnat nätverksträffar och utbildningsinsatser för kommunernas handläggare. Vid flera aktiviteter har samordning skett med ANDT arbetet i länet (se ovan).

Länsstyrelsen samverkar också med närliggande Länsstyrelser, Landstinget, Skatteverket och Polisen i Kalmar Län.

Länsstyrelsen har deltagit i de nationella nätverksdagarna som anordnats av länsstyrelserna gemensamt.

Tillsyn

Verksamhetstillsyn har genomförts i fyra av länets kommuner där Länsstyrelsen har tittat på tillståndsgivningen enligt alkohol- och tobakslagen, policys, riktlinjer och övrigt drogförebyggande arbete.

Tillsynen har genomförts enligt det länsstyrelsegemensamma projektet "Förstärkt tillsyn" som pågick under 2014

Huvudsakligen har tillsynen genomförts genom intervjuer med handläggare, berörd chef och nämndspolitiker. Utöver detta har genomgång av verksamhetens organisation, uppbyggnad och kommunala riktlinjer och policys genomförts. Innan besöket skickades en enkät ut till handläggarna som besvarades skriftligt och sändes åter till Länsstyrelsen.

Utöver tillsynsbesöken har också en löpande granskning gjorts av inkomna beslut från kommunerna, detta i enlighet med ovan nämnda projekt. Eventuella brister som framkommit i granskningen har återkopplats muntligt till alkoholhandläggaren.

Stödet i övrigt till kommunerna har under året utgjorts av telefonrådgivning, utbildningar och tre nätverksträffar för alkohol- och tobakshandläggare. Länsstyrelsen har under året också genomfört en nätverksträff för handläggare av rökfria miljöer. Träffen arrangerades gemensamt tillsammans med hälsoskyddet och planeras fortsatt till två gånger om året.

I juni genomfördes tillsammans med Kronoberg och Blekinge en gemensam handläggartäff för alkoholhandläggare, samt ytterligare en nätverksträff för Kalmar Län i augusti.

Samverkan med Polisen, Skatteverket och Landstinget har utvecklats under året och gemensamma nätverk och utbildningsinsatser planeras inför 2015. Länsstyrelsen har också under året bidragit till en ökad samverkan mellan Polis och kommun genom att medverka och stötta i tillämpning av metoden Ansvarsfull alkoholservering samt i samverkan med Kalmar kommun tagit fram en modell för Ansvarsfull tobaksförsäljning.

Återrapportering regleringsbrev

Tabell 6.1: Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter

Kostnader och årsarbetskrafter för folkhälsa	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader (exkl. OH)¹⁾	1 538,2	1,69
varav Allmänt och övergripande inom folkhälsa (700)	291,4	0,40
varav Fördelning av statsbidrag (704)	0,0	0,00
varav Alkohol- och tobaksärenden (705)	261,5	0,43
varav alkoholärenden (7051 - 7053)	153,7	0,25
varav tobaksärenden (7054 - 7056)	107,8	0,18
Totala kostnader (inkl. OH)¹⁾	2 046,7	

¹⁾ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11)

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Uppgifter i tabellen skall endast redovisas för senaste räkenskapsår (dvs. 2014)

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Länsstyrelseinstruktion 5§

6. Länsstyrelsen ska verka för att det av riksdagen fastställda nationella folkhälsomålet uppnås genom att folkhälsan beaktas inom länsstyrelsernas arbete med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak

ANDT och folkhälsa

Inom Länsstyrelsens ANDT- arbete bedrivs verksamheten utifrån det nationella folkhälsomålet i allmänhet och delmål 11 i synnerhet. I arbetet med de regionala och lokala aktörerna i länet, finns det klara och tydliga mål utifrån regeringens nationella ANDT-strategi, som tar sikte på en god folkhälsa för hela befolkningen. Genom anordnande av nätverksmöten för kommunernas och kompetenshöjande seminarier för politiker och tjänstemän har samverkan och kunskapsnivån höjts i länets kommuner.

Länsstyrelsens arbete med tillsyn enligt tobakslagen och alkohollagen strävar i enlighet med mål 11 mot en minskning av tobaks- och alkoholbruket i samhället och därigenom en förbättrad folkhälsa.

Den förstärkta tillsyn som länsstyrelsen bedriver sedan 2011 har lett till att kommunernas alkohol- och tobakstillsyn förbättrats.

Jämställdhet

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 80*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,00	0,00	0,00
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	1,68	1,75	0,97
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,02	0,95	0,53
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	1 413	1 749	1 051
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,79	0,96	0,59
Antal ärenden, inkomna och upprättade	20	18	12
Antal beslutade ärenden	10	1	9
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	0	0
Bidragsubbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	150	262	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inklusive OH exklusive resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Länsstyrelsen har under 2014 haft en årsarbetskraft för arbetet med det fjärde delmålet ”Mäns våld mot kvinnor ska upphöra” och en halv årsarbetskraft för arbetet med jämställdhetsintegrering och de övriga tre jämställdhetsdelmålen

Andra väsentliga prestationer och resultat

Se beskrivning under punkt 82.

Indikatorer

Jämställdhet utgiftsområde 13¹⁾

Nystartade företag	2014	2013	2012	2011	2010
Andel nystartade företag av kvinnor (%)		35,8	37,7	35,1	32,5
Andel nystartade företag av män (%)		64,2	62,3	64,9	67,5
Våld mot kvinnor	2014	2013	2012	2011	2010
Anmälda misshandelsbrott inomhus mot kvinnor 18 år eller äldre. Antal per 100 000 av medelfolkmängden 18 år eller äldre.	172	165	149 ²⁾	156	159

¹⁾ Se avsnitt Resultatredovisning, avsnitt indikatorer

²⁾ I årsredovisningen för 2013 redovisades preliminär statistik. Ovan visas den slutliga statistiken för år 2013, på grund av detta kan avvikelser från föregående års årsredovisning förekomma. För 2012 beror avvikelser från föregående års årsredovisning på tidigare avrundningsfel.

Källa: SCBs registerbaserade arbetsmarknasstatistik (RAMS), Brottsförebyggande rådet

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Nystartade företag

Regionförbundet har med bistånd av Länsstyrelsens jämställdhetsexpert färdigställt "Handlingsplan för jämställd regional tillväxt" där följande insatser är vägledande åtgärder i tillväxtarbetet:

- Följa upp arbetet med fördelningen av företagsstöd och göra aktiva insatser.
- Erbjuder ytterligare seminarier kring vikten av externa styrelseledamöter och ett aktivt styrelsearbete till kommuner
- Fokusera på att öka andelen ansökningar om företagsstöd från personer med utländsk bakgrund och kvinnor som driver företag
- Vid företagsbesök synliggöra företag som drivs av personer med utländsk bakgrund och drivs av kvinnor samt utmana länets näringslivschefer att boka möten med den specifika målgruppen.
- Synliggöra goda exempel från målgruppen som driver företag.
- Företagsstödet 2015, ta med hållbarhetsperspektivet inklusive jämställdhet i förslaget till Regionförbundets styrelse om gällande företagsstöd.
- Viktigt att vi lever som vi lär. Att vi följer upp de krav vi ställer på projektägare så att det inte blir tomma ord!

Växande näringsliv som bidrar till hållbar utveckling

Mål:

- Fördelningen mellan kvinnor och män i grupper som arbetar och beslutar om näringslivsfrågor ska vara minst 40/60.
- Öka andelen kvinnor som driver företag jämfört med 2011.
- Öka tillväxten i företag som drivs av kvinnor jämfört med 2011.
- En jämställd resursfördelning av företagsstöd/projektstöd
- Mindre segregerad arbetsmarknad jämfört med 2011.

Förslag på insatser:

- Nulägesanalys av fördelningen av projektstöd och företagsstöd
- Kompetensutveckling av handläggare av företagsstöd samt projektstöd
- Ta fram ett pedagogiskt material, ex. spel, i samverkan med andra aktörer för att belysa myter kring kvinnors och mäns företagande
- Identifiera dolda tillväxthinder
- Utveckla metod för jämställdhetsintegrering av handlägningsprocessen, i syfte att höja kunskapen om jämställdhetsintegreringens betydelse för tillväxten i samarbete med Länsstyrelsen.
- Uppdatera ansökningsblanketter
- Se över informationsmaterial, webb mm.
- Initiera arbetet med genuscoaching mot företagsstödjande aktörer.
- Uppföljning av beslutande ärenden under 2013
- Stimulera det interna lärandet mellan aktörer i länet.
- Genomföra informationsinsatser kring de effekter som den segregerade arbetsmarknaden medför.

Den könssegrerade arbetsmarknaden är ett större problem än att det går att lösa under två år. Däremot har frågan integrerats i programskrivningarna inom regionala och sociala fonden för 2014-2020 och det finns goda möjligheter och ambitioner att aktivt arbeta med frågan framöver. Arbetet med handlingsplanen är påbörjat 2014 varför effekter och resultat först kan konstateras och utvärderas under 2015.

Våld mot kvinnor

Huvuddelen av Länsstyrelsens externa jämställdhetsarbete har fokuserats på det fjärde jämställdhetsmålet ”Mäns våld mot kvinnor ska upphöra” inklusive arbetet rörande hedersrelaterat våld. Handläggaren i våld i nära relationer har varit delaktig i arbetet avseende det fjärde jämställdhetsmålet i jämställdhetsstrategin. Under året har handläggaren våld i nära relationer tillsammans med länsråd och personalavdelning planerat för en kompetensutveckling internt för cheferna i syfte att uppmärksamma och stötta våldsutsatta. Ovan utifrån den interna jämställdhetsstrategin.

Under året har de två sedan tidigare startade nätverken ”Kvinnofridsnätverk Norr” och ”Kvinnofridsnätverk Söder”, fortsatt att ha möten under ledning av Länsstyrelsen som stöd till samverkan och samordning mellan aktörer som möter våldsutsatta, där även information ges och man det är möjligt att inhämta viktiga reflektioner från de olika aktörerna. Medlemmarna har tillkommit från exempelvis Försäkringskassan och Migrationsverket. Såväl Kvinnofridsnätverket och Nätverket mot hedersrelaterat våld och förtryck ingår i samma nätverk i syfte att stärka samverkan, öka kunskaps- och erfarenhetsutbytet samt få kunskap om vilka insatser som finns. I nätverken ingår representanter för länets tolv kommuner, skolpersonal, landsting, polis, åklagare, brottsofferjouren, migrationsverket, Linnéuniversitet, länets kvinnojourer, Alternativ till våld (samverkan mellan sju kommuner) samt Barnahus (samverkan mellan sex kommuner, polis, åklagare och landsting). Dessutom har det under året funnits nätverk bestående av de olika projekt som fått utvecklingsmedel rörande hedersvåld och förtryck.

Främjandet av samverkan har resulterat i bildande av en arbetsgrupp under året från Kvinnofridsnätverket, med deltagare från olika aktörer. Syftet är att ytterligare driva på utvecklingsarbetet och samverkan genom att aktörerna än mer är delaktiga i den processen. Fokus i år har varit att ha en samsyn om vad samverkan är och respekt för varandras uppdrag där vi bland annat har utgått från fiktiva ärenden. Fokus har även varit på kompetensutveckling där Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) och Skatteverket har medverkat.

Länsstyrelsen har förutom information vid nätverksmöten även regelbundet uppdaterat kommuner, Landsting, Polis, Åklagare, Regionförbundet, frivilliga organisationer med flera med den information som rört ämnet mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer inklusive hedersrelaterat våld och förtryck som kommit Länsstyrelsen till del. Även Länsstyrelsens websida har utvecklats. Effekten av att synliggöra området via pressmeddelande är att såväl tidningar som radio har uppmärksammat uppdraget.

De fyra nationella jämställdhetsmålen avhandlas alltid i samtliga nätverk. Fråga lyfts exempelvis om jämställdhetssakkunnig haft en fördjupning om målen för nätverket rörande kvinnofrid och våld i nära relationer. Vid varje tillfälle som handläggaren föreläser, bjuder in till konferens och liknande tydliggörs att uppdraget utgår från jämställdhetspolitiken och de mänskliga rättigheterna. Länsstyrelsen har även deltagit i samtliga nationella länsstyrelsenätverk som träffats i frågan. Vid dessa tillfällen har exempelvis representanter för utredningen U 2014:03 ”Utredningen som ska föreslå en nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor” närvarat för diskussioner. Även Pernilla Baralt, statssekreterare hos Åsa Regnér, barn-, äldre- och jämställdhetsminister, har medverkat. Effekten av detta är att länsstyrelserna kommer ha fortsatt dialog med departementet då representant därifrån kommer att närvara vid fler nätverksträffar.

Jämställdhetssakkunnig har medverkat vid två regionala nätverk inom området och handläggaren inom våld i nära relationer har också medverkat vid två tillfällen i nätverket ”arbetsgruppen jämställdhet” i länet. Syftet har varit att synliggöra de mänskliga rättigheterna och hela jämställdhetspolitiken samt sambanden mellan de fyra delmålen. Länsstyrelsen i Kalmar län planerar för att nätverken ska träffas för att stärka samtliga jämställdhetsmål.

Länsstyrelsens arbete har genom de olika insatserna redovisade nedan syftat till att förebygga våld samt att personer som på något sätt är utsatta för våld, hot eller andra övergrepp i nära relationer ska ges ett likvärdigt och gott bemötande oavsett bostadsort i länet.

Samordningsuppdraget

Länsstyrelsen har uppdraget att samordna insatser rörande kvinnofrid, hedersvåld och förtryck samt människohandel och prostitution för sexuella ändamål. När det gäller det sistnämnda så bör det i varje län, enligt NMT (Nationellt Metodstöd mot prostitution och människohandel), finnas en så kallad spetsgrupp som har en mer gedigen kunskap i frågan. Gruppen bör bestå av representanter från polis, åklagare, socialtjänst och migrationsverk. Utifrån att sakområdet ”mäns våld mot kvinnor” än mer har uppmärksammats så har effekten blivit att det under år 2014 bildats en spetsgrupp även i Kalmar län. Spetsgruppen har tillsammans med handläggaren deltagit i Länsstyrelsen Stockholms utbildning för spetsgrupper. Spetsgruppen har påbörjat ett arbete med en samverkansöverenskommelse samt uppmärksammat behov av samverkan med andra län. Tillsammans med Kronobergs spetsgrupp har därför en nätverksträff anordnats i syfte att bland annat inventera vilka behov som finns av kompetensutveckling och en plan för fortsatt arbete har fastställts.

Under 2014 har länsstyrelserna i Blekinge, Halland, Kronoberg, Jönköping och Kalmar bjudit in till en utbildningsdag om hur arbetet bedrivs gällande prostitution och människohandel. Syftet var att uppmärksamma frågan men även ge verktyg i hur man kan arbeta med frågan såsom till exempel samverkan. Målgruppen var politiker och tjänstemän i länens kommuner och landsting, representanter från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket, SFI, Komvux, Polis och Åklagarmyndigheten samt representanter från den ideella sektorn. Effekten är att fler hört om att även prostitution och människohandel för sexuella ändamål är en del av det fjärde jämställdhetsmålet.

Länsstyrelsen har deltagit i nationellt möte som arrangerats inom LAMP, (Länsstyrelsernas arbete mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål), samt spridit information via radio, mejl och webb om kampanjen ”Resekurage”, en kampanj som ska verka för att turister ska larma polisen i Sverige när man är utomlands och ser svenska medborgare utöva prostitution eller människohandel för sexuella ändamål.

Länsstyrelserna samverkar inom Skåne, Kronoberg, Halland, Jönköping och Blekinge län gällande framförallt gemensamma utbildningsinsatser men även genom erfarenhetsutbyte. Tidigare har Länsstyrelsen haft utbildningsdagar kring kopplingen mellan våld i nära relationer och våld mot djur. Länsstyrelsen Kalmar har därefter fördjupat detta arbete bland annat genom att djurskyddshandläggare har deltagit på nätverksträffar i länet i syfte att främja samverkan och snabbare åtgärder men även få en förståelse för aktörernas respektive uppdrag. Effekten är att kopplingen om våld mellan djur och människor är en del av ett nödvändigt kunskapsområde.

Länsstyrelsen har bland annat bjudits in som föreläsare till Landstingets och Försäkringskassans utbildningsdagar i länet om våld i nära relationer där målgruppen var deras personal inom olika nivåer. Syftet var bland annat att beskriva hur det ser ut i länet,

vilka kontaktvägar och insatser som finns. Länsstyrelsen har bjudits in till Landstingets, Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens gemensamma arbete gällande rutiner i hur de skall uppmärksamma och fråga om våld.

Länsstyrelsens ANDT samordnare, tillsynshandläggare samt handläggare - våld i nära relationer har haft en kunskapsdag rörande barn i riskmiljöer med fokus på barn som utsätts för brott och har föräldrar som missbrukar. Organisationen "Maskrosbarn" var föreläsare. Syftet med dagen var bland annat att uppmärksamma barns behov och ta del av Maskrosbarns kartläggning av vilket stöd barn och unga vill ha av samhället. Syftet var även att utröna vilket behov länet har av en stödstruktur för de som arbetar med behandling och stöd av barn och unga i länet.

Länsstyrelsen har haft dialog med Plattformsledare samt Ledningsgrupp för samverkan; Regionförbundet, i Kalmar län samt Länspolismästare gällande en gemensam överenskommelse i länet mot våld i nära relationer. Effekten har blivit att Länsstyrelsen har bjudits in till Ledningsgrupp för samverkan i syfte att ge en bild av hur det ser ut i länet och påvisa vilka behov som finns. Bland annat togs Länsstyrelsen Stockholms rapport om kvinnofridssamordnare upp. Effekten av presentationen blev att länets socialchefer och ledning inom Landstinget beslutade att en kartläggning ska göras år 2015 med fokus på kommunernas och landstingets olika insatser inom området samt göra en analys om vilka behov som finns i länet.

Genom nätverken och andra verksamheter har det framkommit att det finns ett fortsatt behov av stöd för samordning ute i verksamheterna samt tydligare ansvarsfördelning på både strategisk och praktisk nivå. För kommande år krävs än mer fokus på ett långsiktigt, systematiskt och strategiskt arbete med samverkande aktörer. Flera kommuner har en funktion som kvinnofridssamordnare men de har även andra uppgifter. Detta är i behov av att utvecklas vidare i länet i syfte att sakfrågan ges det utrymme som krävs för utveckling av verksamheten inom kommunen vilket gagnar de utsatta. I flera kommuner har det dock skett en utveckling där det än mer blivit tydligt vem som har uppdraget och att funktionen ligger på verksamhetsnivå.

Hedersrelaterat våld och förtryck

I arbetet mot hedersrelaterat våld har Länsstyrelsen deltagit i det länsstyrelsegemensamma arbetet på nationell nivå. Dels i en arbetsgrupp (inkluderingsgruppen) med fokus på värdegrundsarbete med i första hand fokus på HBT (homo-, bi-, transsexuella) och hedersrelaterat våld och dels i samtliga nätverksmöten. Under året har arbetsgruppen arrangerat en intern utbildningsdag om hur länsstyrelserna kan inkludera målgruppen HBT i vårt arbete.

Under året har den röda tråden i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck varit samverkan. Länsstyrelsen har under året även arrangerat en länsövergripande föreläsning gällande samverkansplan och handlingsplan med Länsstyrelsen i Östergötland, vilket är en uppföljning med samma tema från hösten 2013. I samband med den dagen lämnades information om utvecklingsmedel. Lärande exempel framfördes av Kalmarsunds gymnasieförbund, Kalmar kommun och polisen som berättade om hur de samverkar i praktiken och hur man via utvecklingsmedel samverkat än mer. Information gavs även om "Kompotten": ett samarbete mellan kommuner i syfte att underlätta för personer utsatta för våld av närstående att bosätta sig på en ny ort.

Tillsammans med Länsstyrelsen Östergötland arrangerades en dag i länet om vägledningen "Våga göra skillnad". Syftet är bland annat att ge aktörerna verktyg och kunskap om vilket skydd, stöd och rehabilitering barn och unga som utsatts för hedersrelaterat våld och förtryck behöver. Aktörerna delades upp och fick kompetenshöjning utifrån sin specifika profession. Effekterna av en sådan utbildningsdag hoppas vi kunna se framledes i form av mer individuella insatser och uppföljningar.

Länsstyrelsen i Kalmar har under de senaste åren verkat för att öka intresset hos länets olika aktörer att söka de utvecklingsmedel som Länsstyrelsen har att fördela. Under 2014 utlystes medel enbart för år 2014. Ett nätverk, bestående av projektägarna, har bildats för dem som erhållit utvecklingsmedel vilket leds av Länsstyrelsen.

De verksamheter som beviljats medel är följande:

- Emmaboda kommun; Intern kunskapshöjning och handlingsplan om hedersrelaterat våld och förtryck med fokus på könsstämpning. Effekten, enligt projektägaren, blev en kompetenshöjning genom utbildning för Individ- och Familjeomsorgen i kommunen samt andra kommuner och samverkansaktörer. Kommunen hade en arbetsgrupp och workshops kring frågan. Handlingsplan, checklista och informationsblad har gjorts. Informationsblad har tagits fram på flera språk. Dessa sprids i länet.
- Kalmarsunds gymnasieförbund; Fokus på rätten att välja sitt eget liv. Föreläsningar med Arkan Assad för gymnasieelever. Effekten, enligt projektägaren, blev att hundratals elever fick lyssna till och de mänskliga rättigheterna att få välja sitt eget liv. Pedagoger och elever har med sig nya kunskaper som används i klassrumsarbetet.
- Hultsfreds Gymnasium; Gruppverksamhet för ungdomar med invandrarbakgrund med fokus på rätten att få livsutrymme samt information om stöd insatser. Effekten, enligt projektägaren, blev att skyddsfaktorer förstärktes för att minska risken att utsättas för hedersvåld. Bland annat genom diskussion och information om tvångsgifte och dess bakgrund samt om stödinsatser.
- Fryshuset; Kalmar; Gruppverksamhet för nyanlända föräldrar med fokus på information om barn rätt till sin egen vilja utifrån mänskliga rättigheter och svensk lagstiftning. Enligt projektägaren har deltagarnas syn på barns behov och rättigheter samt relationen mellan barn och föräldrar förändrats positivt utifrån ett barnperspektiv.

Regionalt kompetens- och metodstöd för arbetet mot våld i nära relationer

För att kvalitetsutveckla arbetet inom området våld i nära relationer har länsstyrelserna fått i uppdrag att erbjuda regionalt kompetens- och metodstöd till kommuner och ideella organisationer. Inom ramen för uppdraget har länsstyrelserna stärkt sin egen kompetens genom att bland annat delta i Socialstyrelsens sex utbildningsdagar inom området våld i nära relationer. Uppdraget är ett gemensamt uppdrag tillsammans med Socialstyrelsen och länsstyrelserna. Länsstyrelsen Kalmar är delaktig i den myndighetsgemensamma arbetsgruppen bestående av representanter från fem länsstyrelser samt Socialstyrelsen. Länsstyrelsen Kalmar har deltagit vid samtliga möten. Syftet med uppdraget är att stödja kommuner och frivilligorganisationer med att integrera aktuell lagstiftning och ta del av metodstöd och handböcker så att våldsutsatta kvinnor, barn som upplever våld och våldsutövare får det stöd och den hjälp de behöver. Effekten av ovannämnda har blivit att handläggaren har stärkt sin kompetens vilket ökat kvaliteten på föreläsningar och processtöd i länet. Länsstyrelserna och Socialstyrelsen arrangerade sju regionala konferenser i landet rörande SOSFS 2014:4, Handboken Våld, webbstödet samt lärande exempel.

Vi har följt länsstyrelsernas och Socialstyrelsens genomförandeplan avseende uppdraget. De viktigaste kompetenshögjande insatserna har under detta år varit:.

- De allmänna råden (SOSFS 2009:22) om socialnämndens ansvar att tillhandahålla stöd och skydd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld samt föreskrifterna och de allmänna råden 2014:4 om socialnämndens, vårdgivares och tandvårdens ansvar.
- Utsatta grupper; våld mot kvinnor med funktionsnedsättning och våld mot kvinnor med utländsk bakgrund.
- FREDAs standardiserade bedömningsmetoder för socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer och om socialnämndens ansvar att identifiera våldsutsatthet, utredningsansvar samt uppföljning av insatser på individ- respektive verksamhetsnivå.
- Processtöd till enskilda kommuner.
- I samband med ovannämnda uppmärksammas alltid barns situation och handboken våld vävs in i det samlade budskapet.

Samordning med regionförbunden/SKLs kompetensplattformar

För ökad samordning i länen har länsstyrelserna samverkat med andra regionövergripande aktörer, till exempel SKL:s regionala ledare för plattformsarbetet samt utvecklingsledare. Länsstyrelsen har medverkat vid ett flertal möten med Regionförbundet och tillsammans har vi gjort gemensamma satsningar. Bland annat har vi haft två dagar kring materialet "Sällan sedda"; våld mot kvinnor med funktionsnedsättning där även *Alternativ till våld* (ett samverkanprojekt som jobbar med stöd, där huvudmännen är Kalmar, Nybro, Torsås, Emmaboda, Mönsterås, Borgholm och Mörbylånga Kommun) i länet medverkade. Syftet med dagarna har varit att uppmärksamma denna utsatta grupp och ge verktyg i hur professionella praktiskt kan arbeta med frågan. Målgruppen var förtroendevalda, berörd personal och chefer inom vård och omsorg, socialtjänst, hälso- och sjukvård samt ideella föreningar. Effekten har bland annat blivit att fler vill ha kunskap om denna utsatta grupp varför två dagar arrangerades; en grundutbildning och en fördjupning. Parallellt förnyar en kvinnojour sitt boende så det är anpassat för kvinnor med funktionsnedsättning och är beroende av hjälpmedel i sin vardag.

Länsstyrelserna i Kalmar, Blekinge, Halland och Kronoberg har haft två kunskapsdagar om våld mot kvinnor med utländsk härkomst. Effekten blev dels erfarenhetsutbyte mellan de olika länen samt att frågan uppmärksammades vid andra tillfällen vilket främjar förståelsen för denna särskilt utsatta grupp. Målgrupp var politiker och tjänstemän i länens kommuner och landsting, representanter från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket, SFI, Komvux, polis, Åklagare samt representanter från den ideella sektorn.

Samtliga socialnämnder, i de tolv kommunerna, samt tjej- och kvinnojourer i länet har erbjudits dialog om deras behov och information inom uppdraget samt specifikt om deras respektive ansvarsområde. Under detta år har flera kommuner önskat såväl processtöd som kompetensutveckling inom sakområdet "mäns våld mot kvinnor" samt specifikt om vissa

publikationer. Flertalet kommuner har avtal med kvinnojour. Samtliga kommuner uppger att de utreder våldsutsattas behov av stöd samt utreder barn vid misstanke om våld.

Länsstyrelsen har bland annat bjudits in till flera kommuner att hålla i information om bedömningsinstrumentet *FREDA* som Socialstyrelsen har tagit fram. I samband med presentationen av *FREDA* uppmärksammas att bedömningsmetoden är en del av en utredning. I samband med dessa informationstillfällen vävs andra publikationer in i syfte att förstärka utvecklingsarbetet då samtliga publikationer hänger samman och bidrar till en helhet. Några av dessa publikationer är Handboken Våld, SOSFS 2009:22 samt 2014:4, SOSFS 2011:9 ledningssystem för systematiskt utvecklingsarbete, öppna jämförelser, de särskilt utsatta grupperna, socialnämndens ansvar, Fristad från våld, meddelandebladet 2012/2 samt att utsatta barn vävs in i samtliga material.

Syftet med satsningen kring *FREDA* har varit att uppmärksamma bedömningsinstrumentet men även att förtydliga socialnämndens ansvar, samt ge en kompetensutveckling i ämnet vilket är särskilt viktigt för länets mindre kommuner. Information och kunskap förmedlas även kring att identifiera de processer som finns i kommunen när en våldsutsatt söker hjälp, kunskap om implementering samt vilka lagstöd och handböcker som finns att tillgå för att ge ett gott bemötande och erbjuda god kvalitet.

Effekten är att elva av länets tolv kommuner har tagit hem *FREDA*. Flera av dem har en rutin för hur och när de ska användas samt hur de fortsättningsvis ska implementera bedömningsmetoderna. Länsstyrelsen samordnar kontinuerligt nätverksträffar för de som använder *FREDA* i syfte att utbyta erfarenheter och att möjliggöra den egna verksamhetsutvecklingen samt att främja att man är sann mot metoden. I samband med en nätverksträff för de kommuner som använder sig av *FREDA* bjöd Länsstyrelsen in länet till en halvdag med Jenny Nybom; forskare på Socialstyrelsen. Effekten blev att fler kommuner hörsammade att *FREDA* kan användas som systematisk uppföljning.

Några kommuner har önskat utvidgat processtöd. Länsstyrelsen har gett fördjupat processtöd till tre olika kommuner. Samtliga processtöd har inletts med gemensam träff med en ansvarig inom Individ och familjeomsorgen samt enhetschefer inom till exempel missbruk, vuxen och barn och familj. Även enhetschefer inom LSS, Äldreomsorg och Integration har deltagit vid olika tillfällen. De tillfällena har exempelvis handlat om basutbildning om våld, om *FREDA*, utsatta grupper, utsatta barn, socialnämndens ansvar med mera. Effekten av dessa möten har blivit att Länsstyrelsen har bjudits in till utbildningsdagar som är riktade till chefer, handläggare, behandlare och omsorgspersonal inom Socialförvaltningen i syfte att medvetandegöra och förmedla kunskap i ämnet och framföra det stöd och de metoder som finns att tillgå i arbetet. Parallellt med ovannämnda har kommunerna påbörjat ett effektivt arbete där de bildat arbetsgrupper där flera olika enheter är delaktiga, man har tagit fram eller arbetar med att ta fram handlingsplaner som en del av ledningssystemet, rutiner, kontaktvägar, insatser och hur våld ska uppmärksammas. Två av dessa kommuner har även fått utvecklingsmedel vilket har förstärkt deras arbete.

Länsstyrelsen har initierat ett webbstöd till landets kommuner vilket är ett samarbete mellan Länsstyrelserna och Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK). Syftet är att tydliggöra socialnämndens ansvar, stödja deras utvecklingsarbete och göra det enklare att hitta relevant information. Webbstödet är specialanpassat för anställda inom socialtjänsten som möter såväl våldsutövare som våldsutsatta vuxna och barn som bevittnar eller utsätts för våld. Webbstödet består av praktiskt inriktade texter och publikationer. Det kommer också att innehålla reportage om lärande exempel från olika kommuner, för att sprida bra och inspirerande

arbeten. Förhoppningen är att det nya webbstödet ska göra att all den kunskap och erfarenhet som redan finns nu ska få en ännu större spridning och komma fler till nytta. Kommunerna i Kalmar län har varit delaktiga i framtagandet av webbstödet då de via workshops har tydliggjort om vad som behövs och hur de önskar att strukturen ser ut. Länsstyrelsen Kalmar är en av de Länsstyrelser som fokuserar på utvecklingen av webbstödet.

De insatser som Länsstyrelsen har genomfört under 2014 har resulterat i att våld i nära relationer inklusive hedersrelaterat våld och förtryck blivit ytterligare synliggjort. Utbildningar, nätverksträffar och information har bidragit till ökad kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte inom området. Våld i nära relationer är ett prioriterat område i Landstingsplanen från år 2015. Andra aktörer såsom Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan uppmärksammar frågan. Det har skett ett omfattande utvecklings-arbete hos flera kommuner. Exempelvis har så gott som samtliga kommuner i länet ingått en överenskommelse om tillfälligt boende när en våldsutsatt är i behov av ny bostad på annan ort i länet då bedömningen är att det inte krävs ett skyddat boende. De båda uppdragen samordningsuppdraget och kompetens och metodstöduppdraget har en synergieffekt på varandra. Genom satsningar på publikationer informeras och utbildas även andra aktörer vilket främjar förbättringsarbetet och samverkan. Genom samordningen tydliggörs samtliga aktörers ansvarsområden och socialnämndernas ansvar synliggörs. Samverkan och samordning kan än mer tydliggöras genom överenskommelser hur och när man samverkar samt göra de olika insatserna kända. Ett stort utvecklingsarbete rör det förebyggande arbetet.

En kommun berättar att via kompetensutvecklingen har de under kort tid uppmärksammat tre våldsutövare som nu erhållit insatser. Innan dess har de aldrig talat med dessa män om våld. Utvecklingsarbetet har fortsatt men det behövs än större fokus på arbetet. Några kommuner och ideella föreningar behöver få ännu djupare kunskap om sina respektive ansvarsområden och ytterligare avtal mellan dem behöver formuleras. Många är i behov av kunskap om hur man bemöter och upptäcker våld, om hedersrelaterat våld och förtryck samt hur man ska använda sig av bedömningsinstrument. *FREDA* är ett ansvarsområde som måste följas upp för att garantera kvalitén. Det är stor omsättning på personal och kunskapsinhämtning är en grund för att området skall utvecklas. Vidare ser Länsstyrelsen ett behov av stödja samverkan mellan kommuner för gemensamma insatser samt utveckla det kommunala interna arbetet för att sprida kunskap och metoder inom kommunernas egna verksamheter.

Genom att bjuda in till seminarier och nätverksträffar och genom att läsa ansökningar om medel får Länsstyrelsen en god kännedom om insatserna för målgruppen våldsutsatta i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck vilket utgör en viktig grund för fortsatta insatser.

Även arbetet med barn som utsätts för våld, inklusive bevittnar våld, och våldsutövare behöver utvecklas än mer genom kunskap och metodstöd. Utöver detta är det av stor vikt att fortsätta att följa det utvecklingsarbete som har påbörjats genom den regionala samverkan för en hållbar utveckling i Kalmar län. Länsstyrelsen är ett verktyg för kommuner, frivilligorganisationer och andra myndigheter i länet för att kunna säkerställa kontinuerlig kompetens- och metodutveckling för att nå målet att alla ska ha rätt till samma stöd oavsett var man bor.

Återrapportering regleringsbrev**Tabell 7.1**

Kostnader/intäkter för område Jämställdhet	2014	2013	2012
Verksamhetskostnader inkl. OH¹ (tkr)	1 412,6	1 748,5	1 051,1
varav ramanslag 5:1, netto (tkr)	25,6	410,2	277,5
varav övrig finansiering (tkr)	1 387,0	1 338,3	768,0
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	0,79	0,96	0,59
Verksamhetsintäkter	889,0	962,8	553,8

¹⁾ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11)

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell 7.1

Fokus för året i jämställdhetsarbetet har varit att få till stånd ett arbete för jämställdhetsintegrering externt, tillsammans med Regionförbundet, i syfte att få optimalt genomslag i länet. För Länsstyrelsens del har detta arbete påbörjats, för att öka i omfattning efter fastställd handlingsplan för länet vad gäller jämställd regional tillväxt under 2015.

Länsstyrelseinstruktion 5§

1. Länsstyrelsen ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojkars villkor

Länsstyrelsen i Kalmar har en 50 % årsarbetskraft som särskilt sakkunnig inom jämställdhet. Sakkunnig har deltagit i samtliga möten med det nationella nätverket och sakkunnigträffar som förevarit under året. Länsstyrelsens särskilt sakkunniga har även deltagit i samtliga arrangemang utom ett i LuJ, (*Länsstyrelsens utvecklingsatsning gällande arbetet med jämställdhetsintegrering*). Även chefen för Länsstyrelsens kommunikationsenhet har deltagit vid ett LuJ- möte rörande kommunikation. Resultatet av detta blev en uppdaterad kommunikationsplan inom Länsstyrelsen rörande uppdraget jämställdhet. Även broschyren "Schysst" från region Värmland har delats ut till alla personal samt det länsövergripande nätverket "Arbetsgrupp-jämställdhet". Deltagandet har medfört en kunskapshöjning inom området jämställdhetsintegrering vilket medfört att arbetet med jämställdhetsintegrering fått ett tydligare fokus i såväl det interna som det externa jämställdhetsarbetet.

Redan tidigare arbetade Länsstyrelsen i Kalmar i sitt planarbete med kommunerna med att lyfta jämställdhetsaspekten i de planer som kommunerna presenterade. Detta arbete har fortsatt även under detta år. Deltagandet i LuJ gav även stöd i det arbete som genomfördes inom Länsstyrelsen vad avser den jämställdhetsstrategi som formulerades och senare beslutades om i början av 2014. I Strategin internt har frågan om jämställdhetsintegrering blivit belyst genom föreläsningar av Gertrud Åström som erbjudits såväl externa aktörer liksom all personal inom verksamheten i form av såväl en heldag samt som en del av en medarbetardag. Under hösten har basutbildning rörande jämställdhetsintegrering erbjudits som öppna föreläsningar vid två tillfällen för all personal inom Länsstyrelsen. Även externa aktörer i det länsövergripande nätverket "Arbetsgruppen – jämställdhet" bjöds in. Resultatet av utbildningsdagarna och den påbörjade implementering av den beslutade jämställdhetsstrategin har varit en ökad efterfrågan från olika enheter om verktyg för jämställdhetsintegrering samt att frågan tydligt aktualiserats inom flera olika enheter i deras arbete.

Vad gäller jämställdhetsarbete har exempelvis medarbetare inom krisberedskap identifierat vilken process de vill granska närmare och ta fram checklista för att säkerställa att jämställdhetsaspekten bevakas fullt ut. Under 2015 ska ett tankestöd/checklista tas fram för stöd när olika beredskapsplaner tas fram. Utöver det har vid val av föreläsare och sammansättning av arbetsgrupper inom olika kunskapsdagar/krisberedskapsprojekt så långt möjligt eftersträvat en jämn könsfördelning och analyserat utfallet. Personal som arbetar med kriskommunikation har deltagit i en jämställdhetsintegrerade kommunikationsutbildningen "Schysst" som arrangerades av region Värmland. Målet är att under kommande år föra vidare kunskap inom området och inom enheten och till kriskommunikatörsnätverket i länet.

Ytterligare ett resultat utifrån strategin är att det inom Länsstyrelsen bildats en intern referensgrupp vars mål är att förankra det som uttalats i strategin. Den interna referensgruppens styrgrupp utgörs av länsrådet. Under året har Länsstyrelsen även deltagit i ett projekt-" Piloten" arrangerat av Regionförbundet Kalmar, med underrubrik "Näringslivsutveckling i Kalmar län som fokus". Deltagandet i Piloten-projektet medförde att handläggningen av landsbygdsutvecklingsmedel analyserades i förhållande till könsmönster och andelen till kvinnor och män utbetalade medel. Deltagandet i projektet medförde även att samtliga handläggare inom Länsstyrelsen som hanterar stöd i landsbygdprogrammet träffades tillsammans med handläggare inom Regionförbundet för lärande och erfarenhetsutbyte. Projektet medförde även en genomgång av länsstyrelsens externa kommunikation rörande information om ansökningar till landsbygdsprogrammet samt att en handlingsplan upprättades för det fortsatta informationsarbetet inom landsbygdsprogrammet.

Jämställdhetssakkunnig har under året även haft ett nära samarbete med handläggare inom Samhällsbyggnad rörande det så kallade "hemlöshetsuppdraget". I samband med detta har information förmedlats vid länsövergripande möten om de jämställdhetspolitiska delmålen och hur de hänger samman med en hemlöshetssituation samt samhällets planering av bostäder för alla kommuninnevanare. Även inom vissa övriga uppdrag såsom Personliga Ombud (PO), Våld i nära relationer, Landsbygdsprogrammet och Föräldrastödet lyfts information om jämställdhetsintegrering samt de nationella jämställdhetsmålen in för att tydliggöra allas uppdrag inom detta område.

Länsstyrelsen är sammankallande i ett redan ovan nämnt länsövergripande nätverk "Arbetsgrupp-jämställdhet" som träffas ca 1 tillfälle per månad hos var och en av de deltagande enligt ett rullande schema. Medlemmar i nätverket är fem av länets 12 kommuner som deltagit i SKL:s tidigare HÅJ-projekt, Regionförbundet Kalmar län, Winnet Kalmar län, Landstinget Kalmar län, AF, Linnéuniversitetet samt FK. Arbetsgruppen är en lärande och erfarenhetsförmedlande grupp vilket innebär att samtliga deltagare förstärker sitt arbete i den egna organisationen.

Särskilt sakkunnig har också ett regelbundet samarbete med jämställdhetshandläggare inom Regionförbundet Kalmar län för att tillsammans kunna fortsätta att vidareutveckla och förmedla kunskap om jämställdhetsintegrering inom de egna verksamheterna. Länsstyrelsen i Kalmar har under året deltagit i det nationellasakkunnignätverkets arbete i Almedalen samt Nordiskt Forum i Malmö. Under året har sakkunnig även genomfört externa föreläsningar rörande de nationella jämställdhetsmålen och jämställdhetsintegrering för Linnéstudenter på Socionomprogrammet, Soroptimisterna i Kalmar, fritidsförvaltningen Kalmar kommun samt Scenkonst Sydost. Besök hos och information om Länsstyrelsens arbete rörande jämställdhet har under året givits till den ideella föreningen *Ölands frisinnade kvinnor*.

2. Länsstyrelsen ska genomgående analysera och presentera individbaserad statistik med kön som övergripande indelningsgrund om det inte finns särskilda skäl mot detta

Länsstyrelsen för individbaserad statistik med kön som övergripande inledningsgrund inom sin personalenhet samt inom de externa insatserna inom Landsbygdsprogrammet.

Länsstyrelsen saknar i övrigt en egen samlad bild där statistik med kön som övergripande indelningsgrund som grund avseende läget i länet.

Viss statistik finns tillgänglig genom Länsstyrelsens samarbete med Regionförbundet Kalmar län och Landstinget Kalmar län och redovisas i slutrapporten för *Jämställd regional tillväxt 2012-2014*.

Av den statistik som finns tillgänglig framkommer bland annat att arbetsmarknaden i Kalmar län är mycket segregerad, vilket försvårar en jämn könsfördelning på länets arbetsplatser. Frågan har bland annat diskuterats i det länsövergripande nätverket "Arbetsgrupp-jämställdhet" där AF är en av deltagarna. Även utflyttningen av välutbildade unga kvinnor är ett problem i Kalmar län vilket också diskuteras i nätverket. Några snabba lösningar på problemet är dock svåra att finna. Andelen äldre i befolkningen ökar markant i Kalmar län och år 2011 hade Kalmar län den största andelen av befolkningen som var 65 år eller äldre i hela riket, 23 procent. Detta kan jämföras med Stockholms län, som har den yngsta befolkningsstrukturen med 15,2 procent av befolkningen som är 65 år eller äldre. Även ålderssammansättningen i kommunerna varierar. Borgholms kommun är en av de kommuner i hela Sverige som har den äldsta befolkningen, med 30,1 procent som är 65 år eller äldre. Även i Emmaboda, Hultsfred, Högsby, Västervik och Torsås är en fjärdedel av befolkningen 65 år eller äldre medan det i Kalmar kommun endast är 18,8 procent. Här finns anledning att tillsammans med Landstinget och kommunerna fundera över resursfördelningen av vård och omsorg ur ett könsperspektiv. Kunskapsunderlag för planering av hälso-och sjukvården inom Kalmar län.

I det digitala ärendesystemet Platina som används inom Länsstyrelserna saknas i dagsläget möjlighet att ta fram könsuppdelad statistik. Inom området landsbygdsutveckling finns dock ett motsvarande digitalt ärendesystem, där könsuppdelad statistik går att ta fram. Genom att använda dessa uppgifter kunde Länsstyrelsens deltagande i det ovan beskrivna pilotprojektet genomföras med att bland annat få fram skillnaderna mellan män och kvinnor som erhållit medel från landsbygdsprogrammet.

Nationella minoriteter och Mänskliga rättigheter

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 81* och 82*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,00	0,00	0,00
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,21	0,13	0,05
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,13	0,07	0,03
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	245	121	50
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,14	0,07	0,03
Antal ärenden, inkomna och upprättade	8	4	1
Antal beslutade ärenden	3	3	1
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	3 394	3 326	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inklusive OH exklusive resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Uppdraget rörande Mänskliga Rättigheter eller Nationella Minoriteter har genomförts tillsammans med övriga närbesläktade uppdrag såsom Jämställdhet, Personliga Ombud, Hemlöshetsuppdraget och Föräldrastödsuppdraget.

Länsstyrelsen har deltagit i det nationella möte rörande Mänskliga Rättigheter som arrangerades av Länsstyrelsen Örebro län under hösten 2014.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Länsstyrelsen har under året deltagit i ett av Stockholms länsstyrelse arrangerat möte rörande Nationella minoriteter. Skriftlig information förmedlad av Länsstyrelsen Stockholm eller andra aktörer i ämnet har skickats till berörda aktörer i länet.

Återrapportering regleringsbrev

RB 83. Länsstyrelserna ska redovisa hur Sveriges rättsliga åtaganden om icke-diskriminering och mänskliga rättigheter belyses, analyseras och beaktas i den egna verksamheten i enlighet med 5 § punkten 5 i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion samt bedöma resultatet av detta. Redogörelsen ska innehålla information om bl.a. hur länsstyrelserna samarbetat med andra berörda myndigheter samt vilka åtgärder som har vidtagits för att stödja kommunernas arbete med dessa frågor

Åtgärder som har vidtagits för ett fortsatt utvecklingsarbete gällande lika rättigheter och möjligheter ska redovisas särskilt.

Länsstyrelsen har under året ingått i ett nätverk med Antidiskrimineringsbyrån sydost, Kalmar kommun, Linnéuniversitetet samt periodvis har den nystartade RFSL föreningen deltagit. Tillsammans har nätverket arrangerat HBTQ-frukostar vid ett antal tillfällen under året.

Länsstyrelsen har också deltagit i planeringsmöten med ett antal olika aktörer i länet inför genomförandet av en PRIDE festival 2015 i länet. Jämställdhetssakkunnig har deltagit i bildandet av det nationella nätverket för MR i Stockholm under hösten, samt vid olika regionala nätverksträffar, exempelvis Personliga Ombud, PO, hemlöshet samt Våld i nära relationer informerat om MR.

Personliga Ombud, PO

Personliga Ombud finns i samtliga länets 12 kommuner. Ansvarig handläggare rekviderar och förmedlar efter ansökan från ansvariga kommuner utvecklingsmedel till PO verksamheten. Ansvarig handläggare har under året deltagit i samtliga nationella nätverksträffar under ledning av Socialstyrelsen.

Träffar med länets PO har enligt plan ägt rum vid ett par tillfällen under året. Under september genomfördes en utbildningsdag i länet riktad mot ledningsgrupper och PO samt ansvariga politiker rörande den nya förordningen rörande PO verksamheten. Länsstyrelsen har under året regelbundet bjudit in PO att delta i de utbildningsdagar och nätverksträffar där frågan varit relevant.

Länsstyrelsen har inlett sitt arbete inom Föräldrastödsuppdraget via en enkät till olika aktörer i länet kartlägga vad som genomförs rörande föräldrastöd.se.

Planering av tre temadagar i början av 2015 för föräldrastödjare och PO har påbörjats tillsammans med Högalids Folkhögskola i Kalmar. Samtal, som en del av kartläggningen, har förevarit med företrädare för IOGT-NTO samt Fryshuset i Kalmar rörande deras arbete med föräldrastöd.

Länsstyrelseinstruktion 5§

3. Länsstyrelsen ska vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn analysera konsekvenserna för dem och därvid ta särskild hänsyn till barns bästa

Länsstyrelsen har i sitt arbete inom hemlöshetsuppdraget lyft frågan rörande konsekvenser för barn i vräkningssituationer samt hemlöshet. Se även redovisningen av det fjärde jämställdhetsmålet sida 99 med flera.

Länsstyrelsen har under 2014 arrangerat en dag kring barn i riskmiljöer. Dagen genomfördes i samverkan mellan länsstyrelsens sakkunniga inom ANDT, tobaks- och alkoholtillsyn och våld i nära relationer. Syftet med utbildningsinsatsen var att lyfta frågan kring hur vi upptäcker barn som lever i riskmiljöer och att kunskapen kring dessa barns situation. Målgruppen för dagen var socialtjänst, skola, polis, ideella sektorn med flera.

4. Länsstyrelsen ska vid samråd, beslut och andra åtgärder verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Länsstyrelsen har under året arbetat med tillgänglighet till kulturhistoriska besöksmål i form av tillstånd för enkelt avhjälpta hinder, hårdgörande av grusgångar, tillgänglighetsanpassningar, information med mera. Exempelvis portöppnare på *Villa Hertha* och *Sjöfartsmuseet*, kontrastmarkeringar på *Rådhusets* trappa, hiss i fastigheten *Apotekaren 3*, ramp på *Krusenstiernska gården* och informationsskyltar så att alla kan ta del av vårt kulturarv.

5. Länsstyrelsen ska integrera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta rättigheterna i den egna verksamheten, särskilt skyddet mot diskriminering

Verksamhetsintegrering 5§ 5p.

I 2013 års redovisning konstaterades att omfattande insatser har gjorts under de senaste åren för att öka medvetenheten och kunskapen för att kunna integrera de mänskliga rättigheterna i arbetet med länsstyrelsernas kärnverksamhet. Generellt sett har kunskapen höjts men det finns fortfarande stora utmaningar när det gäller de organisatoriska formerna för och metoder för ett systematiskt och långsiktigt arbete. I den rapport som presenterades våren 2014 (se ovan) finns fylligare redogörelse för metoder och arbetssätt hos olika länsstyrelser. Rapporterna avslutas med ett antal rekommendationer inför det fortsatta arbetet såsom att säkerställa kompetensförsörjning, skapa system för verksamhetsintegrering genom tydliga direktiv och verksamhetsplanering, särskilda resurspersoner, fortsatt erfarenhetsutbyte och lärande mellan länsstyrelserna med mera.

Regeringen har i beslut, 2014 -05-15 (A2014/1944/DISK), gett Länsstyrelsen i Dalarnas län i uppdrag att samordna och utveckla länsstyrelsernas arbete för mänskliga rättigheter. I uppdraget ingår att samordna ett fortsatt nätverk för samtliga länsstyrelsernas arbete med mänskliga rättigheter. Syftet är att bland annat utveckla och sprida metoder för ett rättighetsbaserat arbetssätt i länsstyrelsernas verksamhet. I uppdraget ligger också att identifiera tillsynsområden där det finns behov av att utveckla särskilda program eller strategier för verksamhetsanpassad kompetensutveckling samt att verka för samarbete med andra myndigheter och stödja kommuner i länet

Under 2014 har projektet lagts upp, projektledare och projektorganisation utsetts och projektplan utarbetats. Projektet leds av en styrgrupp med företrädare för fem länsstyrelser. Kontakter med SKL och Uppsala Universitet, som har parallella uppdrag, har tagits och en dialog kring frågorna påbörjats. Dialog har också förts med departementet.

Ett nytt länsstyrelsegemensamt nätverk för mänskliga rättigheter, med företrädare för samtliga länsstyrelser, har bildats och en inledande workshop med nätverket för att analysera och planera uppdraget har genomförts.

Sammanfattningsvis kan sägas att arbetet kommit igång på ett bra sätt och ett nätverk har bildats. Det finns dock stora variationer vad gäller erfarenhet av rättighetsarbete inom nätverket, från att ha jobbat många år med frågorna till att vara helt nyanställd. Eftersom tanken är att nätverket ska vara ett nav i projektet, kommer det att krävas både utbildningsinsatser och ett strukturerat erfarenhetsutbyte. Inledningsvis 2015 kommer fokus att vara att insatser för att stärka nätverket och att bygga en digital samverkansyta för bland annat utbyte av metoder, modeller och "best practice".

Fortsatt utvecklingsarbete gällande lika rättigheter och möjligheter

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med strategi och handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter har redovisats i länsstyrelsernas årsredovisningar för åren 2007 – 2013. En djupare analys och redogörelse för arbete har presenterats i rapporten *Länsstyrelsernas arbete med mänskliga rättigheter 2004 – 2013* som redovisats till berörda departement våren 2014.

Slutsatsen är att en gemensam grund för arbetet med lika rättigheter och möjligheter har lagts genom det arbete som hittills gjorts.

I ett fortsatt utvecklingsarbete är huvudinriktningen att ledningen för respektive Länsstyrelse har ansvaret för att skapa förutsättningar för och utveckla arbetet med att mänskliga rättigheter ska beaktas och främjas i den egna organisationen och i myndighetens verksamhetsutövning. Utifrån det arbete som gjorts, gemensamt och på enskilda Länsstyrelser, finns goda förutsättningar för varje Länsstyrelse att bedriva ett fortsatt utvecklingsarbete. Se punkt 93 under rubriken Insatser inom området Mänskliga rättigheter.

Intern organisation

När det gäller det som rör Länsstyrelsens ansvar som arbetsgivare och organisation, såsom lika möjligheter och rättigheter på arbetsplatsen, arbetsmiljö, värdegrund, arbetsförhållanden, rekrytering och tillgänglighet så har Länsstyrelsernas personalchefsnätverk, sedan 2013, i uppdrag förvalta och utveckla det arbetet som påbörjades inom ramen för dokumentet *Handlingsplanen 2010-2012*. Alla Länsstyrelsen är företrädare på chefsnivå i nätverket, som har regelbundna möten för informations- och erfarenhetsutbyte.

Nätverket rapporterar till länsrådsgrupp G2. Under 2014 har diskussionen med G2 rört behovet av kollegialt stöd och erfarenhetsutbyte, behov av samordning av processer och rutiner och behovet av gemensamma utbildningsinsatser som exempel.

Flertalet chefer inom länsstyrelserna har hittills genomgått den utbildning i kompetensbaserad rekrytering, som upphandlades gemensamt inom ramen för handlingsplanen 2010 -2012. Idag sker sådan utbildning fortlöpande på respektive länsstyrelse i samband med nyrekryteringar. Frågan om det finns önskemål och behov av att återigen upphandla en gemensam utbildning utreds för närvarande.

Länsstyrelsernas nationella ledarutvecklingsprogram för nya chefer, har sedan flera år ett omfattande avsnitt som behandlar frågor om diskriminering. Även frågan om upphandling av ett fortsatt länsstyrelsegemensamt ledarutvecklingsprogram för nya chefer utreds för närvarande.

Samtliga län arbetar med *BESTA* (Befattningsgruppering för statistik) och lönekartläggningar. Det kräver mycket tid och länsstyrelserna analyserar därför möjligheterna att effektivisera arbetet. Sydlänen har fått i uppdrag att se vad som kan göras inom dessa områden genom att samverka och försöka att hitta någon gemensam metod/arbetssätt för att underlätta arbetet. En gemensam upphandling är gjord av en medarbetarenkät. Samtliga län ska ha genomfört enkäten under våren 2015. Flertalet län har redan under 2014 genomfört enkäten. Enkäten innehåller, förutom frågor om arbetsmiljö, utvecklingsmöjligheter, trivsel med mera också frågor kring diskriminering och mänskliga rättigheter. Analysen av enkäten kommer att vara en viktig utgångspunkt i länsstyrelsernas verksamhetsutveckling. Genom att länsstyrelserna nu använder samma verktyg har vi en utmärkt möjlighet till erfarenhetsutbyte, jämförelser och lärande.

Sammanfattningsvis kan sägas att det att många av de insatser som genomfördes inom område organisation (A) i handlingsplanen under 2010 – 2012 har fallit väl ut och är fortsatt aktuella, men kan behöva vidareutvecklas. Ett flertal mallar och verktyg har tagits fram för kvalitetssäkring av vissa processer och gemensamma åtgärdsplaner med mera. När det gäller detta arbete visar uppföljningen att vi kommit en bit på vägen men att det krävs ett fortsatt

långsiktigt utvecklingsarbete. Personalchefsnätverket kommer under 2015 att fortsätta att förvalta och utveckla det arbete som gjorts.

Kommunikation

Länsstyrelsernas interna och externa kommunikation ska vara tillgänglig och fri från diskriminering. Ansvaret för detta fördelas mellan varje länsstyrelse, som tar ansvar för sin egen kommunikation och det ansvar den gemensamma webbförvaltningen tar för att länsstyrelsernas externa webbplatser och intranät är tillgängliga.

Länsstyrelsernas nätverk för kommunikationschefer har, sedan 2013, ett uppdrag att förvalta och utveckla det gemensamma arbetet med en tillgänglig och diskrimineringsfri kommunikation. Alla länsstyrelsen är företrädare på chefsnivå i nätverket. Nätverket har regelbundna möten och ansvar för förvaltning av webbplatser och andra gemensamma kommunikationsinsatser. Nätverket rapporterar till *länsrådsgrupp G2*.

Vid årsskiftet lät den gemensamma webbförvaltningen en extern konsult genomföra en tillgänglighetsöversyn av intranätet. Resultaten har under året beaktats i den fortsatta utvecklingen av intranätet.

Under 2014 har även insatser genomförts för att förenkla för våra besökare på de externa länswebbplatserna; tjänstebboxar har byggts om och den pedagogiska kedjan mellan webbplats och e-tjänst har förbättrats. Dessa åtgärder har stöd i tidigare genomförd tillgänglighetsrevision för de externa webbplatserna.

Länsstyrelserna erbjuder kontinuerligt besökarna på de externa länswebbplatserna ett uppläsande hjälpmedel, Talande webb. Samma tjänst finns även för länsstyrelsernas medarbetare på intranätet.

De externa webbplatserna har grundläggande information om verksamheten på lättläst svenska, minoritetsspråk och teckenspråk. Under våren 2014 kompletterades översättningarna, däribland med fem olika dialekter av Romani chib. I oktober gick 28 informatörer från olika länsstyrelser en heldagsutbildning om tillgänglig information, under ledning av tillgänglighetskonsulten Funka.

Medvetenheten om vikten av att tillgängliggöra information har höjts betydligt under de senaste åren. Kunskapen och viljan att göra rätt finns, men måste hållas levande över tid - det är en utmaning för alla länsstyrelser.

Integration

PRESTATIONER (VOLYMER OCH KOSTNADER)	2014	2013	2012
Avser verksamhet 85*			
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,00	0,00	0,00
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,96	1,35	1,50
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,59	0,74	0,82
Verksamhetskostnader inkl. OH (tkr) totalt	987	1 356	1 474
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,55	0,74	0,83
Antal ärenden, inkomna och upprättade	78	57	37
Antal beslutade ärenden	43	49	37
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Bidragsutbetalningar där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	28	0	0
Brukarundersökning			
Nöjdindex brukarundersökning – verksamhet 851, Integrationsfrågor (Fylls i med tillhörande fotnot av de länsstyrelser som berörs av undersökningen)	Ej aktuell		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inklusive OH exklusive resurssamverkan. Uppgiften hämtas från tabell B.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga prestationer och resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i olika sakförordningar.

Kommentarer till tabellen

Antal årsarbetskrafter har minskat något från 2013, på grund av att vakanser uppstått i samband med föräldraledighet.

Andra väsentliga prestationer och resultat

Kalmar län har ett positivt och välfungerande mottagande av nyanlända och ensamkommande barn. Samtliga tolv kommuner i Kalmar län har en så kallad *tillsvidare överenskommelse* om mottagande av nyanlända om totalt 787 platser, en ökning med 65 platser från år 2013. Sju kommuner bereder beslut om att eventuellt utöka sitt mottagande. Alla kommuner har en tillsvidare överenskommelse om mottagande av ensamkommande barn. Detta är en ökning med två kommuner jämfört med föregående år, och samtidigt har antalet asylplatser ökat från 22 platser till 66 platser. Detta är ett resultat av Länsstyrelsens informations- och förhandlingsarbete, samtidigt som kommunerna generellt är positiva och vill utveckla sitt mottagande av nyanlända och ensamkommande barn. Även UMA-reformen, utvidgade möjligheter att anvisa, har medverkat till att fler har skrivit överenskommelser gällande ensamkommande barn.

Länsstyrelsen har genomfört fyra länsövergripande kommunpolitikerdialoger under ledning av landshövding och länsråd, där även kommunchefer och tjänstemän medverkat. Flera aktörer har medverkat och informerat så som Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och regeringens särskilda samordnare. Vid dessa möten har flera goda exempel kommit fram, som fått spridning i länet. Bland dessa exempel kan nämnas fleråriga hyreskontrakt som stimulerar hyresvärdarna att skriva avtal, och Jobbsafari som innebär att asylsökande får en inblick i det svenska arbetslivet och samhället.

Länsstyrelsen har även besökt länets kommuner för att föra dialog om utökat mottagande. Utöver detta har telefonsamtal och mailkorrespondens förts med kommunerna om utökat mottagande. Under 2014 och fram till den 1 november bosatte sig 1441 nyanlända personer i länet, vilket är en ökning med drygt 500 personer jämfört med 2013.

Länsstyrelsen har fortsatt med den samverkan på regional nivå som påbörjades enligt Integrationsstrategi som togs fram 2013. Integrationsrådet har haft sammankomster under 2014 likasom arbetsgruppen som är kopplad till Integrationsrådet. De 27 samverkanspartner som undertecknade Integrationsstrategin och som ingår i Integrationsrådet är: ALMI företagspartner, Arbetsförmedlingen, Företagarna, Försäkringskassan, Hushållningssällskapet, Landstinget, Migrationsverket, Regionförbundet, samtliga länets kommuner, Skatteverket, Svenskt näringsliv och Polismyndigheten.

Flera parter har hört av sig och vill vara en del av det strategiska arbetet inom integration. Länsstyrelsen har ambitionen att involvera en stor bredd av aktörer i integrationsarbetet då det berör hela samhället. Integrationsstrategin har som syfte att genom samverkan skapa bättre förutsättningar för utrikes födda att vilja bo och verka i Kalmar län där nyanlända och ensamkommande barn utgör en prioriterad målgrupp. En organisation med olika nivåer är uppbyggd kring strategin. Landshövdingen leder Integrationsrådet som beslutar om och reviderar strategin. Deltagare i Integrationsrådet är högsta beslutande inom respektive organisation. Det finns även ett handlingsprogram till strategin som en länsövergripande arbetsgrupp arbetar efter. I det länsgemensamma arbetet finns en röd tråd om att varje länsinvånare ses som en resurs och att länet är i behov av flera invånare för att kunna möta kommande utmaningar så som generationsväxling på arbetsmarknaden och minskad befolkningensmängd. Integrationsstrategin har resulterat i att integrationsfrågan är högt prioriterad och uppmärksam. Rollerna blir tydligare mellan kommuner, organisationer och övriga deltagare i Integrationsrådet. Arbetet med att öka de anvisningsbara platserna har påbörjats och flera kommuner kommer att teckna nya förhöjda mottagningar. De flesta av de nya överenskommelserna kommer att börja gälla från den 1 januari 2015, både vad det gäller ensamkommande barn och mottagandet av nyanlända, och syns därmed inte i årets statistik.

Ett ökat samarbete har skett mellan Länsstyrelsen och Linnéuniversitetet som tillsammans med Regionförbundet i Kalmar län har anordnat en konferens inom ämnet *Social sammanhållning* där praktik och forskning möts. Detta har gett en större kunskap om vilka socialfonder som finns att söka. Den ideella arenan är en viktig del för ett inkluderande samhälle. Goda exempel lyftes fram så som Vimmerby IF som jobbar för att kunna hjälpa till att integrera nyanlända ungdomar via deras fotbollsklubb med projektmedel från arvsfondsprojekten.

Samverkan med Landstinget har även ökat genom en konferens, vid namn *Migration-hälsa*, som Länsstyrelsen höll tillsammans med Försäkringskassan, EU:s-flyktingfond, Arbetsförmedlingen, SKL och Migrationsverket. Genom denna konferens kommer arbetet med Landstinget och övriga aktörer att fortsätta med den viktiga frågan kring hälsa för de nyanlända och hur vi kan utvecklas och bli bättre i länet. Hälsan är viktig för att kunna integreras i samhället och få en social samhörighet för att kunna känna tillit och delaktighet. Risken finns annars för utanförskap och segregering. Som en effekt av detta kommer Länsstyrelsen, med samverkanspartner, även under 2015 att planera för en konferens liknande den Länsstyrelsen i Dalarnas län har genomfört där huvudsyftet var att räkna på vad utanförskapet i dagens samhälle kostar både för de utsatta och för samhället.

Länsstyrelsen ser ett fortsatt behov av att involvera den idéburna sektorn. 2013 genomförde Länsstyrelsen en länsövergripande konferens om överenskommelsen med den idéburna sektorn på Integrationsområdet tillsammans med Länsstyrelsen i Blekinge och Länsbygderådet i Kalmar och Blekinge. Under 2014 har en uppföljning på denna konferens skett tillsammans med samma aktörer som ovan. Detta har spridit goda exempel i länet och det har blivit fler idéburna organisationer som har engagerat sig i arbetet med integration.

Länsstyrelsen har varit delaktig i projektet ”Folkhögskolespåret” som syftar till att ensamkommande barn ska ha möjlighet att bo och studera på folkhögskola. Projektet finansieras av Länsstyrelserna i Kalmar, Skåne och Hallands län. Detta projekt är viktigt då de ungdomar som ges denna möjlighet har en bra väg in i samhället för utbildning och det kan underlätta deras integration och delaktighet. Flera möten har ägt rum under året för att förankra möjligheten i Kalmar län och bland våra folkhögskolor. Arbetet fortsätter för att göra detta genomförbart under 2015. Förhoppningen är att kommunerna ska se positiv på detta då de är i stort behov av bostäder och utslusningslösningar för ungdomar som är i äldre tonåren..

Länsstyrelsen har även deltagit vid sammankomster som arrangerats av olika aktörer som till exempel *RIA*(Hela människan) och *Rotary*. Detta för att ge kunskap och öka den idéburna sektorns engagemang kring ansvar och arbete.

Kontinuerlig sammankallar Länsstyrelsen till gemensamma nätverksträffar för att stärka samverkan i länet. Det har varit nätverksträffar för flyktingsamordnare och föreståndare för verksamheter med ensamkommande barn, medverkan vid kommunchefsträffar och socialsekreterarträffar som handlägger utredningar för ensamkommande barn. Ibland har informationen skett tillsammans med regionala aktörer från Arbetsförmedlingen, Migrationsverket och Regionförbundet i Kalmar län. Genom information, samverkan och erfarenhetsutbyte blir det ett mer gemensamt förhållningssätt till mottagande, forum för att sprida goda exempel, och diskutera gemensam problematik och lösningar, samt öka kundskap om andra aktörer, kommuner och deras arbeten.

Länsstyrelsen Kalmar län har kunskapsutbyte med övriga länsstyrelserna i Sverige företrädesvis med de södra länen. Den nationella samverkan beskrivs av länsstyrelsernas koordinering som finns bilagt till Länsstyrelsen i Jönköpings årsredovisning. Länsstyrelsen i Kalmar län har ett väl utvecklat samarbete inom integration med Länsstyrelse i Kronobergs län. De har ställt upp med introduktion av nyanställd såsom sakkunniga och dessutom har medverkat i Kalmar läns politikerdialog.

Länsstyrelsen anser sammanfattningsvis att de insatser som har genomförts under året har lett till en mer positiv inställning, ett större engagemang och nya möjligheter för ett bra integrationsarbete i länet. Även 2014 har länsledningen varit engagerade och delaktiga både i strategiarbetet och under kommunförhandlingar om utökat mottagande. Stort arbete har gjorts kring den nya *UMA-reformen* se redovisning uppdrag 77.

Indikatorer**Integration utgiftsområde 13¹⁾**

Nyanlända som beviljats uppehållstillstånd på skyddsgrunder eller av humanitära skäl	2014	2013	2012	2011	2010
Andel kommuner som tecknat överenskommelser om flyktingmottagande (%)	100	100	100	100	100
Antal platser per 10 000 invånare i länet	33,3	30,9	23,5	22,3	21,6
Ensamkommande barn	2014	2013	2012	2011	2010
Antal platser per 10 000 invånare i länet	7,1	5,1	3,9	2,8	2,6

¹⁾ Se avsnitt Resultatredovisning, avsnitt indikatorer

Källa: Migrationsverket

Kommentar kring ovanstående indikatorer**Nyanlända som beviljats uppehållstillstånd på skyddsgrunder eller av humanitära skäl**

Som ett resultat av ovanstående samt att Länsledningen har varit drivande i integrationsfrågan och haft det som ett fokusområde har kommunerna arbetat lösningsfokuserat och ställer sig idag positiva till ett "länsmottagande" där länet tillsammans arbetar för en förbättrad integration och mottagning. Statistiken från migrationsverket säger vidare att Kalmar län är det län som under 2014 har tagit emot flest asylsökande av alla län per 1000 invånare.

Länet är på fjärde plats var det gäller mottagandet av flest ensamkommande barn per 1000 invånare, Statistik sammanställt av länsstyrelsen tom 31 okt 2014 gällande ensamkommande barn). Kalmar län är även på fjärde plats av de län som tagit emot flest nyanlända per 1000 invånare. Kalmar län ligger på en tredje plats att nå sitt länstal att ta emot på anvisning. Länet har även ett stort mottagande av Kvot-flyktingar, 137, och är därmed på 8:e plats av de län som tagit emot flest Kvot-flyktingar totalt sett. Av ovanstående statistik framgår helhetsbilden att Kalmar län är ett län som tar stort ansvar i integrationsfrågan. I detta stora mottagande har samverkansaktörer varit positiva och fler platser på överenskommelser har tecknats under året.

Alla kommuner i länet har en överenskommelse, se 89b-1, som löper tills vidare. Länsstyrelsen har under året förhandlat fram 65 nya platser jämfört med förra året. Fokus har legat på de anvisningsbara platserna för att hjälpa de människor som idag sitter med uppehållstillstånd och väntar på en kommunplacering. Detta gör att av de 65 nya platserna har uppskrivningen av anvisningsbara platser varit 42 stycken. En del kommuner har valt att endast skriva upp sin överenskommelse gällande anvisningsbara platser och inte planeringstalet av självbosatta. Under 2014 har 501 anvisats till Kalmar län av antingen Arbetsförmedlingen eller Migrationsverket. Det är en ökning med 179 sedan förra året då 322 personer anvisades till länet. Under 2013 bosatte sig 917 nyanlända i länet vilket för 2014 har ökat till 1821, en ökning med 98 %. År 2013 fanns 376 anvisningsbara platser jämfört med 418 för år 2014. Länstal för Kalmar län var 659 anvisningsbara platser för år 2014.

Asylsökande ensamkommande flyktingbarn

Alla länets tolv kommuner har en överenskommelse om mottagande av ensamkommande barn, som löper tills vidare, se 89b-2. Detta är en ökning sedan 2013 då endast tio av tolv kommuner hade en överenskommelse. Detta har gett en ökning på 240 %, från 27 till 66 asyl platser. Förhandlingsarbetet har även gett nya överenskommelser med fler asylplatser som kommer att börja gälla under januari 2015.

Återrapportering regleringsbrev

RB 74. Ersättning enligt 37 § förordningen (2010:1 122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar finansieras från det under utgiftsområde 13 uppförda anslaget 1:2 *Kommunersättning vid flyktingmottagande*. Insatser enligt 37 § som syftar till att underlätta bosättning och öka kommunernas mottagningskapacitet samt möjligheter att tillhandahålla samhällsorientering ska prioriteras. Länsstyrelsen i Jönköpings län ska efter att övriga länsstyrelser har fått tillfälle att yttra sig besluta om hur stor del av anvisade medel som ska fördelas för disposition av respektive länsstyrelse.

Ersättning enligt 37 a § förordningen om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar finansieras från det under utgiftsområde 13 uppförda anslaget 1:1 *Integrationsåtgärder*.

Länsstyrelserna ska redovisa för vilka olika insatser som ersättning enligt ovan nämnda förordning lämnas samt en bedömning av resultaten. Anvisningar för redovisningarna lämnas av Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Vilka olika insatser som ersättningar har lämnats till

Redovisning sker i en samlad presentation enligt nedan:

Kommun	Sökt insats		Bifall (tkr)
Mörbylånga kommun	Mörbylånga kommun har beviljats medel för att öka mottagningskapacitet och förbättra integration.	1 224	900
Västerviks kommun Bosättning hela kommunen	Har beviljats medel för att öka tillgången på bostäder till nyanlända för att kunna ta emot fler på anvisning utanför Västerviks tätort.	250	207
Kalmar Kommun	Beviljats medel för att ta fram fler bostäder till nyanlända och kunna ta emot fler på anvisning.	390 kr	390
Borgholms kommun	Beviljats § 37 plus medel för att ta fram fler bostäder till nyanlända och kunna ta emot fler på anvisning.	1 082	220
	summa tkr	2 946	1 717

Insatser som syftar till att öka kommunernas mottagningskapacitet

Länsstyrelsen har i år enbart beviljat § 37 medel (2010:1 122) till insatser som syftar till att öka sin mottagarkapacitet av bosättning av nyanlända och ta emot fler på anvisningsbara platser. Effekterna av detta kommer att ses under 2015 då den förväntade ökningen väntas. I de flesta kommunerna pålyser man att det är stor bostadsbrist och stor del av projekten handlar om att hitta och knyta kontakter med hyresvärdar utanför centralorterna.

Kalmar kommun har fått medel för att kunna anställa en Boendesamordnare. Detta för att det är stora bekymmer att hitta bostäder till de nyanlända och på så sätt öka mottagningskapaciteten. Även under 2014 har mottagande på anvisningar ökat i Kalmar kommun. Detta då de även året innan gavs § 37 medel med 390 tkr för projektet *Bättre bosättning*. Detta har gett Kalmar kommun en utökad mottagningskapacitet. Kalmar tog emot 174 personer år 2013 var av 68 var anvisade. Under 2014 har de ökat till 268 mottagna nyanlända var av 132 på anvisning. Det är en ökning med 44 % av totalen och 94 % på anvisningsbara platserna.

Mörbylånga kommun har fått medel för att utveckla sin flyktingmottagning för att på så vis kunna öka i mottagningskapacitet och även hitta bostäder för de nyanlända. Mörbylånga har tidigare haft ett ganska lågt mottagande och genom detta projekt kommer de att kunna öka sitt

mottagande. Detta genom kontakter med nya hyresvärdar, bättre organisation av integrationsenheten i kommunen och fler parter i kommunen och samhället skall bli involverade i integrationen.

Västerviks kommun har fått medel för att hitta bostäder även utanför centralorten och på så vis kunna utöka sin mottagningskapacitet.

Borgholms kommun har bifallits § 37 plusmedel för hitta bostäder och på så vis kunna utöka sin mottagningskapacitet och ta fler på anvisning.

Insatser som syftar till att underlätta bosättning

Tidigare nämnda insatser syftar alla till att hitta lediga bostäder och på så vis underlätta bosättningen. Bostadsbristen i Kalmar län är stor.

Insatser som syftar till att öka möjligheterna att tillhandahålla samhällsorientering

Under år 2014 har inga § 37 medel beviljats i Kalmar län för att öka möjligheterna att tillhandahålla samhällsorientering.

Andra iakttagelser av betydelse

Intresset för att söka § 37 medel är stort och kommunerna visar stort engagemang för att vara med och utveckla integrationen, bosättningen och etableringen av de nyanlända.

En bedömning av resultaten för avslutade projekt under året

En insats som beviljats § 37-medel under året 2012 avslutades i fjol. Insatsen har enligt Länsstyrelsens bedömning varit värdefulla och genomförts på ett strukturerat sätt.

Regionförbundet i Kalmar län beviljades § 37-medel för insatsen ”*Samverkan samhällsorientering på modersmål i Kalmar län*” för att utveckla en gemensam organisation för samhällsorientering i länet. Länet har många små kommuner och för dessa kan det vara svårt att få tillräckligt med deltagare till kurser samtidigt som det också kan vara svårt att hitta lärare med de nyanländas modersmål. Regionförbundet har samverkat med länets alla 12 kommuner i detta projekt. Resultatet av projektet är att nyanlända erbjuds samma möjligheter till samhällsorientering oavsett var i länet de är bosatta. Under projektet har 8 nya samhällskommunikatörer utbildats och samhällsorientering kan nu erbjudas på 21 olika språk. Projektet har visat hur samarbetet kan fungera. Det är nu dags att föra över resultat och metoder till ordinarie verksamhet. Här behövs beslut från respektive kommun.

Personaluppgifter

Enligt kraven i FÅB 3 kap 3§ ska myndigheter redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som avses i 1§ första stycket. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter. (Förordning 2008:747)

Återrapportering

Redovisa en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

Organisationsöversyn

Vid årsskiftet 2013/2014 genomfördes en organisationsförändring. Organisationen blev därmed bättre anpassad till förändringar och krav i omvärlden bland annat genom en mer genomtänkt resursfördelning och utveckling av styrning och uppföljning. Inför organisationsförändringen ledigförklarades samtliga chefstjänster och ett antal nyrekryteringar gjordes.

Chef-och medarbetarutveckling

Insatser för kompetensutveckling under året har varit ambitiösa. Trots ett kärvat ekonomiskt läge har ett program för chefs-och medarbetarutveckling genomförts. Programmet har finansierats genom att länsstyrelsens avsättning för kompetensväxling kunnat tas i anspråk. Programmet är en konsekvens av de omfattande verksamhetsanalyser som genomförts under föregående år. Utvecklingsbehov på organisations- och gruppnivå har klarlagts. Merparten av de utvecklingsinsatser som beskrivs i de handlingsplaner som formulerats berör områden som helhetssyn på Länsstyrelsens samlade uppdrag, effekterna av Länsstyrelsens arbete, effektivitet, ledarskap och medarbetarskap. De insatser som inte genomförts under 2014 integreras nu i verksamhetsplanerna för 2015. Programmet har omfattat 16 timmars utbildning/träning för samtliga medarbetare och ytterligare 24 timmar för chefsgruppen. Till detta kommer enheternas eget planerings-, utvecklings och uppföljningsarbete som programmet genererat.

Inom ramen för programmet genomförs också insatser som coaching av chefer, teamutveckling och processutveckling i syfte att effektivisera verksamheten. Dessa är inte slutförda och slutsatser om insatsernas effekt kan dras först under kommande år.

Chefer har vidare fått utbildning inom områden som Rehabilitering och arbetsmiljö, Att leda i förändring, Medieträning, Konflikthantering och sedvanlig grundutbildning i Chefs- och ledarskap.

Under hösten genomfördes riktad utbildning i Projektledning/samordning för en grupp medarbetare som i samband med organisationsförändringen visat intresse för mer ansvarsfulla/ledande uppgifter. Några av dessa medarbetare har tilldelats mer kvalificerade uppgifter.

En modern, attraktiv myndighet med verksamhetsanpassade anställningsvillkor och arbetsformer

I början av 2016 flyttar Länsstyrelsen in i nya mer öppna lokaler som förutom att erbjuda en attraktiv arbetsmiljö ska möjliggöra och uppmuntra nya, mer flexibla arbetsformer. Förberedelsearbetet har pågått intensivt redan under 2014 och fortsätter under 2015. En dialog om risker och möjligheter har genomförts med medarbetarna. Chefsgruppen och skyddsombud har genomgått en utbildning genomförd av PREVENT under rubriken

Arbetsmiljöfaktorer i öppna kontor. De arbetsmiljöaspekter och medarbetarnas behov av dialog och delaktighet som kommer ifråga vid en så omfattande förändring har alltså tagits om hand på ett tidigt stadium.

Utveckling av arbetsformer har fått mycket uppmärksamhet under året. Till länsledningens stöd i utvecklingsarbetet har en referensgrupp bestående av medarbetare bildats. I chefsgruppen har en diskussion om mer flexibel hantering av arbetstiden påbörjats.

Utveckling av Ledarskap och Medarbetarskap, verksamhetsanpassade avtal och personalpolicys är självklart angelägna uppgifter som står på dagordningen även under 2015. Under året har Länsstyrelsen arrangerat en rad olika dialogmöten med företrädare för andra myndigheter, kommunerna och intresseorganisationer för att diskutera frågor som är viktiga för länets utveckling. Förutom att utveckla erfarenhetsutbytet har ett syfte varit att stärka länsstyrelsens/medarbetarnas omvärldsbevakning och förståelse av de konsekvenser länsstyrelsens myndighetsutövning får för samhället och brukare.

Insatser inom området Mänskliga rättigheter

Länsstyrelsen ska integrera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta rättigheterna i den egna verksamheten, särskilt skyddet mot diskriminering. Länsstyrelsen ska självklart vara en arbetsplats fri från alla former av diskriminering för att klara sitt uppdrag.

Samtliga medarbetare har under året deltagit i en obligatorisk föreläsning med Gertrud Åström, expert på jämställdhetsfrågor, ordförande i Sveriges Kvinnolobby och tidigare regeringens jämställdhetspolitiska utredare. Föreläsningen hade fokus på hur vi integrerar jämställdhetsperspektivet i vår handläggning.

Inom lönerrevisionen har en lönekartläggning genomförts. Den gav arbetsgivaren anledning att justera ett par individuella löner. Se vidare rubriken "2014 års lönerrevision".

Rekrytering inom länsstyrelsen ska genomföras kompetensbaserat. Under 2013 togs en ny rutin fram för att säkerställa att detta följs, och under 2014 har rutinen varit levande och använts vid samtliga rekryteringar under året. Att arbeta kompetensbaserat minskar risken att diskriminera, ökar möjligheten att rekrytera mer mångfaldsfaciterat och bidrar till att kvalitetssäkra att rätt kompetens efterfrågas och anställs.

Medarbetare inom personalenheten har under året deltagit i seminarier anordnad av Delegationen för jämställdhet i arbetslivet och Nordiskt Forum.

Rekrytering och Personalomsättning

Personalomsättningen ligger kvar på en hanterlig nivå även om vår organisationsförändring och den omställning detta kan innebära för medarbetare och chefer kan ha medverkat till en marginell ökning av omsättningen. Länsstyrelsens avgångsintervjuer indikerar inte att bilden av oss som arbetsgivare i någon nämnvärd omfattning påverkats negativt av förändringen – flera medarbetare vittnar om motsatsen. En medarbetarundersökning som genomförs under våren 2015 kommer att ge ytterligare inspel till hur länsstyrelsen upplevs av sina medarbetare. Nyckelpositioner som länsråd, miljöchef och kommunikationschef har nyrekryterats under året.

2013 års besparingspaket och uppsägningar - konsekvenser för medarbetarna

Det omfattande besparingspaket på nära 10 mkr som sattes under 2013 har framförallt krävt en mer flexibel användning av våra personalresurser under året. Personal har flyttats om och engagerats i helt eller delvis nya arbetsuppgifter. Länsstyrelsen har noterat en viss ökning i sjukskrivningar som kan härledas till psykosociala arbetsmiljöproblem. Se vidare kommentarer till sjukskrivningstalen.

2014 års lönerevision

Revisionsarbetet föregicks liksom tidigare år av en lönekartläggning där Arbetsgivarverkets ”BESTA-vägen” varit modell. Några osakligheter identifierades och har åtgärdats. Justeringar i lönestrukturen genom särskilda satsningar har också gjorts. Länsstyrelsen har under flera års tid kunnat slutföra revisionsarbetet så att nya löner kunnat utbetalas utan retroaktivitet. Den årliga löneenkäten som genomförs i syfte att utveckla vår lönebildning visar på en säkerställd, positiv trend; medarbetarna visar i högre grad förtroende för den individuella lönesättningen. Tidigare upplevda problem, exempelvis kring att arbeta med individuella mål och tydlighet i lönekriterier, skattas mer positivt än tidigare även om utvecklingsinsatser återstår att genomföra.

Länsstyrelsernas gemensamma medarbetarenkät

Länsstyrelsen i Kalmar län upphandlade under 2013 en medarbetarenkät, gemensam för 20 länsstyrelser. De flesta länsstyrelser har genomfört medarbetarenkäten under 2014.

Länsstyrelsen i Kalmar län har på grund av det omfattande Chefs- och medarbetarprogrammet skjutit på genomförandet till våren 2015.

Arbetsgivarverkan

Länsstyrelsernas personalchefsnätverk arbetar kontinuerligt med gemensam verksamhetsutveckling. Under 2014 har Länsstyrelsen engagerat sig i områden som ensning av löneadministrativa rutiner, metoder för lönekartläggning, personalaspekter inför implementering av det länsstyrelsegemensamma beslutsstödet LISA, den gemensamma ledarutvecklingen samt ett omfattande kompetens- och erfarenhetsutbyte.

Tabell över sjukfrånvaro i enlighet med 7 kap. 3§ FÅB

Kön	Ålder	2014			2013		
		Antal anställda	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dgr och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	Antal anställda	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dgr och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)
Män	- 29	3	1,9	0	8	0,2	0
	30 - 49	50	3,5	42	57	2,2	16,5
	50 -	30	1,8	10,6	33	1,3	0
	Alla	83	2,8	52,6	98	1,7	16,5
Kvinnor	- 29	9	1,2	0	16	1,6	0
	30 - 49	89	4,4	33	98	3,5	26,5
	50 -	39	5,2	18,8	39	5,5	25,7
	Alla	137	4,4	51,8	153	3,9	52,3
Samtliga	- 29	12	1,3	0	24	1,1	0
	30 - 49	139	4,1	35,6	155	3	24,2
	50 -	69	3,6	16,4	72	3,5	19,8
	Alla	220	3,8	52	251	3	44

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentar

Den totala sjukfrånvaron har ökat under det senaste året och ligger nu på 3,8 % jämfört med en nivå på 3,0 under 2013. Särskilt uppmärksammas sjukfrånvaron för gruppen män i ålderklassen 30-49 år (+1,2 %) och kvinnor i samma åldersgrupp(+0,9 %). Kvinnornas andel av den totala sjukfrånvaron är fortfarande betydligt högre än männens. (4,4 % respektive 2,8 %)

Förbrukningen av företagshälsovårdens tjänster har också varit betydligt högre under 2014 än tidigare år. Sannolikt finns ett samband mellan denna ökning och de, för vissa personalgrupper, stora förändringar som skett i samband med organisationsförändringen som genomfördes i början på året.

Länsstyrelsen har i arbetsmöten tillsammans med företagshälsovården granskat utvecklingen och formulerat åtgärder. Bland annat har frågan om chefers kompetens och hållning till psykosociala arbetsmiljöfrågor diskuterats och kompetenshöjande insatser har genomförts i form av de utbildningar och coaching som nämnts tidigare.

Länsstyrelsens rutin och kompetens för uppföljning av sjukfrånvaro och insatser av rehabiliterande karaktär är generellt sett mycket god.

Året i siffror**Tabell A - Verksamhetskostnader 2012 - 2014**

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2014 Tkr	2013 Tkr	2012 Tkr
20-21	Övrig förvaltning	4 971,6	3 525,7	4 223,4
25	Trafikföreskrifter m.m.	340,3	458,9	368,9
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	7 011,1	7 898,6	7 334,9
30	Regional tillväxt	754,4	240,1	476,6
34	Infrastrukturplanering	628,3	381,4	199,7
40	Hållbar samhällsplanering och boende	4 672,8	3 779,6	2 630,9
41	Stöd till boende	432,6	232,4	190,5
42	Energi och klimat	1 727,7	2 165,1	1 975,4
43	Kulturmiljö	7 146,8	8 067,2	7 709,4
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	9 730,9	8 764,9	8 935,6
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	7 409,1	9 516,6	11 249,9
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	31 603,7	29 032,1	29 691,9
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	1 205,2	1 132,8	1 250,7
53	Vattenverksamhet	17 151,4	16 396,7	15 761,3
54	Mineral- och torvfyndigheter	2,0	1,8	5,2
55	Miljöfarlig verksamhet	4 783,5	5 781,8	3 301,1
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	229,7	171,6	181,0
57	Förorenade områden, efterbehandling	3 062,1	4 917,8	4 020,5
58	Restaurering	1 103,9	1 170,1	1 229,7
60	Lantbruk och landsbygd	25 320,5	30 840,1	28 533,8
61	Rennäring m.m.(enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,0	0,0	0,3
62	Fiske	1 126,5	576,1	667,7
70	Folkhälsa	1 538,2	1 883,3	2 104,3
80	Jämställdhet	905,6	1 258,7	756,4
81	Nationella minoriteter	0,0	3,3	13,0
82	Mänskliga rättigheter	173,6	83,3	21,7
83	Barnperspektivet			4,9
85	Integration	681,0	956,1	1 039,1
	SUMMA PRODUKTION	133 712,6	139 236,2	133 878,0
10	Myndighetsövergripande verksamhet	11 050,8	10 285,9	11 385,1
11	Administration och intern service	33 320,1	33 443,7	31 507,4
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	178 083,5	182 965,8	176 770,5
99	Resurssamverkan ¹⁾	147,1	6,8	52,3
	TOTALSUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER ENL RESULTATRÄKNINGEN ²⁾	178 230,5	182 972,7	176 822,8

1. Den del av kostnader för resurssamverkan som ska belasta länsstyrelsen fördelas på respektive tvåsifferkod

2. Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Definition av resurssamverkan:

Med offentlig resurssamordning menas att en myndighet har rätt att mot avgift helt eller delvis samordna sitt resursutnyttjande avseende varor och tjänster med en annan myndighet, kommun eller landsting (s.k. sambruk). Skriftliga avtal om samordningen bör träffas mellan de berörda parterna. Ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör läggas fast.

Tabell B – Verksamhetskostnader 2014

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	Kostnader exkl OH		OH-kostnader		Kostnader inkl OH	
		Tkr	%	Tkr	%	Tkr	%
20-21	Övrig förvaltning	4 971,6	2,79	2 382,4	5,38	7 354,0	4,13
25	Trafikföreskrifter m.m.	340,3	0,19	168,1	0,38	508,4	0,29
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	7 011,1	3,94	3 336,4	7,53	10 347,6	5,81
30	Regional tillväxt	754,4	0,42	192,8	0,44	947,2	0,53
34	Infrastrukturplanering	628,3	0,35	265,4	0,60	893,8	0,50
40	Hållbar samhällsplanering och boende	4 672,8	2,62	2 257,5	5,10	6 930,3	3,89
41	Stöd till boende	432,6	0,24	107,8	0,24	540,4	0,30
42	Energi och klimat	1 727,7	0,97	535,3	1,21	2 263,0	1,27
43	Kulturmiljö	7 146,8	4,01	2 232,1	5,04	9 378,9	5,27
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	9 730,9	5,46	2 754,5	6,22	12 485,4	7,01
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	7 409,1	4,16	3 250,6	7,34	10 659,7	5,99
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	31 603,7	17,75	5 038,1	11,37	36 641,8	20,58
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	1 205,2	0,68	588,8	1,33	1 794,0	1,01
53	Vattenverksamhet	17 151,4	9,63	4 693,9	10,59	21 845,3	12,27
54	Mineral- och torvfyndigheter	2,0	0,00	0,6	0,00	2,6	0,00
55	Miljöfarlig verksamhet	4 783,5	2,69	2 264,0	5,11	7 047,4	3,96
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	229,7	0,13	113,6	0,26	343,3	0,19
57	Förorenade områden, efterbehandling	3 062,1	1,72	1 022,8	2,31	4 084,9	2,29
58	Restaurering	1 103,9	0,62	279,8	0,63	1 383,8	0,78
60	Lantbruk och landsbygd	25 320,5	14,22	10 886,4	24,57	36 206,9	20,34
61	Rennäring m.m.(enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00
62	Fiske	1 126,5	0,63	540,0	1,22	1 666,5	0,94
70	Folkhälsa	1 538,2	0,86	508,5	1,15	2 046,7	1,15
80	Jämställdhet	905,6	0,51	507,0	1,14	1 412,6	0,79
81	Nationella minoriteter	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00
82	Mänskliga rättigheter	173,6	0,10	71,6	0,16	245,2	0,14
85	Integration	681,0	0,38	305,6	0,69	986,6	0,55
	SUMMA PRODUKTION	133 712,6	75,08	44 303,6	100,00	178 016,3	100,00
10	Myndighetsövergripande verksamhet	11 050,8	6,21				
11	Administration och intern service	33 320,1	18,71				
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	178 083,5	100,00			178 016,3	100,00
99	Resurssamverkan ¹⁾	147,1		67,2		214,3	
	Totalsumma verksamhetens kostnader enl resultaträkningen ²⁾	178 230,5				178 230,5	
	Myndighetsövergripande, adm och intern service uppdelat på: ³⁾						
	Nivå 1 (113-115)	22 922,6	26,23				

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN ÅRSREDOVISNING 2014

	Nivå 2 (110-112, 116-119)	10 397,5	11,90				
	Nivå 3 (100-109)	11 050,8	12,64				
	Personalkostnad, produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-9)	87 392,9					

¹⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad.

Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

²⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

³⁾ Summan på nivå 1-3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2-9 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Tabell C – Årsarbetskrafter 2012 – 2014¹⁾

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2014			2013	2012
		totalt	varav kvinnor	varav män	totalt	totalt
20-21	Övrig förvaltning	6,70	3,56	3,14	3,88	5,58
25	Trafikföreskrifter m.m.	0,56	0,27	0,29	0,81	0,73
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	10,31	8,53	1,78	12,76	12,00
30	Regional tillväxt	0,37	0,23	0,14	0,19	0,46
34	Infrastrukturplanering	0,91	0,72	0,19	0,43	0,39
40	Hållbar samhällsplanering och boende	6,51	3,09	3,41	5,64	4,01
41	Stöd till boende	0,21	0,17	0,04	0,36	0,28
42	Energi och klimat	1,36	0,12	1,24	2,04	2,30
43	Kulturmiljö	7,72	5,98	1,73	8,12	9,27
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	8,06	5,78	2,27	9,70	8,63
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	9,13	5,58	3,56	12,43	15,30
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	16,99	7,07	9,91	15,18	15,10
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2,00	1,78	0,22	2,01	2,31
53	Vattenverksamhet	13,79	8,43	5,35	15,28	15,73
54	Mineral- och torvfyndigheter	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
55	Miljöfarlig verksamhet	7,38	3,02	4,36	9,00	5,18
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,43	0,03	0,41	0,34	0,37
57	Förorenade områden, efterbehandling	3,19	1,23	1,97	6,92	6,11
58	Restaurering	1,05	0,77	0,28	1,03	1,06
60	Lantbruk och landsbygd	37,01	23,81	13,20	47,93	47,79
61	Rennäring m.m.(enbart Dalarna, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
62	Fiske	1,43	0,01	1,43	0,74	0,67
70	Folkhälsa	1,69	0,80	0,89	2,06	2,71
80	Jämställdhet	1,68	1,68	0,00	1,75	0,97
81	Nationella minoriteter	0,00	0,00	0,00	0,01	0,02
82	Mänskliga rättigheter	0,21	0,21	0,00	0,12	0,03
83	Barnperspektivet					0,01
85	Integration	0,96	0,96	0,00	1,36	1,50
	SUMMA PRODUKTION	139,65	83,84	55,81	160,09	158,51
10	Myndighetsövergripande verksamhet	9,14	5,99	3,14	7,75	11,45
11	Administration och intern service	14,60	6,91	7,70	16,19	12,64
	SUMMA ÅRSARBETSKRAFTER EXKL RESURSSAMVERKAN	163,39	96,74	66,64	184,03	182,60
99	Resurssamverkan ²⁾	0,20	0,00	0,20	0,02	0,07
	TOTALT ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER	163,59	96,74	66,84	184,04	182,66

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar²⁾ Den del av årsarbetskrafterna för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad.

Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhet på tvåsiffernivå

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso**Kommentarer Tabell C**

Minskningen av antalet årsarbetskrafter beror på en omfattande besparing inom framförallt område 60 för att få en budget i balans, vilket genomfördes inför och under 2014.

Tabell D - Representation

Kostnader för representation	2014		2013		2012	
	Totalt tkr	Per åa kronor	Totalt tkr	Per åa kronor	Totalt tkr	Per åa kronor
Intern representation (undergrupp 496 i baskontoplanen)	63	384,93	134	728,42	93	509,58
Extern representation (undergrupp 552 i baskontoplanen)	254	1 552,65	71	383,24	72	396,74

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer Tabell D

2013 genomförde Länsstyrelsen 33 konferenser/tillställningar och under 2014 ökade antalet till 59 konferenser/tillställningar. Länsstyrelsen har under senare år arbetat medvetet med att öka användningen av Residenset i såväl externa som interna sammanhang.

Tabell E - Lokaler

Lokalkostnader	2014	2013	2012
Residens			
Lokalkostnader (tkr) 103 ¹⁾	1 137	1 136	1 130
Lokalyta (m ²)	981	981	981
Lokalkostnad per m ² (kr) ¹⁾	1 159	1 158	1 152
Lokaler²⁾			
Lokalkostnader (tkr) 113 ¹⁾	9 082	8 974	9 255
Lokalyta (m ²)	7 496	7 496	7 496
Lokalkostnad per m ² (kr) ¹⁾	1 212	1 197	1 235
Lokalkostnad per årsarbetskraft (tkr) ¹⁾	56	49	51
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	46	41	41
Kontorslokaler³⁾			
Kontorslokalyta (m ²)	7 496	7 496	7 496
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	46	41	41
SUMMA LOKALKOSTNADER	10 219	10 110	10 385

¹⁾ Konto 6912 Avskrivningar ingår nu i summan för lokalkostnader vilket gör att jämförelsetalen för år 2012 och 2013 har ett högre värde än i årsredovisningarna för dessa år.

²⁾ Med lokaler avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage.

Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m.

³⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Tabell F – Redovisning av ärenden 2014 (samtliga ärenden oavsett databas)

A Sakområde och del av sakområde	B Ingående balans	C Antal inkomna ärenden (exkl upprättade ärenden)	D Antal upprättade ärenden	E Antal beslutade ärenden	F Utgående balans (F=B+C+D-E)	G Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
Myndighetsövergripande, administration och intern service (10-11)	61	81	157	198	69	9
Övrig förvaltning (20-21)	140	755	111	886	108	1
varav Stiftelser (206)	0	0	0	0	0	0
varav Allmän kameraövervakning (211)	17	69	0	74	10	0
varav Bevakningsföretag m.m. (212)	8	63	0	67	10	0
Trafikföreskrifter m.m. (25)	41	122	2	133	32	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	341	1293	717	1925	421	3
varav Livsmedelskontroll (281)	7	47	23	68	9	0
varav Djurskydd (282)	321	1038	651	1612	394	1
varav Smittskydd (283)	9	72	16	93	5	1
varav Allmänna veterinära frågor (284)	0	68	22	85	5	1
Regional tillväxt (30)	18	18	0	9	27	6
Infrastrukturplanering (34)	2	17	0	12	7	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	76	966	10	938	102	5
Stöd till boende (41)	67	151	1	127	4	15
Energi och klimat (42)	14	8	1	3	20	8
Kulturmiljö (43)	241	839	71	866	251	9
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	63	92	85	141	98	9
varav Tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	15	12	13	26	14	0
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	86	194	15	178	106	11
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	116	153	330	416	178	23
varav Tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	0	0	0	0	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	87	559	48	557	136	3
Vattenverksamhet (53)	87	284	42	311	102	4
varav Tillsyn av vattenverksamheten (535)	54	167	11	200	32	0
Mineral- och torvfyndigheter (54)	1	8	0	9	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	239	543	50	589	237	51
varav Tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	138	395	49	412	165	35
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	26	193	2	190	28	2
Förorenade områden, efterbehandling (57)	66	69	21	95	57	15
varav tillsyn av förorenade områden	29	24	2	39	16	2

A	B	C	D	E	F	G
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl upprättade ärenden)	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
och miljöriskområden (575)						
Restaurering (58)	10	29	7	36	9	5
Lantbruk och landsbygd (60)¹	1652	11444	1487	13499	939	320
varav Stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar (601)	1420	10997	1456	12877	827	281
Rennäring m.m. (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (61)	0	0	0	0	0	0
Fiske (62)²	31	198	6	222	8	2
Folkhälsa (70)	44	44	9	12	48	1
Jämställdhet (80)	20	10	10	10	24	3
Nationella minoriteter (81)	0	0	0	0	1	0
Mänskliga rättigheter (82)	0	1	7	3	5	0
Integration (85)	13	37	41	43	48	0
Summa	3542	18108	3230	21408	3065	505
varav Vattenmyndighetens ärenden						
varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	56	30	0	52	34	12

¹⁾ Inkl. lantbruks- och jordbrukarstödsärenden registrerade hos Jordbruksverket

²⁾ Inkl. strukturfondsärenden registrerade hos Jordbruksverket

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina, Jordbruksverket och Boverket

Kommentarer Tabell F

Anledningen till att andelen ärenden, inkomna och upprättade samt beslutade har minskat jämfört med 2013 är att Landsbygdsprogrammet 2007-2013 håller på att avslutas vilket innebär färre nya ärenden. Detta påverkar framförallt inom område 60.

Tabell G – Redovisning av överklagade ärenden 2014 (samtliga ärenden oavsett databas)

A Sakområde och del av sakområde	B Antal överklagade ärenden¹⁾	C Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans²⁾	D Varav antal ändrade ärenden³⁾
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	0	0	0
Övrig förvaltning (20-21)	15	7	1
varav Stiftelser (206)	0	0	0
varav Allmän kameraövervakning (211)	6	6	1
varav Bevakningsföretag m.m. (212)	0	0	0
Trafikföreskrifter m.m. (25)	11	1	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	22	23	0
varav Livsmedelskontroll (281)	0	1	0
varav Djurskydd (282)	22	22	0
varav Smittskydd (283)	0	0	0
varav Allmänna veterinära frågor (284)	0	0	0
Regional tillväxt (30)	0	0	0
Infrastrukturplanering (34)	0	0	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	58	43	9
Stöd till boende (41)	3	1	0
Energi och klimat (42)	0	0	0
Kulturmiljö (43)	13	1	1
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	1	2	1
varav Tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	0	0	0
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	22	22	5
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	0	0	0
varav Tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	0	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	18	13	6
Vattenverksamhet (53)	13	13	5
varav Tillsyn av vattenverksamheten (535)	12	12	5
Mineral- och torvfyndigheter (54)	0	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	26	18	7
varav Tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	0	0	0
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	0	0	0
Förorenade områden, efterbehandling (57)	1	0	0
varav Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	1	0	0
Restaurering (58)	0	0	0
Lantbruk och landsbygd (60)	46	13	0
varav Stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar (601)	43	13	0
Rennäring m.m. (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (61)	0	0	0
Fiske (62)	0	0	0
Folkhälsa (70)	0	0	0
Jämställdhet (80)	0	0	0

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN ÅRSREDOVISNING 2014

Nationella minoriteter (81)	0	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	0	0	0
Integration (85)	0	0	0
Summa	249	157	35
varav Vattenmyndighetens ärenden			
varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	26	18	7

¹⁾ Avser ärenden som är beslutade av länsstyrelsen och som överklagats till högre instans under 2014.

²⁾ Avser ärenden som avgjorts i högre instans och vars domar/beslut inkommit till Länsstyrelsen under 2014, oavsett vilket år överklagandet skickades in.

³⁾ Avser ärenden som är ändrade substantiellt (t.ex. ska ändring av angivna tidpunkter ej beaktas) i förhållande till Länsstyrelsens beslut.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Tabell H – Handläggningstider

Länsstyrelserna målsätter och följer upp handläggningstiden för ett gemensamt urval av ärendeslag. Målen är satta utifrån det antal dagar det är rimligt att merparten av alla ärenden ska beslutas inom. Minst 90 % av ärendena förväntas beslutas inom den uppsatta tiden. Utfallet redovisas som hur stor andel som faktiskt beslutades inom uppsatt tid.

I tabell H1 redovisas ärendeslag med gemensamma mål för länsstyrelserna. Dessa är reglerade genom olika föreskrifter, lagar, regeringsuppdrag eller är överenskomna mellan länsstyrelserna. I tabell H2 redovisas ärendeslag där varje länsstyrelse har satt upp ett eget mål. Vissa ärendeslag är koncentrerade (konc) till ett mindre antal länsstyrelser.

H1 – Ärendeslag med gemensamma mål		Mål dagar		Utfall %	
VÄS	Beskrivning	2012-2014	2014	2013	2012
212	Bevakningsföretag – Ansökan godkännande personal (konc ²)	14	0	43	
282	Ansökan om tillstånd enligt 16 § Djurskyddslagen	90 ¹⁾	100		
282	Ansökan om förprovning djurstall	56 ¹⁾	99		
282	Anmälningssärenden djurskydd	365	100		
403	Överklagande av detaljplan	150	88	94	
403	Överklagande av lov, förhandsbesked	180	93	65	
551	Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken – Ansökan om tillstånd (konc ³)	180 ¹⁾			
			79	68	
602	Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder	120	21	37	29
	varav företagsstöd	120	33	25	21
	varav projektstöd/PROKUL/EGENKUL	120	0	16	12
	varav PROLAG	120	0	6	2
	varav miljöinvesteringar	120	34	75	69
602	Utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder	90	23	20	10
	varav företagsstöd	90	20	6	5
	varav projektstöd/PROKUL/EGENKUL	90	23	22	16
	varav PROLAG	90	15	7	5
	varav miljöinvesteringar	90	34	45	23

H2 – Ärendeslag med länsspecifika mål		2014		2013		2012	
VÄS	Beskrivning	Mål (dgr)	Utfall %	Mål (dgr)	Utfall %	Mål (dgr)	Utfall %
202	Anmälan om svenskt medborgarskap (konc ²)	0	0	0	0		
204	Ansökan om tillstånd att strö ut aska efter avliden (konc ²)	0	0	0	0		
206	Ändringsanmälan stiftelser (konc ²)	0	0	0	0		
211	Anmälan om kameraövervakning	90	86	90	82		
211	Ansökan om kameraövervakning	180	33	180	19		
402	Detaljplaner – Begäran om yttrande över utställning och granskning	28	75	28	75		
431	Ansökan tillstånd ingrepp i fornlämning	90	96	90	78		
431	Anmälan om föryrngringsavverkning	70	91	42	81		
433	Kyrkliga kulturminnen – Ansökan om tillstånd renovering och ändring	90	53	90	60		
505	Överklagade kommunala beslut Miljöbalken m.fl. författningar	240	85	240	82		
521	Ansökan om tillstånd och dispenser avseende naturskydd	90	49	90	73		
525	Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken	90	83	90	88		
526	Granskning kommunal strandskyddsdispens	90	94	90	90		
535	Anmälan om vattenverksamhet enligt 11	90	68	90	68		

H2 – Ärendeslag med länsspecifika mål		2014		2013		2012	
VÄS	Beskrivning	Mål (dgr)	Utfall %	Mål (dgr)	Utfall %	Mål (dgr)	Utfall %
	kap. Miljöbalken						
555	Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	40	57	90	91		
562	Ansökan om tillstånd till transport av avfall och farligt avfall	40	77	90	83		
566	Anmälan om transport av avfall och farligt avfall	40	72	90	81		
606	Ansökan om förvärvstillstånd för jordbruksfastigheter	14	71	14	69		
621	Ansökan om yrkesfiskelicens	10	37	10	64		
623	Ansökan om förordnande fisketillsynsman	10	64	10	42		
623	Ansökan tillstånd flyttning, utplantering av fisk	10	74	20	94		

¹⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

²⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till Länsstyrelsen i Dalarnas, Norrbottens, Skåne, Stockholms, Västernorrlands, Västra Götalands och Östergötlands län.

³⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Tabell I – Länsstyrelsen i siffror

	2014	2013	2012
Verksamhet			
Inkomna och initiativärenden (st)	21 338	28 388	28 650
Beslutade ärenden (st)	21 408	28 117	29 481
Utgående ärendebalans (st)	3 065	3 542	2 958
Ej beslutade ärenden äldre än två år (st)	505	448	427
Medarbetare			
Årsarbetskrafter (st)	163,59	184,04	182,66
– varav kvinnor	96,74	106,00	104,97
– varav män	66,84	78,03	77,69
Total sjukfrånvaro (%)	3,8	3,00	2,70
– varav kvinnor	4,4	3,90	3,60
– varav män	2,8	1,70	1,50
Personalomsättning nyanställda, tillsvidareanställda (%)	6,81	7,77	7,98
Personalomsättning avgångna, tillsvidareanställda (%)	3,66	10,36	9,57
Ekonomi			
Förvaltningsanslag av totala intäkter (%)	51,17	47,17	47,66
OH-kostnad av total kostnad (%)	24,90	23,90	24,26
Lokalkostnad per årsarbetskraft (tkr) ¹⁾	55,52	48,76	50,67
Intern representation (tkr)	63	134	93
Extern representation (tkr)	254	71	72

¹⁾ Konto 6912 Avskrivningar ingår nu i summan för lokalkostnader vilket gör att jämförelsetalen för år 2012 och 2013 har ett högre värde än i årsredovisningarna för dessa år.

Avgiftsbelagd verksamhet

Belopp angivna i tkr

Verksamhet	2014					2013			2012
	intäkter	kostnader	nettoutfall	nettobudget	ackumulerat utfall	intäkter	kostnader	nettoutfall	ackumulerat utfall
Offentligrättslig verksamhet									
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	418	297	121	80	56	571	473	98	-162
Registreringsavgift för jaktområden	76	76	0	0	0	67	67	0	0
Delgivning	30	19	10	0	42	28	14	14	18
Övrig offentligrättslig verksamhet	37	37	0	0	0	39	39	0	0
Uppdragsverksamhet									
Resurssamordning	215	193	22	0	133	65	13	52	58
Summa totalt	775	622	153	80	230	770	606	164	-86
- fördelat på									
Summa offentligrättsligt	560	429	131	80	98	705	593	111	-145
Summa uppdragsverksamhet	215	193	22	0	133	65	13	52	58

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelning för återrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Agresso

Kommentarer avgiftsbelagd verksamhet

I Djur och lantbruk ingår Djurskyddsavgifter. I Övrig offentligrättslig verksamhet ingår Avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter samt primärproducenter av livsmedel. I Resurssamordning ingår Grundläggande betaltjänster och Generellt Kartstöd.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Sammanställningen är gjord enligt enl. 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr

		2014	2013	2012	2011	2010
Låneram i Riksgälden						
	Beviljad	4 000	4 000	4 000	5 000	6 000
	Utnyttjad	1 342	1 868	1 942	2 505	1 940
Räntekontokredit i Riksgälden						
	Beviljad	8 000	8 000	8 000	10 000	10 000
	Utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto						
	Ränteintäkter	142	306	491	521	176
	Räntekostnader	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter som disponeras						
	Budget	6 735	700	500	900	0
	Utfall	7 509	7 363	5 779	9 566	11 293
Avgiftsintäkter som inte disponeras						
	Budget	5 520	5 855	5 000	5 200	5 800
	Utfall	5 861	5 522	5 954	5 859	4 959
Anslagskredit						
	<i>Utgiftsområde 01</i>					
	<i>Rikets styrelse</i>					
	01 05 001 Länsstyrelserna m.m.					
	Beviljad	3 651	3 614	3 334	3 294	3 201
	Utnyttjad	0	505	0	0	0
	<i>Utgiftsområde 19</i>					
	<i>Regional tillväxt</i>					
	19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder					
	Beviljad	212	212	212	212	212
	Utnyttjad	31	18	0	157	0
Anslagssparande						
	<i>Utgiftsområde 01</i>					
	<i>Rikets styrelse</i>					
	01 05 001 Länsstyrelserna m.m.					
	Summa anslagssparande	736	0	618	1 581	1 541
	<i>Utgiftsområde 19</i>					
	<i>Regional tillväxt</i>					
	19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder					
	Summa anslagssparande	0	0	9	0	70

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN ÅRSREDOVISNING 2014

Bemyndiganden						
	Tilldelat	4 000	4 000	4 000	5 000	5 000
	Åtaganden	1 107	2 219	2 878	2 526	2 084
Personal						
	Antal årsarbetskrafter ¹⁾	164	184	183	178	170
	Medeltal anställda ¹⁾	202	213	220	213	204
	Driftkostnad per årsarbetskraft	1 086	989	963	944	952
Kapitalförändring						
	Årets kapitalförändring	153	164	-17	623	1 146
	Balanserad kapitalförändring	77	-86	-69	6 755	5 609

¹⁾ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med 1760 timmar (220 dagar x 8 timmar). Medeltalet anställda beräknas som ett genomsnitt av antalet anställda personer baserat på mätningar vid två tidpunkter under året. Mätmetod finns dokumenterad.

FINANSIELL REDOVISNING

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING (TKR)

	2014	2013	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	84 352	85 401	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	7 509	7 363	2
Intäkter av bidrag	86 380	90 066	3
Finansiella intäkter	142	306	4
Summa	178 384	183 136	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-107 022	-111 871	5
Kostnader för lokaler	-11 092	-11 458	
Övriga driftskostnader	-59 539	-58 887	
Finansiella kostnader	-12	-24	6
Avskrivningar och nedskrivningar	-564	-732	
Summa	-178 231	-182 973	
Verksamhetsutfall	153	164	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter och andra intäkter som inte disponeras	5 861	5 522	7
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-5 861	-5 522	8
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	7 229	7 431	9
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	107 511	67 233	10
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	8 876	3 461	11
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	58	75	12
Lämnade bidrag	-123 674	-78 200	13
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	153	164	17

Balansräkning

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR (TKR)	2014-12-31	2013-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	8	20	
Summa	8	20	18
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	1 190	1 555	
Summa	1 190	1 555	19
Varulager m.m.			
Pågående arbeten	546	-1 792	
Summa	546	-1 792	20
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	1 027	1 216	21
Fordringar hos andra myndigheter	7 227	5 669	22
Övriga kortfristiga fordringar	58	338	23
Summa	8 312	7 223	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	2 475	2 371	
Upplupna bidragsintäkter	8 431	6 749	
Summa	10 906	9 119	24
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	11 854	26 235	
Summa	11 854	26 235	25
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	19 378	27 546	26
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret, Deponeringar	223	353	
Summa	19 601	27 899	
Summa tillgångar	52 417	70 260	

KAPITAL OCH SKULDER (TKR)	2014-12-31	2013-12-31	Not
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	77	-86	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	153	164	
Summa	230	77	27
Fonder			
Fonder	1 094	1 152	
Summa	1 094	1 152	12
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	214	338	28
Övriga avsättningar	326	612	29
Summa	541	950	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	1 342	1 868	30
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	31
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	4 711	6 067	32
Leverantörsskulder	7 106	8 094	
Övriga kortfristiga skulder	1 813	1 902	33
Depositioner	223	353	34
Summa	15 195	18 284	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	9 984	9 293	
Oförbrukade bidrag	25 374	40 503	
Summa	35 358	49 796	35
Summa kapital och skulder	52 417	70 260	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överförings-belopp	Årets tilldelning enligt reglerings-brev	Om-disponerat anslags-belopp	Indrag -ning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings-belopp
Utgiftsområde 01							
Rikets styrelse							
01 05 001							
Länsstyrelserna m.m.							
	-506	91 287	0	0	90 781	-90 045	736
Utgiftsområde 19							
Regional tillväxt							
19 01 001							
Regionala tillväxtåtgärder							
	-18	2 115	0	0	2 097	-2 128	-31
Summa	-524	93 402	0	0	92 878	-92 173	705

Kommentarer till anslagsredovisningen avseende redovisning mot anslag

Utgifterna är avstämnda mot intäkter av anslag. Anslagskreditbelopp för utgiftsområde 19, Regional tillväxt är 212 tkr.

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	700	1 007
2537 Miljöskyddsavgift Tåktavgift	5 000	4 717
2552 03 Avgifter enligt avfallsförordningen	120	137
2714 10 Tilläggsavgift (Plan o Bygglagen)	10	0
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	25	0
Summa	5 855	5 861

Kommentarer till anslagsredovisningen avseende redovisning mot inkomsttitel

Miljöskyddsavgifter har minskat jämfört med beräknat belopp på grund av färre antal anläggningar som betalar avgift.

Redovisning av beställningsbemyndiganden

Anslag	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år			
		2014	2014	2015	2016	2017	2018
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	4 000	2 219	1 107	1 007	100	0	0

Finansiella villkor

Belopp i tkr

Anslag/Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
01 05 001 Länsstyrelserna, Länsstyrelsen Kalmar län	Anslagskredit	3 651	0
	Anslagsbehållning som disponeras, 3 %	3 651	736
	Kredit på räntekonto	8 000	0
	Låneram för anläggningstillgångar	4 000	1 342
	Finansiering av förvaltningskostnader hos samverkansorganet i Kalmar län	5 709	5 709
19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen Kalmar Län	Anslagskredit	212	31
	Uppföljning och utvärdering	200	0
	Beställningsbemyndigande	4 000	1 107

Tilläggsupplysningar och noter

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges.

Redovisnings- och värderingsprinciper**Allmänt**

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Länsstyrelsen redovisning följer god redovisningssed en 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Regeringen har beslutat att återrapportering ska ske enligt anvisningar som framgår under rubriken Verksamhet i avsnittet Organisationsstyrning och bilaga 2 till regleringsbrevet. Anvisningarna utgör ett undantag från bestämmelserna i 3 kap. 2 § FÅB och i vissa fall undantag från 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2015.

De flesta belopp i de finansiella delarna är framtagna med hjälp av exelator. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror m.m. för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och regleras helårsvis med värdeförändring till följd av ändrade löner m.m.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd nyttjandeperiod om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbelopp redovisas som anläggningstillgångar.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis. Följande avskrivningstider tillämpas.

	Avskrivningstid
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	5 år
<i>Materiella anläggningstillgångar:</i>	
- Maskiner, inventarier m.m.	
IT-utrustning	3 år
Bilar och transportmedel	7 år
Maskiner	5 år
Konst	ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggning	ingen avskrivning

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2§ förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
Landshövding		
Carlsson, Stefan varav Bostadsförmån	1 204 931 118 560	Goodpoint AB, Solom AB
Länsråd		
Almqvist, Malin	866 307	Länsråd från 2014-08. Ersättning redovisas för hela året.
Fiskesjö, Anne-Li	390 961	Strålsäkerhetsmyndighetens insynsråd. Länsråd till 2014-08. Ersättning redovisas för hela året.
Insynsråd		
Bergbäck, Bo	6 000	
Bengtsson Skogsberg, Eva	6 000	
Andersson, Anders	4 500	Socialstyrelsens insynsråd, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning
Norregårdh, Marie	3 000	Gila Control System AB, DEL-TA Produktion AB, Station Linné AB, Stiftelsen Station Linné
Nilsson, Claes-Göran	6 000	Swecon AB, Gransjöverken AB, Sång- Säby AB, Handelsbanken i Kalmar,
Åkesson, Anders	4 500	Kalmar Hamn AB Eccom AB
Kadowaki, Mari	4 500	Saft AB, Saft Sweden AB, ALMI
Liljevall, Desirée	6 650	Företagspartner AB Kalmar län

Noter till resultaträkningen

Not	1	Intäkter av anslag	2014	2013
		01 05 001 Förvaltningsanslag	83 716	85 133
		19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	636	267
		Summa intäkter av anslag	84 352	85 401

Skillnaden mellan summan av intäkter av anslag samt medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen beror på anslagsavräknad semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 enligt övergångsbestämmelsen till 16 § anslagsförordningen.

Not	2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2014	2013
		Offentligrättsliga avgifter	1 857	2 451
		Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	5 561	4 465
		Intäkter av andra ersättningar	91	447
		Summa	7 509	7 363

Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av

Intäkter uthyrning	519	1 193
Intäkter utbildning/konferenser	621	455
Intäkter konsultuppdrag	3 873	2 416
Intäkter övriga 4 § avgifter	547	401
	5 561	4 465

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not.

Not	3	Intäkter av bidrag	2014	2013
		Bidrag från statliga myndigheter	86 380	88 644
		varav		
		Naturvårdsverket	32 456	37 383
		Havs- och vattenmyndigheten	23 828	17 256
		Statens jordbruksverk	13 627	14 575
		Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	8 488	7 959
		Riksantikvarieämbetet	1 048	4 971
		Statens energimyndighet	989	1 352
		Folkhälsomyndigheten	1 172	1 172
		Länsstyrelsen i Uppsala län	820	615
		Kammarkollegiet	817	671
		Socialstyrelsen	767	827
		Övriga motparter	2 368	1 865
		Bidrag från övriga	0	1 422
		Summa	86 380	90 066

Not	4	Finansiella intäkter	2014	2013
		Räntekonto i Riksgälden	142	306
		Summa	142	306

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN ÅRSREDOVISNING 2014

Not	5 Kostnader för personal	2014	2013
	Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-71 704	-75 467
	Övriga kostnader för personal	-35 318	-36 404
	Summa	-107 022	-111 871
Not	6 Finansiella kostnader	2014	2013
	Räntekostnader avseende lån i Riksgälden	-8	-20
	Övriga finansiella kostnader	-4	-4
	Summa	-12	-24
Not	7 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2014	2013
	Expeditions- och ansökningsavgifter	1 007	675
	Miljöskydd- och täktavgifter	4 717	4 684
	Övriga intäkter som inte disponeras	137	163
	Summa	5 861	5 522
Not	8 Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	2014	2013
	Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-5 861	-5 522
	Avser intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		
Not	9 Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2014	2013
	01 05 001 Förvaltningsanslag	5 737	5 565
	19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder	1 492	1 866
	Summa	7 229	7 431
	Förvaltningsanslag 5 737 tkr avser finansiering av förvaltningskostnader hos samverkansorganet i Kalmar län.		
Not	10 Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2014	2013
	Från myndighet		
	Naturvårdsverket	84 957	52 812
	Havs- och vattenmyndigheten	14 593	8 609
	Socialstyrelsen	3 326	3 326
	Post- och telestyrelsen	2 348	0
	Riksantikvarieämbetet	1 817	1 956
	Statens energimyndighet	281	260
	Övriga myndigheter	189	270
	Summa	107 511	67 233
	Medel från Naturvårdsverket avser främst erhållna medel för Efterbehandling av förorenade områden.		

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN ÅRSREDOVISNING 2014

Not 11	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2014	2013
	Medel från privata sektorn	8 799	3 415
	Älgvårdsfonden	77	46
	Summa	8 876	3 461
	Medel från privata sektorn avser främst erhållna medel för Efterbehandling av förorenade områden.		
Not 12	Avsättning till/upplösning av fonder mm för transfereringsändamål	2014	2013
	Ingående balans	1 152	1 227
	Årets förändring	-58	-75
	Utgående balans	1 094	1 152
	Uppdelat på		
	Älgvårdsfonden		
	Ingående balans	1 152	1 227
	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	77	46
	Lämnade bidrag	-135	-121
	Utgående balans	1 094	1 152
Not 13	Lämnade bidrag	2014	2013
	Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-114 001	-71 182
	Lämnade bidrag till övriga, samt vissa förluster och periodiseringar	-9 673	-7 018
	Summa Lämnade bidrag	-123 674	-78 200
	inom verksamhetsområden		
	Efterbehandling av förorenade områden	-87 067	-54 534
	Miljömål	-7 722	-1 290
	Övriga ärenden inom administration och intern service	-5 709	-5 556
	Tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden	-5 000	0
	Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön	-3 801	-2 459
	Frågor inom mänskliga rättigheter	-3 394	-3 326
	Kalkning av försurade vatten	-3 080	-3 286
	Stöd till lantbruksutvecklingsåtgärder	-2 348	0
	Stöd till fisket	-1 950	-2 327
	Regional projektverksamhet	-1 492	-1 866
	Kulturhistoriskt värdefulla miljöer	0	-1 390
	Fiskevård och fritidsfiske	-478	-457
	Biologisk återställning i kalkade vatten	-432	0
	Jakt och viltvård	-384	-475
	Allmänt och övergripande inom energi och klimat	-281	-260
	Skydd mot olyckor, räddningstjänstansvar	-198	0
	Miljöövervakning	-190	0
	Jämställdhetsfrågor	-150	-262
	Övriga verksamhetsområden	0	-712
		-123 674	-78 200

Not 17 Årets kapitalförändring	2014	2013
Verksamhetsutfall		
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	153	164
Semesterlöne- och löneskuld	593	779
Årets minskning av semesterlöneskulden från 2008 som finansieras av externa medel	-593	-779
Summa verksamhetsutfall	153	164
Summa årets kapitalförändring	153	164

Noter till balansräkningen

Not 18	Immateriella anläggningstillgångar	2014-12-31	2013-12-31
	Ingående anskaffningsvärde	544	544
	Årets anskaffning	0	0
	Årets försäljning, utrangering	0	0
	Utgående anskaffningsvärde	544	544
	Ingående avskrivningar	-524	-513
	Årets avskrivningar	-12	-12
	Årets försäljning, utrangering	0	0
	Utgående avskrivningar	-536	-524
	Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	8	20

Not 19	Materiella anläggningstillgångar	2014-12-31	2013-12-31
	Maskiner, inventarier, installationer mm.		
	Ingående anskaffningsvärde	24 559	26 083
	Årets anskaffning	395	210
	Årets överföring från Pågående nyanläggningar	0	0
	Årets försäljning, utrangering	-11 083	-1 735
	Utgående anskaffningsvärde	13 871	24 559
	- varav innehav enligt finansiellt leasingavtal	0	0
	Ingående avskrivningar	-23 004	-23 772
	Årets avskrivningar	-553	-720
	Årets försäljning, utrangering	10 875	1 489
	Utgående avskrivningar	-12 681	-23 004
	- varav innehav enligt finansiellt leasingavtal	0	0
	Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	1 190	1 555

Årets utrangering avser främst dataanläggningar, men även försäljning av bilar.

Not 20	Varulager m.m.	2014-12-31	2013-12-31
	Pågående arbeten	546	-1 792
	Pågående arbeten består främst av investering på Naturvårdsverkets fastigheter för Naturvårdsverkets räkning.		
	Bokfört värde	0	0

Not 21	Kundfordringar	2014-12-31	2013-12-31
	Kundfordringar	1 027	1 216
	Kundfordringar består till största del av djurskyddsavgifter samt ersättningar för arrenden och upplåtelser.		

Not 22	Fordringar hos andra myndigheter	2014-12-31	2013-12-31
	Diverse fordringar andra myndigheter	3 360	2 807
	Mervärdesskatt	3 866	2 863
	Summa	7 227	5 669
Diverse fordringar består till största delen av ersättning för underhåll och reparation av byggnader på Naturvårdsverkets fastigheter.			
Not 23	Övriga kortfristiga fordringar	2014-12-31	2013-12-31
	Uppbördsfordringar	43	334
	Övriga kortfristiga fordringar	15	3
	Summa	58	338
Not 24	Periodavgränsningsposter	2014-12-31	2013-12-31
	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyror	4 881	4 712
	Övriga förutbetalda kostnader	-2 406	-2 341
	Summa förutbetalda kostnader	2 475	2 371
	Upplupna bidragsintäkter		
	Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter varav	8 431	6 749
	Statens jordbruksverk	6 855	3 367
	Havs- och vattenmyndigheten	974	859
	Naturvårdsverket	563	2 264
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	20	132
	Statens energimyndighet	0	113
	Övriga myndigheter	20	14
	Totala upplupna bidragsintäkter	8 431	6 749
	Övriga upplupna intäkter	0	0
	Summa periodavgränsningsposter	10 906	9 119

Not 25	Avräkning med statsverket	2014-12-31	2013-12-31
	Uppbörd		
	<i>Ingående balans</i>	-316	-406
	Redovisat mot inkomstittel (-)	-5 861	-5 522
	Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	6 150	5 612
	Skulder avseende uppbörd	-26	-316
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	<i>Ingående balans</i>	0	210
	Redovisat mot anslag (+)	2 128	2 133
	Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-2 128	-2 343
	Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	0
	Anslag i räntebärande flöde		
	<i>Ingående balans</i>	506	-617
	Redovisat mot anslag (+)	90 045	91 477
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-91 287	-90 354
	Återbetalning av anslagsmedel (+)	0	0
	Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-736	506
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	<i>Ingående balans</i>	1 422	2 201
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-593	-779
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	830	1 422
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	<i>Ingående balans</i>	24 623	31 224
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	99 874	73 211
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-108 687	-76 543
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	-4 023	-3 269
	Övriga fordringar på statens centralkonto	11 787	24 623
	Summa utgående balans avräkning med statsverket	11 854	26 235

Not 26	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2014-12-31	2013-12-31
	Räntekonto i Riksgälden	19 378	27 546

Beviljad räntekontokredit är 8 000 tkr, vilket inte har utnyttjats under året.

Not 27 Förändring av myndighetskapitalet

	Stats- kapital	Donations- kapital	Balanserad kapital- förändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapital- förändring, bidrags- finansierad verksamhet	Kapital- förändring enl resultat- räkningen	Summa
Utgående balans 2013	0	0	-86	0	164	77
<i>varav</i>						
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet</i>	0	0	-86	0	164	77
Ingående balans 2014	0	0	-86	0	164	77
Föregående års kapitalförändring	0	0	164	0	-164	0
Årets kapitalförändring	0	0	0	0	153	153
<i>varav</i>						
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet</i>	0	0	0	0	153	153
Summa årets förändring	0	0	164	0	-11	153
Utgående balans 2014	0	0	77	0	153	230

Årets kapitalförändring specificeras i not 17. Avgiftsfinansierad verksamhet redovisas i tabell Avgiftsfinansierad verksamhet.

Not 28 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser 2014-12-31 2013-12-31

Ingående avsättningar	338	486
Årets pensionskostnader	2	133
Årets pensionsutbetalningar	-125	-281
Utgående avsättning	214	338

Utgående avsättning har minskat då några delpensioner har avslutats under året.

Not 29 Övriga avsättningar 2014-12-31 2013-12-31

Kompetensväxlingsåtgärder		
Årets förändring	-286	72
Utgående balans	326	612
Summa övriga avsättningar	326	612

0,3% av lönesumman avsätts årligen till kompetensväxlingsmedel.

Not 30 Lån i Riksgäldskontoret 2014-12-31 2013-12-31

Ingående balans	1 868	1 942
Under året upptagna lån	495	684
Årets amorteringar	-1 022	-757
Utgående balans	1 342	1 868

Beviljad låneram	4 000	4 000
------------------	-------	-------

Not	31	Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2014-12-31	2013-12-31
		Beviljad kreditram	8 000	8 000
Not	32	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2014-12-31	2013-12-31
		Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	2 030	3 480
		Lagstadgade arbetsgivaravgifter	1 908	2 095
		Premier avtalsförsäkringar	0	0
		Mervärdesskatt	772	493
		Summa	4 711	6 067
Not	33	Övriga kortfristiga skulder	2014-12-31	2013-12-31
		Personalens källskatt	1 713	1 855
		Skulder, finansiell leasing	0	0
		Övriga kortfristiga skulder	100	46
		<i>Preliminärskatt lönegaranti</i>	0	0
		<i>Transfereringar under utbetalning</i>	0	0
		<i>EU-medel för vidarebefordran</i>	0	0
		<i>Skuld avseende Kåpan och IÅPEN</i>	100	46
		Summa	1 813	1 902
Not	34	Depositioner	2014-12-31	2013-12-31
		Depositioner	223	353

Not	35	Periodavgränsningsposter	2014-12-31	2013-12-31
		Upplupna kostnader		
		Upplupna löner, arvoden inkl social avg	351	469
		Upplupna semesterlöner inkl social avg	7 568	6 913
		Upplupna räntor	0	0
		Övriga upplupna kostnader	2 065	1 911
		Summa upplupna kostnader	9 984	9 293
		 Oförbrukade bidrag från annan myndighet	25 316	36 856
		varav		
		Post- och telestyrelsen	5 515	4 005
		Havs- och vattenmyndigheten	4 108	6 579
		Naturvårdsverket	3 388	19 671
		Länsstyrelsen i Östergötlands län	3 367	118
		Statens jordbruksverk	2 066	1 608
		Kammarkollegiet	1 610	555
		Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 598	1 830
		Länsstyrelsen i Skåne län	1 595	1 594
		Riksantikvarieämbetet	1 358	361
		Övriga myndigheter	710	535
		 Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:		
		- Inom tre månader	3 749	5 082
		- mer än tre månader till ett år	20 232	22 241
		- mer än ett år till tre år	1 335	9 533
		- mer än tre år	0	0
		 Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	58	3 647
		Summa oförbrukade bidrag	25 374	40 503
		 Summa periodavgränsningsposter	35 358	49 796

Länsstyrelsen
Kalmar län

www.lansstyrelsen.se/kalmar